Tarık Tufan

— *Düşerken*

Türk
Edebiyatı
—
Roman

Tarık Tufan, 1973'te İstanbul'da doğdu. Kabataş Erkek Lisesi'nden mezun olduktan sonra üniversite eğitimini İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe bölümünde yaptı. Marmara Üniversitesi Orta Doğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü'nde Sosyoloji alanında yüksek lisansını tamamladı. Radyo ve televizyonlarda kültür-sanat alanında programlar gerçekleştirdi. İlk kitabı *Kekeme Çocuklar Korosu* 2000'de yayımlandı. Ardından *Kraliçenin Pireleri* (2002), *Ve Sen Kuş Olur Gidersin* (2004), *Hayal Meyal* (2007), *Bir Adam Girdi Şehre Koşarak* (2010), *Şanzelize Düğün Salonu* (2015), *Beni Onlara Verme* (2017), *Düşerken* (2018), *Kaybolan* (2020) ve *Geç Kalan* (2021) yayımlandı. Romanlarının yanı sıra belgesel ve kurmaca film senaryoları yazmaya devam eden Tufan, *Uzak İhtimal* filmiyle 2009'da İstanbul Film Festivali'nde, *Yozgat Blues* filmiyle 2013'te Adana Altın Koza Film Festivali'nde "En İyi Senaryo" ödüllerini kazandı. Yazdıkları çeşitli dillere çevrildi. Edebiyat dergilerinde öyküleri yayımlanıyor.

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Ve Sen Kuş Olur Gidersin
Şanzelize Düğün Salonu
Kraliçenin Pireleri
Hayal Meyal
Kaybolan
Beni Onlara Verme
Bir Adam Girdi Şehre Koşarak
Geç Kalan
Kekeme Çocuklar Korosu

DÜŞERKEN

Yazan: Tarık Tufan
Editör: Senem Kale

Yayın hakları: © 2022 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Profil Kitap / 2018
Doğan Kitap'ta 1. baskı / Kasım 2022 / ISBN 978-625-8215-54-0
Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Gökçen Yanlı Atmaca
Sayfa uygulama: Yasemin Çatal
Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kâğıt San. Tic. Ltd. Şti.
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL
Tel: (212) 515 49 47
Sertifika no: 45464

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL
Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16
www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Düşerken

Tarık Tufan

Doğan Kitap

"Bu belki onu tüketebilirdi; fakat bu kadar güzel bir şeyin içinde onunla beraber tükenmek mukadderse bundan ne diye kaçmalıydı?"

Mahur Beste, Ahmet Hamdi Tanpınar

"Sen ve yağmur
Başa dönemezsiniz."

Of Not Being A Jew, İsmet Özel

Bir

İnsanın en ölümcül yarası, içinde anbean büyüyen gitme hevesidir, İshak henüz bilmiyordu. Ölmekle gitmek aynı şey; ne ölenlerin ne de kalbindeki ıstırap verici ağrı dinmek bilmediği için uzaklara gidenlerin geri döndüğünü bu dünyada gören oldu. İshak bunu bilseydi yine de gider miydi, orası meçhul. Uzun uzun düşündükten sonra mı evden ayrılmaya niyet etti, yoksa ansızın mı aklına düştü bu fikir, orası da meçhul. Bir sabah kimselere bir şey söylemeden, göç vaktini kaçırmış, suskun, yorgun ve kederli bir kırlangıç gibi alıp başını uzaklaştı. Biraz daha bekleseydi kanatlarında o dermanı bulamayacaktı. Umut niyetine sırtında taşıdığı bir çift kanat, zaman geçtikçe zayıflayacak, gitgide çürüyecek ve ruhunu zehirleyen bir belaya dönüşecekti. Uzunca bir süre doğru zamanın gelmediğini düşünmüştü muhtemelen. Oysa gidenler her daim geç kalmıştır. Gitmek derdine bir kez düşen için artık kalmak da yaradır, İshak belki de sadece bunu biliyordu.

Evini ve ailesini terk ettiği o çetrefilli, o boğucu sabahın ilk saatlerinde yayınlanan bütün haber bültenlerinde, İstanbul'da son yetmiş yılın en sıcak gününün yaşanacağı söyleniyordu. Kuşkusuz, o gün memlekette konuşmaya değer başka havadisler de olmuştu ama Kurtuluş'un Cin Deresi Mahallesi'nde oturanlar için en mühim hadise, iki çocuk babası sıhhi tesisatçı İshak'ın bilinen hiçbir sebep yokken birdenbire ortadan kaybolmasıydı. Neden gittiğine kimse bir anlam veremiyordu. Yalnız başına gitmemişti İshak, yanında genç bir kadın vardı. Bu pek çok şeyi açıklıyordu ama kadının kim olduğu ortaya çıkınca daha büyük

bir merak sardı mahalleyi. Kafalarında kurdukları hikâyede tamamlayamadıkları bir şeyler kalıyordu.

İshak, üst katlarında oturan –apartman sahibi fazladan üç kuruş daha para kazanabilmek için belediyeden izinsiz, kaçak olarak iki odalı bir çatı katı yaptırmıştı–, güzel sanatların resim bölümünden mezun olduktan kısa bir süre sonra Beyoğlu'ndaki, Nişantaşı'ndaki galerilerde tabloları sergilenmeye başlayan, sanat çevrelerinde dolanan söylentilere bakılırsa eserleri ileride kıymetlenme ihtimali hayli yüksek olan o genç ressam kadınla gitmişti. Son yıllarda mahalleye musallat olmaya başlayan, mahallelinin deyişiyle tuhaf görünüşlü tiplerden biri olan Jülide'yle.

Kurtuluş sakinleri, semtlerinde bir anda çoğalan, kendilerine benzemeyen bu insanların nereden peydahlandığını birbirlerine sorup duruyorlardı. Ahalinin bir kısmı mahallenin eski güzelliğini kaybettiğinden mustaripti; ekseriyeti, yeni gelenlere dairelerini ederinin çok üzerinde kiraya verme imkânı bulduğu için umuma açık mekânlarda bu dönüşümden şikâyetçiymiş gibi konuşsa da, içten içe son derece memnun oluyordu. Herkesin gözü, komşularının kiracılardan aldığı paranın üzerindeydi. Daha fazla kazanabilme ihtimali iştahlarını sürekli artırdığı için bir türlü tatmin olmuyor, havadan sudan bahanelerle kiracılarından para koparmaya çalışıyorlardı. Sadece ev sahipleri değil, kahvehane işletenlerin de akıllarında olan tek şey, mekânlarını yenileyip kafeye çevirmek ve böylece daha çok para kazanabilmekti. Manavlar tezgâhlarındaki meyve ve sebzelerin üzerine organik etiketi koymaya çoktan başlamıştı bile.

"Bunlar çok geçmeden huzurumuzu kaçıracak" diye ortalığa fitne saçanlar bu kaçış hikâyesini nimet bildiler, haberi duymayan kalmasın diye bire bin katarak her yana yaydılar, haklılıklarına bahane bulmuş bir kibir içinde, kurumlanarak yürümeye başladılar.

Birlikte kaçtıkları ilk anda anlaşılamadı. Önce İshak'ın gittiği ortaya çıktı. Ardından aynı semtte yaşayan, sözüne güvenilir iki kişi

İshak'ın yanında bir kadın gördüklerini söyleyince, gitgide büyüyen tantanalı merakın içine Jülide de dahil oldu.

Görenlerin sonradan anlattıklarına göre İshak, Jülide'yi de yanına alıp, sağındaki solundaki çizikleri, masraf olmasın diye yağlıboya ve ince bir fırçayla kendisinin boyadığı, ara ara marş basmadığı için komşu esnafın arkadan itmek zorunda kaldığı beyaz Kartal SLX arabasına binip hızlıca hareket etmişti semtin dar sokaklarında.

Duyanlar, kendilerine yakıştıramadıklarından olsa gerek, inanmakta güçlük çekiyorlardı. Kaçakların aynı apartmanda oturmalarından başka en küçük bir ortak noktaları yoktu ve üstüne üstlük Jülide az kelimeyle hayatını sürdürdüğünden, apartmandaki varlığı, ancak kırk yılda bir evine misafir gelen yine kendisi gibi tuhaf görünümlü bir iki erkek ve kadının kapıdan girmesiyle hatırlanıyordu. O yüzden İshak bir anda ortadan kaybolunca kimsenin aklına Jülide gelmedi.

Kelimelere ihtiyaç duymadan ve neredeyse hiç ortalıkta görünmeden yaşamayı öğrenebilmiş kadınlardan biriydi Jülide. Yüzü de kalbi kadar saklı kadınlardan. Var ama yok, orada ama değil, yakın gibi ama uzak; yalnızca çok gerektiği anlarda, neredeyse susacakmış gibi, söylediği her kelimenin ardından, konuşmaktan tam o anda vazgeçecekmiş gibi, ağzından çıkan her söz birazdan geri dönüp kendi boğazına sarılacakmış gibi tereddüt içinde konuşanlardan. Anlatmaya dair bütün inancını yitirmişlerden. Her an kaybolmanın kenarında bekleyenlerden. Yanı başından hiç eksilmeyen o ürpertici, o uğursuz, o ayartıcı, o yoldan çıkarıcı boşluğa kendini bıraktı bırakacak gibi duran kadınlardan. Kapkara ve dokunaklı yokluğunu, akıl çelen uçurumlarını, gitgide ağırlaşan düşüşlerini, ölçüsü belirsiz bir cinnet marazını yanında taşıyanlardan. Sır sahibi. Sır sahibi olduğu için de zifirî suskun.

Hayatın o yorucu hengâmesine, taşıması meşakkat isteyen gamlı yüküne uzaktan bakıp da hiç değmeden yaşamayı hayal ediyordu Jülide. En azından bir süredir böyle yaşayabilmek için

yakın çevresinden uzaklaşmıştı. Sanki hayata bir kere dokunmuş, dokunduğu o kısacık anda, üzerinde derin, acıtan bir iz kalmış, sonra zaman geçmiş ama acısı geçmemiş, zamanın iyileştirici marifetinden de umudunu kesmiş, aklına gelen her şeyi denemiş ama bir türlü geçmemiş, bir türlü geçmemiş, bir türlü... Artık geçeceğine dair bütün beklentisini kaybetmiş, o andan itibaren bir daha hayata dokunmaya cesaret edememişti. Eza sahibi. Eza sahibi olduğu için de yüzü ince hastalığa tutulmuş gibi solgun, gözlerinin feri sönmüş.

Belki zaman içinde birine –mutlaka çok sevdiği biri olmalı– söylemeye cesaret etmiş, belli ki daha fazla tutamamış içindekileri, gönlü taşmış, kendini uzun uzun anlatmış ve sonra karşısındakine bakıp hiçbir şey değişmediğini, onun küçücük bir merhametini bile celp edemediğini görünce, yaşadığı büyük hayal kırıklığının da etkisiyle bir daha kimseye bir şey anlatmaya gerek duymamış gibiydi Jülide. Üzeri karalandıkça karalanmış, çözülemeyince bir kenara fırlatılmış bulmaca gibi. Eski bir tren garının emanet odasında kalmış, ne zamandır orada durduğu belli olmayan, üzeri tozlu, ecnebi malı, hakiki deriden yapılmış kıymetli bir çanta gibi. Yapraklarının yarısı koparılmış, kalan yarısı sararmış, eski yıllardan kalma bir takvim gibi. Hep yüreği ağzında. Tasa sahibi. Tasa sahibi olduğu için de her vakit elleri soğuk.

Jülide'nin eve ne zaman girip çıktığını apartmanda pek gören olmuyordu. İshak'ın karısı Nurten birkaç defa merakına yenik düşüp pencerenin başında genç kadının geliş gidişini gözetlemişti ama aradan saatler geçip de bir türlü göremeyince pes edip beklemekten vazgeçmişti. Sonra yokluğuna alıştı bütün mahalleli; görünmez olmasına. Bazı anlarda, kulaklarına dolan incecik uğultu, gözlerine çarpan hafif bir pus, önlerine düşen zarif bir gölge, su birikintisinin başından ansızın havalanan yorgun kumru, boyunlarına değen hafif bir rüzgâr yüzünden birinin varlığını hissettiler. Onun Jülide olduğunu, Jülide'nin sokaktayken

bile kendi içinde yürüdüğünü, arada yüzünü görseler de gördüklerinin suretten ibaret olduğunu ve gerçekte onu kimsenin görmediğini bildiler. Ara ara tesadüfen karşılaştıkları kadının aslında bambaşka biri olduğunu, gerçeği öğrendiklerinde şaşkınlıktan öylece kalakalacaklarını hissettiler ama bunun hakikatini bir türlü öğrenemediler. Mahallelerine sürüklenmiş, nereden geldiğini bilmedikleri, efsunlu, dokunmaya ürktükleri bir yabancı nesne gibi uzaktan uzağa bakmaya razı geldiler Jülide'ye. Hayat gailesi hafızalarını derdest etti; vadesi çoktan geçip de hacze düşmüş kredi borçları, banka kartlarının ödenmesi gereken asgari limitleri, gencecik evlatları askerde ölmüş akrabaları, evlenecek kızları için fiyat baktıkları yatak odası takımları, devlet memuriyet sınavlarına üçüncü kere hazırlanan oğulları, dükkânın birikmiş vergi borçları derken mahalleli dünya telaşının içinde debelenip kendi dertlerine derman bulabilmenin peşine düşünce, Jülide'yi merak etmekten vazgeçtiler. Unutmak istedikleri ne varsa, mâni olamadıkları, inatçı ve koku saçan bir rutubet gibi duvarlarından, tavanlarından evlerine, hayatlarına sızdı.

Hayatlarının boyası parça parça dökülünce huzursuz oldular. Mecburiyetlerinin arkasına takılıp kendi yollarına düştüler.

Jülide ne kadar sessiz sedasız bir hayat sürüyorsa, İshak'ın varlığı bir o kadar belli oluyordu. İshak susup da kendi içine düşmemek için, bazı anlarda çok derinlerden bir yerden gelen o tedirgin edici sesin baş döndürücü, kışkırtıcı fısıltılarını duymamak için, olur olmaz yerlerde, münasebetsiz anlarda ortaya bir laf atıyor, başı ve sonu birbirinden kopuk konular açıyordu. İlle de bir gürültü olsun istiyordu bulunduğu ortamda. Kendi içindeki o tekinsiz sesi bastırabilmek için saçma sapan, gerekli gereksiz demeden, yerli yersiz diye düşünmeden elinden ne geliyorsa yapıyordu. Maaile gittikleri misafirliklerde bile, bir şeyleri örtme telaşından, zaman zaman dinleyenleri rahatsız edecek kadar yüksek sesle konuşmaya başlıyordu. Tuhaf bir coşku halinde, gösterişli cerbezesiyle,

neredeyse hiç aralık vermeden, durmadan anlatıyordu. Kendisinden bir şey gizleyen adamlara özgü beyhude çırpınışla, oturduğu koltukta kıvranıyordu İshak. Meşum bir kandırmaca olduğunu bile bile kendini oyalıyordu. Bazen kimsenin anlam veremediği şekilde ayağa kalkıp oturduğu yeri değiştiriyordu. Yok saydıklarıyla ansızın yüz yüze gelmemek için gözlerini kapatıp rasgele dolanıyordu küçük dünyasında. Kaçıyordu. Ortalığa şüphe yaymamak için, kaçtığını önce kendisinden, sonra karısından, çocuklarından, karşılaştığı herkesten bir sihirbaz marifetiyle gizliyordu. Onu tanıyanlar, bu hallerini bir huy olarak kabullenmiş ve zaman geçtikçe hiç yadırgamamaya başlamıştı. Yadırgamak bir yana, "İshak cıvıl cıvıl bir adamdır" diyor başka da bir şey demiyorlardı. Bir tek kusuru, bazen ne dediğinin anlaşılmamasıydı; kendini kaybettiği anlar oluyordu ve o anlarda kitap gibi konuşmaya başlayınca dinleyenler bir parça –bazıları epeyce– sıkılıyordu. Gaipten haber almış gibi, onlara aradıklarını asla bulamayacaklarını, kendilerini kandırıp durduklarını, bekledikleri vaktin hiç gelmeyeceğini anlatıyordu. Bu sohbetler genellikle karşısındakinin asık bir yüzle ortamı terk etmesiyle sona eriyordu.

Son zamanlarda böyle değildi İshak. Suskundu. Nurten önceleri bu suskunluğu pek ciddiye almamıştı ama zaman geçtikçe sessizlik duvarının kalınlaştığını, ötesine geçmenin gitgide zorlaştığını görmüş ve içten içe merak etmeye başlamıştı. Kocasının bu garip halini eşeleyip de daha kötüsüne sebep olmaktan çekiniyordu. Dertleştiği birkaç arkadaşı, erkeklerin kırk yaşına gelince böyle dönemlerden geçtiğini, üzerlerine gidilmemesi gerektiğini söyleyince içi rahat etti, bu sevimsiz dönemin bir an evvel bitmesi için sabırla beklemeye başladı. Aralarından biri, yaşlandıklarını düşünen erkeklerin kendilerini ispat için genç kadınlara meylettiklerini, gençler gibi giyinmeye başladıklarını söylese de Nurten kocasına kondurmadığından hiç umursamamıştı. Marifetin kendinden menkul olduğunu hissettirircesine, "Benim kocam asla öyle şey-

ler yapmaz" demişti. "Bunlar evinde hak ettiği muameleyi görmeyen adamların yedikleri naneler."

İshak, eski çağlardan kalmış paslı asma kilidi hiç anahtar görmemiş demir bir çemberin içinde, orada unutulmuş azılı bir mahkûm gibi sıkışıp kalmıştı ve bunu ailesine hissettirip onları da üzmemek için ne gerekirse yapıyordu. Karısının doğum gününü, söz ve nişan günlerini, evlenme yıldönümlerini cep telefonunun hatırlatma kısmına kaydediyor, bir gün öncesinde çalan alarmla birlikte ne yapacağını düşünüyordu. Çocukların doğum günlerinde eve gelirken süslü, bol çikolatalı bir pasta alıp çocukların yaşı miktarınca mumu ve pastayı cümbüş yerine dönüştüren maytapları yanına koyduruyordu. Özel günleri unutmadığını gösterip üzerine de Nurten'in sıradanlaşmış beğenilerine uygun düşen bir hediye alınca –hep aynı parfümü seçiyordu ve nedense her seferinde Nurten çok büyük bir sürprizmiş gibi şaşırıp mutlu oluyordu–, düşünceli bir baba ve eş olduğunu, karısının deyişiyle Allah nazarlardan saklasın mutlu bir aileye sahip olduklarını cümle âleme gösteriyordu. Bir şeyleri cümle âleme göstermek, karısı için neredeyse vazife gibiydi; hayatlarının önemli bir kısmı bu zarureti yerine getirmekle geçiyordu.

Nurten'e göre kocası, eşi benzerine az rastlanan, hayat dolu, düşünceli, şefkatli, cömert bir adamdı. İşten yorgun argın gelse de her daim yanına yöresine neşe kattığından çocuklar babalarının yanından ayrılmak istemiyorlardı. Kendisinin en büyük isteği aile huzuruydu, diğer kadınlar gibi, şunu isterim, bunu isterim deyip kocasının başının etini yemediğinden kıymetinin bilinmesini de arzu ediyordu.

Etrafındakilerin konuşkanlık, cıvıl cıvıl ve hayat dolu olmak sandığı şey, İshak için bir tür gizlenme biçimiydi. O kadar saklanmıştı ki zaman geçtikçe yeniden ortaya çıkabileceği yolu bulamayacak kadar kafası karışmıştı. Kaybolmuştu. İçindeki bir kapana kısılmıştı ve hiçbir yerden ışık sızmıyordu. Daha fazla gizlenmeyi

başaramadığı için, duyanları şaşkınlığa uğratan olaylar ardı ardına geldi.

İshak'ın çırağı Bünyamin, ustasının eline tutuşturduğu buruşuk zarfı Nurten yengesine verene dek ortada olumsuz bir durum olduğunun kimse farkında değildi. Kadın zarfı açınca içinden bir banka cüzdanı ve İshak'ın bütün özenine rağmen çirkin olan el yazısıyla yazılmış notun bulunduğu küçük kâğıdı buldu.

"Değerli Nurten. Ben gidiyorum. Bankaya on bir milyar lira yatırdım. Sonra imkânım olursa tekrar yatıracağım. Sizi parasız bırakmam Allah'ın izniyle. Beni aramayın. Eğer gerekirse ben sizi ararım. Hakkını helal et. Çocuklara iyi bak. Allah'a emanet olun. İshak."

Nurten bu kısa notu birkaç kez üst üste okudu. Önce on bir milyar liranın ne kadar olduğunun ayırdına varmaya çalıştı. Miktarın bugünün parasıyla on bir bin lira olduğunu idrak ettikten hemen sonraki birkaç saniye içinde bu parayla kaç ay geçinebileceğini düşündü. En sonunda da İshak'ın nereye gittiğini merak etti. Sonra birden, terk edilmiş olmanın o ani sarsıntısına tutuldu. Evlilik yıldönümlerine sadece yirmi iki gün kalmıştı ve İshak evi terk etmişti. Yaranın sıcaklığından, ne olduğunu ilk anda anlayamamıştı. Şimdi acıyla fark etmişti başına geleni. Bir hayvanın tuzağa düştüğünü fark ettiği, çaresizliğini anlayabildiği ilk ânı yaşar gibiydi. Kuvvetli bir ürperti yayıldı vücuduna.

Kendini son bir gayretle toparlayıp merdivenlerden inen Bünyamin'e seslendi ama çırak kaçar gibi apartmandan dışarı çıkmıştı bile. Sokağa bakan salon penceresine koştu, camı açar açmaz yüzüne çarpan sıcak havaya aldırmadan seslendi. Feryadı andıran o sesi duyunca olduğu yerde durdu Bünyamin; istemeye istemeye apartmana geri dönüp merdivenleri çıktı, kapıda kendisini bekleyen Nurten'in karşısına dikildi. Bünyamin, ustasının kaçışının bütün suçu kendisindeymiş ve hesap vermesi gerekiyormuş gibi bir çekingenlikle mümkün olduğu kadar Nurten'le yüz yüze gel-

mekten kaçınıyordu. Ama uzak durmayı başaramamıştı. Karşısındaki kadın allak bullak bir suratla, çatallanmış bir sesle, nöbet geçirir gibi konuşuyordu. Buna konuşmak değil de sorguya çekmek demek daha doğruydu.

"İshak nerede?"

"Bilmiyorum yenge."

"Ne demek bilmiyorum oğlum? Bunu ne zaman verdi sana?" Elindeki notu çocuğun gözünün içine sokarcasına uzattı. Bünyamin kendisine doğru uzatılan, sabahtan bu yana cebinde sakladığı, en az on kere okuduğu buruşuk kâğıda, ilk kez görüyormuş gibi hayretle baktı. Olay mahallinde düşürdüğü suç aletine bakar gibiydi.

"Sabah erkenden verdi yenge. 'Öğleden sonra git, yengene ver,' dedi."

"Sonra?" Kâğıdı havada tutmaya devam ediyordu. Bütün hırsını çocuktan alacak gibi bir hali vardı.

"Dükkânı kilitledi. Sonra da arabaya binip gitti. Bir şey söylemedi."

"Nereye gideceğini söylemedi mi?" Cevabını bildiği o soruyu sorarken kafasını yana çevirmişti bile.

"Yok yenge."

Nurten kapıyı çırağın yüzüne çarparken ne dediğini duymamıştı bile. Cep telefonundan yedi kere üst üste İshak'ı aradı ama her seferinde karşısına çıkan kadın, aradığı numaraya şu anda ulaşılamadığını ağdalı bir üslupla izah etti. Durumun ciddiyetini, Nurten'in ruh halini hiçe sayan, umursamaz, mekanik, gereğinden fazla abartılı bir ses tonuyla konuşuyordu telefondaki ses. Hırsını bu kez de dinlediği kayıttan almak ister gibi tumturaklı küfürler savurdu. Dakikalar geçtikçe havası azalan bir fanusun içindeydi şimdi ve her geçen an direnci düşüyordu.

Haber o kadar kısa sürede nasıl yayıldıysa, Cin Deresi, Lale Sokak müphem bir kaçış hikâyesinin sırrını çözebilmek için delice bir merakla çalkalanıyordu.

Feriköy'de Behram Çavuş Camisi'nin önünde hacı yağı, tespih, alkolsüz esans, güllü Yasin, rüya tabirleri kitabı, Kur'an okuyan kalem, zikirmatik satan Sivaslı Hacı Mustafa'nın dediğine göre, İshak, yanında, kısa kesilmiş saçlarının bir kısmı mor boyalı, biraz acayip giyinmiş –başka türlü nasıl söylenir bilemedi ama biraz acayip diye üstüne basarak tekrarladı–, daha önce de birkaç sefer gördüğünü hatırladığı o kadınla arabaya binmiş gidiyordu. Kısa, mor saçlı, acayip giyinmiş kadın, Jülide'nin mahallede bilinen adıydı. Onu anlatmak için hemen hemen bu kelimeleri kullanıyorlardı. Rengârenk, ilk bakışta birbiriyle son derece uyumsuz gibi duran ama biraz daha bakınca şaşırtıcı ölçüde birbirini tamamladığı belli olan kıyafetler giyiyordu. Hacı Mustafa'nın anlattıklarının aynısını, işi gücü olmadığı için Cin Deresi'nde dolanıp duran Kuşçu Emin de yemin billah ederek tekrar etti. İshak'ın arabasını görmüş, İshak yanından geçtiği halde kafasını çevirip bakmamış, endişeli görünüyormuş, yanında da o acayip kadın varmış.

Nurten ayağında terliği, başına taktığı yarım yamalak leopar desenli başörtüsü –aslında başını örttüğü filan yoktu ama nedense kötü ve telaşlı günlerde veya saçını özenle taramaya zaman bulamadığı anlarda kapının yanındaki sehpada duran o başörtüsünü başına geçiriveriyordu–, askılı tişörtünün üzerine giydiği, önünü iliklemediği ince penye hırkasıyla, yanına komşusu Beyhan'ı da alarak, Jülide'nin ev sahibi, nalburluk yapan Kudret'in dükkânına koştu. Kudret, Jülide'nin bu sabah evden ayrılacağını bildirdiğini, kalan eşyalarını bilahare aldıracağını, evin anahtarını teslim ettiğini ama nereye gittiğini bilmediğini söyledi.

İshak'ın Jülide'yle ne işi olabilirdi ki? Böyle düzgün, evine, çocuklarına bağlı, şefkatli, fedakâr bir aile babası, tuhaf, ne olduğu, kim olduğu belli olmayan bir kadınla neden gitsin? Bir ihtimal, İshak giderken Jülide'yi görmüş ve belki Şişli'ye, Mecidiyeköy'e, şuraya buraya, yol üstünde herhangi bir yere bırakmak için arabasına almış olabilirdi. Nurten bir ara sessizce söylenerek,

duyduklarını kendisine böyle izah etti ama mahalle sakinleri böyle bir teselliye kanmayacak kadar görmüş geçirmiş insanlardan oluşuyordu. Acımayla küçümseme arası bir bakışla mukabele ettiler bu saflıktan ve iyimserlikten öte aptallık kokan izahata.

Ortada terk edilmiş bir kadın, terk eden bir erkek ve ikisinin haricinde bir başka kadın daha varsa, o kadın bir de gençse, güzelse –komşu kadınlara sorsan güzel müzel değil, hatta Allah'ın gücüne gitmesin hilkat garibesine benziyordu– hikâye hiç şaşmaz şekilde hep aynı yere gidiyordu.

Bütün bu telaşlı koşturmanın içinde Nurten, komşuların yanından ayrılmasıyla evde yalnız kaldığı bir anda buyurgan bir ses onu çağırıyormuşçasına banyodaki aynanın karşısına geçti. Annesinin de rahatsız edecek kadar buyurgan bir sesi vardı, onu hatırladı. Çaresiz anlarında, annesiyle olan hatıraları bir karabasan gibi çöküyordu üzerine. Sinirlendiği zamanlarda "Bir şeyi yapma dediysem yapmayacaksın! Anladın mı? Ağzını açıp da neden diye sormayacaksın! Benim söylediğimin üzerine tek bir kelime etmeyeceksin. Duyuyor musun?" diye kelimelerin üzerine basa basa öfkesini Nurten'in suratına doğru saçıyordu. Nurten her seferinde yüzüne tüküreceği endişesiyle yüzünü kırıştırıp gözlerini kapatıyordu. Neden bunu yapıyordu? Küçükken yüzüne tükürüyor muydu? Neden annesi gibi değil de koğuşları denetleyen şedit bir gardiyan gibi konuşuyordu onunla? "Babana laf getirmeyeceksin!" diye gürlüyordu sabah ve akşam sayımlarında. "Ama babam her gece eve sarhoş geliyor; efendi efendi çalışıp da evine bakmıyor; seni, beni, kardeşimi dövdüğünde utançtan insan içine çıkamıyoruz; lisedeyken yüzümdeki şiş inmediği için öğretmenlerim bir şey sormasın diye bazı günler okula gidemiyordum; senin bileziklerini, Reşatlarını alıp kumarda yiyor ve laf gelmiyor da, ben arkadaşlarımla buluşunca mı geliyor?" diye soramıyordu annesine. Bir keresinde cesaret edip sordu aslında. Tam bu kelimelerle sormadı üstelik; annesini avuturmuş gibi, babasına karşı kollarmış

gibi sordu. Kötü şeyler oldu. Bir daha sormadı. Bir yaşa gelince düzeleceğini sandı bütün bunların. Bir yaşa geldi, düzelmedi. Kız kardeşi Bircan öyle değildi, sürekli yalan söylüyordu anne babasına. Bu kadar yalana rağmen, makbul olmayı başarabiliyordu. Evde olup bitenlerle zerre kadar ilgilenmiyordu. Babası her fırsatta Bircan'ın Nurten'den daha zeki olduğunu, okula gitmeyi hak ettiğini, kızının önemli yerlere geleceğini söyleyip duruyordu. İstedikleri olmadı. Bircan devamsızlık yüzünden okulla ilişkisi çok önceden kesildiği halde okula gidiyormuş gibi her sabah evden çıktı, babasından düzenli olarak harçlığını aldı, kendisine benzeyen arkadaşlar edindi, zengin olduğunu sandığı bir çocukla evden kaçtı, çocuğun söylediği gibi zengin filan değil, basbayağı çulsuzun biri olduğu ortaya çıkınca mecburen geri döndü, bunu da 'sizlerin kıymetini bilemedim, hasretinize dayanamayıp döndüm' yalanıyla süsledi, herkes çabucak ikna oldu, eve döndükten sonra da evin kara bahtlı güzel kızı olarak hayatına devam etti. Babası bir süre sonra hastaneye düştü. Üst üste ameliyatlar oldu. Mecbur kalınca, haftanın bir günü bile gezmek için tek başına dışarı çıkmasına izin vermedikleri Nurten'in, çalışmak için tek başına dışarı çıkmasına ses etmediler. Evde durma sırası babasına gelmişti, adama idrar torbası takmışlardı, belli etmemek için bol pantolonlar giyiyordu ama yine de utancını bastırıp dışarı çıkmaya istek duymuyordu. Nurten akşamları yerli yersiz, "Altına bir şey yaptın mı?" diye her kelimenin üstüne basa basa sorup babasının yüzündeki mahcubiyeti görmekten gizli bir zevk alıyordu.

Annesinden, babasından kalma izlerle dolu yorgun yüzünü incelemeye başladı aynanın karşısında. Dikkatle bakınca hiçbir makyajla kapatmayı başaramadığı, silinmek bilmeyen hatıraları kolayca fark edebiliyordu. Uzunca zamandır görmediği bir tanıdıkla karşılaşmış gibi kendisini inceliyordu.

Yüzünü daha iyi görebilmek için aynanın üzerinden dışarı kıvrılan küçük lambayı açmak istedi. Düğmeyi birkaç kez kapatıp açtı, lamba

yanmadı. Biraz daha sokuldu. Bir yandan aynaya bakıp bir yandan da dudaklarını usulca birbirine yapıştırıp açarak hareket ettirmeye başladı. Konuştuğu bazı adamların gözlerinin dudaklarına kaydığını görmek hoşuna gidiyordu. Ucuz boya kullanmaktan iyice yıpranmış, telleri zayıflamış saçlarındaki tokayı açıp elleriyle saçlarını iki yana saldı ve karmaşık hale gelmiş buklelerini düzeltmeye çalıştı. Gözlerinin altındaki kırışıklıklara dikkat kesildi. Kırışıklıkları da ilk kez görüyor gibiydi. Göz altlarını iki yandan gerdirip bıraktı, tekrar gerdirip bıraktı. Hafifçe çenesini yukarı kaldırıp boynunu incelemeye başladı. Bir yandan da ellerini boynunda gezdiriyordu. Operasyon öncesi hastasını tetkik eden estetik cerrahlar gibi bakıyordu yüzüne. Tuhaf şekilde kendine yabancılaşmış, sanki bedeninden ayrılmış da banyonun tavanından izliyordu olup bitenleri. Yavaşça bluzunu üzerinden sıyırıp klozet kapağının üzerine bıraktı. Sutyeninin askısını düzeltti, vücudunu incelemeye devam etti. Aynanın yanındaki dolaptan cımbızını aldı. Kaşlarının kenarlarından almaya başladı. Tamamladığına karar verince cımbızı yerine koyup bu kez de makyaj çantasını karıştırmaya koyuldu. Göz kalemlerini çıkarıp incelemeye başladı. Kahverengi, koyu mavi ve siyah arasında kararsız kaldı. Siyahı seçti (İshak'a her sorduğunda siyah yanıtını alıyordu ama o her seferinde sormaya devam ediyordu). Gözlerini iyice açıp göz altlarına siyah bir hat çekti. Kendinden geçmiş gibiydi. İlkel kabilelerin büyücülerine özgü bir ciddiyetle yapıyordu her şeyi. Bir heykeltıraş gibi, kendisini kendi elleriyle yeniden yaratıyordu. Göz kalemini biraz daha bastırıp siyahlığı kalınlaştırdı. Durdu. Yüzüne bakmaya devam etti. Siyah rimelini çıkardı ve çok da uzun olmayan kirpiklerine sürmeye başladı. Eskiden daha uzundu diye geçirdi içinden. Gözlerini kırpıştırdı. Eskiden daha büyük gözlerim vardı, diye düşündü. Elindeki rimelle birkaç defa kirpiklerinin üzerinden geçti. Şuurunu yitirmiş gibi gözlerini hiç ayırmadan kendine bakıyordu aynada. Makyaj çantasından kırmızı bir ruj çıkardı. Dikkatlice dudaklarına sürmeye başladı.

Elleri ilk defa titremeye başlamıştı. Rujun taşmaması için oldukça gayret sarf ediyordu. Durdu. Ellerine baktı. İki elini yumruk şeklinde sıkıp tekrar açtı. Bunu birkaç kez tekrar etti. Sonra aynaya döndü. Dudaklarını birbirine yapıştırıp rujun düzgünce yayılmasını sağladı. Ellerinin titremesi artmıştı. Ruju tekrar dudaklarına götürdü. Kalınca sürmeye başladı. Ruj dudaklarından taştı. Devam etti. Yanaklarına, çenesine, gözaltlarına varıncaya kadar ruju yüzünde gezdirdi. Kırmızı. Kanar gibi. İşte tam o sırada ağlamaya başladı. Yüzü ruj kırmızısı, kan kırmızısı oldu. Kırık kırmızı kiremitler kadar hüzünlüydü. Çok ağladı. Terk edilmiş kadınlar gibi ağladı. Gururu kırılmış kadınlar kadar çok. Aslında çirkinmiş de çirkinliğini o an fark etmiş kadınlar gibi. Çok sevildiğini sanıp aslında hiç sevilmemiş olduğunu, kandırıldığını düşünen kadınlar kadar. Bu dünyada kendisini gerçekten sevdiğine inandığı tek erkeğin aslında hiçbir zaman kendisine ait olmadığını fark eden kadınlar gibi ağladı. Kocası kendisinden genç bir kadının peşinden giden kadınlar kadar. Kabarık, mor tüylü banyo halısına çöktü ve sesi kısılana kadar, içindeki zehri ancak ağlayarak çıkarabilirmiş gibi ağladı.

Ağlaması bir parça dindiğinde o boğucu ânın içinde kıvranırken nefes alabileceği bir teselli arıyordu geçmiş denen kül rengi labirentin içinde. Kendisini bir parça daha iyi hissedebilmek için ilk tanıştıkları günü, evlenmeye karar verdikleri günü, evlendikleri günü –Nurten de herkes gibi, en mutlu günümüz diyordu–, hiçbir şek şüphe olmaksızın mutlu olduklarına inandığı günleri düşündü. Elinde olsaydı evlendikleri gece giydiği gelinliğin içinde ömrünü tüketmeyi isterdi. O kadar severek diktirip giymişti ki gelinliğin içinde geçirdiği her an mutluluktan ölecek gibiydi. Annesi bile kötüleyecek bir bahane bulamamıştı. Beren Saat'in dizide giydiği gelinliğin fotoğrafını almış, doğruca Nişantaşı'ndaki bir gelinlikçiye gidip aynısını diktirmişti. Gelinlik ve damatlığın parasını, büyük cömertlik yaparak, İshak'ın itirazlarına aldırış etmeden, yanında çalıştıkları Aykut ödemişti.

Nurten, babasının hastalığından sonra Kurtuluş'la Dolapdere arasında, yanında büyükçe bir tamir atölyesi de olan oto galerisinde sekreter olarak işe başlamıştı. Patronları Namık Bey o dönemlerde işyerine pek az uğruyor, işleri büyük oğlu Aykut idare ediyordu. İshak da aynı yerde çalışıyordu. Orada tanışmışlardı. Hem Namık Bey hem de Aykut, İshak'a diğer çalışanlardan daha fazla yakınlık gösteriyordu. Nurten'in işe başlar başlamaz büyük bir merakla etrafını gözlemlerken ilk fark ettiği şey bu özel yakınlık olmuştu. Anlam veremediği bu yakınlığın nedenlerini öğrenmeye çalışıyordu.

Konuşup daha yakından tanıdıkça, İshak'ın eski bir aile dostunun oğlu olduğunu öğrendi; budalalık derecesinde saf, işinden başka hiçbir şeyle ilgilenmeyen, kendi halinde bir adamdı. Bu budalalığı zaman zaman Nurten'in sinirlerini bozuyordu ama bir yandan da az insanda bulunabilecek bir güven duygusu hissediyordu ona karşı. Bu duyguya olan ihtiyacının iyiden iyiye arttığı günlerde bilinçaltından gelen bir itelemeyle İshak'a daha çok yakınlaşmak istedi. Aralarındaki mesafeyi koruyarak birbirleriyle konuşmaya, ara ara dertleşmeye devam ettiler. Nihayet, aslında İshak'ın hiç o taraklarda bezi olmamasına rağmen, ikisi için de önceden tahmin edilmesi imkânsız olaylar üst üste geldi ve evlendiler.

Evlendikten hemen sonra ilk çocukları doğdu. Adını Hasret koydular; Nurten'in fikriydi ve daha İshak ağzını bile açmadan Nurten genç kızlığından bu yana Hasret ismini ne kadar sevdiğini anlatıp durdu. Hasret üç yaşındayken ikinci çocukları doğdu. Adını Korkut koydular. Bu isim de Nurten'in fikriydi ve İshak yine itiraz etmedi. İshak neredeyse hiçbir şeye itiraz etmedi evlilikleri boyunca. Her şey iyi gidiyordu görünüşe göre. Ta ki İshak'ın o kadınla kaçtığı güne kadar.

Dünya iyisi, hayat dolu, muhabbet adamı, becerikli tesisatçı, iki çocuk sahibi, iyi aile babası İshak, o andan itibaren mahallenin

epeyce bir kısmının gözünde şerefsizin önde gideni, genç kadınlara sarkan, haysiyetsiz, gözü dışarıda çakal, göründüğü gibi olmayan namussuz; küçük bir kısmının gözünde ise Nurten'in dırdırından iflahı kesilmiş, karısı yetmezmiş gibi, bir de kadının ana babasını, kız kardeşini sırtında taşımak zorunda kalmış ve bu yüzden de pes edip kaçmaktan başka çaresi kalmamış zavallı bir adamdı.

İshak'la ilgili böyle farklı şeyler söyleniyordu ama Jülide'yle ilgili herkesin fikri tereddütsüz bir şekilde aynıydı:

"Hiç konuşmuyordu ama orospu olduğu her halinden belliydi."

İki

Sabahın erken saatlerinde sanki birileri pusuya yatmış da suç üstünde yakalamak için beni bekliyormuş gibi, gözümü ve kulağımı dört açarak, en küçük bir gürültü yapmamaya özen göstererek yavaş hareketlerle evden çıktım. Daire kapısını, saf kristalden yapılmış gibi usulca kapattım. Uyandığımda bu kadar gergin değildim, hazırlanıp evden çıkma saati geldiğinde bütün vücudum yay gibiydi. Sahanlıktayken kıpırdayamayacağımı zannettim bir an. Kendimi toparladım, nefesimi tuttum, daracık merdivenlerden ayak uçlarıma basa basa indim. İshaklar'ın dairesinin önünden geçerken bütün vücudumdan soğuk terler boşaldı. Kapı aniden açılacak, karısı ve çocukları yan yana karşıma dikilecekler, ayıplayan, küçümseyen bakışlarla ne kadar edepsizce davrandığımı haykıracaklar, ne kadar değersiz olduğumu bir bir yüzüme vuracaklar diye içimden geçirdim. Tam o esnada kapının önüne bırakılmış yüksek topuklu, üstü ucuz parlak taşlarla süslü kadın terliğine ayağım takılınca sendeledim. Paldır küldür aşağıya yuvarlanacaktım ki son bir hamleyle tırabzanı yakaladım. Kalbim yerinden çıkacak sandım. Terliği alıp hışımla duvara vura vura parçalamak istiyordum. Terliği elime aldım, içimden küfürler edip bıraktım. O üç merdiven bitmek bilmedi. Birkaç katlı apartmandan değil de aya yükselen bir gökdelenden aşağıya iniyormuşum gibi uzadı da uzadı.

Ne kadar süre öyle durdum bilmiyorum, apartmandan çıkar çıkmaz kocaman bir rahatlamayla birlikte bütün nefesimi dışarı bıraktım. Önüme arkama bakmadan, görenlerin şüphesini çekmeye sebep

olacak bir telaştan uzak durmaya çalışarak, elimdeki küçük bavulla, yüzüme zorunlu bir iş seyahatine çıkıyormuşçasına bir vurdumduymazlık maskesi takıp sokağın sonuna kadar aheste adımlarla yürüdüm. Haberlerde, sıcaklıkların özellikle yaşlılar, hastalar ve çocuklar için hayati tehlike arz ettiği söyleniyor, zorunlu olmadıkça hiç kimsenin dışarıya çıkmaması tembihleniyordu. Boğulmak üzereydim, yola koyulmak için kabul edilebilir mazeretlerimiz vardı ve bana kalırsa farkına varmadan en doğru günü seçmiştik. İçimdeki sızıyı dindirmek için iyimser cümleler arıyordum boğazımı tıkayan nemin içinde yürürken; itiraz dinlemeyen kusursuz yalanlar.

İshak, geldiğimi dikiz aynasından görmüş olmalı ki park halinde duran arabasından indi. Önce umursamaz tavırlarla sağa sola baktı. Rahat görünmeye çalışıyordu. Bagaj kapısını bir iki zorlamadan sonra açtı, elimdeki bavulu aldı, kendi çantasının – üstü fermuarlı, yıpranmış, üzerindeki baskıların bir kısmı dökülmüş, eski bir spor çantaydı– yanına usulca yerleştirdi. Elinde bavulumu değil de kalbimi taşıyormuş gibi ihtimamlıydı her hareketinde. Konuşsak birileri duyacak, sesimize gelecekmiş gibi bir ihtiyatla, çıt çıkarmıyorduk. Her şey bir plana bağlıymış gibi sırayla ilerliyordu. Fark ettirmeden yüzüne bakıyordum; hemen oracıkta, onunla gitmeme mâni olacak bir yüz ifadesi gördüğüm anda, bavulumu alıp geri dönmeyi kafama koymuştum. Tam olarak ne beklediğimi bilmiyordum ama sanırım pişmanlık düşüncesine yorabileceğim herhangi bir jest, bir mimik, bir tür tereddüt veya benzeri bir şey görseydim onunla gitmekten vazgeçecektim. Son derece ciddi ve kararlıydım. Görmedim. Görebileceğimden endişe ediyordum, görmedim. Sevindim. İlk aşamayı sorunsuz geçmek önemliydi. İshak'ın yüzünde şaşkınlık vardı, merak vardı, hafif de olsa bir endişe vardı, yorgunluk, heyecan vardı ama pişmanlık yoktu. Her şey bittiğinde pişmanlık duyabiliriz. O ya da ben veya ikimiz birden duyabiliriz ama yola çıkarken değil. Şimdiden olmaz.

Kontağa taktığı anahtarı çevirirken dudaklarından neredeyse mırıltı şeklinde "Bismillah" sözü çıktı. Marşa bastı, araba çalışmadı. Bir şey söylemeden kısa bir süre yüzüme baktı. Üzgün ve mahcuptu. Tam bu sırada ikimizin arabanın içinde yan yana, arkada bavullarımızla kalakaldığımızı, zamanın akıp gittiğini, gelip geçenlerin merakla baktığını, görenlerin kalabalıklaştığını, bir türlü oradan ayrılamadığımızı, insanların ayıplayan bakışları altında ezildiğimizi hayal ettim. Bir telaştan ziyade, içinde bulunduğumuz halin gülünçlüğünü düşünüyordum.

Hesaplarımız tutmamıştı, hayatın bizimle şakalaşmak için seçtiği olmadık zamanlardan birindeydik. Kusursuz planımız, hareket etmeye fırsat bulamadan suya düşmüştü. İshak benden çok daha endişeliydi, sürekli olarak bir gören var mı diye etrafı kolaçan ediyordu. İlk andaki umursamazlığından, rahat görünme pozlarından eser kalmamıştı. Gülmemek için kendimi zor tutuyordum. Her şeyi göze alıp gitmeye niyetlenmiştik ama bindiğimiz araba çalışmıyordu. Marşa ikinci sefer basıp da arabanın can çekişir gibi çıkardığı boğuk hırıltıdan başka bir şey duymayınca İshak'ın yüzü horozibiğiyle küpeçiçeği rengi arasında mütemadiyen gidip geliyordu. Bu acil durum uyarısı kısa zamanda beni de etkisi altına almaya başladı. Gülme isteğim o an yok oldu. Artık ikimiz de pürdikkat, anahtarı tutarken terleyen eline, birazdan gerçekleşecek o küçük çevirme hareketine odaklanmıştık. Çevirdi. Üçüncü denemenin ardından sokakta yankılanan motor gürültüsü, susuz bir çölde artık takatimiz kesilmiş, dudaklarımız kurumaktan paramparça olmuşken aniden kulağımıza dolan çağlayan sesi gibiydi. Arkasından gelecek bereketli yağmurları müjdeleyen büyük gök gürültüsüydü duyduğumuz. İshak sevinçle direksiyona vurdu, sesi daha iyi duyabilmek için birkaç kez gaz pedalına yüklenip arabayı bağırttı.

Kurtuluş'un dar sokaklarında hızlıca yol almaya başladık. Gereğinden hızlı gittiğimizi düşünüyordum, bir şey söylemedim.

Nihayet ara sokakları geçtik, daha geniş caddelere ulaştık; gitgide artan araç kalabalığının arasında küçülüp fark edilemeyecek hale geliyorduk. Otoyola yaklaştığımızda İshak'ın biraz olsun rahatladığını, en azından yüzünün normal rengine döndüğünü görünce benim de gerginliğim kayboldu.

Araba hareket halindeyken bir eliyle direksiyonu tutup diğer eliyle geriye uzandı, arka koltuktaki naylon poşeti yavaşça aldı ve bana doğru uzattı.

"Kahvaltılık bir şeyler aldım."

Sıcaklığı hiç azalmamıştı. Poşetin içinde ucuz sarı kâğıtlara sarılmış sokak poğaçaları ve iki küçük kutu kayısı suyu vardı. Poğaçalardan sızan yağlar kâğıda bulaşmıştı. Fırından yeni çıktıkları için de naylon poşetin içi sıcaktan nemlenmişti. Poşetin ağzını açar açmaz, ucuz yağın ağır kokusu yayıldı arabanın içine. Aç karnına son derece davetkâr bir koku olduğunu kabul etmeme rağmen, cehennem sıcağının ortasında bu kadar ağır bir kokuyu kaldırabilecek durumda değildim. Poğaçaları yine İshak'ın az önce aldığı yere, arka koltuğa bıraktım.

"Aç değilim. Erken saatte bir şeyler yiyemiyorum. Sonra yeriz."

Hiç beklemiyordu bunu. Sesi değişti. "Bunlar soğuyunca güzel olmaz" diye çaresizce uyardı. Bir tek lokma yemek bile içimden gelmiyordu. Kabalık olup olmamasına aldıracak durumda değildim.

"Sen ye istersen."

Bir an üzüldü mü, bir çeşit hayal kırıklığı mı yaşadı, yüzüne yerleşen ifadeden tam anlayamadım ama sokak poğaçalarına o an yiyebileceğimiz dünyanın en lezzetli yiyecekleri muamelesi yapması hoşuma gitmişti. Ona göre tam arkamızda bir hazine duruyordu ve ben değerini bilemeden sırt çevirmiştim. Kahvaltılık niyetine aldıklarına yüz vermediğimi görünce o da yemekten vazgeçti. Muhtemelen poğaçaları, tutkuyla, hevesle paketinden çıkaracağı-

mı, gözlerimin ışıldayacağını, bir tanesini peçetenin içine sarıp ona uzatacağımı bir diğerini de kendime alacağımı, arabada yiye yiye gideceğimizi düşündü. Doğrusu, sabahın köründe, hele bu sıcakta hiç de parlak bir fikir gibi gelmiyordu. Ortalığa yayılan koku dağılsın diye neredeyse kapıyı açacaktım. Midem bulanmıştı. Bir şey yemeden yola devam ettik.

Tanıdık sokakları, bildik mekânları, göz aşinalığımız olan yolları ve daha önemlisi, epeydir ezberimizde tuttuğumuz tekdüze hayatlarımızı iyice geride bırakmıştık. Hazırlıksız yakalandığımız bir yağmur gibiydi karşılaşmamız; altına sığınabileceğimiz bir saçak bulana kadar ikimiz de sırılsıklam olduk. Daha fazla gizlenecek bir yer aramaktansa kendimizi sağanağın ortasında bırakmaya karar vermiştik. O andan itibaren bir teslimiyet ferahlığı doldu içimize; iliklerimize kadar ıslatan yağmurla birlikte bir anda birbirimize yakınlaştık. Kayıtsız kalmayı göze alamayacağımız bir sesin peşinden gidiyorduk; güven veren, tanıdık bir ses. Bunun dışında kalan her şey teferruattan ibaret oldu. Bunun dışında kalan her şey görülmez, duyulmaz oldu. Kendi masalımıza, çocuklar kadar kanmaya hazırdık. Belki daha fazla.

Oradan ayrıldıktan sonra arkamdan ne söylediklerini hiç merak etmiyorum. Ne söyleyebilirler ki? Mahallelerine dışarıdan gelmiş ahlaksız bir kadın üzerinden kendilerini temize çıkarabilmenin doyumsuz iştahıyla, İshak'ı ayarttığımı, utanmadan sıkılmadan, Allah'tan bile korkmadan iki çocuklu adamla kaçtığımı, yuva yıkan namussuz kadının teki olduğumu söyleyip sonunda da ağızlarını doldura doldura, r harfinin üzerine basarak ve hatta etkisini artırmak için iki r harfi kullanarak "orrospu"nun önde gideni olduğumu ekleyecekler. Benim orospuluğum, onların namuslarının yüceliğini, vicdanlarının büyüklüğünü, ahlaklarının güzelliğini, kalplerinin temizliğini bir vesileyle daha ispat edecek. Her seferinde –Allah muhafaza kendi kızları bu duruma gelmesin diye– büyük konuşmak istemediklerini söyleyip bir fazilet timsali olarak susacaklar

ama birbirleriyle her karşılaştıklarında, aynı düşmanca tavırla kaldıkları yerden devam edecekler. Her sohbetin sonunda kendilerine yakıştırdıkları en temiz sıfatların yardımıyla sifonu çekip beni de diğer pisliklerin yanına gönderiverecekler; hayatları boyunca karşılaştıkları uğursuz suratlıların, katı kalplilerin, haram yiyenlerin doluştuğu, berbat kokulu, kapkaranlık kanalizasyona. Biraz yaklaşanları bile rahatsız eden o koca kanalizasyon, şehrin altına bu yüzden inşa edildi; konforlarını bozan, huzur bırakmayan ve ağız tadını kaçıran, neşelerini kaybettiren kim varsa, kurulu düzenlerinin içinden bir an evvel uzaklaştırmak için. Tanrı'nın cehennemiyle yetinmeyip dilediklerini cezalandırabilme gücüne erişebilmek için yenisini kendi elleriyle inşa ettiler. Farkında değiller, başkaları için yaktıkları o harlı ateşi kendi evlerinden uzak tutamazlar.

Hepimiz yanacağız. Cehennem içimizde. Bir yatağın içindeki sinsi kıvılcımla yanışı gibi içten içe tükeneceğiz.

Onca riyakârlığın yanında bir parça haklılık payları da yok değil. Nihayetinde İshak'la kaçtım; benden on iki yaş büyük, sıhhi tesisatçılık yapan, evli ve birbirinden tatlı iki çocuk babası bir adamla, alt kattaki komşumla, karısından boşanmasını beklemeden gizlice kaçtım. Dürüst olmak gerekirse, söylenecek her şeyi ve belki de daha fazlasını hak ettiğim anlamına geliyor bu yaptığım. İkimizi yan yana görenler bunun bir hüner değil, düpedüz delilik olduğunu hemen anlayacaklar. Her şeyin bu kadar ani gelişmesinden doğan kocaman şaşkınlığı üzerimizden atabilecek miyiz, henüz bilmiyorum.

Dışarıdan bakınca olan bitenin kulağa iyi gelmediğini itiraf ediyorum. Yine de utanmadığımı eklemek isterim. Yaptığımdan hoşnut kaldığım, içimin son derece müsterih olduğu anlamına gelmiyor bu. Elbette utanmak istiyorum, üzülmek, pişman olmak, sıkılmak istiyorum. Yalan değil. Hiç kimseden, hiçbir şeyden utanmıyorum ve korkmuyorum. Bütün bunların ne kadar kötü niyetli, ne kadar kibirli, ne kadar haddini aşmış ve

günahkâr durduğunun farkındayım. Niyetim birilerine kötülük etmek değil; hatta açık yüreklilikle bir itirafta daha bulunayım, bütün bunlar, benim gibi birisini bile fazlasıyla trajik ve acınası bir hale sokuyor. Her insan için sıradan, son derece olağan sayılabilecek duyguları bütünüyle yitirmiş olmak, hayata uyum imkânımın neredeyse tamamen elimden kayıp gitmiş olması demek ve gerçekten çok üzülüyorum. Uyumsuz bir kadınım ben. Uyumsuz bir kadınım ben. Uyumsuz. Bir kere daha söyleyecek gücüm yok. Bazen tekrar ettikçe acısından kurtulurum zannediyorum. Olmuyor.

Bir şansım daha olsun isterdim, dilediğimde geri dönebileceğim huzurlu bir yer mesela. Bir ağacın altı olabilir; serin gölgesi çocuk bağırışlarıyla dolup taşan. Yaptığı çorbanın kokusunu özlediğim, eli maharetli bir akraba evi de olur; yazları gidilen o ahşap ve kerpiç kokulu köy evi. Herkesin sahip olduğu şeyler değil mi bunlar? Yazları hep bir yerlere gitmez miydi insanlar? Her şeyden uzaklaşmak iyi gelmez miydi?

Yıllardır her yandan kuşatılmış kalbimin zamanla çürümesi tehlikesine karşı gelirken, canhıraş direnirken, şimdi içinde üç masum insanın hayalleriyle, ceset gibi ağırlaşmış bir vebalin altında kaldım. Bütün kavgalarım anlamını yitirdi, savaş yaralarım değersizleşti, apoletlerim söküldü, süngüm düştü, miğferim parçalandı. Savaş alanından kaçtım. Artık bir korkak olduğumu söyleyecekler adımı ananlar.

Bütün bunları neden yaptığıma dair uzun açıklamalara girmek lüzumsuz. Kaldı ki tek tek sayıp dökecek kadar çok mazeretim de yok. İhtiyacım vardı, o kadar. Bir insanın ihtiyacı ne kadar büyük olursa olsun, başka insanların acılar çekmesinden daha önemli değil, bunun farkındayım. Bir yandan da şunu bilmenizi isterim ki buna sadece benim değil, İshak'ın da ihtiyacı vardı. Belki de benden daha çok. Ne olursa olsun bunun bencillik olduğunu, iki masum çocuğun ve her şeyden habersiz olan karısının ne kadar

acı çekeceğini anlayabilecek kadar duygularım var. Olmamasını isterdim ama var.

Duygularım beni zehirliyor, bunu kimse bilmiyor. İyileştim dediğim anda yeniden kanımı bulandıran lanetli bir döngüye hapsoldum ve bu sonsuzluk çemberi ölümden daha zor. Zerre kadar duygu kalmasın isterdim her yandan kuşatılmış zayıf kalbimin içinde. Keşke bir karanlığın orta yerinde öylece unutulup kalsaydım. Beklenenden erken gelen misafir gibi kapıda beklerken ölüm, alelacele saçlarımı tarayıp güler yüzle buyur etseydim içeri. Oyalanmak için bir sebebim yoktu. Böylece hep genç kalsaydım, hep masum. Oysa şimdi kırık dökük bir yazgım var. Son birkaç gündür kendime aynı soruyu sorup duruyorum: Akşam vakti çalan bir kapıyı dalgınlıkla açmanın bedeli herkes için bu kadar ağır mıdır?

İshak'la kaçma fikri üzerine çok düşünmedim. Daha birkaç gün öncesine kadar böyle bir niyetim yoktu. Uzun zamandır, halka halka kopuşlarla gittikçe daralan, uzun zaman havasız kalmış küçük bir odaya benzeyen hayatım hakkında planlar yapmıyorum. Hayal kırıklıklarının ruhumda açtığı büyük boşlukları zehirli bitkiler kaplıyor. Beklemek, beklemek, beklemek ve sonra hiçbir şey olmamış gibi kaldığın yerden devam etmek zorunda kalmak; umut etmek ve her seferinde incinmek, yaralanmak, yaramı sarmak, sarıp sarmalamak, saklamak, saklanmak, sarsılmak, ölesiye sarsılmak kalbimi yoruyor. Sonra aynı yerden tekrar tekrar kırılmak; bir kadının en korunmasız, kuytu yerinden, içten içe kurduğu hayallerinden.

Çok kırılmış bir kadını anlatmaya nereden başlamalı ben de bilmiyorum. Bir kadının gitgide körleşmesini, karanlığa – gerçek bir karanlık– düşmesini, anılarının talan edilmesini, çocukluğundan bu yana içinde kurutulmuş çiçekler biriktirdiği hatıra defterinin paramparça edilmesini, uykusuzluğunun günbegün artmasını, uykusuzluğu arttıkça kafasında olmadık vehimler kurmaya başlamasını,

zaman içinde kendinden korkmasını. En çok kendinden korkmasını. Her gece gözlerini sıkı sıkıya yumduğu o loş odada, gözkapaklarını yırtarak saldıran, çürük kokan, idrar kokan, apış arası kokan, kaba saba, gürültülü sanrıları anlatmak kolay değil. Canından kopan bir parçayı. Canından. Anlatmayacağım. Hayır, anlatmayacağım.

Yanlış bir intiba uyandırmak istemem, öyle karmaşık bir hayatım olduğu söylenemezdi. Evimde oturuyor ve sürekli resim yapıyordum. Nadiren de olsa arkadaşlarım geliyordu ziyaretime. Kurtuluş'taki bu eve taşınalı iki yıl olmuştu. Resimlerimin satılmasından gelen parayla hayatımı sürdürüyordum. Yetiyordu bana. Resim yapmanın yanında sırf zevk için ufak tefek piyasa işleri alıyordum. Bazı yayınevlerinin kitaplarına illüstrasyonlar, resimler yapıyordum. Zamanımın neredeyse tamamını bu evde geçiriyordum ve bundan bir şikâyetim yoktu. Büyük bir iyi niyetle, mütemadiyen dışarı çıkmamı, bir yerlerde sosyalleşmemi telkin eden arkadaşlarıma aldırış etmemeyi öğreneli epeyce zaman olmuştu. Onlar bıkmadılar ve hâlâ bu konuda ısrarcı davranıyorlar. Beni tanımıyorlar. Hiç tanımıyorlar ve bunu bilselerdi bir parça utanabilir, utançlarını itiraf edemedikleri için gerekirse bir daha beni görmemeye bile razı gelebilirlerdi. Gayet yakın arkadaş olduğunu düşündüğün biri hakkında aslında hiçbir şey bilmediğini fark etmek insanın kendisinden daha çok karşısındakini sorgulamaya itiyor. Genellikle aldatılmışlık hissi ağır basıyor böyle durumlarda. Gerçek bu.

Arkadaşlarım beni tanımıyorlar. Tanıdıkları Jülide, girmelerine izin verdiğim topraklardan ibaret; kendi güvenli bölgemi belirleyen dikenli tellerin önünü görebiliyorlar sadece. Arka tarafta, kimse ayak basmadığı için zamanla patikaları kaybolmuş, benliğimin karanlık ormanı var. İnsanın birkaç metre ötesini bile göremeyeceği sık bir orman; güneşsiz, ölü kuşlarla, kesik gövdelerle, ağlayan kayalarla, sahipsiz ve ürpertici seslerle dolu. Bazen o ormandan gelen tuhaf sesi duyanlar oluyor, bir şarkı mı, yoksa acı dolu bir

inleme mi olduklarına karar veremedikleri için duymamış gibi yapıyorlar, dertsiz başlarına dert almıyorlar. Böyle yaptıkları için onlara kızmıyorum.

Bir ailem var; annem, babam, kız kardeşim. Kardeşim Yeliz, Viyana'da mimarlık okuyor. Son birkaç yıldır yazları bile gelmediğine göre orada epeyce mutlu. Bu yıl okulu bitireceğini ve okulda tanıştığı Polonyalı bir çocukla evleneceğini söylüyordu son görüşmelerimizden birinde. Annem Anadoluhisarı'nda oturuyor. Türkiye'de de yatırımları olan bir Fransız şirketinde insan kaynakları müdürü. Dört dili iyi derecede konuşuyor ama birlikte olduğumuz zamanlarda bir dile ihtiyaç duymayacak kadar sessiz kalıyoruz. Babam uluslararası ticaret yapan bir şirketin sahibi. Yılın beş ayı Bodrum'da, geri kalan zamanlarda Kemerburgaz'daki evinde kalıyor. Geçen seneye kadar sevgilisiyle birlikte yaşıyordu ama sanırım ayrılmışlar. Annemle babam dokuz yıldır birlikte değiller. Ayrılmış anne baba travmasından söz edecek değilim. Herkes kendi hayatını yaşıyor ve kimsenin yüksek sesle dile getirdiği bir şikâyeti olmadığı için de ziyadesiyle mutlu, memnun olduğumuzu varsayabiliriz. Belki de yanılıyorum bu varsayımda, emin değilim. Kim bilir, delice bir sadakatle bağlı olduğu sahibi yeni ölmüş bir köpek kadar mutsuzuz ama bu durumu geri dönülmez olarak kabul ettiğimiz için artık dile getirmeye bile ihtiyaç duymuyoruz. Köpek, muhtemelen bizden daha sabırlı, daha umutlu olacaktır sahibinin geri dönmesini beklerken. Hayatın her koşulda devam etmesi gerektiğine ilişkin cilalı inancımız bizi hem hayata hem de birbirimize karşı hissizleştirdi, yabancılaştırdı; aklımıza üşüşen bütün soruları kafamızın arkasına itiveriyoruz. Birbirimize yapabileceğimiz en büyük kötülüklerden birini yapıyoruz; yapmacık tavırlarla, yalan olduğunu herkesin bildiği bir gülüş icat ettik –ilk olarak babam icat etmişti bu gülüşü, sonra annem kullanmaya başladı, en son biz– ve sadece kendi dünyamızda geçerli bir para gibi son derece bonkörce dolaştırıyoruz aramızda.

Okulun son iki yılından itibaren yaşamımı tek başıma sürdürmeye çalışıyorum. Kimseden bir yardım beklemeden, kimsenin sahte gülümsemesine ihtiyaç hissetmeden, annemin ya da babamın kredi kartına çıkaracağı ek karta gerek duymadan, altında buram buram kibir kokan merhamet gösterilerine tahammül etmeye mecbur kalmadan kendi ihtiyaçlarımı karşılayabiliyorum. Böyle durumlarda insanlar "kendime ait bir hayatım var" diyor ama ben hâlâ bir hayatım olduğundan emin değilim.

Bir başıma yaşamayı hemen hemen öğrendim. Hemen hemen diyorum, çünkü insan tek başına yaşayamaz. Yaşamak sandığı şey kendi küflü, rutubet kokan yalnızlığında içten içe çürümek, azar azar tükenmekten ibaret. Yine de hastalandığımda kendim için nane limon yapmayı, kapının hemen arkasından gelen seslerden korksam da bir zaman sonra yeniden uykuya dalmayı, yolda yürürken yanıma yaklaşan arabanın içinden aptalca laflar eden adamlara usturuplu küfürler etmeyi, siyah elbisemin arkasındaki uzun fermuarı tek başıma çekmeyi, acıklı Türk filmlerini tek başıma izlemeyi, doğum günlerimde kendim için pasta yapmayı ve kendi saçlarımı kesmeyi öğrendim. Evimdeki perdeleri tek başıma asabiliyorum, sucunun kapıya bıraktığı damacanayı tek başıma mutfağa taşıyabiliyorum.

Yalnız yaşamak, yalnızlığı yaşamak, yalnızlıkla yaşamak bütünüyle ailemin suçu değil. Annemin de, babamın da istediğim her an yardım edeceklerinden –sırf burnumun sürtülmesinden büyük bir zevk duymak için bile olsa– hiç kuşkum yok. Yalnızlık denen uçurumun kıyısında yuvarlanırken, can havliyle bir yerlere tutunsam belki düşmeyecektim, emin değilim, belki buna rağmen düşecektim ama gururum elvermediğinden hiçbir yere tutunmadım ve bunu bile isteye seçmiş gibi yuvarlandım aşağıya.

Her yanım yara bere içinde kaldı ama ölmedim. Her yanım kan revan içinde kaldı ama ölmedim. Üstüm başım toz toprak içinde ayağa kalktım ve çektiğim acılara aldırmadan, dik durmaya

çalışarak -özellikle de başımı dik tutarak-, ağır adımlarla yürümeye devam ettim. Ayaklarım acıdı, sızladı, yürümekten vazgeçmedim. Sonra kimsenin bana bakmadığını, ilgilenmediğini fark ettiğim bir yerde, artık herkes kendi hayatının uçurumlarından sakınmak için başka yerlere dikkat kesildiğinde, kendimi usulca yere bıraktım ve uzunca bir süre öylece kalakaldım. Ellerim, yüzüm, ağzım, dilim kan oldu; dudaklarımda kan lekesi. Üzerime bulaşan kanımı, kendi gözyaşlarımla temizleyinceye kadar ağladım ve son bir gayretle ayağa kalktım. Evet, böyle oldu; ilkel çağların cesur savaşçılarına özgü kahramanca bir edayla, kızıl bir gök gibi üzerimi saran kanımı, kışın ardından eriyen karlarla coşan bir nehir gibi akan gözyaşlarımla yıkayarak temizledim. Baharda evime döndüm. Bilmiyorum, evime dönmeyi başardığım için bahar geldi, diye düşünmüş olabilirim.

O arada neler yaşadığımı belki daha sonra anlatırım. Hayatın en acımasız taraflarından biri de en çok unutmak istediklerimizi bir gün mutlaka anlatmak zorunda kalmamız. Unutmak diye bir şey yok. Unutmak diye bir şey var. Unutmak diye bir şey var ya da yok. Bir yerden sonra o da anlamını yitiriveriyor. Kendi kendime ayna oldum, gördüklerime tahammül edecek gücü bulamayınca da paramparça ettim. Söylemek kadar kolay olmadı. Hiç kolay olmadı. Kendi sırrını parçalamak.

İshak'la tanışmak, birlikte gitmeye karar vermek çok kısa süre içinde gerçekleşti. Aramızda bir yıldırım aşkı gelişmiş değil; onu henüz gerçekten tanımıyorum. Bir şey oldu ve birlikte gitmemiz gerektiğini hissettik. İkimizin de buna ihtiyacı vardı derken bunu anlatmaya çalışıyordum. Delice bir fikirdi. Ne kadar delice olsa da bir fikirdi. Epeyce bir zamandır hiçbir konu hakkında küçük ya da büyük bir fikrim olduğunu hatırlayamıyorum. Şimdi oldu ve peşine düştüm. Giden birinin yalnızlığına kendi yalnızlığımla ortak oldum. Hangimizin yalnızlığının daha büyük olduğunun bu ortaklıkta bir önemi yok. Şimdi çoğalmış yalnızlıklarımızı yan

yana koyup birlikte yürüyoruz. Resim yapmak ve acı çekmek gibi iki marifetim var. İshak'ın sıhhi tesisat tamirindeki ve tabloyu okumadaki ustalığı, acıları omuzlamakta da ortaya çıkıyorsa karanlık mağaralarla dolu bu masalın içinde yol alabiliriz. Yoksa suçluluk duygum daha ilk mağarada boğazımı sıkıp ölümüme sebep olacak. Beklenmedik bir anda bitip de çocukların hevesini kursağında bırakan soğuk masallar gibi unutulmaya yüz tutacağız.

İshak bir akşam evime gelmişti. Zorunluluktan. O ara beklenmedik bir şey oldu. Ben sordum, o cevap verdi. Ben tekrar sordum, tekrar cevap verdi. Şaşırdım. Çok şaşırdım söylediklerine. Birbirimize baktık. Bakışlarını kaçırdı benden. Ben bakmaya devam ettim. Bakışlarımı kaçırmış olabileceğimi düşündüğü bir an, dokunaklı bir mahcubiyetle tekrar yüzüme baktı ve göz göze geldik. Öylece durduk. Birbirimizi anladık. Kimselerin anlamadığını, kimselerin sormadığını anladık. Dikenli telleri aşıp güvenli bölgeme doğru yavaş ve kendinden emin adımlarla yürümeye başladığını anladım. Bağırmak istedim ama sesim çıkmadı. Kendi kendime mâni olmuş da olabilirim. Çok uzun zamandır kimsenin ayak basmadığı yerde birini görmek içimde tuhaf bir sevinç kıpırtısına neden olmuştu. Neden geldiğini sormadan, usul usul yaklaşmasını bekledim.

Benden gizlediği –aldatmak için değil kuşkusuz– bir şeyler olduğunu biliyorum. Öğrenmek istemesem de er ya da geç öğreneceğimi biliyorum. Sonrasında ne olacağı hakkında hiçbir fikrim yok. Dilerim duyacağım şeyler içimde bir pişmanlığın büyümesine sebep olmaz. Bir acıyı bölüşmeye hazırım ama yeni bir pişmanlık yaşamanın düşüncesi bile bütün gücümü yok etmeye yetiyor. Tahammülüm yok.

Üç

Nurten, bir haftadır her Allah'ın günü iş dönüşünde "Banyodan başımıza su akıp duruyor. Kızı iki kere gönderdim, ses çıkmadı. Bu kadının baktıracağı yok, sen bir çık bak" diye defalarca üsteleyip üst katımızdaki komşuya çıkıp konuşmamı tembihliyordu. Nurten'e "Ben o kadınla muhatap olmak istemiyorum" demiştim ama dinletemedim. "Durduk yere ters bir şey söyler, sinirlenirim, altlı üstlü oturuyoruz burada, tatsızlık çıksın istemiyorum."

Nurten'in tutturmasına daha fazla karşı koyamadığım için, mecburiyet icabı, akşamüzeri iş çıkışında üst kata çıkıp kadının kapısında dikildim. Zile bir kez bastım bekledim, gelen giden olmadı. Bir defa daha basıp bekledim yine açılmadı. Kulağımı kapıya yaslayıp içeride biri var mı diye sesleri dinlemeye çalıştım. Hiçbir ses gelmeyince 'herhalde evde değil,' diye düşündüm. Geri dönüp merdivenlerden inmeye niyetlenmiştim ki son bir kere daha kapıyı çalmaya karar verdim ve bu sefer diğerlerinden biraz uzunca bastım zilin düğmesine. Bekledim, açan olmadı. Evde kimse olmadığından emin olunca merdivenlerden indim. Üç, dört basamak inmiştim ki kapının açıldığını duydum. Baktığım yerden yüzünü tam seçemiyordum. Yorgun, isteksiz ve yılgın bir sesle "Kimsiniz?" diye seslendi.

"Benim. Alt kat komşunuz İshak."

Beni hiç görmüş müydü? İshak dediğim anda kafasında neler belirdi? Hiçbir fikrim yoktu. Kapıyı açmış olmasından derin bir hayal kırıklığı duyuyordum. İçimden lanet okudum. Genellikle

gittiğim evlerde kapıyı açanlar bekledikleri insanın geldiğini görünce memnun olurlar. Bazıları da sanki çağıran, ihtiyacı olan kendileri değilmiş gibi rahatsız bir yüz ifadesiyle karşılarlar. Bu kez gerçekten haber vermeden, davet edilmeden çalmıştım kapıyı.

"Ne istiyorsunuz?"

Ağır ağır merdivenleri çıkmaya başladım. Artık yüzünü seçebiliyordum. Yorgun gibiydi, yüzünde tek kelime etmeye imkân verecek davetin zerresi yoktu. İnsanda en ufak bir konuşma hevesi kalmıyordu. Gitmek mi daha ayıp olur, yoksa kalıp konuşmak mı, bilemedim. Ne olursa olsun, gayet nezaketli bir sesle konuşmaya karar verdim.

"Kusura bakmayın, akşam akşam rahatsızlık veriyorum. Sizin banyodan bizimkine su akıyor. Ben kendim de sıhhi tesisatçıyım. Müsaitse bir bakayım diye rahatsız ettim. Değilse sonra gelirim. Şimdi başka tesisatçı çağırıp da masraf etmeyin diye düşündük."

Konuşurken gözlerini hiç kaçırmadan yüzüme bakıyordu. Söylediklerim zerre kadar tesir etmedi. Başka bir dilde konuşuyormuşum da karşımdaki söylediklerimin tek kelimesini bile anlamamış gibi hissettim. Ne dediğimi anlamaması bir yana, orada olduğumdan bile habersiz gibi duruyordu. Lafım bitti ama lafımın bittiğini ne ben anladım ne de o. Her şey bir sesten ibaretti. Duyuldu ve bitti. Çok kısa bir sessizlik ânı oldu ve yine aynı yorgun sesle kapıyı biraz daha açıp "Buyurun bakın" dedi.

Kapının önünde ayakkabılarımı çıkarmaya başladım. "Gerek yok, ayakkabıyla girin" dedi. "Olsun, ben böyle daha rahat ederim" deyip ayakkabılarımı kapının önüne bıraktım. "Terlik yok ama evde" diye uyardı bu kez. "Dert değil, terlik alışkanlığım yok zaten" deyip önümden yürümesini bekledim. Evi bizim eve hiç benzemiyordu. Her duvar başka renk boyanmıştı, neredeyse hiç eşya yoktu, sağda solda duvara yaslı halde birkaç tablo duruyordu. Ayıp etmemek için, evini, mahremini inceliyormuş gibi görünmeyeyim diye doğrudan önüme bakıp peşinden gittim. Banyonun kapısına gelince durdu.

"Müsait mi? Bakabilir miyim?"

"Tabii, tabii geçin."

Duş kabininin olduğu yeri, klozet musluklarının çevresini ve lavabo musluklarını, gider yolunu yoklamaya başladım. Her birinden su sızıyor olabilirdi.

"Ben içerideyim. Siz bakın. Bir şey sormak isterseniz çağırırsınız" deyip yanımdan ayrıldı. Su giderlerini dikkatlice incelemeye devam ettim. Duşun yanındaki kirli sepetinden siyah ince bir külot sarkıyordu. Önce bakmamaya çalıştım. İşle ilgilenmeye devam ettim. Sonra elimde olmadan tekrar baktım. Kapıya döndüm, kadının orada olmadığını anlayınca külodu hızlıca kirli sepetinin içine ittim. İşime döndüm ve sızıntının nereden çıktığını anlamak için her yana dikkatlice bakmaya devam ettim.

"Bayan! Bayan bakar mısınız?"

"Bana mı seslendiniz?"

"Evet."

"Benim adım yok mu?"

"Kusura bakmayın, bir anda hatırlayamadım ben. Yanlış da bir şey söylemek istemedim. Yanlış anlamayın."

"Jülide benim adım."

"Jülide Hanım. Benim de ismim İshak."

İsmimi ikinci kez söylediğimi hatırlayınca canım sıkıldı. Karşısına geçmiş sürekli "Ben İshak, ben İshak" diye sayıklıyormuşum gibi geldi.

"Anladım. Buyurun, neymiş bulabildiniz mi?"

"Şimdi bu şekilde nereden sızıntı olduğunu anlamak mümkün gözükmüyor. Duştan da olabilir, tuvaletten de, lavabodan da. Zemini kırmak gerekir. Tesisat borularına bir bakmak lazım."

"Kırmadan olmaz mı ya? Nasıl olacak şimdi?"

"Tek tek deneyeceğiz."

"Nasıl olacak o iş?"

"Bir müddet banyo yapmayın. Eğer sızıntı kesilirse duştandır."

"İshak Bey, duşa girmeyin, koka koka oturun, sonra da tuvalete girmeyin, oturma odasında lazımlığa tuvaletinizi yapın mı diyeceksiniz? Çok özür dilerim ama sizce de saçma değil mi?"

Orada olmanın pişmanlığı bir kat daha artmıştı içimde. Öfkelenip yanlış bir şey söylememek için birkaç sefer ya sabır çektim.

"Estağfurullah. Tamam. Başka türlü bakacağız o vakit. Bir makine var, sızıntıyı kırma dökmeye gerek kalmadan görüyor ama bende yok o makineden. Dijital bir ekran var. Orada belli oluyor. Bir sızıntı olursa anlaşılıyor. Açıkçası, biraz pahalı bir alet. Onu alamadık. Bazı büyük firmalarda oluyor. Daha lüks semtlerde var. Ama bu sefer de servisi pahalıya geliyor. Onunla bakıp da servis ücretini söyleyince ne yaptın ki bu kadar para istiyorsun diyorlar. Alman malı makineler bunlar. İthal ediliyor. Parası euro üzerinden. Güvenilir ikinci el baktım ama bulamadım. Yerlisi olsa zaman geçtikçe ucuzlar ama şimdilik o da yok. Biz de nasipse alırız ama şimdi sıkışık bir dönem olduğu için almadım. Krediler vardı bizim. Bitmek üzere gerçi. Bir müddet böyle sıkışık idare edeceğiz."

"Eee?"

"En iyisi, ben bağlantı kısımlarına yeniden bakayım. Belki oralardan sızıntı vardır. Ben ne olur ne olmaz diye söylemiştim. Borulardan olsa zaten daha çok akar. Belli olur. Tavanda ne kadar yayıldığına, nereye doğru yayıldığına bakacaksın. Borudan değildir. Bence bağlantılardan sızıyor. İnip takım çantamı alayım geleyim."

"Ya kusura bakmayın ama bu akşam biraz işim var. Yarın akşam gelirseniz memnun olurum."

Kadın böyle söyleyince yapacak bir şey kalmadı. "Peki, hayırlı akşamlar" deyip kapının önündeki ayakkabılarımı giydim ve hızlıca aşağı indim.

Canımı sıkmadı desem yalan olur. Ama tanıyorum bu insanları. Hepsi birbirine benziyor. Evlerine çağırdıkları ustalarız biz onlar için. İşini savsaklamak için fırsat kollayan, daha fazla para alabil-

mek için bahaneler üreten, isteklerini yerine getirmek için ayak sürüyen, parayı önceden alırsa suiistimal edip geciktiren, kalitesiz malzeme kullanıp da aynı sorunların yaşanmasına sebep olan adamlarız. Arkadaşlarına dikkatli olmaları için sık sık tembihledikleri, gözlerini dört açmazsa kazıklanacakları insanlarız. Vardır öyleleri ama herkes aynı muameleyi hak etmiyor ki. Her meslekte iyiler kötüler yok mu? Beni tanıyor musun sen? Tanımak için bana bir küçük şans verdin mi? Bu adamın bir dünyası vardır diye düşünmek çok mu yorucu? Karşındakine kibar davranmak o kadar mı zor? Senin evine gelmiş birine nasıl hitap edileceğini bilecek kadar eğitim almadın mı? Tabii, kafası başka şeye basmadığı için tesisatçı olmuş adamım ben. Bu kadar. Bir kalıba sıkıştır, rahatla. Ama bak adam sana yardım etmek için gelmiş. Gidip de tanımadığın bir tesisatçıyı çağırıp eşek yüküyle para verme diye, işten yorgun argın çıkmış ve sorunu halletmeye gelmiş. Kibar olsana. Bir bardak su ikram etsene önce. Adam mecbur değil ki bunu yapmaya. Senin evinin hizmetçisi değil ki böyle suratsız konuşuyorsun. Hizmetçin bile olsa saygı gösterirsin. Bir şeyi yaptırmak için rica edersin. Ben cevabını verirdim vermesine ama terbiyemi bozmak istemedim. Biz komşuyuz. Yüz yüze bakacağız. Kalbini kırmaya değmez. İnsanlık diye bir şey var. Bir güler yüz göstermek, bir teşekkür etmek çok mu zor? Bir yerinden mi eksilir insan gibi davransan? Ben bir şey kaybetmem. Sen kaybedersin. Böyle böyle etrafında kimseler kalmaz. Dar zamanında, bırak ricayla, hatırla, parasıyla bile insan bulamazsın. Karşındakine hor davranmayacaksın. Kim olursa olsun ezmeye çalışmayacaksın. İnsana insan gibi muamele edeceksin. Ne yaparsan yap. Gidip birini bulacaksın yaptıracaksın. O da senin sorunun. Nasıl muamele gösterirsen sen de aynısını görürsün. Bizim de bir izzetinefsimiz var. Kılık kıyafeti, işi gücü, cinsi meşrebi, dini diyaneti ne olursa olsun önce insan diye bakmazsan, surette, kıyafette takılırsan, yarın öbür gün aynısına maruz kalırsın.

Dört

Ertesi akşam İshak, Jülide'nin kapısına tekrar geldi, acelesi olduğunu belli etmek istercesine zile üst üste ve kısa kısa iki kere bastı. Bu kez çok beklemesine gerek kalmadan kapı açıldı. Buyur edilmeyi beklemeden, donuk bir yüzle içeri girdi, ayakkabılarını çıkardı, kısacık bir an durdu, Jülide'nin banyoya doğru yönelmesiyle birlikte arkasından yürümeye başladı. İlk karşılaşmadan sonra her ikisi de ne yapılacağını bildiği için konuşmaya ihtiyaç duymadılar. Girişte İshak hafifçe başını sallayarak selam vermişti. Jülide, adamın tavırlarını garipsese de, hafifçe başını eğerek selamına karşılık verdi, o kadar. Suskundular.

İshak'ın elinde yıpranmış bir takım çantası vardı. Birlikte yürürlerken kapıyla banyo arasındaki koridor şaşırtıcı şekilde uzamıştı. Kadının arkasından yürürken gayriihtiyari vücuduna baktı. İlk bakışın etkisinden çıkınca başını çok kısa bir süre önüne eğdikten hemen sonra yeniden kaldırıp Jülide'nin sırtına, beline, kalçasına ve bacaklarına bakmaya devam etti. Komşusuna yardım için evine gitmiş tesisatçı olarak değil de, bir kadın ve bir erkek olarak yürüdüler uzun, dar, loş koridoru. Bir Yusuf Atılgan koridoru gibiydi; boğucu, buğulu, karanlık. O kısacık zaman diliminde, aynı yöne doğru birlikte yürüyen bir kadın ve bir erkek oldular. Aynı kadere mahkûm iki suçlu gibi sessizdiler; aynı sunakta kurban edilecek iki insan gibi çırılçıplak. Boynundan saç diplerine kadar kızardı İshak. Kendine yakıştıramadığı o ruh halinden çıkmak istiyordu.

Banyoya girer girmez ilk baktığı yer çamaşır sepeti oldu. Bu kez görünürde bir şey yoktu. Sonra fark ettirmemeye çalışarak

Jülide'ye daha önceki bakışlarına hiç benzemeyen bir dikkatle baktı; bir kadının dünyasını keşfetmek ister gibi. İki yanı mayın döşeli bir sınırı geçebilmek için ilk adımı atmışçasına cesur bir bakıştı. Haddi aşmayı, kınanmayı, bedel ödemeyi, sürgün edilmeyi göze alacak kadar cesur. Bir yandan da kendini ayıplıyordu. Eve girdiği andan itibaren adeta bambaşka biri olmuştu. Yaptıklarını düşündükçe hem şaşkınlığı hem de kızgınlığı arttı.

Jülide, lavabonun üzerindeki kremleri, dış macununu ve günlük olarak kullandığı öteberiyi topladı, lavabonun altındaki dolabın raflarından birine gelişigüzel yığdı, banyodan çıkıp içeri gitti. Aceleci hareketlerinden tamirat işinden sıkıldığı, çarçabuk bitmesini istediği belli oluyordu. Bir önceki gün gördüğü külodun Jülide'nin üzerinde olduğu düşüncesi yüzünü bir kez daha kızarttı İshak'ın. Kafasına üşüşen bu kışkırtıcı görüntüleri savmak için hemen takım çantasını açıp işine koyuldu. Dikkatini başka şeylere vermeye çalışıyordu. Bir yandan kadını hayal etmek hoşuna gidiyor, bir yandan da böyle düşündüğü için kendinden utanıyordu. Eli ayağına dolandı ve İngiliz anahtarını gürültüyle yere düşürdü. Bir süre kapıya baktı. Gelen giden olmadığını görünce aynanın karşısına geçti, suratını ekşiterek kendi kendine öfkeyle mırıldandı, "Ne yapıyorsun sen, deli misin, divane misin?"

Daha fazla zaman kaybetmeden işe koyulması gerekiyordu. Ne yapacağına, nereden başlayacağına karar verebilmek için kafasını toplamaya çalıştı. Klozetin musluklarının duvara monte edildiği yerleri dikkatle inceledi. Muslukları söküp bağlantı yerlerini kontrol etti. Bağlantıları iyice sıktıktan sonra muslukları tekrar yerlerine taktı. Klozetten sonra duş teknesinin çevresini incelemeye koyuldu. Bir ıslaklık olup olmadığını elleriyle, büyük bir özenle kontrol ediyordu. O esnada içeriden gelen gürültülü müzik sesine bir süre kulak kabarttı. Sesin kısılmasıyla yeniden dikkatini işine verdi. Lavabonun altından uzanan boruların etra-

fına göz gezdirdi. İki borunun birleştiği yeri üstüpüyle iyice sildi, bir sızma olup olmadığına baktı. Demir bağlantının iyice eskimiş olduğunu görünce plastik boruyla değiştirmeye karar verdi. Çantasında L şeklinde bir Pimaş buldu. İngiliz anahtarıyla, epeyce zorlayarak da olsa demir boruyu çıkardı, onun yerine plastik boruyu monte etti. Düşündüğünden daha zor olmuştu. Yapıldığı günden bu yana hiç el değmemiş olduğundan, borular kalın pas tabakasıyla birbirlerine kaynamıştı. Semtte gittiği birçok dairenin tesisatı böyleydi.

Nihayet işini bitirince takımları toplayıp çantaya doldurmaya başladı. O kadar uğraşmıştı ki üstü başı ter içinde kalmıştı. Ellerini musluğun altına koyup yıkamaya başladı. Kenarda duran sabunu avuçlarının içine alıp musluğu sıcak yönünde çevirdi. Elinden akan pasın kahverengisi bembeyaz lavaboyu kapladı. Pisliğin akıp gitmesi için suyu uzun süre açık tuttu. Elini temiz havluya sürüp kirletmek istemedi, pantolonunun arkasında kuruladı. Aynada kendine bakmaya başladı. Koltukaltlarını teker teker kokladı ter kokusunu kontrol etmek için. Banyonun kapısını tamamen kapatıp gömleğinin düğmelerini açtı, üzerinden çıkardıktan sonra yelpaze gibi vücuduna doğru salladı. Gömleğinin her yanını dikkatle kokladı ve suratını buruşturarak tekrar üzerine giydi. Banyo kapısını aralayıp "Benim işim bitti Jülide Hanım" diye seslendi içeriye doğru. İçerden bir ses çıkmadı. "Jülide Hanım. Benim işim bitti" diye tekrar seslendi. Yine cevap alamadı. Çantasını kasıtlı bir şekilde gürültüyle kapattı, Jülide'nin duyup gelmesini bekledi, gelmedi. Çaresizce banyodan çıktı, koridora doğru baktı. Az önce bir kadın ve erkek olarak yürüdükleri o ayartıcı yola. Kimse yoktu. Ağır adımlarla koridorda yürümeye başladı. Bir yandan da üst üste öksürerek gürültü çıkarmaya devam ediyordu ki artık komik olmaya başladığını düşünüp sustu.

Kapıya doğru yaklaşınca bir anda başı geriye yaslanmış olarak koltukta oturan Jülide'yi gördü. Önce uyuduğunu düşündü ama

sonrasında tuhaf bir korkuya kapıldı. O kadar kıpırtısız duruyordu ki nefes alıp verdiği bile belli olmuyordu. Kadına doğru usulca yaklaştı. Bu kez daha kısık bir sesle, bir çocuğu uyandırmak ister gibi seslendi. Bir önceki mekanik ses tonu, bir tür merhamet duygusuyla değişmeye başlamıştı. Sevdiği kadını uyandırmaya çalışan merhametli bir erkek gibi seslendi. Sevdiği kadın korkmasın diye, tıpkı çocuklarına masal anlatan bir babaymışçasına şefkatle seslendi. Sessiz ve derinden. Uyuyan kadınlara özgü o masumiyeti ilk kez keşfediyor gibiydi. Bu ilk keşif, sonrasında başka büyük keşiflerin de önünü açtı; dudaklarına baktı, burnuna, elmacık kemiklerine, kaşlarına, boynuna. Jülide'nin yüzü, uyurken, içinde Cezayir menekşelerinin, begonyaların, sümbüllerin, ortancaların, sardunyaların, elleri üşüyen kadın çiçeklerinin dans ettiği eski konaklarının bahçelerine dönmüştü.

"Jülide Hanım. Jülide Hanım."

Kadın karşılık vermedi. Gözleri kadının zarif ve uzun boynuna doğru kaydı ama bakışlarını hemen başka yana kaçırdı. İyice yanaştı, elini omzuna doğru uzatıp hafifçe dokundu. Genç kadın korkuyla açtı gözlerini. Öyle birden açınca İshak da korktu ve elini geri çekti. Jülide'nin gözleri fal taşı gibi açılmış, ne olduğunu anlamaz bir halde karşısında duran İshak'a bakıyordu. Bir rüyadan dışarı çıkmaya çalışırken rüyayla gerçeklik arasında sıkışmış gibiydi. Zifirî bir karanlıkla, gözlerini kamaştıran bir aydınlığın arasında sıkışıp kalmıştı. İshak elini uzatıp kadını, içine hapsolduğu o araftan çekip çıkarabilmeyi hayal etti. Kendisi de böyle hissediyordu bazı zamanlar; iki dünya arasında sıkıştığını, yeryüzüyle gökyüzünün tek bir çizgiye dönüştüğünü, penceresiz bir odada kapıyı bulmaya çalıştığını düşünüyordu.

"Dalmışım" diye kendi kendine konuşur gibi söylendi Jülide.

"Kusura bakmayın seslendim ama duymadınız. Ben de merak ettim acaba bir şey mi oldu diye."

"Yorgunum biraz. Ne oldu, hallettiniz mi?"

"Halloldu galiba. Bu sızıntı meselesi beladır. Biraz bekleyelim neticeyi anlarız. Ben çıkayım."

"Tahminimden daha uzun sürdü. Yoruldunuz siz de. Ben bir kahve yapayım ondan sonra gidersiniz."

"Yok, içmeyeyim ben. Sağ olun. Ben gideyim. İşten de yeni geldim. Çocuklar uyumadan yetişeyim."

"Oturun lütfen. Kendime yapacağım, size de yapayım."

Jülide cevabı beklemeden mutfağa doğru hızlıca gidince, İshak biraz da mecburiyetten elindeki takım çantasını kenara koydu ve hemen önündeki koltuğa oturdu. Koltuğun kolçağında ve minderinde renk renk boya lekeleri vardı. Gömleğinin iki yanından tutup hafifçe kaldırdı, burnunu göğsüne yaklaştırıp derin derin kokladı. Oturduğu yerde geriye yaslandı. Günün bütün yorgunluğuna bir tane daha eklenmişti. İki elini ensesinde birleştirdi. Tam karşısında henüz bitmediği belli olan yağlıboya bir tablo duruyordu. Dikkatle bakmaya başladı. O esnada "Nasıl olsun?" diye içeriden seslendi Jülide. Ne sorulduğunu kavrayamadığından, "Efendim!" diye karşılık verdi İshak. Jülide "Kahveniz nasıl olsun? Sade, şekerli?" diye sordu bu kez. "Orta olsun" dedi İshak.

Tabloya o kadar dikkatle bakıyordu ki yanına kadar gelen Jülide'yi fark etmedi bile. Jülide elindeki fincanla biraz bekledi. İshak'ın daldığını görünce "Buyurun kahveniz" diyerek fincanı uzattı İshak'a. Adam aniden toparlanıp kahve fincanını dökmemek için iki eliyle dikkatlice aldı. Jülide, fincanı verdikten sonra içeriye gidip kendi kahvesini ve slim sigarasını getirdi.

"Sigara içsem rahatsız olur musunuz?"

"Yok, ben de içiyorum zaten."

"Yakın bir tane o zaman."

İshak biraz tereddütle baktı Jülide'nin uzattığı sigaraya. Jülide, alaycı bir ses tonuyla "Kadın sigarası diye mi içmiyorsunuz?" diye gülerek sorunca bir tane aldı, Jülide'nin sigarasını yakmasını bekledikten sonra çakmağı nezaketle elinden alıp kendi

sigarasını yaktı. Elleri birbirine değdi ama bunu yalnızca İshak fark etti. İkisi de sigaralarından derin birer nefes çekip sustular. İshak yağlıboya tabloya bir şeyi hatırlamak istermiş gibi bakıyordu. Tuhaf bir şekilde dikkatini çekiyordu karşısında duran resim. İshak öyle dikkatli ve derinden bakınca, Jülide'nin de dikkati tabloya yöneldi. Bir şey konuşmadan ikisi de sigaralarını içip tabloya bakmaya devam ettiler. Yalnız Jülide arada bir dönüp İshak'a bakıyordu. İshak'ın neredeyse efsunlanmış gibi, gözlerini hiç ayırmadan tabloya bakmasını anlayamıyordu. Adamın bu derin ve yoğun ilgisini kendisiyle yüz yüze gelmek istememesine yordu.

Maksat bir muhabbet olsun da sessizlik bozulsun diye düşünüp neredeyse lakayt bir şekilde "Beğendiniz mi?" diye sordu İshak'a. İshak, soruyu anlamamış gibi ifadesiz bir yüzle kadına baktı. Adamın haline bir anlam veremeyen Jülide, bu kez sigara tuttuğu eliyle tabloyu işaret ederek, "Beğendiniz mi resmi diyorum?" diye sordu. İshak aynı boş bakışlarla tabloya döndü.

Bir müddet baktıktan sonra tekrar genç kadına döndü ve "Çok güzel" diye cevap verdi. Odaya, içtikleri kahveye, parmaklarının arasındaki sigaraya, oturduğu koltuğa, etrafındaki her şeye yabancılaşmış gibiydi. Sigaralarını içmeye devam ettiler. Rahatsız edici bir boşluğa düşmüşlerdi ve her çabanın ardından yeniden aynı yere dönüyorlardı. İshak kendine gelir gibi olduğu an hemen durumu toparlamaya çalıştı:

"Siz mi yaptınız?"

Jülide ilk anda cevap vermedi. İshak tam duymadığından şüphelenmiş, soruyu tekrar etmeyi düşünürken, Jülide evet anlamında başını salladı ve kahvesinden bir yudum aldı. Artık o da benzer bir yabancılaşmayla çevresinden kopmuş, resme bakıyordu. İshak genç kadının dalgınlığını gidermek istercesine yüksek sesle konuştu:

"Çok güzel olmuş."

Jülide ne söylediğiyle ilgilenmemiş gibiydi. Yüzünde hiçbir değişiklik olmadı. İshak daha inandırıcı olmanın yolunu arıyordu. Ağzını, sözlerine ciddiyet katacak şekle sokarak tekrar etti.

"Vallahi çok güzel olmuş."

"Ne gördünüz?"

Sorgulayıcı bir edası vardı Jülide'nin. İshak'ın hiç beklemediği bir soruydu ve sözlü sınavda vakit kazanmaya çalışan öğrenci gibi başka yerlere çevirdi bakışlarını. Bir şeyler söylemeye niyetlendi ama sonra vazgeçip sigaradan bir nefes daha aldı. Sigara dumanını sanki anlaşmış gibi sırayla çekiyorlardı içlerine.

İzmaritte can kalmasın diye kuvvetlice küllüğe bastırırken, "Bir tane daha alabilir miyim?" diye sordu İshak, "bunlar iki nefeste bitiveriyor". Jülide, paketten bir tane daha sigara çıkarıp İshak'a uzattı.

"Ne gördüğünüzü merak ediyorum gerçekten."

İshak sigarasını yakarken tabloya baktı. Bir kavgaya girmeden önceki son bakış gibiydi. Cesaret arayan bir bakıştı. Kadının merakı artmıştı. "Bir şeyler işte" dedi İshak. "Ne gibi şeyler?" diye üsteledi Jülide.

"Nasıl anlatılır bilmiyorum. Benim resimlerle ilgili bir bilgim yok. Kendime göre konuşuyorum. Doğru yanlış bilmem. Belki de çok saçma şeyler. Resmi yapan siz olduğunuza göre, siz daha iyi bilirsiniz."

"Olsun. Tabii ki size nasıl göründüğünü merak ediyorum. Resim bu zaten. Herkese farklı şeyler söyler."

Her kelime taştan, demirden bir yükmüş de tek tek sırtına alıp bir dağın yüksek yerlerine taşıyormuş gibi, ağır ağır, arada nefes alarak konuşmaya başladı İshak. Başı sıkışmış, çaresiz, umutsuz kalmış kavmine gelecekten bahseden bir havari gibi yorgun ve derinden çıkıyordu sesi.

"Bir kadın var. Tek başına kalakalmış. Bir gecenin içine hapsolmuş gibi. Bir yerde sıkışmış. Sanki dünya daralmış da küçük

bir oda kadar kalmış. Bir kapı var ama nereye açıldığı meçhul. Açılıp açılmayacağı da öyle. Güvenilmez bir kapı. Bir çıkış ihtimalinden ziyade kaybolma endişesi uyandırıyor. Kadının yüzü pencereye dönük. Küçük bir pencere. Tek umut. Kırmızı bir ışık sızıyor o küçük pencereden. Kan mı, güneş kızılı mı belli değil. Her şeye bir belirsizlik sinmiş. Kadının korkusu bu yüzden. Korku değil de güvensizlik. Aslında güçlü görünüyor. Zayıf düşmüş bir hali yok. Aslında belli belirsiz, etrafında birileri var. Ama nasıl söylemeli? Tam değiller. Bir şeyleri eksik. Hepsi yarım yarım. Kırık eşyalar gibi. Kadın onlarla ilgilenmiyor. Bir kenarda kırılmış duran kanatlar var. Sadece kanatlar. Bir meleğin kanatları gibi ama melek yok. Koparılmış daha doğrusu. Evet, koparılmış kanatlar. Belki de kadının kanatlarıydı. Belki de kadının kanatları koparıldı diye buraya sıkışıp kaldı. Ya da kurtulmak isterken kanatlarını kaybetti. Kapıda, pencerede, bir yerde. Ayaklarının dibinde bir kuş ölüsü var. Tuhaf bir kuş. Sanki başka dünyadan gelmiş. Bildiğimiz kuşlara benzemiyor. Kadına yardım için gelmiş belki de ama başaramamış. Bir duvarın üzerinde birbirine karışmış renkler var. El izleri. Sanki elleriyle duvarları boyamaya niyetlenmiş ama hangi rengi seçeceğine karar verememiş. Kırık bir ayna var kadının hemen karşısında. Kadının aksi aynanın kırıklarında çoğalmış. Bir de..."

İshak sustu. "Bir de ne?" diye merakla sordu Jülide.

Havarinin ağzından bir müjde çıkmasını bekler gibi merak dolu ve sabırsızdı. Ağzından çıkacak o sihirli sözcüğe odaklanmıştı bütün dikkatiyle.

"Bir de bütün bunlar kötü bir rüyaymış da kadın kendi rüyasına hapsolmuş gibi."

Yüzü darmadağın olmuştu Jülide'nin. Ama darmadağın olan kalbiydi aslında, kalbinden olanın yüzüne sirayet etmesine engel olamamıştı. Nereye bakacağına karar veremez bir halde başını sağa sola çeviriyordu. Her seferinde, görmek istemediği bir şeyle

karşılaşmış gibi hemen başka tarafa bakıyordu. Yoruldu. Durdu. İshak'a baktı.

"Sana bir şey söyleyeceğim ama yanlış anlama."

"Ne diyeceksin?" diye belli belirsiz bir korkuyla karşılık verdi İshak. Kavminin yalanladığı havari kadar endişeliydi. Haddini aştığını, mahrem bir odaya kapısındaki kilidi kırarak girmiş gibi büyük bir fütursuzluk ettiğini düşündü.

"Nasıl anlatabileceğimi bilmiyorum. Yanlış bir şey söylemek, seni incitmek istemem. Yani hiç beklemiyordum, şaşırdım. Beklemiyordum derken. Tabii ki senin yorumun olacak. Tam anlatamıyorum da. Bir anda mı düşündün bunları? Kafamı karıştırdın biraz."

Jülide daha fazla devam edemedi. Gözlerinin dolduğunu hissedince panikledi. İshak yavaşça ayağa kalktı. "Müsaadenizle gideyim ben" deyip kenarda duran alet çantasını aldı. Bir an evvel oradan ayrılmak, sebep olduğu bu saçma konuşmayı unutmak istiyordu. İçinden geçenleri olur olmaz yerlerde ortaya dökmemek konusunda ne kadar çaba gösterse de, böyle kendini kaybedip unuttuğu oluyordu.

Jülide hiçbir şey söylemeden tabloya bakmaya ve sigara içmeye devam etti. Ağlıyordu ve ağladığını sadece İshak biliyordu.

Beş

İshak'la birlikte çıkıp gitmeme sebep olan yegâne şey, o akşam, yaptığım resmin karşısına geçip anlattıklarıdır. Bunun delilik olup olmadığını kendime defalarca sordum ve her seferinde aynı cevabı verdim. Delilik değil, bilakis uzunca bir süredir içinde debelendiğim yorucu bir deliliğin ortasında yapabildiğim ender anlamlı davranışlardandı. Her şeyden önce bu bir karardı ve epeydir aldığım en iyi karardı bana kalırsa. Belki de zannettiğim kadar iyi bir karar değildi, birden emin olamadım. Şimdilik bunu düşünmek istemiyorum. Öyle ya da böyle bir karardı ve bu durumdayken bana fazlasıyla yetiyordu. Yetmesi bir tarafa, iyi de geliyordu. Üzerime çöreklenen karamsarlığı kısa süre de olsa dağıtan bir ilham gibi umut vericiydi.

Bir insana ve kelimelere inanmak, ama ekmeğe ve suya inanır gibi derin bir duyguyla inanmak, aklımın ucundan bile geçmiyordu artık. Uzun zamandır unuttuğum bir şeydi ve bu yüzden de onunla gitmek için başka sebebe ihtiyacım yoktu. Hiç umulmadık bir anda, insana ve kelimelere inanmak, bir hayata inanmaya başlamak.

Tabii ki ilk anda bütün bunlardan kuşku duydum. Bunun altından bambaşka şeyler çıkacağını, sonuçta kaçınılmaz bir hayal kırıklığının beni beklediğini tekrar edip durdum içimden. Kaybedeceğim bir şey olmadığını düşününce kötümser sayıklamalarım da bitti.

O resim uzun zamandır böyle yarım yamalak duruyor. Çok zor bir anımda başlamıştım onu yapmaya. Zor ve hatırlamak iste-

mediğim zamanlardı. Başladım ama tamamlayamadım. Sürekli üzerinde oynamaya devam ediyorum. Uzun bir zaman sonra ilk kez bitirmeye dair güçlü bir iştiyak duyuyorum. Başkaları da baktı aynı resme. Başkaları dediğim, arkadaşlarım. Bana yakın olan bazı insanlar. Baktılar ve onlar da bir şeyler söylediler. Gördüklerini, görebildiklerini. Hayal güçlerini zorlayarak, belirsiz şekillere, renklere anlam vermeye çalıştılar. Doğrusu, hoşuma giden bir şey bu. Birileri resme bakarken aslında içini okumaya çalışıyor. Kahve falına bakar gibi. Senin dünyandan bir parça olduğunu bildikleri için söyledikleri her şeyi bir gerçekliğin ucuna tutundurmak gibi çabayla düşünüp söylüyorlardı. Bazen de aslında bana söylemek isteyip de söyleyemediklerini dile getiriyorlardı. Nezaketli bir şekilde, "Artık biraz dışarı çık, burada kendini tüketeceksin, senin sonunu iyi görmüyoruz, biraz abarttın bu içe dönme meselesini, eski Jülide'yi istiyoruz" diyorlardı. Yaptığım resimler bahane oluyordu çoğu zaman.

Herkes bir şey söyledi ama İshak'ın söyledikleri başkaydı. Onun gördüğü, çok derinlerde bir yere gizlenmiş de olsa, başka renklerin arasında saklanmış da olsa, başka çizgilerle üzeri örtülmüş de olsa, tuvalin üzerinde hayat bulmuş duygularımdı. Aşağı yukarı ne anlattıysam, bir sıtma gibi tutulduğum o marazlı hal neyse işte onu gördü tabloda. Gerçekten görebilmek için bakmıştı çünkü. Tesisatçı kılığında evime girmiş bir bilge gibi, acıyan yerlerime dokunmuştu. İlk anda hoşlanmadım. Yabancı birine çırılçıplak yakalanmak gibi rahatsız ediciydi. Sonra o olumsuz hava birden dağıldı. Beklenmedik bir anda hayatıma giren bu yabancıyı merak etmeye başlamıştım.

Bütün bunların benim için ne kadar değerli olduğunu anlatmak kolay değil. Bu dünyada bir tek şey istedim. Bunu gerçekten çok ama çok istedim. O kadar da büyük bir şey değil aslında. Kime sorsanız aynı cevabı alacağınız kadar sıradan. Biri beni anlasın, biri beni gerçekten anlasın; yıllardır kaybolduğum o köhnemiş, toz

toprak içindeki, yıkılmaya yüz tutmuş metruk binadan çıkayım. Gökyüzünü göreyim. İçine kapatıldığım –böyle söyleyerek birilerini suçlamak istemiyorum ama gerçek böyle– bu tuhaf esaret son bulsun istedim. Biri beni anlayarak özgürleştirsin. Ruhumu serbest bıraksın alıkonduğu o daracık mahzenden. Biri beni anladığını söylesin ve bir çift kanat taksın yorgun omuzlarıma. Ayaklarımda derman kalmadı çünkü, kalbimde derman kalmadı.

İshak o gece, hiç beklemediğim bir anda, hâlâ gerçekliğinden kuşku duyduğum bir şekilde, bir çift kanat armağan etti bana. Prusya mavisi bir umutsuzluk içinde boğulurken, tesisat tamir etmekten yıpranmış elleriyle birdenbire uzatıverdi kanatlarımı. İnanması güç değil mi? O kanatların bir işe yarayabileceğinden, o kanatlarla uçabileceğimden emin değilim. Kırık dökük de olsa, kendi elinden geldiği kadarıyla yapabildiği bir çift kanat uzattı utangaç elleriyle.

Karşısındakine teselli veren bir ruhu var İshak'ın. Konuşmasından yayılan dokunaklı hava, dinleyene sükûnet telkin ediyor. Dışarıdan bakınca hiç tahmin edilemeyen bir özellik bu. Ama konuşmaya başladıktan hemen çok kısa bir süre sonra, yanında olduğunuzda kendinizi iyi hissedeceğiniz insanlardan biri olduğunu anlayabiliyorsunuz. Anlıyorsunuz ve bundan dolayı mutlu olduğunuzu hissediyorsunuz. Çok az insandan alabileceğiniz bir duygudan söz ediyorum. Merakıma sebep olan şey de bu. Kim bu adam, nereden karşıma çıktı?

Birlikte birer kahve ve sigara içtik, o anlattı. Kısa bir süreydi ama bazı anlarda zamanın kendi akışının dışına çıktığını, kimi anlarda durduğunu, kimi anlarda farklı bir dilimde aktığını bilenler için bunun hiçbir önemi yok.

Aradan iki gün geçtikten sonra akşam kapım çalındı ve İshak geldi. Bu kez gülümseyerek ama bir yandan da gülümsemesine mâni olmaya çalışarak, "Sızıntı azaldı, bağlantı yerlerinden olduğu belli oldu. Müsaade ederseniz ben bağlantıları bir kez daha sara-

yım da bir daha akıtmasın" dedi. "İyi bari, sevindim" deyip içeri aldım. Banyoda tesisatla uğraşmaya başladı. İşini bitirdiğinde kahvesi hazırdı. Oturduk, sigaralarımızı yakıp sohbet etmeye başladık. Daha önce yaşadığımız bir ânı yeniden yaşıyor gibiydik ama bir şeyin –açıklaması zor bir şeyin– değiştiğini ikimiz de anlayabiliyorduk.

İlki kadar kısa bir zaman sayılmazdı. Uzamasından gizli bir haz duyuyorduk.

Konuşan neredeyse hep ben oldum. Açık kalmış pencere aralığından durmadan esen serin bir rüzgâr gibi çıkıyordu kelimeler ağzımdan. Konuşmayı yeni öğrenmiş küçük bir kız çocuğu gibi, cümlelerimin nasıl birbirine bağlanacağını umursamadan, o an aklıma gelen ne varsa durmadan anlattım.

İshak genelde sustu ve dinledi.

Vakti geldiğinde "Benim kalkmam lazım, çocuklar uyumadan yanlarına ineyim" dedi. Çocuklar diyordu ama aslında karısının huzursuzluk çıkarmasından endişe ettiğini anlayabiliyordum. Çıkarken "Hep ben konuştum, sen sustun. Bir dahaki sefere sen anlat, ben dinleyeyim" dedim. Yeniden gel, demek istiyordum ama bu kelimelerle değil, başka türlü söylemeyi tercih ettim. "İnşallah" deyip merdivenlerden aşağı indi. Kapıda bekledim. Basamaklardan inerken arkasını döndü ve yüz yüze geldik. Durumu değiştirmek için, "Siz kapatın kapıyı, ev soğumasın. İndim ben" dedi. "Fark etmez" dedim ve inene kadar kapıda bekledim. Bu halimi ne kadar garipsediğimi anlatamam. Bir yandan yüzüme tatlı bir sıcaklık yayılıyordu, bir yandan da durduk yere canımı sıkacak bir şeyin içine sürüklendiğimi hissedip kendime kızıyordum.

Ertesi akşam tekrar geldi. Bu sefer ortaya koyacak herhangi bir gerekçe yoktu ve ikimiz de ne için geldiğini biliyorduk. Bakışlarını bir suçlu gibi kaçırıyordu gözlerimden. Bense onun bu tavrına karşılık neredeyse gözlerimi hiç ayırmadan yüzüne bakıyordum.

Ne kadar utangaç olduğunu o gece fark ettim. Birbirlerinin kusurlarını örtüp saklayan çocuklar gibiydik; biraz masum, biraz gülünç.

"Bu akşam dinleyici koltuğunda ben oturuyorum ama önce güzel bir kahve yapayım" diyerek mutfağa yöneldim. Fakat yarı yolda kararımı değiştirdim.

"Ya kahve değil de, evde tekila var. Sen de alır mısın?"

"Yok, ben kahve alayım teşekkürler."

"Neden? İyi olur sohbet ederken."

"Ben içki içmiyorum. Kahve alayım."

"Peki, ben de kahve içeyim o zaman. Oyunbozan olmayayım. Tek başıma içmeyi sevmiyorum zaten."

Ben kahveleri servis ederken, "Öyleyse sigarayı da bugün ben ikram edeyim" dedi ve cebinden Tekel 2000 çıkardı. "Bunlar hâlâ satılıyor mu?" diye sordum uzattığı sigarayı alırken. "Az bulunuyor ama var" diye cevapladı. "Ben bırakmak istiyorum, onun için böyle ince slim içiyorum. Bazen de tütün alıyorum. Sarma olunca, insan sürekli sarmaya üşendiğinden ister istemez daha az içiyor" dedim.

Bu sefer o anlatmaya başladı. Tesisat işlerini, Alman malı makineyi, kalitesiz klozetleri, ucuz duş kabinlerini, su basmış daireleri, ev sahipleriyle yaşadığı ilginç olayları anlattı. Araya girmeden dinledim. Konuştukça zihnimde mesleğiyle dünyası arasındaki mesafe artıyordu. Gerekli gereksiz, saçma sapan bütün detayları anlattıktan sonra sustu, sigarasından derin bir nefes aldı. Yaptığım resme bakıyordu. Ben de bakmaya başladım. Hiç beklemediğim bir anda, hiç beklemediğim bir laf etti:

"Aslında ben buradan gitmek istiyorum."

Ne dediğini bir anda kavrayamadım. "Buradan derken, benim evimden mi yani?" diye sordum. "Yok ya, buradan derken bu semtten, bu çevreden" diye izah etti. "Karın, çocukların da istiyor mu gitmeyi?" diye sordum bu kez. Asıl şok edici cümle o anda ağzından döküldü.

"Onlarla değil. Yalnız başıma gitmek istiyorum" dedi ve gözlerimin içine bakmaya başladı. Söylediği şeyin bendeki tesirini anlayabilmek için yüzümü dikkatle inceledi. Yüzümdeki ifadeye göre sözlerine devam edip etmeyeceğini düşünüyor olabilirdi.

"Olabilir, gidebilirsin elbette ama sebep nedir?" Devam etmesi için cesaretlendirmeye çalışıyordum. Bu kadarına bile pişman olmuştu sanki. Devam etmedi.

"Sebebini anlatmak uzun iş. Zamanım da, takatim de yok doğrusu. Birazdan kalkayım ben. Çocuklar uyuyacak."

Topraktan yapılmış bir testinin taşın üzerine düşmesi gibi söyledi son cümlelerini. Aniden sağanak şeklinde bastıran bir yaz yağmuru gibi.

Sonraki birkaç gün İshak'ı hiç görmedim. Neden gitmek istediğini, nasıl gideceğini merak ediyordum. Bana söylemesinin altında yatan sebebin bir çeşit yardım isteği olduğu düşüncesine kapıldım; belki yüreklendirmemi istiyordu, tam da yapması gereken şeyin bu olduğunu, herkesin zaman zaman buna ihtiyaç duyduğunu söylememi, aklından geçen şeylerin hiç de o kadar korkunç olmadığına inandırmamı bekliyordu. O gece sözlerine devam etseydi bunu yapabilirdim. Laf olsun diye değil, gerçekten böyle düşündüğüm için yardım edebilirdim.

Son görüşmemizden birkaç gün sonra, akşam saatlerinde kapı çalındı. İshak'tan başkası olmadığından emindim. İçeri girdi. Eve girmeden evvel bir kahve içimi uğramak istediğini söyledi. "İyi yaptın" dedim. Neden gitmek istediğini anlatmasını bekledim ama yine anlatmadı. Ben de bir şey sormadım. İçimden geçen tuhaf duygular delice şeyler yapma isteğimi tahrik ediyordu. O an aklımı başıma toplasaydım, derin bir nefes alsaydım, ruhumu işgal edebilmek için pusuda bekleyen deliliğin bütün planlarını boşa çıkarabilirdim. Yapmadım, istemedim. Aklımı başıma almayı reddettim. Hayatın olağan akışını reddettim. O an farkında olmadığım başka şeyleri de belki.

"İstersen beraber gidelim."

"Nasıl yani?"

"Yani gitmek istiyorsan ve tek başına yapamayacağını düşünüyorsan, ben de seninle gelirim."

"Ne zaman?" İshak, söylediklerimde ne kadar ciddi olduğumu anlamaya çalışıyordu. Biyopsi sonuçları temiz çıkmış hasta gibi yüzü aydınlanmıştı. Buna rağmen ihtiyatı elden bırakıp da sonradan hayal kırıklığı yaşamak istemiyordu. İşi şakaya vurduğunu gösterecek şekilde gevrek bir gülümseme yerleşti suratına. Geri adım atmıştı.

"Şimdi, bu akşam, bu gece."

Benim geri adım atmak gibi bir düşüncem yoktu. Kafası iyice karışmıştı. Başka bir zaman dilimine geçmişiz de aramızda gerçeküstü bir konuşma gerçekleşiyor gibiydi. Yüzünde sevinçle kaygı arasında gidip gelen bir ifade vardı.

"Bu gece olmaz" diye geveledi kendi kendine. Sonra toparlamaya başladı cümlelerini. "Bu gece olmaz. Benim bazı işlerimi halletmem lazım. Halletmeden gidemem. Hem nereye gideceğimi bile bilmiyorum."

"Sen işlerini hallet madem. Nereye gideceğimiz sonraki mesele."

"Gelecek misin gerçekten?"

"Ne zaman istersen."

Başıma gelebileceklerden korktuğumu saklayacak değilim. Annem bir zamanlar yılın belli aylarında Hindistan'dan İstanbul'a gelen bir adamın toplantılarına katılıyordu. Kitaplarının kapağındaki profesyonel bakışı hiç bozmayan adam, lüks otellerde düzenlenen etkinliklerde katılımcılara iyilik, sevgi, pozitif enerji, şifa dağıtıyordu. O toplantılardan her çıktığında karşıma geçip saatlerce, beni kendim olmaktan alıkoyan korkularımla yüzleşmem gerektiğini anlatıyordu. Dediğini yapmaya başladığımdaysa her şey bir anda tersine dönmüştü. Sinir krizi geçirir gibi bağıra çağıra, burnumun dikine gittiğimi, başıma korkunç şeyler gelebileceğini söyle-

meye başlamıştı. Tam da o sıralarda Hint bilgenin etrafındaki kadınlara şifa dağıtma biçiminin o kadar da bilgece olmadığı ortaya çıkmıştı. Bu konuşmaya tanık olsaydı annemin öfkeden çıldıracağına eminim. Neyse ki kendi huzuru için uzakta olmasının gereğini uzun zaman önce fark etmişti. Ne bir iyilik meleğiyim ne de kötülük için fırsat kollayan bir şeytan; olsa olsa diğer insanlara pek benzemediğim söylenebilir.

Altı

İshak'ın külüstür arabasının yorgun motoru, Ortadoğu'dan yükselen ağıtlar gibi inliyordu mahşerî kalabalığın ortasında. Bunca suç, bunca gam kasavet, bunca keder yeryüzünü doldurup taşınca, cehennem, artık insanları beklemeye sabredememiş de uzaklardan gözüne kestirdiği İstanbul'un tam orta yerine çökmüş, kirli temiz ayırt etmeden her yeri ve masum günahkâr demeden herkesi cayır cayır yakmaya başlamış gibiydi. Köprü trafiği, yılların getirdiği yorgunluktan bitap düşmüş, takati kesilmiş bir ihtiyarın bin bir güçlükle attığı adımlarla yürümesi gibi ilerliyordu. Ağır ağır giderken bir anda duyulan, nedeni anlaşılamayan uzun, öfkeli korna sesi, delirmeden evvelki son sarsıcı nöbetten kalan çığlık gibi ortalığı inletince, herkesin dikkati oraya yöneliyor, sonra aynı bezgin bakışlarla kendi dünyalarına dönüyorlardı. Bu durumu yol boyunca en az üç kez yaşadılar. Terden koltukaltları ıslanmış, gömlekleri sırtına yapışmış adamlar, ellerinde tuttukları içindeki suyun buz kalıbına dönüştüğü pet şişeleri arabaların açık camlarına doğru uzatıyorlardı.

İshak, boğucu sıcağın içinde, nefes alıp vermesi bile yavaşlamış bir halde zorlukla ilerlemeye çalışmasına rağmen, hemen yan koltuğunda oturan Jülide'nin varlığından tarif edilmesi güç bir mutluluk duyuyordu. Avuçlarının terlemesine sebep olan şeyin Jülide'yle birlikte çıktığı yolculuğun heyecanı mı, havanın sıcaklığından dolayı neredeyse yumuşamış olan direksiyonun ısısı mı olduğunu kestiremiyordu. İkisi de camlarını açmış, dışarıdan esecek bir parça rüzgârın yardımıyla serinleyebilmeyi umut ede-

rek, birbirleriyle konuşmadan önlerine doğru bakıyordu. Sessizliği bozan –aralarında sürekli birinin bozması gereken koyu, puslu bir sessizlik duruyordu– Jülide oldu.

"Klima çalışmıyor mu?"

Kendi ayıbı açığa çıkmış gibi, "Klima yok ki" diye utana sıkıla cevap verdi İshak, "istersen camları bir süre kapatalım. İçerisi iyice sıcak olsun. Sonra bütün camları birden açınca esen rüzgâr klima etkisi yaratıyor."

Jülide, önce İshak'ın bu öldürücü sıcakta münasebetsiz bir şaka yaptığını düşündü ama İshak'ın önerisinin gayet ciddi olduğunu görünce, "Boş ver" deyip önüne bakmaya devam etti. Radyoda konuşan tuhaf derecede ince sesli bir adam, söylediklerinin tesirini artırmak için olmadık yerlerde kelimelerin üzerindeki vurguyu abartarak, sesini ara ara yükseltip alçaltarak, ortaya sık sık sorular atıp birinden cevap beklermiş gibi kısa suskunluk anından sonra kendi sorusunu cevaplayarak, sözcüklerin arasındaki bazı harfleri gereksiz uzatarak, insanın bu sıcağa bile dayanamadığından dem vurup cehennem sıcağına asla dayanamayacağını, bunun için de bu dünyadayken ahiret yurduna hazırlanmanın zaruretini anlatıyordu. Radyoya doğru elini uzatırken, sıkılmış bir sesle "Değiştirebilir miyim?" diye sordu Jülide. Gelecek cevabı beklemeden, kanal arama düğmesinin hangisi olduğunu bir iki denemeyle bulduktan sonra radyo kanalları arasında gezinmeye başladı. Karşısına çıkan her istasyonda, başka bir ses, başka bir müzik, başka bir hayat, tesadüfen oradan geçenlerin cızırtılar arasında kendisini fark edip durması için çağrı yapıyordu. Seslerin arasında epeyce bir dolandı, Billie Holiday'in sesini duyunca Radyo 3'te durdu, geriye doğru yaslandı ve gözlerini kapattı, cazın kimi anlarda coşkulu, kimi anlarda melankolik kimi anlarda da aşırı gelgitli dünyasına bırakttı kendini. Şarkı söyler gibi değil de içini çeke çeke ağlar gibiydi kadın. Jülide bir ara mırıldanarak eşlik etti kadına, "The difficult I'll do right now, the impossible will take a little while."

İshak ara ara gözlerini yoldan ayırıp, Jülide'nin böyle bir yolculuk için hiç beklenmedik ölçüde sakin, dingin görünen yüzüne bakıyordu. Şarkı bittiğindeyse başka bir şey gördü; gözkapaklarını sıkı sıkıya kapamasının yol yorgunluğunun ötesinde farklı bir gerekçesi vardı. Bir şeylerin dışarı çıkmasına engel olabilmek için, yüzünde tecelli eden ruh sancısını gizlemek için gözlerini kapatıyordu Jülide; o sancının en açık şekilde insanın gözlerinden okunabildiğini iyi biliyordu ve yaptığı resimlerde en çok gözlere dikkat ediyordu. İshak görmeyi başarınca kadının yarasını bütün sızısıyla beraber kendi içinde hissetti; acıdan dişlerini sıktığını, güçlükle nefes aldığını, bütün bunlara rağmen inatla ve vakur bir şekilde üzerini acısının örttüğünü gördü. Jülide, sürekli dipsiz bir suskunluğun içinde gizlendiğinden, artık çözülmesi hayli zor bir muammaya, akıl ermez bir sırra dönüşmüştü. Bu bilinmez hal, karşılaştığı insanları tereddüt içine sokuyordu. İshak da nasıl karşılık bulacağını kestiremediği için her düşündüğünü söylemekten çekiniyordu.

Sabah saatlerinde şehrin içine karıştıkları andan itibaren yavaş yavaş kayboldular; gitgide daha çok küçüldüler, iyice görünmez hale geldiler, sonunda yokluğa eriştiler. Şehir, varoluşlarının anlamını silikleştirdi, anlaşılmaz hale dönüştürdü. Küçük, kara bir leke olarak kaldılar otoyol asfaltının üzerinde. Gürültünün bütün kelimeleri yuttuğu mütecaviz barbarlığın ortasında, bu gözü dönmüş kalabalığın muhasarasından ruhlarını koruyabilecekleri kadim bir muska bulamadıklarından, gözlerini perdeleyen kalın sisi yırtarak kendilerine güvenli bir yol açmaya çalışıyorlardı.

Yol boyunca trafik izin verseydi ve daha hızlı ilerleyebilselerdi, kuşatılmış benliklerini, yağmalanmış geçmişlerini, hafızalarında birikmiş zehirli tortuları bir ihtimal geride bırakabilirlerdi ama bu durumdayken, ağır aksak yol almaya çalışırken, yaşadıkları kopuş zamana yayılıyor, uzadıkça da canlarını daha çok yakıyordu. Bir an evvel sahnenin değişmesini, bambaşka bir dekorun için-

de, yeni bir hayatın –istedikleri yeni bir hayat mıydı gerçekten, emin değillerdi ama deneyebilirlerdi– provalarına başlamayı istiyorlardı.

İki saati aşkın bir yolculuğun sonunda Moda'ya vardılar. Jülide'nin "Buralarda bir yerde durabiliriz. Eve çok yakınız" demesinden sonra uygun bir park yeri bulabilmek için semtin her yanını sokak sokak dolaştılar. Aynı sokaklara girip çıkmak sinirlerini bozmuştu. Pedallara basıp durmaktan İshak'ın ayaklarında derman kalmamıştı. Boş yeri görünce ikisinin de gözleri parladı. Araba durur durmaz Jülide kendini dışarı attı. İshak, kaldırımdaki demir yüzünden kendi kapısını açamadı, bin bir güçlükle yan kapıdan çıktı, neredeyse topallayarak yürümeye başladı Jülide'nin arkasından.

Daha elli metre bile yürümemişken üstleri yapış yapış olmuştu. "Gel, şurası serindir. Birer çay içelim dinlenelim" diye biraz ilerideki tenha çay bahçesini işaret etti Jülide. Bir şeylerden kurtulmak istermiş gibi hızlandılar. Aradıklarına kavuşmuş gibi, denizi gören masalardan birine oturdular. Oturur oturmaz İshak'ın aklına arabanın arka koltuğunda unuttuğu poğaçalar geldi ve Jülide'nin itiraz etmesine fırsat vermeden, "Dur ben poğaçaları alıp geleyim" diye neredeyse koşarak arabayı bıraktığı yere gitti. Sokakları karıştırınca bir süre arabasını bulamadı ama nihayet bıraktığı yeri hatırlayınca derin bir nefes aldı. Elinde tuttuğu poşetle, müjdeli bir gülümseyişle, koşar adım Jülide'nin yanına döndü. Poşetin ağzını usulca açtı, poğaçaları saran kâğıdı düzgünce masaya serdi, peçeteyle dikkatlice tuttuğu poğaçayı Jülide'ye uzattı. "Meyve suları haşlanmış, çay bile bunlardan daha soğuktur" deyip sipariş verebilmek için etrafına bakınmaya başladı.

Kısa bir süre sonra, sipariş vermelerine gerek kalmadan elinde çay dolu tepsiyle masalarına yaklaşan garson, tepsiden aldığı çay bardaklarını, onlara –iyi olduklarını herkesin huzurunda tasdik edermiş gibi– şöyle bir yakından baktıktan sonra önlerine bıraktı; beyaz önlüğünün kenarları kararmış cebinden çıkardığı adisyon fişine, mavi

kapaklı sarı tükenmez kalemle bir çarpı işareti koydu, kâğıdı masanın yan tarafında duran, içi sigara izleriyle dolu metal kül tablasının altına sıkıştırdı. Jülide'nin kullanmayıp masaya bıraktığı şekerleri İshak kendi çayına attı, birer sigara yakıp denize bakmaya başladılar. İshak çayından birkaç yudum aldıktan sonra bu sefer gözlerini ayırma ihtiyacı duymadan, diğer masalarda oturan tek tük insanları inceleyen Jülide'ye bakmaya başladı. Uzun ve dikkatli baktığını fark edince Jülide de yüzünü İshak'a döndü ve belli belirsiz gülümseyerek, ağır ağır konuşmaya başladı. Cümlelerin arasında durup, sigarasından bir nefes çekip, etrafına şöyle bir bakıp, çayından bir yudum aldıktan sonra konuşmayı sürdürüyordu. Açıklanma zamanı gelmiş bir sırrı ilan edermiş gibi ağırbaşlı ve temkinliydi. İshak, tek bir kelimeyi bile kaçırmaması gerekirmiş gibi aynı ağırbaşlı edayla Jülide'nin söylediklerini dinliyordu.

"Deniz gören masa diye bir şey var bu hayatta. İnsana son derece gösterişli, alımlı, cazip bir vaatte bulunuyor. Deniz görmek demek, burada kendini iyi hissedersin demek. Burada bir mutluluğa ortak olacaksınız demek. Bir ayrıcalık kazanıyorsun bu masaya yerleşerek. Sadece iyi günlerde değil, bir şeyler kötü gitmeye başladığında da ihtiyaç duyduğun teselliyi burada bulabilirsin demek. Birbirinizin yüzünde daha önce gördüğünüz iyiliği ve güzelliği artık bulamıyorsanız, hiç olmazsa dönüp denize bakarsınız türünden bir teselli. Bakışlarınızı kaçırmak isterseniz orada bir deniz var. Denize bakmanın insanın kalbini iyileştiren bir yanı var. Rüyada bile görsen böyle. Bir şeye başlamak için de, bitirmek için de iyi bir mahal burası. Deniz gören bir masa bulabilmek büyük şans bu hayatta. Ne kadar şanslı olduğumuzu düşünebiliyor musun?"

Jülide'nin söylediği son cümlenin bir kinaye mi, yoksa gerçek duyguları mı olduğunu düşünürken, "Peki biz nereye gidiyoruz?" diye kendisinin bile duyamayacağı kadar kısık sesle sordu İshak. Ne bu soruyu sormaya ne de sorduktan sonra alması muhtemel cevaplara hazır olduğundan, ağzından kaba, ayıp bir laf

kaçırmış gibi son kelimeyi yutarak söyleyip sustu. Evden ayrıldığı andan itibaren beynini kemiren sivri dişli küçük hayvanı artık kafasından söküp atmak istiyordu. Soruyu sorduktan sonra, soran kendisi değilmiş gibi bir umursamazlıkla dönüp denize baktı. Daha şimdiden bir teselliye muhtaç gibiydi.

İshak'ın cüzzamlı sorusunu "Yokluğa" diye cevapladı Jülide. Sonra kurak bir mevsimin sonunda gökyüzünden toprağa düşen bereketli yağmurlar gibi üzerlerine yağmaya başladı sözleri.

"Nereye gideceğimizi düşünseydik bu yola çıkamazdık. Düşünmeye başladığımız anda ne ayaklarımızda ne yüreğimizde bir derman bulabilirdik. Bizi çeken şey, yokluğa gidiyor oluşumuz. Düşünsene, kendimize bir şey açıklamak zorunda kalmadık ve böylece bütün sorular manasını yitirdi. Sonu yokluğa çıkan şeylere gerekçe bulmak gerekmez. Sen de, ben de belki çok şey istedik bu hayattan ama elimizde kırılmış bir gurur kaldı. Bütün kötülüklerin ortasında var olabilme kaygısının gitgide daha çok canımızı yaktığını fark ettik. Buna rağmen, en azından şimdilik kendimizi öldürmek istemiyoruz ve hiç hesapta yokken önümüze yeni bir fırsat çıktı. Arabayı bir uçuruma da sürebilirdik fakat böylesi daha iyi. Denemeye değer değil mi? İyi kötü bir yol bulduk. Hiç bitmeyecek bir yol olduğunu düşünsek bile, güzel. Ölümsüzlük bence bu. Hiç olduğumuzu kabullendiğimiz anda ölümsüz olduk. Ötesini soruyorsan, açıkçası ben de bilmiyorum. Hatta daha açık söyleyeyim, şu kadar bile umurumda değil." Son cümleyi söylerken başparmağıyla, işaret parmağının ucunu gösterdi.

"Yokluk Moda'da mı?" diye istihzayla süslenmiş bir endişeyle sordu İshak.

Jülide, İshak'ın biraz da çaresizlik kokan merakına karşılık, bir Yunan tanrıçası heykeli gibi zarifçe, belli belirsiz gülümsedi.

"Arkadaşımın evi müsait. Biraz burada kalalım. Ne yapacağımızı düşünürüz. Gökçe sık sık yurtdışına çıkıyor. Rahat ederiz merak etme."

Jülide, "Rahat ederiz" dediği anda İshak'ın vücudunu bir sıcaklık kapladı. O arsız sıcaklığı Jülide de fark edecekmişçesine bir utangaçlıkla, aklına üzüntü verici şeyler getirmeye çalışarak yürüdü genç kadının peşinden. Moda İlkokulu'nun önünden geçerken kendi çocuklarını hatırlayınca, daha fazla üzücü şeyler düşünmesine gerek kalmadı. İçinde bir yere –kalbine mi, babaannesi olsa ciğerine derdi–, çok içinde bir yere bir kor değdi, canı yandı. Jülide'nin sözünü ettiği yokluk böyle bir şey olmalıydı; sahip olduğun kıymetli şeyleri bile geride bırakmak, iyi kötü, güzel çirkin demeden hafızanı boşaltmak, geçmişi bir daha hatırlamamacasına zihninden söküp atmak. Jülide'nin gözden kaçırdığı bir şey var diye düşündü İshak. İki kişinin yan yana yürüdüğü yolda yokluk olmaz, yokluk tek kişilik bir marifettir. Dar bir sokakta bitişik nizam duran eski apartmanlardan birine girdiler. Asansör olmadığından dört kat merdiveni yürüyerek çıktılar. Jülide çantasından çıkardığı anahtarla dairenin kapısını açıp içeri girdi. İshak da peşinden.

Jülide daha içeri adımını atar atmaz, ayakkabılarını bile çıkarmamışken, "Şu klimayı hemen açarsan iyi olur, gerçekten nefes alamıyorum" diye söylenmeye başladı. İshak, masanın üzerinde duran kumandalar arasından klimanın kumandasını buldu. "En soğuğa getir" diye içeriden seslendiğini duydu Jülide'nin. Klimayı çalıştırdıktan sonra eliyle klimanın üflediği havayı kontrol etti, televizyonun hemen karşısında duran tekli koltuğa oturdu. Klimanın soğuk havayı doğrudan kendisine üflediğini görünce tekrar ayağa kalkıp, kumandayla havayı diğer tarafa yönlendirdi. Jülide birkaç dakika içinde, iki elinde tuttuğu buzlu su bardaklarıyla yanına geldi, bardaklardan birini İshak'ın önüne bıraktıktan sonra tam karşısındaki koltuğa oturdu.

"Hava seksen derece olabilir mi İshak?"

Konuşurken birbirlerinin ismini pek söylemiyorlardı. İshak, Jülide'nin ağzından kendi ismini duyunca yabancı bir isim söylen-

miş gibi önce garipsedi, sonra keyiflendi ve bulduğu ilk fırsatta Jülide'nin ismini her harfin üstüne basa basa, ağzını doldura doldura söyleme kararı aldı.

"Son yetmiş yılın en sıcak günü olacakmış bugün."

"Bana denk gelmeseydi şaşardım zaten. Daha cehenneme girmeden yanmaya başladık. Ben bir bardak daha su alacağım. Sen de ister misin?" Suyu şaşırtacak kadar hızlı içmişti. Bardağın dibindeki buzlar bir parça daha erisin diye bardağı sağa sola salladı, buzların çıkardığı sesi dinlermiş gibi dikkatle baktı, kalan birkaç damla suyu kafasına dikti. Dudaklarına değen buzun soğukluğu hoşuna gitmişti. Ayağa kalktı, İshak arkasından seslendi.

"Yok, sağ ol Jülide. Ben yavaş içiyorum."

Kulağına biraz abartılı da gelse, Jülide'nin ismini söylemenin tuhaf sevincini yaşadı. Salonda sağı solu incelerken birden tutulmuş gibi gözlerini duvardaki tabloya dikti. Jülide'ye tıpatıp benzeyen çıplak bir kadın, sırtüstü, doğum yapıyormuşçasına yere doğru uzanmıştı. İki yana açtığı bacaklarının orta yerinde, kozasını parçalayarak dışarı çıkmaya çabalayan, kıpkırmızı, göz alıcı parlaklıkta bir kelebek vardı. Kadın dehşetle şefkat arasında bir ifadeyle bakıyordu kırmızı kelebeğe. Doğurduğu şeyin şaşkınlığıyla kalakalmıştı.

"Merak ediyorsan, tablodaki kadın benim" dedi Jülide, ikinci bardak buzlu suyu da aynı iştahla yudumlarken. İshak bir kusur işlerken yakalanmış çocuklar gibi utançtan boynundan itibaren kızardı. Aslında tabloyu değil de bütün evi inceliyormuş, tam o esnada denk gelmiş gibi, neredeyse gülünç denebilecek yapmacık bir dikkatle bakışlarını tablodan ayırıp odanın en uzak köşelerinde gezdirmeye başladı.

"Gökçe yaptı bu tabloyu. Çok istedim ama vermedi. Ayrılığın anısı olarak saklamak istediğini söyledi."

"Nasıl ayrılık?" İshak, kadının ne kastettiğini tam kavrayamamıştı.

"Gökçe'yle çok eskiden sevgiliydik. Bir süre devam etti ama yürütemedik. Klişenin dibini bulmak pahasına söyleyeyim, arkadaş olarak birbirimizi daha çok seviyoruz."

"Gökçe erkek mi?"

"En son gördüğümde öyleydi." Jülide, İshak'ın yüzünde, yarım yamalak, zoraki tebessümün altında duran kafa karışıklığını görünce, rahatlatmaya çalışan bir sesle devam etti. "Bin yıl önceydi. Çocuktuk işte. Şimdi sorgusuz sualsiz arkadaşız. Hatta bazen abartıp yaramaz kızıymışım gibi muamele ediyor bana."

Jülide serinleyebilmek için bir yandan elindeki bardağı sırayla alnına, boynuna, ensesine değdirirken, bir yandan da klimanın üflediği soğuk havaya doğru uzatıyordu yüzünü. İshak hiç beklemediği bir anda içine yuvarlandığı bu tatsız konuyu nasıl değiştireceğini bilemediğinden, saçmalayıp da durumu kendisi adına daha da zorlaştırmamak için sustu. Bütün uğraşısına rağmen gözleri arada bir tablodaki çıplak Jülide'ye kayıyordu. İkisi de yeni bir konu açmayı karşısındakinden bekleyince, uzunca bir süre öyle sessizce oturdular.

"Klima bana mısın demedi. Düzgün çalışmıyor mu acaba? Durduğum yerde terliyorum. Soğuk suyla bir duş mu alsam acaba?" Jülide, ayağa kalkıp bir sorun olup olmadığını kontrol etmek için klimanın elektronik göstergelerine baktı.

"En soğuğa ayarladığında bile etki etmiyor. Ben duşa gireceğim. Duştan sonra biraz dinleneyim, sonra birlikte çıkar, marketten alışveriş yaparız. Sen o arada ne var ne yok diye buzdolabına bakar mısın?"

Jülide banyoya girdikten hemen sonra İshak da oturduğu yerden kalktı, mutfağa doğru giderken çok kısa bir an banyonun önünde durdu, kulağını kapıya yaklaştırıp duş kabininden gelen su sesini dinledi, kalp atışları hızlandı, yakalanma korkusuyla hızla kapının önünden ayrılıp mutfağa girdi, buzdolabını açtı ve içinde neler olduğunu kontrol etmeye başladı. Evde bu

aralar kimsenin kalmadığı belli oluyordu. Buzdolabının hemen yanında duran kiler dolabını açıp baktı; çorba, makarna, pirinç, kuru fasulye paketlerini sanki tek tek sayarmış gibi eliyle hafifçe kaldırıp yerine bıraktı. Mutfaktaki işini bitirince meraklı bakışlarla evin diğer odalarını dolaşmaya başladı. Odalardan birinin bütün duvarları, yerden tavana kadar kitaplıklarla kaplanmıştı. Pencerenin önünde küçük bir masa, onun hemen önünde de sırtı ve oturma yeri kalın sünger ve kahverengi deriyle kaplanmış, eski süsü verilmiş ahşap bir sandalye duruyordu. Masanın bir köşesinde yine eski süsü verilmiş, kenarından sarkan zincirle açılıp kapanan, yeşil bir lamba vardı. Kitaplarla tıka basa dolu olan rafların hemen önünde, çeşit çeşit, renk renk, farklı türlerde objeler sıralanmıştı. Yerde kitaplığa yaslanmış halde duran dört yağlıboya tablo vardı. İçlerinde Jülide'nin resmedildiği bir başka tablo olup olmadığını merak ederek bakınmaya başladı. Yoktu, rahatladı. Girdiği bir diğer odanın resim atölyesi olarak kullanıldığı hemen belli oluyordu. Sağda solda dağınık halde duran tablolar, boya malzemeleri, ismini bile bilmediği araç gereçler Jülide'nin evini hatırlatıyordu. Genişçe bir odaydı, içinde bir tur attı ve kalabalığın içinde hiçbir şeye dokunmamaya çalışarak, koridorun sonunda duran yatak odasına geçti. Duvarda, ilk bakışta anlaşılmayan ama bir süre dikkatle bakıldığında birbirleriyle sarmaş dolaş bir halde duran kadın ve erkeğin resmedildiği tablo hemen dikkat çekiyordu. Tuhaf korkusu yeniden depreşti. Kadının Jülide olmadığını görünce biraz önceki rahatlama hissini bir daha yaşadı. Bütün bunlar İshak için fazlasıyla anlaşılmaz, fazlasıyla yabancı duruyordu. 'Neredeyim ben?' diye geçirdi içinden. Yola çıktıklarından beri ilk kez gergin ve hesaba çeker gibi soruyordu kendi kendine. Kafasından geçirdiklerini Jülide'nin duyacağı ve çok üzüleceği gibi bir endişeye kapılınca, vazgeçip farklı şeyler düşünmeye çalıştı. Bu sabah evden ayrıldığından beri, kalın bir zincir gibi ha bire ayaklarına dolanarak

onu tökezletmeye meyyal olan zihnini dağıtma telaşındaydı. Televizyonun karşısındaki tekli koltuğa geri döndü, Jülide'nin yanına gelmesini beklemeye başladı.

Jülide askılı elbisesi ve ıslak saçlarıyla yanına geldiğinde İshak ne diyeceğini, nasıl davranacağını bilemedi. Gündelik sıradan anlardan birini yaşıyormuşçasına, "Sıhhatler olsun" deyip cebinden sigara çıkarmaya koyuldu. Sigarasını aldıktan sonra pencerenin yanına gitti, camı hafifçe araladı, sigarasını yaktı ve uzaklara bakarak derin bir nefes çekti. Böylece kadına arkasını dönüp, görmemesi gerektiğini düşündüğü şeylere karşı kendince önlem almıştı. Jülide kendini koltuğa bıraktı, başını arkaya doğru yaslayıp gözlerini kapadı. İshak penceredeki yansımasından Jülide'nin ne yaptığını görmeye çalışıyordu. Jülide'nin seslenmesiyle hafifçe irkildi.

"Burada sigara içiyoruz. Pencerede içmene gerek yok."

"Sorun değil. Klima çarpmasın banyodan sonra. İyi değil. Hasta olursun."

Jülide "Doğru söylüyorsun valla" deyip saçlarını kurulamak üzere odadan çıktı. İçeriden saç kurutma makinesinin gürültüsü geliyordu. İshak sigarasını bitirince pencere pervazının altında söndürdü, dışarıya bakındı, etrafta kimsenin olmadığını görünce, orta ve başparmağının arasında sıkıştırdığı izmariti aşağıya doğru hızlıca fırlattı.

Oturdukları yerde neredeyse hiçbir şey yapmadan saatler geçirdiler. Konuşmaya nereden başlamaları gerektiğini henüz bilmiyorlardı. Konuşmaya başladıklarında ortaya çıkabilecek ateşten sorular, iç karartıcı anlamsızlıklar, boyun eğmeye çağıran zaruretler, hayatın sürekli akla mantığa davet eden zorbalıkları ile karşılaşmayı göze alamıyorlardı. İki yorgun mağlup, iki müteredditkaçak, iki menzili muallak yolcu olarak, kelimelerin karşısına çıkabilecek, onlarla cesaretle yüzleşebilecek gücü kendilerinde bulamıyorlardı. İçlerinden bir ses gitmelerini söylemişti, aynı sesin bundan

sonra ne yapmaları gerektiğini fısıldamasını ve bu iç burkan sıkıntıdan onları kurtarıp ferahlatmasını bekliyorlardı. Yola çıktıkları andan itibaren birbirlerinden özenle gizlemeye çalıştıkları yakıcı vicdan azabından, hangi kelimenin serinlik veren gölgesine sığınarak kurtulabileceklerini bilmediklerinden bir müddet susmayı ve ne göstereceğini bilmedikleri aynaların üzerini şimdilik kalın bir örtüyle örtmeyi tercih etmişlerdi. Akıllarını başlarına almaktansa savrulmayı, ne yaptıklarını bilmektense sürüklenmeyi, düşünüp plan yapmaktansa şaşkınlığa düşmeyi seçmişlerdi. Zaman içinde belirgin hale gelen o ilkeyi hiç sorgu sual etmeksizin, mutlak bir itaatle kabul etmişlerdi: Anlatılmayan sorulmaz.

"Gidip marketten bir şeyler alalım." Jülide'nin neredeyse neşeli sayılabilecek bir sesle yaptığı öneriye, İshak da zoraki bir neşeyle hafifçe gülümseyip "İyi olur" diyerek karşılık verdi. Beş dakika içinde evden ayrılıp iki sokak ötedeki markete doğru yürümeye başladılar. Gökçe'nin evinde ne kadar süre kalacaklarını düşünmeye gerek duymadan market raflarını incelemeye koyuldular. İshak'ın elinde alışveriş sepeti duruyordu. Biraz kahvaltılık malzeme, iki paket dondurulmuş pizza, biraz salata malzemesi, bir paket tam buğday unlu ekmek, hazır köfte, Antep fıstıklı bitter çikolata, bir kiloluk tava yoğurdu, beş litrelik su, konserve barbunya pilaki ve birer paket sigara aldılar. Sıra aldıklarını ödemeye gelince kasanın önünde küçük çaplı bir gerilim yaşandı; İshak'ın ödemeyi ille de kendisinin yapması ısrarına Jülide sert çıktı ve nihayetinde birlikte ödediler. Ellerinde poşetlerle eve doğru yürürken, İshak'ın durumdan duyduğu memnuniyetsizlik, asık suratından hemen belli oluyordu. "İshakçığım bak sen bu hesap meselesine fazla takıldın. Her zaman ben ödeyeyim ya da birlikte ödeyelim gibi bir derdim yok. Hatta erkekler ödeyince ara ara hoşuma bile gider. Ama bunu erkeklik meselesi yapınca itici oluyor. Sen merak etme. Ben onun dengesini biliyorum." İshak, "İshakçığım"dan sonrasını duymadı.

Mutfakta aldıklarını yerleştirirken, Jülide, "Bak ben şimdiden söyleyeyim, yemek yapmakla hiç aram yoktur. Yardım ederim ama pişirmesini bilmem. Tabak getiririm, suları doldururum, bir de sofrayı toplarım" diye şımarık bir edayla söylendi. İshak, "Sorun yok, ben yaparım" diyerek hiç itiraz etmeden durumu kabul edince, Jülide zafer kazanmış edasıyla yumruk şekline getirdiği elini yukarı kaldırarak "İşte budur!" diye bağırdı.

Akşam yemeğini İshak hazırlarken, Jülide de mutfak dolaplarından tabakları, su bardaklarını, çekmecelerden de kaşık ve çatalları çıkardı. "Müziksiz olmaz, biraz bekle, hemen geliyorum." Jülide birkaç dakika sonra elinde bir dizüstü bilgisayarla mutfağa girdi, kısa bir aramadan sonra istediği müziği buldu.

"'In The Mood For Love'ın soundtrack'i. Hiç bıkmıyorum. Dinledin mi hiç?"

"Yok. Kimin şarkısı?"

"Film müziği. Filmini de izlememişindir o zaman."

"Türkçe ismi ne?"

"Valla Türkçeye ne diye çevrildi bilmiyorum."

Kendilerini müziğe bırakıp masanın başına oturdular. Yemekte köfte, makarna, yanında da yoğurt yediler. İshak, müziğin hüzünlü etkisiyle lokmalarını yutmakta zorluk çekiyordu. Jülide, "Deli gibi yedim. Biraz da hızlı yedim galiba" diye bir yandan şikâyet ederken, bir yandan da sandalyeden düşecekmiş gibi geriye yaslanmış eliyle midesini ovalıyordu. Oturduğu yerde toparlandı, başını hafiften yana eğerek yalvaran bir ses tonuyla "Hemen toplamayalım sofrayı olur mu? Birer sigara içelim sonra toplarım ben" diye İshak'ın yüzüne baktı. "Olur" diye cevapladı İshak. Aynı şarkıyı üst üste belki yirminci kez dinlediler. Kanaması dinmeyen yaralılar gibi, bütün güçleri tükenmişti sanki. Jülide arada bir şarkının ritmine eşlik ederek hayatta olduğunu haberdar ediyordu. Son bir gayretle salondaki koltuklarına geri döndüler. "Ne yapalım biliyor musun?" diye heyecanla yerinden kalktı Jülide.

İshak, meraklı gözlerle genç kadını izliyordu. "'In The Mood For Love'ı izleyelim birlikte. Ne dersin? Çok iyi olmaz mı?" İshak kendini tamamen teslim etmiş gibiydi. Hiç itiraz etmedi. Jülide elindeki bilgisayarı bir kabloyla televizyon ekranına bağladı, arama çubuğuna hızlıca bir şeyler yazarak filmi buldu, birkaç düğmesine basıp televizyonu ayarladı ve nihayet bilgisayar ekranındaki görüntü televizyonda da görüldü. Sesi ayarladıktan sonra, "Hazır mıyız?" diye sordu İshak'a. İshak başını salladı. Tam film başlamıştı ki "Dur, dur. Atmosfer yapalım" deyip oturduğu yerden ayağa kalktı Jülide. Önde yanan iki yer lambasını kapattı, koltukların arkasında duran düşük aydınlatmalı bir lambayı yaktı. Salonda sadece televizyon ışığı ve arkadaki küçük yer lambasının hafif aydınlığı vardı. Filmi yeniden başlattı ve yerine geçti. Tam film başlamıştı ki Jülide tekrar ayağa kalkıp söylenmeye başladı, "Ya çok özür dilerim. Bokunu çıkardım farkındayım ama son kez durduruyorum. Gözlüğümü almam lazım. Hiçbir şey göremiyorum." Çantasını uzun uzun karıştırdıktan sonra gözlük kabını buldu, kabından çıkardığı mercan rengi çerçeveli gözlüklerini kısık ışığa doğru tutup camlarının temizliğini kontrol etti, üzerindeki penye elbisenin etek kısmıyla gözlüğün camlarını iyice sildi, gözüne taktı, yerine geçti, İshak'a dönüp şımarıkça bir gülümseme fırlattı, filmi başlattı. İshak, Jülide'yi ilk kez gözlüklü görüyordu, gözlük camlarının kalınlığına bakınca gözlerinin epeyce bozuk olduğunu anladı. İkisi de hiç ses çıkarmadan televizyona bakıyordu, zaman geçtikçe filmin hüzünlü dünyasına girmeye başladılar. Ortamı boğan ağır havayı bir parça olsun dağıtabilmek için sessizliği Jülide bozdu.

"Kendime bu kadının giydiği gibi elbiseler yapacağım. Her renkten hem de."

Yan koltuktan bir karşılık gelmeyince film bitene kadar başka konuşma olmadı. Film biter bitmez İshak, gözlerindeki kızarıklığı göstermemek için can havliyle kaçarcasına banyoya doğru yönel-

di. Jülide'yse, İshak'ın tam aksine, yavaş hareketlerle koltuğundan kalktı, televizyonu kapattı, lambaları tekrar eski haline getirdi. İshak geri döndüğünde hâlâ ayakta bekliyordu. "Yoruldum ben biraz, yatalım mı artık?" dedi. İshak da inandırıcı olsun diye iki eliyle yüzünü ovalarken, "Ben de yoruldum" diye karşılık verdi. Jülide yatak odasına doğru yürümeye başlamıştı ki İshak arkasından seslendi "Ben buradaki ikili koltukta yatıyorum. Sana Allah rahatlık versin."

"Sana da" diye hiç arkasını dönmeden karşılık verdi Jülide. Tekrar geldiğinde elinde beyaz bir çarşaf, bir yastık ve sarı bir nevresim vardı. "Bunu koltuğa serersin, bununla da istersen üstünü örtersin. Bir ihtiyacın olursa seslen. İyi geceler!" deyip elindekileri koltuğun üzerine bıraktı.

Jülide odadan ayrıldıktan sonra, İshak odanın kapısını hafifçe kapattı, pantolonunu çıkardı –o esnada bir gözü kapıdaydı–, düzgünce katladı ve yatacağı koltuğun hemen yanına koydu. Gömleğini çıkardıktan sonra –ara ara kapıya bakmayı ihmal etmiyordu– etrafını kolaçan etti, kapının hemen girişinde duran sandalyenin arkasına özenle astı, çantasından çıkardığı ince tişörtü sırtına geçirdi. Çarşafı koltuğun üzerine serdi, kenarlarını minderlerin arasına iyice sıkıştırdı, ışıkları söndürdü, sırtüstü yavaşça koltuğa doğru uzandı ve nevresimi karnına kadar örttü. Bir süre sonra sıcaktan rahatsız oldu, iki ayağını da nevresimden dışarı çıkardı.

Sabahtan bu yana kaçtığı düşüncelerden artık kurtulma ihtimali kalmamıştı; zihni kelimelerle öylesine dolup taşıyordu ki gözlerini kapatmaya gücü yetmiyordu. Kaçınılmaz bir azapla baş başa kalmıştı. Arı kovanını andıran kafasının içinde, şifalı birkaç kelime bulma umuduyla el yordamıyla bakınırken, kanına karışan zehrin acısını her saniye daha çok hissediyordu. Olduğu yerde nefesi kesilmiş gibi kıvranmaya başladı, sıcak havaya rağmen, vücudu sıtmaya tutulmuşçasına zangır zangır titriyordu. Yattığı yerden doğruldu, sakinleşebilmek için bir müddet hareketsiz oturdu. Titremesi

tamamen geçince, ağır ağır, dikkatlice ayağa kalkmasına rağmen hafiften başı döndü, karanlık ortamda eliyle yolunu tayin ederek mutfağa girdi, buzdolabından çıkardığı şişeden bir bardak su aldı, bir dikişte içti ve yeniden yattığı yere dönüp sırtüstü uzandı. Gözlerini kapatmaya cesaret edemiyordu bir türlü; terli vücudunu, türlü tuzaklarla dolu bir uykuya bırakmaya, savunmasız ve zayıf bir kalple karabasanların ortasında öyle yapayalnız kalakalmaya cesareti yoktu. Gözlerini bile kırpmadan, dışardan sızan ışıkla aydınlanan tavana bakıp duruyordu. Çocukluğunda da sık yaptığı bir şeydi; gözlerini dikip tavana bakıyordu, sonra ışığın girdiği şekillerden korkup başını yorganın altına sokuyordu. Kapının sesiyle irkildi. Jülide neredeyse fısıldarmış gibi konuşuyordu kapının önünde.

"İshak, uyudun mu?"

"Hayır."

"Bir şey rica edeceğim senden."

"Ne oldu?"

"Benimle birlikte uyur musun?"

"Anlamadım."

"Benimle birlikte uyur musun diyorum işte. Korkma, bir şey yapmak için değil. Yalnız başıma uyumak istemiyorum. Şefkat. Anlatabiliyor muyum? Sadece şefkat yeterli."

İshak, bu şaşırtıcı isteğin karşısında ne yapacağını, nasıl bir cevap vereceğini düşünürken, Jülide'nin yüzündeki ifadeyi görmeye, kendisine hangi duyguyla baktığını anlamaya çalışıyordu. Son birkaç haftadır, neredeyse kendisinden bile gizleyerek hayal ettiği şeyle gecenin bir yarısında karşı karşıya gelmişti ve bu durum fena halde kafasını karıştırıyordu. Hayatı boyunca istediği hiçbir şeyin bu kadar masalsı bir sihirle pat diye karşısına çıkabileceğine inanmamıştı.

"Ben pek rahat edemem Jülide. Sen uyumaya çalış."

İshak, Jülide'nin kapının önünden ayrılmasıyla birlikte, yoğun bir pişmanlık ve ezici bir kaygı arasında gidip gelmeye başladı. Bu

son konuşmayla birlikte darmadağın olmuş, zihnindeki ağırlıktan kafasının yana doğru devrilip düşeceğini hayal etmeye başlamıştı. Yattığı yerde başını iki eliyle kavradı ve gözlerini sıkıca yumdu. Bu geceyi bir an evvel atlatmaktan başka hiçbir şey düşünmüyordu. Birden sokaktan gelen ambulansın canhıraş haykırışıyla yattığı yerden sıçradı. Hakikatle hayali ayırt edemiyordu. Ambulans sesinin gerçekte mi, yoksa beyninin içinde bir yerlerde mi olduğunu anlamaya çalışıyordu. Tuhaf bir duyguya kapıldı, Jülide'nin yanına gelmesinin, konuştuklarının vehim olduğunu düşündü. Odanın penceresinden yansıyan kırmızı ışığı görünce, dışarıdan gelen sesin gerçek olduğunu kavradı. Usulca ayağa kalktı, salonun içinde bir o yana bir bu yana amaçsızca yürümeye başladı, kapıyı açıp yatak odasına doğru yöneldi. Kapıyı hafifçe araladı. Yatağın yanındaki komodinin üzerinde mavi bir gece lambası can çekişir gibi odayı aydınlatmaya çalışıyordu. Jülide iki elini de yastığın altına koymuş, yüzüstü yatıyordu. Sırtı Jülide'ye dönük bir vaziyette, yatağın diğer yanına doğru yavaşça kıvrıldı İshak. Jülide'nin uyuyup uyumadığından emin olamadı. Aradan ne kadar zaman geçtiğini, saatin kaç olduğunu bilmiyordu. Jülide, rüyasında sayıklıyormuş gibi konuştu.

"Sen filmin en çok hangi sahnesini sevdin?"

İshak kısa bir süre düşündükten sonra cevap verdi. "Ayrılık provası yapıyorlardı ya. En çok o sahneyi sevdim."

Kısa bir süre sessizlik oldu, ikisi de aynı sahneyi hızla zihinlerinden geçirdiler. Bu kez sorma sırası İshak'taydı: "Sen en çok hangi sahneyi sevdin?"

Jülide bir şey söylemedi. Bir şey söyleyecekti ama vazgeçti, söylemedi. Gece, şehrin bütün teselli sözcüklerini toplamış, zifirî karanlığında tek tek boğuyordu. Uykusuzluğun sivri dişlerinin arasına sıkışmışlardı ve kurtulmak için kıvrandıkça etlerine giren dişler acıyı daha da dayanılmaz hale getiriyordu. Teslim oldular, gecenin boşluğunda zamanı yitirdiler. Sancılı bir ölüme yuvarlanacaklardı. Jülide izin vermedi.

"İshak!"

"Efendim."

"Bana biraz sarılır mısın?"

Hiçbir şey söylemeden olağanca şefkatiyle sarıldı İshak. Jülide'nin bütün huzursuzluğu bir anda dinmiş, şefkatin şifa veren elleri, saçlarının arasında, yüzünde gezinmeye başlamıştı. Öylece uyuyakaldılar.

Ertesi gün sabah olup da gözlerini açtığında, İshak başına gelecekleri bilmiyordu.

Yedi

Sabah yalnız başıma uyandım. Dünyanın en hüzünlü şiir dizesiydi, sabah yalnız uyanmak. Gece yalnız başına uyumaktan daha hüzünlü. Gözlerimi açtığımda kendimi yabancı bir yerde bulmanın şaşkınlığını epeyce bir süre üzerimden atamadım. Uyanmaya çalışırken, bomboş gözlerle, biraz olsun tanıdık bir şey görebilmek için, tavana, duvarlara, kenarda duran kıyafet dolabına, şifonyere, şifonyerin üzerinde dağınık duran parfüm şişelerine, yatağın yanı başındaki komodine, komodinin üzerindeki lambaya bakıyordum. Hatırlayabilmek için eşyalara bakarken şuuru yavaş yavaş yerine gelen bir hasta gibi, gitgide kendimi toparlıyordum. Ürkütücü bir şekilde sessizdi içerisi. Etrafımdan gelebilecek küçücük bir sesi duyabilmek, o sesin çağırdığı gerçekliğe tutunup, bu tuhaf yalnızlık halinden çıkabilmek için kulak kabartmaya devam ettim. Paramparça halde ortalığa saçılmış bir kalbi toplamaya çalışır gibiydim. Dünya denen mezbelelikte, işi biten herkes çekip gitmiş de bu koca ıssızlıkta bir başıma kalmışım gibi, içimi saran sıkıntıdan kurtulmaya çalışıyordum.

Uyandığım andan itibaren derimin altına kadar işleyen o yabancı olma halini, dar bir geçitte sıkışıp kalmanın o nefes tıkanıklığını atlattıktan sonra bir önceki geceyi düşünmeye başladım; ani bir kararla bütün kaygılarımı bir yana itip Jülide'nin yanına gittiğimi, çağıran o olmasına rağmen edepsizlik ediyormuşum gibi düşünmesin diye yatağın uzak köşesine tereddütle kıvrıldığımı, seslenmesinin ardından hiç ikiletmeden dönüp ona sarıldığımı, geçen zamanın farkına varmadan öylece uyuyakaldığımızı anbean

hatırlıyordum. Hiç aklında yokken, çok sevdiğin bir şarkının sözlerini hatırlamak kadar neşeli, bütün zorlukların, akla sığmaz kötülüklerin sonunda iyilerin kazandığı bir çocukluk masalını düşünmek kadar sıcaktı. En savunmasız yıllarımı geçirdiğim o soğuk ranzalı yurt gecelerinde, herkes uyuduktan sonra okuduğum kitapların karakterleriyle konuşuyordum, bildiğim masalları değiştirip yeni masallar kuruyordum. Sonunda iyilerin kazandığı masallar; dünyanın umut kapısı, zayıfların, güçsüzlerin, çaresizlerin, kimsesizlerin dilek ağacı, kapı üzerine asılmış karınca duası. Bir gece önce sayısız kere dinlediğimiz şarkının melodisi hâlâ kulaklarımda duruyordu.

Biraz daha uyusam mı diye geçirdim içimden, yataktan kalkmak istemiyordum. Yarım kalmış çok güzel bir rüyanın kaldığı yerden devam etmesi için tekrar uykuya dalmak gibi beyhude bir istekti. Bu fikri kafamdan savdım ve bu sefer de Jülide'nin içeride ne yaptığını merak etmeye başladım. Hem bir an evvel görmek hem de anlamsız bir utanç hissettiğimden karşılaşmamızı geciktirmek istiyordum. İçimdeki gelgitlerden kurtulunca yavaşça doğrulup ayağa kalktım, yatak odasından çıktım, koridor boyunca yürüdüm, mutfağın önünden geçerken içeri baktım, kimse yoktu, koridoru bitirip salona girdim, salonda da kimse yoktu. Geri dönüp acaba geçerken fark etmemiş olabilir miyim diye, kitapların olduğu odaya ve ardından atölye olarak kullanılan odaya baktım, oralarda da yoktu. Banyonun kapısı kapalıydı, ışığı yanmıyordu, kapının arkasından "Jülide!" diye seslendim, cevap gelmedi, tekrar seslendim, yine cevap gelmedi, kapıyı iki kere tıklattım, yavaşça aralayıp içeri baktım, bomboştu. Banyoya girdim, tuvaletimi yaptım, elimi yüzümü yıkadım, salona geri döndüm.

Jülide evde yoktu. Cevap gelmeyeceğini bile bile, bu kez biraz daha yüksek sesle salonunun ortasında "Jülide, burada mısın?" diye bağırdım. O "Jülide burada mısın?" bağırması sanki umut burada mısın, çare burada mısın gibi bir seslenişti. Jülide'ye ses-

lenir gibi kendi kaderime seslendim, cevap gelmedi. Önceki gece oturduğum tekli koltuğa kendimi bıraktım, düşünmeye başladım. Yorucuydu. Daha fazla düşünmekten vazgeçip ayağa kalktım, manasız bir şekilde, daha önce tek tek baktığım odalara –yatak odası dahil– yeniden bakmak için evin içinde dolaşmaya başladım. Hatta bir ara perde arkalarını, masa altlarını, dolap içlerini kontrol etme isteği oluştu ki bu saçma kuruntulara mâni olabilmek için kendi kendime telkinde bulunmak zorunda kaldım.

Jülide'nin evin içinde olmadığından artık emin olmuştum. Asıl kaygı verici şey, nerede olduğuna dair hiçbir fikrimin olmayışıydı. Telefonum aklıma geldi. Önceki sabahtan itibaren kapalı olduğundan şu an istese de bana ulaşamıyor olabilirdi. Belki de gereksiz yere telaş ediyordum. Kısacık bir süre telefonumu nereye koyduğumu bulabilmek için etrafıma bakındım, pantolonumun cebinde olduğunu hatırlayınca, ikili koltuğun yanında katlı duran pantolonumu kaldırıp cebindeki telefonu çıkardım. Telefonumun açma düğmesine basıp beklemeye başladım. İyice eskidiği için, açıldığı anda hattı bulması zaman alıyordu. Bazen hat gelmediği için kapatıp yeniden açmak zorunda kalıyordum. Telefon açılır açılmaz, üst üste onlarca mesaj sesi geldi. Mesajların kimden geldiğini görebilmek için mesaj kutusuna girip tek tek incelemeye başladım. Hepsi de Nurten'dendi, Jülide'den tek bir mesaj yoktu. Ellerim titriyordu. Bir kez daha kontrol ederken, telefonun çalmasıyla irkildim. Nurten arıyordu. O panikle az daha elimden düşürecektim. No tuşuna basıp aramayı reddettim. Aradan yarım dakika geçmemişti ki yeniden aradı, yine aynı şeyi yaptım. Bir dakika içinde art arda dört kez aradı, uzun uzun çaldırdı, hiçbirine cevap vermedim. Telefonun kişiler bölümüne girdim, Jülide'nin ismini aradım, bulamadım. Başka bir isimle kaydetmiş olabilir miyim diye "komşu" yazdım, "üst kat" yazdım, "ressam" yazdım hiçbiri çıkmadı. Jülide'nin telefonunu almadığımı anlayınca kendi kendime saydırmaya başladım; o kadar zaman geçirmiştik birlikte

ama kızın telefonunu istemek aklıma gelmemişti. Bütün keyfim kaçmış bir halde telefona bakarken, beşinci kez çalmaya başladı. Tabii ki Nurten'di ve tabii ki açmadım. Telefonun kapatma düğmesine uzun süre basmaya devam edince ekran tamamen karardı.

Telaş etmeyi bırakıp sakin bir kafayla düşünmeye başladım; Jülide muhtemelen acil bir ihtiyaç için, belki de dün almayı unuttuğumuz bir şey için dışarı çıkmıştı, kısa bir süre içinde de geri dönecekti. Kötü şeyler düşünmenin, durduk yere vesvese yapmanın manası yoktu. Koca kadın, Allah korusun başına bir iş gelse duyulurdu. Böyle düşününce biraz rahatladım –kötü haberi nasıl duyacağım meselesini yok saymıştım–, mutfağa gittim, buzdolabındaki sürahiden kendime bir bardak soğuk su doldurdum, yarım kalan sürahiye su ekleyip –Nurten, sürahileri boş bıraktığım zaman sinirlenip söyleniyordu– buzdolabına koydum. Bir yandan suyu içerken, bir yandan da evin içinde aylak aylak dolaşmaya başladım, salondaki pencerenin perdesini çekip içerisi havalansın diye pencereyi açtım. Havanın bir gün önceki kadar sıcak olmadığını görünce çocuksu bir neşe kapladı içimi. Koltuğa oturur oturmaz yeniden tuvaletim geldi ve banyoya gittim. Çok mu su içiyorum, yoksa heyecandan mı böyle oluyor diye aklımdan geçti, çok su içtiğime karar verdim. İşimi bitirip salona geçtim, zihnimden geçen kötü şeyleri bu sefer kesinkes uzaklaştırıp Jülide'yi beklemeye karar verdim. Tam o esnada, Jülide'nin çıkarken bir not bırakmış olabileceği aklıma geldi; belki bir not yazmıştı, masalardan birinin üzerine, benim görebileceğim bir yere koymuştu ama kâğıt yere düştüğü için görememiştim. Bunu neden daha önce düşünemedim diye hayıflandım; yatak odasından başlayıp, Jülide'nin not kâğıdını iliştirebileceği yerleri kontrol etmeye, kâğıdın sağa sola savrulmuş olma ihtimaline karşılık da dip bucak aramaya başladım. Her seferinde buraya koyma olasılığı çok yüksek diye umutlanarak, girdiğim odayı karış karış gözden geçirdim, bulamadım. Ne kadar zaman geçtiğini anlayamamıştım,

eğilip eğilip yerlere bakmaktan belim ağrımaya başlamıştı. Aradığım şeyin hep bir önceki odada olduğunu, göremeden geçtiğimi düşündükçe, geri dönüp tekrar bakınıyordum. Nihayet bu saçmalığa son vermem gerektiğini kabullenip televizyonun karşısındaki koltuğa bıraktım kendimi.

Karnım deli gibi acıkmıştı ama bir şeyler yemek içimden gelmiyordu. Zaman geçsin diye televizyonu açtım, bir sigara yaktım, her kanalda benzeri yayınlanan programlardan birinde durup izlemeye başladım. Daha yeni izlemeye başlamıştım ki inanılması güç bir şey oldu. Gördüğüm şey yüzünden tam anlamıyla şoka girdim, az daha kalbim duracaktı. Nurten, ağlamaklı, perişan bir yüzle, stüdyonun ön sıradaki koltuklarından birinde oturuyordu. Vücudumda dolanan kan buz kesti, yerimden kıpırdayamaz oldum. Kollarım, bacaklarım hızla uyuşmaya başlamıştı. Kamera bir anda başka yere dönünce Nurten kayboldu. Kameranın yeniden Nurten'in olduğu yere dönmesini beklerken, kalp atışlarım daha da hızlanmaya, kol ve bacaklarımda başlayan uyuşma, dudaklarıma, yüzüme doğru çıkmaya başlamıştı. Kendimi nasıl bir durumun içine soktum diye lanetler edip, ekranda Nurten'in tekrar görünmesini bekliyordum. Beni aramak için bu saçmalığı yapacağı hiç aklıma gelmezdi, böyle bir ihtimali rüyamda görsem inanmazdım. Daha şimdiden rezil olduğumu, insan içine çıkamaz hale geldiğimi hayal etmeye başlamıştım. Evden ayrılışımın ertesi gününde nasıl böyle bir plan yapmıştı? Başıma gelen olaya inanmakta güçlük çekiyordum. Jülide'nin yokluğunu kısa süreliğine de olsa unutturacak bir belaya bulaşmıştım. Aklım, gördüğümü inkâr ediyordu ama Nurten'in bunu yapabileceğini pekâlâ biliyorum. Sinirden deliye dönünce onu durdurabilecek hiçbir güç yoktur. Kendini kaybettiği anda gözü kararır, ayıp, günah, yazık nedir dinlemez.

Kamera, stüdyodaki izleyici koltuklarının olduğu yere döndü, orta yaşını henüz geçmiş, saçları yaşıyla orantısız derecede çiğ bir sarıya boyanmış, abartılı makyajlı, şişmanca bir kadın; sigaradan

kalınlaşmış sesiyle, nasihat etmeyi seven güngörmüş kadınlara özgü bir edayla başladığı konuşmanın ortasında durduk yere sinirlenip karşı masada oturan adama ve kadına bağırmaya, neredeyse hakarete varan laflar etmeye başladı. Kameraların kendisini izlediğini biliyor gibiydi. Hakaretin dozunu artırmakta bir beis görmedi. Böyle yaptıkça etrafındakilerden daha çok ilgi görüyordu. Diğer masada, bordo renkli takım elbiseli, kır saçlı, dudağının üzerine sonradan eklenmiş gibi duran simsiyah boyanmış bıyıklı –bıyıkların dibinde beyazlar görünmeye başlamıştı–, yanakları iyice içeri çökmüş, zayıf yüzlü adam, iki elini kucağında birleştirmiş bir vaziyette, neredeyse annesinden azar işiten çocuk gibi, utanç ve endişe içinde önüne bakıyordu. Adamın hemen yanında oturan, röfleli saçlarını önden gösterir şekilde Burberry taklidi olduğunu bas bas bağıran bir başörtüsü örtmüş, dikkat çekecek kadar vücuduna yapışan dar bir bluz giymiş, dudağının kenarında doğuştan mı sonradan mı olduğu anlaşılmayan bir yara izi olan, kaşları koyu siyah bir kalemle kalınca çizilmiş, muhtemelen yaşından epeyce büyük görünen kadın, konuşmaya ve hakaretlere devam eden diğer kadının söyleyecekleri biter bitmez ağır bir öfkeyle cevap vereceği aşikâr bir vaziyette, gözlerini fal taşı gibi açmış, nefret ve tiksinti karışımı bir ifadeyle bakıyordu. Karşı karşıya geldiğimizde Nurten'in de bana aynen böyle bakacağını düşününce hafiften kalbim sıkıştı.

Az evvel Nurten'i gördüğüm yerde koltuklar ekrana geldikçe, yan yana oturanlara tek tek dikkatle bakmaya başladım ama onu bir türlü göremedim. Daha iyi göreyim diye gayriihtiyari ayağa kalmış, televizyonun dibine kadar sokulmuştum. On dakika geçti, Nurten'e benzeyen kimse yoktu. Galiba yanlış gördüm diye düşünmeye başladım. Bekledim bekledim, ortaya çıkmadı. 'Ulan kafayı yemeye başladım herhalde,' diye kendi kendime söylenip derin bir nefes aldım. Uyandım sanırken, korku dolu bir kâbusun içinde kıvranıyor olabilir miyim diye aklımdan geçti. Oturduğum

yerden, ne olur ne olmaz diye yarım saat daha programı izlemeye devam ettim, kavgalar büyüdü, kadınlar bir ara ayağa kalkıp neredeyse birbirlerine saldıracak hale geldiler, sunucu ikisine de bağırarak yerlerine oturttu. Bütün bunların arasında Nurten'i göremeyince iyice rahatladım, yanıldığımdan emin olunca televizyonu kapadım. Bu gaileyi atlatmıştım ama Jülide hâlâ gelmemişti.

Sigara içmekten ağzımın içini zift gibi bir tat kaplamıştı, uyandığımdan bu yana tek lokma bir şey yemediğim için midem bulanıyordu. Evden çıkıp dışarıda biraz hava alırsam iyi olur diye içimden geçti ama o arada Jülide gelirse beni bulamaz diye çıkmaktan vazgeçtim. Evin anahtarının bende olmadığını hatırlayınca bu ihtimal kendiliğinden büsbütün ortadan kalktı. Acaba telefon numaram Jülide'de var mıdır, diye kafamdan geçirdim. Bende onun numarası olmadığına göre, benimki de onda yoktur dedim. En iyisi kendime kahvaltılık bir şeyler hazırlayayım, evvela şu mide bulantısından kurtulayım, hem de zaman geçmiş olur, ne yapmam gerektiğini daha iyi düşünürüm, deyip mutfağa gittim; önceki gün aldıklarımızdan kendim için bir kahvaltı tabağı hazırladım, elektrikli ısıtıcıda su kaynatıp fincana doldurdum, ahşap bir kutunun içine istiflenmiş earl grey sallama çaylardan birini alıp, fincandaki kaynar suyun içine suyun rengi çay rengine dönüşünceye kadar daldırıp daldırıp çıkardım. Zaman geçsin diye ağır ağır hareket ediyordum. Kahvaltı tabağını ve çayımı mutfak masasının üzerine koydum, yavaş yavaş yemeğe başladım. Lokmalar ağzımda büyüyordu, sürekli kapının açılma sesi duyduğumu zannedip içeriye doğru kulak kesiliyordum.

Kahvaltımı tamamlayınca midemdeki rahatsız edici bulantı da geçti. Can sıkıntısından kitapların olduğu odaya girip raflardaki kitapları incelemeye başladım. Kitaplardan birini elime aldığım anda ortaokul ve lisede okuduğum zamanlar geldi aklıma. Özellikle eski kitapların sayfalarının kokusu burnuma değer değmez istemsizce geçmişe dönüyorum.

Okul döneminde iki ayrı yurtta yatılı olarak kalmıştım; ortaokula giderken Sanayi Mahallesi'nde, lisedeyken Çağlayan'da. Babamla birlikte memleketten, Erzincan'dan, İstanbul'a gelmiştik. İlkokuldan sonra İstanbul'da okumaya devam edeyim diye, Sanayi Mahallesi'nde kırtasiyecilik yapan uzaktan bir akrabamızın dükkânının karşısındaki ortaokula kaydım yapıldı. Aynı akrabanın önerdiği, okula yakın bir yurda yerleştirdikten sonra babam memlekete geri dönmüştü. İlk iki sene yazları okul tatillerinde Erzincan'a gittim, bir daha gitmedim. Babam sonraki senelerde birkaç günlüğüne İstanbul'a geldi gitti. Üvey annemin de neden eve gelmediğimi merak ettiğini, gelmem için babamı zorladığını hiç sanmıyorum. Ayağımı evden kesince herkes rahat etmişti, ben de bu rahatlığı bozmak istemedim. Gerçek anneme gelince, onu hiç görmedim, ben doğduktan kısa bir zaman sonra vefat etmiş. Değil kendisini, bir fotoğrafını bile görmediğimden –bütün fotoğraflar babam memlekete taşınırken kaybolmuş– zihnimde kurduğum anne resminin gerçekle uzaktan yakından ilgisinin olmadığı da muhakkak. Aradan yıllar geçince zihnimdeki o resmin aslında zaman zaman değiştiğini, genellikle de Erzincan İliç'te gördüğüm, sıcak bulduğum bazı kadınların –ilkokulda başka bir sınıfın öğretmeni, halamların komşusu, nineme gelen iğneci kadın– yüzlerinden kopyalanmış olduğunu hatırladım. Merhametli bulduğum her kadının yüzünün bir parçasını, annemin hayalimdeki yüzüne ekliyordum.

Kaldığım iki yurdun da etüt odalarında kütüphane niyetine yan yana dizilmiş cam kapaklı ahşap dolaplar vardı ama raflarında sadece, sayfaları yıpranmış test kitapları, bazılarının kapakları yırtılmış ders kitapları, gazetelerin verdiği eksik ciltli ansiklopediler, kapakları birbirine benzeyen dinî kitaplar, ayrıca kimsenin ilgi duymadığı az sayıda roman da vardı. *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*, o romanlardan biriydi; kaybolmasın veya başına bir iş gelmesin diye ansiklopedilerin arkasına saklıyordum ve her seferinde kim-

seye fark ettirmeden oradan alıp, hikâye sanki kendi başımdan geçmiş gibi heyecan ve kederle okuyordum. Kitabı okuduğum günün gecesinde yatakhanedeki ranzama uzandığımda bacağımda hissettiğim keskin acıdan dolayı uzun süre uyuyamıyordum, elimle sürekli bacağımı kontrol etme ihtiyacı duyuyordum. Başkalarıyla konuşmalarımın arasına, romandan öğrendiğim kelimeleri serpiştirmekten gizli bir haz duyuyordum. Ortaokulda okuyordum, iş konuşmaya gelince vakıflar idaresinden emekli adamlara dönüşüyordum. Bir süre sonra arkadaşlarımın arkamdan dalga geçtiğini öğrendim ve o andan itibaren kelimeleri kendime sakladım.

Gittiğim lise, endüstri meslek lisesi olduğu için oranın da kütüphanesi çok parlak sayılmazdı. Yurttan izinli olduğum pazar günlerinde, Taksim'e gidip neredeyse bütün zamanımı kütüphanede, ismine bakıp da seçtiğim kitapların arasında geçiriyordum. Bu alışkanlığı yurttan arkadaşım Ebubekir'in sayesinde kazanmıştım. Bir pazar sabahı, kütüphaneye gittiğini öğrenince peşine takıldım ve o günden sonra da bazen onunla, bazen tek başıma gitmeye devam ettim. İçeriğinin ne olduğunu bilmeden aldığım bazı kitapların tek bir cümlesini bile anlayamıyordum, bazılarının da içinde kaybolup saatlerce kafamı kaldıramadığım için yurda giriş saatini kaçırdığım oluyordu.

Gökçe'nin kitaplığına göz gezdirirken, sırf ismine bakarak kitap seçmekten ne kadar sevinç duyduğumu hatırladım; özellikle de ilk sayfaları çevirdiğim âna kadar yaşadığım o heyecanı. Jülide'yi beklerken kitapların isimlerine bakmaya başladım, ilgimi çekenlerin arka kapak yazılarını, ilk cümlelerini okuyordum; *Eve Dönmenin Yolları*'nı –görür görmez istemsiz şekilde elim gitmişti–, *Bitik Adam*'ı –bir ilaç kutusu gibi bakmıştım neredeyse–, *Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı*'nı ve *Dünya Ağrısı*'nı –nasıl bir ağrı?– alıp sırayla incelemeye başladım. Eskiden olduğu gibi. Kaçmak ister gibi.

Zaman geçtikçe yaşadığım çaresizlik, boğazıma takılmış ince bir kemik gibi, nefes alıp vermemi zorlaştırıyor, canımı acıtıyordu. Kırık bir oyuncak gibi ortada kalakalmıştım. Ağır bir pişmanlık duygusu, kış geceleri kardan evvel basan ayaz gibi gözlerimi yaşartıyor, kulaklarımı kesiyordu. Ne yapacağıma, nasıl yapacağıma, bu durumda en doğru hareketin ne olduğuna bir türlü karar veremiyordum, elim kolum bağlanmış, tanımadığım bilmediğim bir yerde Jülide'nin dönmesini bekliyordum, saatler geçiyor ama o bir türlü dönmüyordu. Neredeyse hiç tanımadığım bir kadınla, nereye gideceğimiz bile belli olmadan yola çıkacak kadar nasıl basiretim bağlandı, nasıl da göremedim bu fikrin ne kadar aptalca olduğunu? Bir akıl tutulmasıydı; razı geldiğim, gönüllü olduğum bir akıl tutulmasıydı, peşinden gittim, çıkmaz bir sokağa girdim. Sokağın ortasında durmuş, bir kapının açılmasını, mütebessim, müşfik bir yüzün içeri buyur etmesini, bu çıkmazdan nasıl kurtulabileceğimi söylemesini bekliyordum.

Bir yandan da ya kızın başına bir şey gelmişse diye, kendi bencilliğime kızıyordum. Her şeyi bir anda bırakıp, arlı mı arsız mı, hırsız mı uğursuz mu demeden, kalktı benimle yola çıktı. Nasıl bir kötü niyeti olabilir ki? Ben kadın olsam, o erkek olsa anlarım da, bana ne zararı olacak? Gerçi haberlerde sürekli, kadınları kullanarak insanları kandırdıklarını, bilmedikleri yerlere götürdüklerini, sonra da böbreklerini, karaciğerlerini çalıp kaçtıklarını çok görüyoruz ama öyle bir şey olsa şimdiye kadar çoktan iç organları çaldırmış ve sabah gözümü yatakta değil, en iyi ihtimalle içi buz dolu bir küvette açmış olurdum. Küçücük bir şansım varsa yanıma cep telefonumu bırakırlardı.

En sonunda bütün bu saçmalıkları düşünmekten vazgeçmeye, hava kararana kadar evde beklemeye, Jülide gelmezse veya hiçbir haber çıkmazsa polise gitmeye karar verdim. Telefonumu yeniden açtım, açar açmaz Nurten'in mesajları yağmur gibi yağmaya, daha bir tek mesaja bile bakamadan da telefonum acı acı çalmaya başla-

dı. Telefonu sessize alıp uzun uzun çalmasına müsaade ettim. Baktım ki Nurten bıkmadan usanmadan aramaya devam ediyor, arayan bir numarayı nasıl engelleyeceğimi buldum, numarasını engelledim, Jülide'nin hiç olmazsa telefonla bir haber ulaştırması için de içimden dua ettim.

Jülide'nin gelmesini beklerken bütün güvenlik duvarlarım yıkılmış, eski günlerin katı yürekli hayaletleri üzerime çullanmaya başlamıştı. Kalbime ürperti veren, dudaklarımı titreten bir iç burkulmasıyla babamın beni Sanayi Mahallesi'ndeki yurda bıraktığı ilk günü hatırladım. Hatırlar hatırlamaz içimdeki karanlık, dipsiz, havasız mağarada, tiz seslerle çığlıklar atan yarasalar havalandı. Küçücük bir çağrışım, bir daha gün yüzü görmesin diye üzerine ağır taştan örtüler serdiğim sevimsiz hatıraları kolayca ortaya çıkarıveriyordu. Unutmak diye bir şey yok; unutmak, varlığına inanç beslediğimiz uzak bir ihtimal olarak bizi ayakta tutuyor, o kadar. Başka şeyler düşünmeye çalıştıkça, geçmişin top atışları surlarımı enkaza çevirip beni savunmasız bıraktı. Bütün direnmelerime rağmen, hatırlamaya devam ediyordum.

İlkokulu yeni bitirmiştim, daha on iki yaşına bile basmamıştım, öğretmenim benim için "zehir gibi çocuk" diyordu, babam da okula İstanbul'da devam etmemin iyi olacağını söyledi, "zehir gibi" olduğumdan değil, üvey annemin bitmeyen sızlanmalarından böyle bir karar verdiğini çocuk aklımla bile anlıyordum. Yazın bitmesinin ardından, Eylül'den bir hafta evvel, okullar açılmadan hemen önce, yurda kaydımı yaptırdı, eşyalarımı dolabıma yerleştirdi. Akşama doğru ayrılık vakti geldiğinde, babama "Gitme baba" dediğimi hatırlıyorum, "beni burada bırakma!" Babam –hakkını yemeyeyim–, hakiki, içten bir üzüntüyle yüzüme baktı, "İstanbul'da her türlü imkân var. Okursun, çalışırsın, mesleğini, geleceğini eline alırsın. Bizim orada kalırsan sana ne faydası var? Ne yapacaksın memlekette? Doğru dürüst okul mu var, doğru dürüst iş mi var? Yok. Her tatilde yanımıza geleceksin zaten."

Ağlamama engel olamadım, "Baba beni yalnız bırakma!" diye tekrar ettim. "Bir yere bıraktığım yok oğlum, ağlama artık. Baksana burada senin gibi bir sürü talebe var. Ben de gelirim merak etme" diye gözlerimden akan yaşı sildi sertleşmiş elleriyle. "Gelecek misin?" dedim son bir umutla. "Gelmez olur muyum, gelirim elbette" diye cevapladı zoraki olduğu besbelli bir gülümsemeyle. Yurt idarecisiyle vedalaşıp hızlı adımlarla yanımızdan uzaklaştı. Babam gittikten sonra genç idareci, dikkatimi dağıtacak başka konular açarak, karşılaştığımız diğer çocukları gösterip "Bak bu da senin yaşında" diyerek yurdu gezdirmeye başladı; yatakhaneyi, yemekhaneyi, banyoları, tuvaletleri, etüt odalarını, mescidi tek tek gösterdi, büyük etüt odasındaki kütüphaneden kitap alıp okuyabileceğimi söyledikten sonra yanımdan ayrıldı. *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*'nu ilk kez o gün mü görüp okudum, emin değilim, belki daha sonraki zamanlarda karşılaşmış da olabilirim. İçimdeki hüznü bastırmak için, boğazımı düğümleyen o koca yumrunun biraz olsun küçülmesi için, gözlerimi yaşartıp duran o derin kederden kurtulabilmek için, babamın "gelirim" deyişini aynı gece geleceğine yordum; hava kararınca babamın geri döneceğini, beni alıp yanında götüreceğini tekrarlayıp durdum. Babam gelmedi, ne o gece ne de sonraki gece. Yurdun yatakhanesinde kaldığım ilk günler kendimi ne kadar yabancı gibi hissetsem de, babamın gelmediği gecelerin sayısı arttıkça yeni evimin burası olduğunu kabul etmek zorunda kalmıştım. Uykudan gözyaşlarıyla uyanmama sebep olan kötü rüyalar, boğazımdan geçmediği için yarım bıraktığım ağır yağ kokan akşam yemekleri, su geçirdiği halde yenisini alamadığım ayakkabılar, bir türlü ısınmayan banyo suları, etüt saati yanımdaki çocukla konuşmaktan mütevellit işittiğim azarlar derken babamın gelmeyeceğine çoktan inanmıştım bile.

Jülide'nin gidişinin, babamın gidişi olmayacağını, her ne zaruret varsa bir an önce halledip geri döneceğini hayal ediyordum. Hava

kararmadan evin kapısının açıldığını duydum. Bu sefer hayal değildi, gerçekten kapı açıldı, ayağa kalkıp Jülide'yi karşılamak için kapının önüne doğru yürüdüm.

Gelen, Jülide değildi.

Sekiz

İshak, bu sefer gerçekten de bir gürültü duyduğundan emin olup kalbi yerinden fırlayacakmış gibi bir heyecan ve merakla kapının önüne yaklaşınca, o esnada anahtarını kilitten çıkarmaya uğraşan Gökçe'yle göz göze geldi. Sanki zaman donmuştu ve kıpırdamadan öylece duruyorlardı. İki adam da hiç beklemedikleri tuhaf bir durumla karşı karşıya kalmışlardı, birbirleriyle bakışırken konuşmak akıllarına gelmediği için ilk ânın şokunu atlatmakta güçlük çekiyorlardı. Ortamdaki bu ağır gerilimi dağıtmak, en azından karşısında duran kişinin kim olduğunu tahmin edebileceği için İshak'a düşüyordu. Bir nebze olsun güven telkin etme umuduyla, yersiz bir sıcaklıkla, ölçüsüz bir samimiyetle, yapmacık olduğu hemen belli olan bir nezaketle "Hoş geldiniz" diyerek karşıladı Gökçe'yi. Kapıyı açtığı anda maruz kaldığı durumun anlamsızlığı karşısında söyleyecek bir söz bulamayan Gökçe'nin dili tutulmuş, korku ve şaşkınlıktan büyüyen gözleriyle İshak'a bakmaya devam ediyordu.

Evine girmiş bir hırsızın kendisine "hoş geldiniz" demesinin, böyle diyen birinin de zarar vermesinin pek mümkün olmadığını düşünerek rahatlamaya çalışıyordu o birkaç saniye içinde. Kapı aralığında kalakalmıştı, içeri girmeli mi bir türlü karar veremiyordu. Nihayet "Siz kimsiniz?" diye zorlukla konuşabildi. Bir iletişim kapısı açıldığını görür görmez iştahla devam etti İshak, "Jülide'nin arkadaşıyım ben. İsmim İshak." Jülide'nin ismini duyunca içeriye girmeye ikna olmuş gibiydi Gökçe. İlk andaki endişelerinden epeyce sıyrılmasına rağmen bütün adımlarını tereddütle atıyordu. "Jülide nerede?" diye sesindeki telaşın bir parça daha azaldığı

anlaşılır şekilde sordu. Cevap sırası yine çabucak İshak'a gelmişti, bu durumda ne söylerse söylesin inandırıcı olmayacağının farkındaydı, önüne, sağına soluna bakındı –suçluluk emaresi gibiydi–, biraz zaman kazanıp kafasındakileri derli toplu anlatabilmek için, "İçeri geçin de konuşalım" deyip salona doğru yürümeye başladı. Daha fazla soru sormadan kendisini takip etmesini ve böylece ikisini de hızla içine çeken bir bataklığa dönüşen kapı önünden kurtulmayı umuyordu. Gökçe adamın arkasından baktı, kapının girişine koyduğu çantasını içeri alıp duvarın dibine bıraktı, İshak'ın peşinden gitti.

İki adam salonun orta yerinde, yabani bir ormanda karşılaşan yırtıcı hayvanlar gibi birbirlerini tartıyor, ne yapmaları gerektiğini düşünerek bakışıyor, muhtemel bir ilk hamleyi önceden sezebilmek için dikkatle karşısındakini süzüyordu. İshak evde kendi yeri olarak bellediği koltuğa oturdu, Gökçe kendi evine iyice yabancılaşmış, her an oradan kaçıverecek gibi ayakta bekliyordu. İshak'a göre daha çekingen olduğunu saklamakta bir hayli güçlük çekiyordu. Bir ara endişesini gizlemek, kendisine ne kadar güvendiğini ispat etmek için ellerini cebine koydu, öyle de rahat etmeyince ellerini çıkardı, bu kez sağ eliyle sol kolunu dirseğine yakın bir yerden tutup İshak'ın söyleyeceklerini dinlemeye hazırlandı.

Gökçe'nin insanın gözünü yoran beden hareketlerini sona erdirip bir parça olsun sakinleşerek kendisini dinlemeye başladığını görünce, İshak olup bitenleri tane tane anlatmaya başladı. Jülide'yle komşu olduklarını, kendisinin aynı semtte sıhhi tesisatçılık yaptığını, iş çıkışında zaman zaman Jülide'nin evinde karşılıklı oturup sohbet ettiklerini, son zamanlarda sık sık bunaldığı için kafasında sürekli kaçıp gitmenin hayalini kurduğunu, yine bir akşam kahve içip konuşurlarken bu hayalinden laf arasında Jülide'ye de bahsettiğini, o an hiç beklemediği şekilde Jülide'nin kendisine birlikte gitmeyi teklif ettiğini, buna başta inanamadığını, ne kadar ciddi olduğunu görünce biraz düşünmek için süre

istediğini, sonra birlikte gitme önerisini kabul ettiğini, önceki sabah erkenden Kurtuluş'tan çıkıp Jülide'nin önerisiyle bir süre kalmak için buraya geldiklerini, geceyi birlikte geçirdiklerini –bu kısmı hiçbir detay vermeden hızlıca geçmişti–, sabah uyandığında Jülide'nin evde olmadığını fark ettiğini, kendisinde anahtar olmadığı için dışarı çıkamadığını ve çaresizce, telaş içinde saatlerdir Jülide'yi beklediğini anlattı.

Yaşananların üstünden hızlıca geçince içinin sevinçle dolduğunu hissetti İshak. Belki de hayatında ilk kez kendisi olabilmeye, kendini bulabilmeye bu kadar yakınlaşmıştı; bir mecburiyetle ya da birinin isteğiyle değil, baştan sona saçmalıklarla dolu olsa da aklına esenleri yapıyordu. Jülide'nin yokluğunu hatırlayınca sevinci kısa sürdü.

İshak'ın bu tuhaf hikâyeyi tamamlamasıyla Gökçe'nin iyice kafası karışmıştı. Bir yandan İshak'ın anlattıklarını son derece saçma bulurken, bir yandan da içinde Jülide'nin olduğu hiçbir hikâyeyi garip karşılamaması gerektiğini düşünüyordu. Jülide'nin sıhhi tesisatçı komşusuyla neden kaçmış olabileceğine dair hiçbir fikri olmamasına rağmen, tanıdığı kadının pekâlâ bunu yapabileceğinden hiçbir kuşku duymuyordu.

"Kimden kaçıyorsunuz?" diye önceki konuşmalarına nazaran sesini hafifçe yükselterek sordu Gökçe, fark edince de "yani neden gitmek istiyorsunuz?" diye bir parça yumuşattı sorusunu. İshak bir duvara çarpmış gibi oldu soruyu duyunca. Asla anlaşılamayacak olmanın acısıyla bir kez daha yüzleşmek yüreğini burktu. Her şeyden tiksinir gibi yüzünü ekşitti. Böyle anlarda kendisini bir kurban gibi hissediyordu; karşısına çıkan insanlar ilk fırsatta ellerindeki bıçağı boynuna tutuyorlardı.

"Biraz kişisel, biraz ailevi, karışık meseleler."

İshak bunu söylerken dili dolanır gibi oldu, boğazı düğümlendi. Bir şeyi çok derinden hissedip de anlatamamak diye bir dert vardı ve o derde düşen herkes gibi nefes almakta güçlük çekiyor-

du. Anlattığı vakit, 'neyin eksik, ne istiyorsun ki,' diye yadırganacağını, ayıplanacağını bildiğinden anlatmaya tevessül etmiyordu. Daha fazla şey söylemesi gerektiğini biliyordu ama şu durumda karmaşık detaylara girmeye ne mecali ne de isteği vardı. Buna karşın Gökçe'nin de vazgeçmeye niyetinin olmadığı bakışlarının sürekli değişmesinden belliydi, "Ailevi meseleler ne demek?" diye üsteledi. İshak, bu kat'î ısrara karşı bir adım daha atmaya karar verdi, "Eşimle, evimle, hayatımla ilgili durumlar." Gökçe'nin şaşkınlığı bir kat daha arttı.

"Evli misiniz?"

"Evliyim, iki de çocuğum var, ellerinizden öper" diye cevap verdi İshak. Önüne bakmaya başladı, bir süre kafasını kaldırmadı. Üzülünce bakışlarını öne eğenlerdendi. Gökçe başka soru soracak durumda değildi, duyduğu her şey içinde bulunduğu ânı iyice anlaşılmaz, içinden çıkılmaz şekilde karmakarışık hale dönüştürüyordu. İshak'ın anlattıklarının doğru olduğunu içten içe bilmesine rağmen temkinli olmaktan vazgeçmiyordu.

"Ne zaman çıktı Jülide?"

"Bilmiyorum. Ben uyandığımda evde yoktu."

"Telefonla ulaşamadınız mı?"

Suçüstü yakalanmış gibi birden kızardı İshak. Utanınca yüzünün kızarmasına mâni olmayı beceremeyenlerdendi. Yalan söylemeyi düşündü önce ama sonrasında daha kötü olabileceğini düşünerek doğruyu söylemeye karar verdi.

"Bende Jülide'nin telefonu yok. Arayamadım maalesef."

Gökçe bir şeyler demeye yeltendi, kelimeler bir anda ağzına doldu, bir şey söylemek yerine hızlı ve derinden nefes alıp vermeye başladı, aynı anda cebinden çıkardığı telefonla Jülide'yi aramaya başladı. Arada sırada öfkeden neredeyse kararmaya başlamış bir yüzle İshak'a bakıyordu. Telefonun kapalı olduğu uyarısına rağmen ikinci kez aramayı denedi, ikincisinde de kapalı olduğu sinyali gelince elindeki telefonu çenesine dayayarak düşünmeye başladı.

Kısa bir süre düşündükten sonra bir başka numarayı daha arayıp beklemeye başladı. Biraz uzunca süren bekleyişten sonra telefonun öbür ucundan İshak'ın da duyabileceği şekilde mekanik bir kadın sesi geldi.

"Selam Belgin Hanım. Nasılsınız?... İyiyim ben de... Evet evet, devam ediyorum. Gidip geliyorum işte... sağ olun. Jülide'yi soracaktım, ulaşamadım da... kapalı telefonu... evet... belki size uğradıysa diye sorayım dedim. Yok yok... ararım ben yine. Tamam. Teşekkürler."

"Kimdi?"

Gökçe bir anlığına orada olduğunu tamamen unutmuş da sesini duyunca yeniden hatırlamış gibi donuk bir ifadeyle baktı İshak'ın yüzüne. Kafasından geçen onca şeyin arasında sıkışıp kalmışken cevap vermekte güçlük çekiyordu. Kesik kesik konuştu.

"Belgin Hanım, Jülide'nin annesi. Haberi yok onun da. Zaten pek ümidim yoktu."

"Ne yapacağız şimdi?"

Gökçe, her şeyin müsebbibi olarak gördüğü İshak'ın bu sorusuna, belli etmemeye çalışsa da epeyce sinirlendi, ağzından kötü bir söz kaçırmamak bir kere daha kendini zor tuttu. Zaten yeteri kadar sıkıcı olan vaziyeti daha da tatsız bir hale sokmanın anlamı yok diye düşünüyordu.

"Jülide bazen böyle ortadan kaybolur. Aslında çok fazla telaşlanmaya gerek yok. İlk anda ben de biraz telaş ettim ama sakin olalım. Biraz düşüneyim ben."

Telefonuna baka baka, ağır ve düşünceli adımlarla İshak'ın yanından ayrıldı, mutfağa girdi, buzdolabının açılma sesi duyuldu. İshak bu koşullarda Gökçe'nin aklından ne gibi şeyler geçirdiğini, neler yapabileceğini hiç kestiremediğinden diken üstünde duruyordu oturduğu yerde. Sabahtan bu yana hiçbir şey yapamamanın üzüntüsünü yaşarken, Gökçe'nin gelişine içten içe sevinmişti; Jülide'yi yakından tanıyan birinin varlığı bir parça olsun rahatla-

tıyordu. Çok geçmeden Gökçe elinde bir soda şişesiyle geri döndü. Telefonuna bakmaya devam ediyordu, bu süre içinde sanki kafasını telefonundan hiç kaldırmamıştı. İshak'la göz göze gelmemek için başka şeylerle meşgul oluyor gibiydi.

Jülide'nin yokluğu, birbirini tanımayan, birbiriyle uzaktan yakından ilişkisi olmayan iki adamı aynı odanın içine sıkıştırmıştı. Gözlerini açtıklarında hiç tanımadıkları biriyle aynı kafeste yan yana bulmuşlardı kendilerini. İshak da bu sinir bozucu suskunlukta ne yapacağını bilemediğinden boş boş telefonuna bakmaya başladı. İshak'ın kendi telefonuna daldığını gören Gökçe, bir anlığına İshak'a baktı, hemen sonra kendi önüne döndü; düşünceli bir şekilde bir elini alnına koydu, sanki Jülide her an arayabilirmiş gibi tetikte bekliyordu. Zihninden geçenleri İshak anlamasın diye yüzünü duvara, Jülide'nin resminin asılı olduğu yöne çevirdi, Jülide'yi düşünmeye başladı.

Jülide'nin yine nasıl bir işin içine girdiğini anlamaya çalışıyordu. Böyle bir adamla birlikte gitme fikrine nasıl kapıldığını, nereye gittiklerini, aralarındaki ilişkinin ne olduğunu ve daha birçok şeyi deli gibi merak ediyordu. Bu soruların çoğuna bir cevap bulamayacağını biliyordu. Jülide'yi başka pek çok insandan farklı, kendine özgü kılan şeyler bunlardı; peşinde bıraktığı bir yığın cevapsız soru, dışardan bakanların asla kavrayamayacağı tercihler, bazen hiçbir sebebe dayanmayan kararlar, akılla mantıkla yaklaşmanın kifayet etmediği tavırlar... Jülide, kınanmayı, ayıplanmayı, garipsenmeyi göze alarak, korunaklı hale getirmek için olabildiğince daraltarak özgürleştirmişti hayatını. Çevresindekiler tarafından sıklıkla saçma sapan, tuhaf şekilde davranmakla itham edilmekten apaçık bir zevk duyuyordu ve etrafına çevirdiği surların içinde bağımsızlığına karşı girişilen bütün saldırıları yarı delilik haliyle savuşturabiliyordu. Böylesine güzel, akıllı, yetenekli bir kızın reddettiklerini de, kabul ettiklerini de bir türlü anlayamıyor, bitimsiz merakla birlikte yanından uzaklaşmak zorunda kalıyorlardı. İnsanlar kendi değer yargı-

ları nispetinde anlam veremedikleri tavırlarla karşılaştıklarında, önce yorulmadan, usanmadan o insanları dönüştürmeye, kendilerine benzetmeye çalışıyor, dönüştüremediklerinden de bir anda nefret etmeye başlıyorlardı. Jülide'ye de aynısını yaptılar, hep birlikte çizdikleri, içinde mutlu oldukları o yalan çemberine girmeyi reddedince olmadık şeyler söylediler arkasından.

Jülide'nin Gökçe'yle sevgili olmaya karar vermesi de epeyce şaşırtıcıydı; sevgili olmaları değil de, sevgili olmaya karar vermesine sebep olan olay. Mimar Sinan Güzel Sanatlar'a aynı yıl girmişlerdi; Jülide resim, Gökçe tekstil ve moda tasarımı bölümünde okuyordu. Ortak dersler alıyorlardı ve Gökçe de herkes gibi, Jülide'yi gördüğünde, farklı –güzel, alımlı, çekici demekten ziyade farklı diyorlardı– olduğunu düşünmüştü; yaz kış ayağından çıkarmadığı botları, bir tür kırmızıya çalan kısa saçları, ilginç etekleri –sonraları kendisinin tasarlayıp diktiğini öğrenmişti– renkli çorapları, kışın giydiği tüylü kabanlarıyla, görenlerin epeyce bir kısmının ikinci kere bakmasına neden oluyordu. Gökçe, Jülide'nin etrafında gezen çokça erkek olduğunu elbette görüyordu ve ne kadar içinden geçirirse geçirsin, bu durum ona yönelik bir adım atmasına mâni oluyordu. Jülide'ye ilgi duyanlar arasında Gökçe'nin asla rekabet etmeye cesaret edemeyeceği tipler vardı. Gökçe hep uzaktan baktı; bir hayal kırıklığına uğramaktan korkan herkes gibi uzaktan baktı, mahcubiyeti arzularından daha derin erkekler gibi uzaktan baktı, çok güzel bir kadını sevmekten korkan erkekler gibi uzaktan baktı. Ama uzakta durmasına rağmen hiç beklemediği bir şey oldu; Gökçe'nin atmadığı adımı Jülide attı, okul kantininde yalnız başına oturmuş tostunu yerken yanına yaklaştı, kendisine çay ısmarlayıp ısmarlamayacağını sordu, şaşkınlıktan önce ne yapacağını bilmeyen Gökçe, kendi tostunu masada bıraktığı gibi hızlıca çay alıp Jülide'nin önüne koydu.

O günden sonra uzunca bir zaman –Jülide'nin belirlediği kadar– birlikte takıldılar. Gökçe, geçen zaman içinde Jülide'ye neden

kendisini seçtiğini sorsa da bir türlü cevap alamadı. Ayrıldıkları gece, yaptığı tabloyu gösterirken aynı soruyu tekrar sorunca Jülide nedenini anlattı.

"Bunu neden merak ettiğini anlayamıyorum. Anlıyorum da, açıkçası saçma, gereksiz buluyorum. Erkek kafası hep böyle işliyor değil mi? Şöyle desem çok mu mutlu olacaksın? Seni gördüğüm anda çarpıldım, acayip yakışıklı ve çekici buldum. Sürekli seni hayal ediyordum. Sen beni bir türlü fark etmeyince dayanamadım, bütün cesaretimi toplayıp yanına geldim. Hoşuna gitti mi? Ne gerek var ki? Beğeniyorum seni. Bu kadar basit. Beğeniyorum. İlle de bir karar ânı gibi şeyler merak ediyorsan anlatayım. Bir gün okuldan çıktıktan sonra karşıya, Kadıköy'e geçmek için Karaköy iskeleye gittim. Vapurda müzik yapan iki genç vardı. Biri keman, diğeri yan flüt çalıyordu ve gerçekten ama gerçekten çok iyi çalıyorlardı. Vapur Kadıköy iskelesine yanaşmaya başlayınca ben de yavaş yavaş kalktım. O arada seni gördüm. Hemen önümde yürüyordun. Seni daha önce düşündüğüm filan yoktu. Birlikte ders aldığımızı hatırlıyorum, merak etme, o kadar değil. Elini cebine soktun müzik yapanlara para vermek için. Yokladın yokladın para çıkmadı. O zaman daha da dikkatimi çektin. Bir adım gittin, durdun, bu sefer çantanın fermuarlarını açıp para aramaya başladın. Nereye baktıysan para çıkmadı, oradan da bir türlü ayrılamadın. Artık fark ettirmeden dikkatle seni izliyordum. O sırada çok tuhaf bir şey oldu. Çantandan bir kutu Majezik çıkardın, utana sıkıla paran olmadığını söyleyip önlerinde duran kutunun içine yavaşça bıraktın ve hemen oradan ayrıldın. Çok şaşırmıştım. O hareketinden sonra senin iyi bir insan olduğunu düşündüm. Çalgıcılara verecek para bulamayınca çantasındaki ağrı kesicileri vermek iyi insanlara özgü bir alamet. Güzel bir şeye şahit olduğunda ona mukabele etmek, edemediğin anda içten bir mahcubiyet yaşamak. Sevdim bunu. Temiz buldum. Saf, düzgün ve temiz. O an karar verdim işte."

Jülide'nin neye nasıl tepki göstereceğini kestirmek mümkün olmuyordu, bir şeyi kafasına taktığı zaman onu durdurmanın imkânı yoktu. Okulda yaptığı o delice olay aradan yıllar geçtiği halde öğrenciler arasında konuşulmaya devam ediyordu. Dışarıdan gelip okulda misafir hoca olarak ders veren, sanat çevrelerinde oldukça popüler bir adamın, birinci sınıflardan bir kızı dönem boyunca sürekli rahatsız ettiğini, bir gece kızla aynı mekânda karşılaştıklarını, çıkışta saatin geç olduğunu hatırlatıp, yalnız gitmemesi için kızı evine bırakmakta ısrarcı olduğunu, birlikte bindikleri arabada ısrarın dozunu artırdığını, kızı epeyce zor durumda bıraktığını öğrenmişti. Adamın popülaritesi öğrenciler arasında çokça ilgi görmesine neden oluyordu. Arkadaşı bir gün laf arasında yaşadıklarını Jülide'ye anlatınca, Jülide gidip hocayla, gerekirse idareyle konuşup bir daha böyle yapmaması için onu uyarmaları gerektiğini söyledi. Kız olayın daha fazla büyümemesi için mümkün olduğu kadar hocayla karşı karşıya gelmeyerek sorunu çözmeye çalışıyordu. Jülide ısrarla kıza, konuşmaya kendisinin de yanında geleceğini, adamın yaptığını yanına bırakmayacağını söyledi. Gerçekten de öyle yaptılar; adamın okuldan çıkış saatinde yanına gittiler, bir şey konuşmak istediklerini söylediler, sakin bir yere doğru birlikte yürüdüler. Okulun otoparkına geldiklerinde Jülide bunu tekrar etmesi halinde onu pişman edeceğini rahatsız edici bir sakinlikle adamın yüzüne söyledi. Aradan iki hafta geçip de adamın hiçbir şey olmamış gibi çirkin tavırlarını sürdürdüğünü öğrenince de gerçekten pişman etti.

Bir gece kapıda bekleyen güvenlik görevlilerine görünmeden gizlice okula girdi Jülide, giriş kapısının önündeki uzun koridorun bitiminde önüne açılan yüksek tavanlı, geniş alana geldi. Tam karşıdaki büyük duvara, bir merdiven kullanarak, geceden sabaha kadar, neredeyse üç metre boyunda büyükçe bir resim çizdi. Resimde bir adam vardı, kafası baykuş şeklindeydi, pantolonundan, boynuyla omuzu arasındaki dövmeden, ayakkabılarından,

kol saatinden, giydiği gömlekten, buna benzer birkaç küçük detaydan kim olduğu daha ilk bakışta belli oluyordu. Karşısındaki direkte genç bir kız, gözleri bantlanmış, başına da kıpkırmızı bir elma konmuş şekilde bağlanmış duruyordu. Adamın pantolonunun fermuarından bir ok sarkmıştı, baykuşun ağzından salyaya benzer şeyler akıyordu. Duvardaki koca resmin ne söylediği hemen anlaşıldı, okul çalkalandı, başkalarının da benzer kötü tecrübeler yaşadığı konuşuldu, dönem bitmeden adam okuldan uzaklaşmak zorunda kaldı. Olay böylece sona erdi, başka mecralara taşınmadı. Hoca ayrılmadan hemen önce Jülide'yi tehdit etmişti fakat buna karşılık aldığı cevap kendi tehdidinden daha etkili olmuştu.

İki adam epeyce zaman birbiriyle hiç konuşmadan bir haber gelmesini bekledi. Gökçe sıkıldığını belli edecek şekilde ayağa kalktı, bir süre pencerenin önünde durup dışarısını kolaçan etti, kendi evini ilk kez görüyormuş gibi, odadaki eşyaları tek tek incelemeye başladı, telefonun saatine baktı, tekrar yerine geçip oturdu. İshak bütün bunlar olurken, yan gözle Gökçe'nin her hareketini takip ediyordu.

Daha fazla beklemeye tahammülü kalmayan Gökçe, "Ben dışarı çıkıyorum, birkaç yere bakarım, bir iki kişiyle görüşürüm" deyip ayağa kalktı. İshak da peşi sıra ayağa kalkıp "Ben de seninle geleyim" dedi. Gökçe, "Birimiz evde kalalım" diye karşılık verdi, "eğer birimizden biri haber alırsa diğerine söyler. Sizin telefonunuzu alayım ben. Çaldırayım, siz de benimkini kaydedin."

İshak telefonunu söyledi, Gökçe telefonuna kaydedip İshak'ın telefonunu bir kere çaldırdı, İshak da Gökçe'nin telefonunu kaydetti. İshak sabahtan bu yana burada beklemekten perişan olmuştu, dışarı çıkmak istiyordu ama daha fazla ısrar edemedi.

"Nereye bakacaksın?"

"Birkaç yer var aklımda. Jülide'nin ara sıra takıldığı yerler. Yolda birkaç arkadaşı ararım. Küçük bir ihtimal ama denemekle

bir şey kaybetmeyiz. Gerçi gelir birazdan, adım gibi biliyorum. Huyudur onun, bir anda kaybolur ortalıktan, bir anda da pat diye karşına çıkar." Laf olsun, teselli versin diye değil, bütün kalbiyle inanarak söylüyordu.

Gökçe apartmandan dışarı çıktıktan sonra, İshak pencerenin perdesini aralayıp, yürürken kafasını yukarı kaldırıp bakarsa diye görünmemeye dikkat ederek bir süre arkasından baktı, iyice uzaklaşınca pencereyi açtı, bir sigara yaktı, dalgın dalgın sokağı seyre koyuldu, havanın yavaş yavaş kararmaya başladığını görünce canı sıkıldı.

Sürekli etrafına bakınmaktan odanın içinde ne varsa, en küçük detayına kadar ezberlemişti. Oturduğu koltukta hafifçe kendinden geçmişken kapının ziliyle yerinden sıçradı. Zil ikinci kez sinir bozucu bir sesle çalınca koşar adım kapıya yöneldi.

Kapıyı açtığında karşısında üniformalarıyla biri genç, diğeri orta yaşlı iki polis duruyordu.

"İshak sen misin?"

Dokuz

Akşamüzeri telefonumu açtığımda Gökçe'den ardı ardına gelen çağrıları, mesajları görünce yokluğumda bir olay çıktığını anladım fakat olayın ne denli vahim olduğunu öğrenebilmek için Gökçe'yi aramam gerekti. Annem, Gökçe ve İshak, nasıl olmuşsa bir araya gelmişler, Kadıköy Emniyet Müdürlüğü'nde beni bekliyorlardı. Hayal edemeyeceğim kadar fantastik bir buluşmaya katılacağımı düşündükçe tüylerim diken diken oldu. Elimde olmayan sebeplerle bir süreliğine gözden kaybolmuştum ve olasılıklar içindeki en kötü senaryo gerçekleşmiş görünüyordu. Gökçe'yle İshak'ın karşılaşmış olmasını bir yere kadar anlıyordum ama aynı sahnede annemin ve polisin yer alması tahammülü zor anların habercisiydi. İshak'ın benim yüzümden gözaltına alındığını düşününce kendime olan öfkemden delirecek gibi oluyordum. Adam daha selam verdiği dakika hapse düşme tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı. Eskiden arkadaşlarım yakın olduğum insanlara şans getirdiğimi söylerlerdi.

Şimdi olanları görseler dillerini keserlerdi.

Annem ve Gökçe, bütün gün yok olduğumu öğrenince ve daha fenası, benim olmam gereken yerde hayatlarında görmedikleri yabancı bir adamla karşılaşınca hiç vakit kaybetmeden emniyete başvurmuşlardı, İshak'sa daha sonradan şüpheli olarak davet edilmişti, davet lafın gelişi, annemlerin şikâyeti üzerine –belki birkaç tanıdığın da müdahil olmasıyla– ifadesini almak için onu emniyete götürmüşlerdi.

Emniyet müdürlüğüne gittiğimde üçü de birbirinden memnuniyetsiz, birbirinden hiddetli bakışlarla, okkalı bir serzenişe hazır durumdaydı. Hadise kısa sürede çözüme kavuştu. Müdür yardımcısı bu vukuatla gereksiz yere daha fazla meşgul olmamak için gözlerini yüzüme dikip kinayeli birkaç laf etti, annemle son derece nezaketle vedalaştıktan sonra tekrar bana dönüp yapmacıklı babacan bir edayla son birkaç nasihatte daha bulundu. Grubun içinde en kötü durumda olan elbette İshak'tı, yüzüme doğrudan bakmamaya özen gösteriyordu, bana ne kadar kızgın olduğu ve bir an önce oradan dışarı çıkmak istediği fazlasıyla belli oluyordu. Emniyet müdürlüğünün kapısından çıktık, polislerin nöbet tuttuğu kulübeyi geçtik, binanın önüne olası saldırılara karşı set olarak çekilmiş kalın beton blokların arasından geçtik, annemin arabasını park ettiğini tahmin ettiğim yöne doğru yürümeye başladık. "Serkeşsin, serkeş!" Annem babasından öğrenmişti bu kelimeyi, dedem gençliğinde ona söylüyordu muhtemelen, şimdi kullanma sırası ona gelmişti, yeri geldiği anda sayıklar gibi tekrar ediyordu. "Bir serkeşlik yapmadan rahat etmiyorsun, bizi de bu hallere düşürüyorsun. Ne diyeyim sana Jülide?" Anneme cevap verip de gerilimi artırmak istemiyordum. Sustum. Bunu kendim için değil, İshak'ı düşünerek yaptım. O ise hâlâ inatla yüzüme bakmamaya devam ediyordu. Hak etmiştim, sadece yüz çevirmesini değil, bundan daha ağırlarını hak etmiştim.

Annemin arabasının yanına geldik, kapıyı açtı, şoför koltuğuna oturdu, arabayı çalıştırdı, camını aşağıya kadar indirdi, kafasını çıkarıp hiç de davetkâr olmayan aksi bir suratla yüzümüze baktı ve hiddetle konuştu. "Binmiyor musunuz arabaya? Nereye gidecekseniz bırakayım." İyilik yapmak ister gibi değil de, bu şartlarda bile ne kadar düşünceli olduğunu gözümüze sokarak mahcubiyetimizi artırmak ister gibi sormuştu. Böyle durumlarda, çocukları için saçını süpürge etmiş anne tavrı takınıyordu. Bütün hareketleri, fedakârlık yapmaktan yorulmuş çilekeş anne taklidine dönüşüyor-

du. Sahnedeymiş gibi her ayrıntıyı abartarak izleyenlerin gözüne soktuğu için duyarlılık hallerinin bütünüyle taklit olduğu herkes için fark edilebilir hale getiriyordu. Gülünç olduğunun farkında değildi. O anlarda gözüme o kadar aciz görünüyordu ki ona hem öfkeleniyor hem de içten içe acıyordum. Duygularımı bu kadar dengesizleştirdiği için de bir kat daha öfkeleniyordum. Aramızdaki en ciddi sorunlardan biri buydu; değişken ve yapmacık hareketleri, ona karşı dengemi kaybetmeme neden oluyordu. Beni de olduğum yerden ve kendi karakterimden çalıp zoraki şekilde kendi yalanlarının, oyunlarının içine sokuyordu. Benimle gerçeklikler üzerinden ilişki kurmayı reddediyordu; hayatını her yönden konforlu bir şekilde sürdürebilmek için kurguladığı sahteliğin ortasına çağırıyordu. Kendimi koruyabilmek için çağrılarına kulak tıkamayı öğrenmiştim. Yine de hazırlıksız yakalandığım oluyordu; gözlerimi açtığımda aynı düzmecenin, aynı riyakârlığın içinde buluyordum kendimi. Kendime zarar vermenin kıyısında.

İshak'ın bana bakmaması gibi, annem de fark edilebilir şekilde İshak'a bakmayı reddediyordu. "Sen git anne, biz buradan yürüyerek gideriz Gökçe'nin evine" deyip hafifçe elimi kaldırarak yolcu ettim. "İyi, aman, ne halin varsa gör." Arabanın kapısını sertçe kapadı, aynı sertlikle geriye doğru çıktı, öfkeyle gaza yüklendi, çok isteyip de avazı çıktığı kadar bağıramadığı için, ağzına geleni sayıp dökmediği için motoru bağırttı, yüzümüze bile bakmadan yanımızdan hızla uzaklaştı.

"Yüzüme öyle bakma Gökçe, evinin buraya yakın olmadığını biliyorum herhalde. Şimdi annemin afra tafrasını çekemem. Ayrıca gerçekten yürümek istiyorum. İstersen sen git, ben yürüyeceğim." Bütün bunlar olurken İshak susan adam olma rolünü iyice benimsemiş, varlığını unutturacak kadar kendi âlemine dönmüştü. Sahrayıcedit'ten eve gitmek için minibüs caddesi üzerinde yürümeye başladık.

"Bu emniyet işlerini annen çıkardı. Suçu bende bulmayın." Gökçe bir yandan vicdan azabı duymakla birlikte, bir yandan olayın

sorumluluğunun kendisine ait olmadığını izah etmeye çalışıyordu. Yola koyulduktan sonra ara ara, kendi kendine konuşur gibi birkaç şey söyledi, ikimizden de karşılık alamayınca sustu, Ziverbey'den Moda'ya doğru yürümeye devam ettik. Sessiz bir yürüyüşün hepimize iyi geleceğini düşünüyordum. Havanın biraz olsun yumuşaması, İshak'ın yüzündeki son derece hoşnutsuz ifadenin dağılması için ortamı neşelendirecek konular arıyordum.

"Senin annen de böyle şeyler yapıyor muydu İshak?"

Yüzüme öyle bir baktı ki bir şeyleri düzelteyim derken daha da berbat ettiğimi lafım biter bitmez anladım. Çok geçti. Böylesine ciddiye alacağını düşünmemiştim. İshak'ın kendisine söylenen her şeye karşı ilk tepkisinin bu olduğunu unutmuştum. En saf, en yalın, en masum haliyle cevap verdi.

"Annemi görmedim ben."

"Hiç mi görmedin?"

Karanlıkta yürürken düştüğüm bataklıkta çırpınmaya başlamıştım ve boğazıma kadar gömülmüştüm. Konunun alakasız bir şekilde buraya gelmesinin saçmalığını düşünürken, daha da ileriye gideceği belli olmuştu.

"Hiç görmedim. Yüzünü hatırlamıyorum."

Mevzuyu değiştirebilme şansım kalmamıştı. Çıkmaz bir sokaktaydım, arkamı dönmeye cesaretim yoktu. Olduğum yere çakılmıştım.

"Nasıl ya! Fotoğrafını bile mi görmedin?"

"Fotoğrafını bile görmedim."

Bir tek soru daha sormaya mecalim kalmamıştı. Aramızdaki son konuşma her şeyin üstüne tuz biber ekmiş, gerilimi azaltma umutlarım okyanusun dibine düşmüştü. Hafızasında annesinin yüzüne dair hiçbir iz bulunmayan bir adama sorulabilecek en aptalca soruları sormuştum. Bir parça hüsran, epeyce utanç içindeydim. Annemle aram perişan haldeydi ama anne dendiğinde zihni gece yarısından da karanlık bir boşlukla dolan biriyle karşı-

laşmak canımı yaktı. Sırf ortamın havasını dağıtmak için, önü arkası düşünülmeden söylenmiş bir söz, ömür boyu kabuk bağlama ihtimali olmayan bir yarayı kanatmıştı. O yaranın hayat boyu daha ne kadar kanayabileceğini düşünmek bile zordu ve o anda benim elimle gerçekleşmesinin vicdan azabı katlanılabilir gibi değildi.

Eve girdikten sonra daha nefes alıp dinlenmek için oturmadan, İshak emniyet müdürlüğündeki karşılaşmamızdan bu yana sürdürdüğü ketum tavrıyla çantasını alıp evden çıkmaya yeltendi, müsaade etmedim.

"İshak tamam, şöyle geçip oturur musun lütfen! Biraz konuşalım."

Konuşmaya pek niyeti olmadığı anlaşılıyordu. Ben de kalkıp öylece gidivermesine razı gelemezdim. Hazırlanırken önünde durdum. Yüzünü nereye dönse o tarafa geçiyordum; döndüğü her yerde yüzümle karşılaşıyordu.

"İshak beni biraz dinler misin lütfen?"

Kızgınlıkla mahcubiyet arasında bir yerdeydim. Daha çok mahcubiyet. Tuttuğu çantayı hırsla elinden çektim.

"Çok rica ediyorum diyorum."

Çantası çalınır gibi elinden alınınca büyük bir şaşkınlık yaşadı ve ilk defa olduğu yerde durdu.

"Ne oldu Jülide?"

İlk andaki koyu inadının hafif hafif kırılmaya başladığını sezince son hamlemi yaptım, "Önce biraz konuşalım, sonra istersen yine gidersin. Sana engel olacak değilim. Ama hiç olmazsa bir kere söz hakkı ver." Yola çıkışımızın ilk gününde yaşadığımız bu ağır badireyi atlatmak için elimden geleni yapacaktım. "Ben kendime kahve yapacağım, size de yapıyorum."

O âna kadar oturduğu yerden her şeyi sessizce izlemeyi tercih eden Gökçe, "Ben istemiyorum, sabah erkenden uçağım var" deyip içeri doğru yürümeye başladı. Bu sefer öfkem ona yönelir gibi olmuştu.

"Ya sahi, sen Atina'ya gideceğini söylememiş miydin?"

"Atina'ya değil, Berlin'e. İzmir'deydim, geldim, üstümü başımı değiştirip, bir duş alıp, bavulumu hazırlayıp yarın sabah da uçacaktım."

Artık tek bir kişiyi daha kırmak istemiyordum. Kendimi son bir gayretle toparladım.

"Ben seni gitti sanıyordum. İyi, sen bavulunu hazırla sonra da yat içeride madem."

"Siz nerede yatacaksınız?"

"Biz hallederiz merak etme. Sen işine bak."

Biraz narsistik gelebilir ama Gökçe'yi hâlâ çok sevmemin en önemli sebeplerinden birisi de, ben anlatmadıkça asla "neden" diye diretmemesi. Neyi sorup neyi sormaması gerektiğini, ne zaman susması gerektiğini gayet iyi biliyor. Bunu o kadar değerli buluyorum ki sırf bu huyunun hatırına ölene kadar hayatımda olmasını arzu ederim. İlişkimiz boyunca tartışmalarda üste çıkmaya çalışmadı, sözlerimin arasındaki çelişkileri bulup yüzüme vurmadı, zaaflarımı bir haklılık vesilesi olarak istismar etmedi, sevmeye gayret etti, beni sevmek için daha da gayret etmesi gerektiğini kısa sürede gördü ama vazgeçmedi, sevdi; ben de sevdim onu, elimden geldiği kadar karşılık vermeye çalıştım, güzel günler yaşadık, zamanı gelince de ayrılmamız gerektiğini bildik.

Gökçe içeri geçince salonda İshak'la baş başa kaldık, artık yüzüme bakabiliyordu, bundan memnuniyet duyduğumu hissettim.

"Nereye kayboldun Jülide?"

Bu soruyu en çok ben kendime soruyorum. Nereye kayboldun Jülide? Nereye kayboldum ben? Cevabını bilmediğim bu soruya nasıl karşılık verebilirim? Herkes ara sıra kaybolur, ben belki biraz daha fazla. Herkes bir zaman yolunu şaşırır, belki ben daha çok. Herkes bir gün nereye döneceğini unutur, benim hafızam belki biraz daha zayıf. İnsan kaybolur, şaşırır, unutur. Bu kadar. Daha nasıl anlatılabilir ki kaybolma hali? İnsanın kaybolduğunu

ilk fark ettiği ânın tüyler ürpertici dehşeti. Yaşadığı keşmekeşin içinden nasıl çıkılacağına akıl erdirememesi. Oraya kadar her şeyin yolunda gittiğini düşünmek, o âna kadar kendisine yabancı gelen hiçbir şeyin dikkatini çekmemesi, yavaş yavaş çevrendeki nesnelerin muğlaklaşması, gördüklerinin zihninde hiçbir çağrışım yapmaması, bilincinin o karmaşıklık içinde takip edebileceği bir ipucu bulamaması, seslerin kulağında anlamsız uğuldamalara dönüşmesi.

Asıl duymak istediği bunlar değildi, gün içinde olanları anlatmaya karar verdim ama nereden başlamam gerektiğini gerçekten bilmiyordum. Daha kolay bir yerinden anlatılabilirdi. İstemedim. İçimden bir ses en doğrudan olanı seçmemi söyledi. Bu aynı zamanda en acı veren demek oluyordu.

"Ben kör oluyorum İshak."

Uzun zamandır kabullenmekte güçlük çektiğim bu can yakan gerçeği pat diye yüzüne söylemiş olmamın şaşkınlığını ikimiz de fazlaca yaşıyorduk. İshak biraz daha fazla. Söylediğimin bir mecaz mı, hakikat mi olduğunu kavramaya çalışıyordu, gücü yetmedi. Temenni ettiğiyle gerçeklik arasında derin bir uçurumun var olduğunu bildiği halde bunu acemice kendinden saklıyordu. Duyduğunu anlamamış, anladığını duymamış gibi sordu.

"Nasıl yani?"

"Ben gitgide kör oluyorum."

Söylediğim şeyin hakikatini bir anda kavrayabilmesini beklemiyordum, benim yüzüme defalarca söylenmesine rağmen başaramadım. İnsan kendisi için kabullenemiyor ama başkası söz konusu olduğunda ne kadar üzüntü verici olsa da bunu yapabilir.

İki yıldır gözlerimle ilgili ciddi bir sorun yaşıyorum. Daha öncesinden başlamış bir sorun ama iki yıl önce teşhis edildi, vakit geçirilmeden tedaviye başlandı. Gözlerimde zamanla artarak devam eden ve sonunda körlüğe dönüşmesi kuvvetle muhtemel bir hastalık var. Göz damarlarımdan kaynaklanan bir kusur, gözü-

mün ferini söndürüyor. Aslında başlangıcı biraz karışık; ilkinde doğru teşhis edilemediği için doğru tedavi uygulanamadı. Bu ortaya çıkınca tedavi değiştirildi. Şimdi olması gerektiği gibi müdahale ediliyor, düzenli bir tedavi görüyorum ama hastalığın önünü kesmek henüz mümkün olmadı. Gittiğim her doktor başka bir şey söylüyordu, zamanla inancımı ve metanetimi kaybetmiştim. Halihazırda gittiğim doktorun yüreklendirmesiyle tedavimi aksatmadan devam ettiriyorum. Bir ara yurtdışına gitmeye niyetlendim, burada yapılanlardan daha farklı bir şey olmayacağına ikna olunca boş verdim, kaldım. Işığım sönüyor. Dünya, her geçen an daha karanlık bir yere dönüşüyor. Renkler her gün biraz daha yitiriyor parlaklığını. Bir daha yapamayacağım endişesiyle eve kapanıp delirmiş gibi resim yapmaya başladım. Resim yaptıkça tutunabilirim, renklere dokundukça gözlerimdeki karanlık dağılır diye inandım, tuvalin önünde ne kadar çok vakit geçirirsem ışığa o kadar yakın olurum sandım. Olmadı. Karanlık bir hayat düşüncesine tahammül edemiyorum. Bütün gücümle isyan etsem de kurtulamayacağım bir umutsuzluk çölüne düştüm; gücüm tükenene kadar yürüyorum, kum fırtınalarına karşı ayakta kalmaya çabalıyorum ama gözümü açınca aynı tepenin eşiğindeymişim gibi yılgınlıkla çöküyorum.

İshak ikincide ne dediğimi anlamıştı anlamasına ama bu sefer de kabul etmekte güçlük çekiyordu.

"Bir çaresi bulunur. Olur mu öyle şey?"

Böyle bir şey duyduğunda insanın aklına ilk gelen şey bu oluyor; bir çaresi olmalı, genç bir insan kör mü olurmuş? Öğrendim ki olurmuş, insanın başına böyle şeyler de gelirmiş. O güne kadar böyle şeylerin hep başkalarının başına geleceğine dair tuhaf, aşırı bencilce bir inanç içindeydim, zihnimin köşesinde böylesi çaresizliklerin bana ulaşmayacağı gibi sebepsiz bir kabul vardı.

"Yapabileceğimi yapıyorum İshak. Maalesef her şey istediğimiz gibi olmuyor. Hiç aklına gelmeyen bir hastalık, sessiz sedasız

yaklaşıp vücudunun bir yerine yapışıveriyor. Benim de gözümü buldu. Ne yaparsak yapalım tam anlamıyla geçmiyor, tamamen geçmese de acaba biraz geciktirebilir miyiz diye uğraşıyoruz. Artık teslim oldum. Doktorlar benden daha umutlu. İyi tarafından bakacak olursak, onların gayreti sonuç verebilir."

Sorduğuna soracağına pişman olmuştu. Öyle bir merhametle baktı ki imkân olsa oracıkta bir gözünü çıkarıp bana verecekti. Biraz kendini toparlayabilsin diye teselli niyetine gülümsemeye başladım.

"Tam da senin dediğin gibi, bir çaresi bulunur. Yüzünü asma."

Zoraki bile olsa, rol yapmak için bile olsa gülümseyemedi. İçeriden sesler geliyordu; Gökçe uyumadan evvel bir şeylerle uğraşıyordu. İkimiz de susmuş içeriden gelen seslere kulak kesilmiştik. Sırf o ânın boğucu havasından sıyrılabilmek için, dünyanın en önemli sesleriymiş gibi Gökçe'nin gürültüsünü dinlemeye başladık. Aradan bir zaman geçince sesler tamamen kesildi. Dikkatimizi dağıtmak için başka bir şey bulmak zorundaydık. Bir anda her şeyi yutan sessizlik Gökçe'nin odasına geçtiğini, uykuya hazırlandığını işaret ediyordu. Uyuyabileceğini pek sanmıyordum, evde olan üç kişiden herhangi birinin kolay kolay uyuyabileceğini sanmıyordum o gece.

Bugünkü tatsız olaylara sebebiyet verdiğim için tabii ki çok üzgünüm ama bazı zaruretlere müdahale etme şansım olmadı.

Sabah evden sadece biraz hava almak, bu arada kafamı toplamak, sonrasında birlikte ne yapacağımızı, kendim bir yana, hiç olmazsa İshak için doğrunun ne olduğunu düşünmek için dışarı çıktım. Moda sahilinde bir süre yürüdüm, o sırada telefonum çaldı. Sürekli gittiğim doktorun asistanı randevumuzu hatırlatıyordu, Doktor Ömer Bey'in hiçbir mazeret kabul etmeksizin gelmemi beklediğini ısrarlı şekilde vurguladı. Doktorum mesleki becerisinin dışında basiret sahibi bir adamdı, inancımı kaybettiğimi, her şeye boş vermeye başladığımı gördüğünde, yüksek ve tiz sesiyle bir saniye bile ara vermeden konuşan, reddedilmesine rağmen

otomatik telefon kaydı gibi aynı şeyi defalarca tekrar etmekten vazgeçmeyen asistanını başıma musallat ediyordu. Yine aynı şey oldu. Saatimi kontrol ettim, işimin çok uzamayacağını düşündüm, Kadıköy'den vapurla Eminönü'ne, oradan da taksiyle Levent'e hastaneye gittim. Saat henüz çok erken olduğu için İshak'ı da hastaneden arayacaktım. Ama düşündüğüm gibi olmadı; hastaneye vardığımda İshak'ın numarasını almadığımı, üstüne üstlük işimin de beklediğimden çok uzun süreceğini fark ettim. Fena halde canım sıkıldı. Doktora gitmem gerektiğini söyledim; bugünü bana ayırdığını, tahlillerin zamanının geldiğini, vurdumduymazlığımla kendisini ciddiye almadığımı söyleyip kırıldığının altını da özellikle çizdi. Her şey boka sarıyordu. Son anda aklıma dâhiyane bir fikir geldi. En azından bu şartlarda dâhiyane olarak kabul edilebilirdi; Gökçe'nin sokağında sürekli alışveriş yaptığımız için telefonuma numarasını kaydettiğim Tekel bayisini aradım, telefonu açan bet sesli adama en işveli konuşmamla, apartman ve daire numarasını verip İshak'a gecikeceğimi haber vermesini rica ettim. Önce işi yokuşa sürecek gibi oldu, bahaneler öne sürdü, ısrar edince, durumun ciddiyetini söyleyince kabul etti. Rahat bir nefes aldıktan sonra hemşirenin her zamanki gibi, acımasını gizlemeyi başaramadan, beni kayırdığı belli olan bir özenle gözüme damlattığı, on dakika içinde göz bebeklerimi kocaman hale getiren damlalara ve o andan itibaren gözlerimi acıtacak kadar rahatsızlık veren kliniğin parlak ışıklarına bıraktım kendimi. Fırsat bulduğum ilk anda İshak'ı arayıp aramadıklarını teyit etmem gerekirdi, farkındayım. O moral bozukluğu içinde, can sıkıcı tahlillerin arasında, gözlerimden ipil ipil yaşlar akarken başka bir şeyle uğraşmak istemedim. Sorumsuz bir kadın değilim, bir yere kadar elimden gelen iyi yapıyorum, bir yerden sonrasını düşünmek istemiyorum. Hepimizin kötü huyları var.

"Senin çarşafın, nevresimin var, aynı yerde yatarsın. Ben de ikili koltuğa yatarım. Kendime çarşaf getireyim."

"Rahat eder misin orada? İstersen sen burada yat, ben orada yatayım."

"Merak etme, gayet rahat."

Yatacağımız yerleri hazırladık, ışıkları söndürdük, pencerenin perdesini aralayınca dışarıdaki ışık evin içini hafiften aydınlatmaya başladı, hiç konuşmadan yerlerimize uzandık. Gökçe'nin ve İshak'ın neler düşündüğünü merak ediyordum. Aslında evdeki herkesin, diğerlerinin o anda ne düşündüğünü merak ettiğine emindim.

Sabah Gökçe'nin evden çıktığını duyduğumda zamanın nasıl geçtiğini anlamamıştım; sanki gözlerimi bir an kapatmış ve açmıştım. Günün yorgunluğundan sızıp kalmıştım, bana hiç uyumuşum gibi gelmemişti.

Aslında uyuyup iyice dinlenmek istiyordum. Gökçe kapıyı kapatıp çıktıktan sonra biraz daha uyumaya çalıştım, sinir bozucu bir telefon sesiyle yerimden zıpladım. Gözlerimi açtığımda İshak pencerenin önünde durmuş, elinde gürültüyle çalan telefona büyülenmiş gibi hareketsiz bakıyordu.

"Açsana telefonunu. Çalıp duruyor. Ya da sesini kapat. Karın mı arıyor?"

İshak bir süre beyni durmuş gibi boş boş yüzüme baktı. Ne söyleyeceğini unutmuş da hatırlamaya çalışıyormuş gibiydi.

"Yok. Memleketten arıyorlar, kardeşim."

"E baksana madem İshak."

İshak sıkıntıyla telefonu açtı, ne konuşacağını gizlemek ister gibi sırtını döndü, kısık sesle konuşmaya başladı. Daha doğrusu, dinlemeye başladı demek lazım, çünkü konuşma boyunca İshak en fazla üç kelime söylemişti. Telefonu kapadıktan sonra bir süre önüne baktı, bir ara dönüp bana baktıktan sonra bu sefer de pencereye çevirdi yüzünü. Bir şey söyleyecekti fakat bir türlü uygun ruh halini, uygun kelimeleri, uygun bakışı bulamıyor gibiydi. Üsteleyip de durumu zorlaştırmak istemedim. Sonunda tekrar

yüzüme baktı, bir söyleve başlayacakmış gibi boğazını temizledi, derin bir nefes aldı, eliyle ağzının kenarlarını, çenesini uzun uzun sıvazladı, zorlukla konuştu:

"Babam ölmüş."

On

Nedense babamın ölümüne daha çok üzüleceğimi düşünmüştüm. Bazı zamanlar oturup kendi ölümümü, yakınlarımın, tanıdığım insanların ölümünü ve cenaze törenlerini düşünürdüm. Babamın hayatını kaybettiği andan itibaren toprağa gömülene dek geçen zamanı da hayalimde canlandırmıştım. Hayalimdeki kadar üzülmedim. Babamla aramızdaki mesafenin bu kadar artmasını, kalbimde yer eden o katı umursamazlığın habis bir ur gibi zaman içinde yavaş yavaş, neredeyse fark ettirmeden bu kadar büyümesini görmek ölüm haberini almaktan daha üzücüydü. Ne bir şaşkınlık oldu ne de bir telaş, aynı haberi ikinci kez duymak gibiydi. Babam evvelden bir kere daha ölmüş müydü gerçekten, çok eskiden –yurtta yalnız başıma yaşamayı kabullenmeye başladığım zamanlarda– onu içimde öldürerek kendimce bir hayat mı kurmuştum, yoksa bu çocukça bir intikam alma isteği miydi, anne yokluğuna dayanabilmiş bir kalbin baba yokluğunun da üstesinden gelebileceğini mi düşünüyordum? Aileden birinin ölümüne bu kadar hissiz yaklaşmak, bu kadar kayıtsız kalmak bir çürüme belirtisi miydi?

Babamın öldüğünü duyduğum anda Jülide hemen yanı başımdaydı. Birinin yanında babanın ölüm haberini alıyorsan şaşırman, telaş etmen, nihayetinde ağlaman gerekir diye düşünüyorsun; bütün bunlar olmayınca yaşadığın utancı aşabilmek için bir şeyler yapmak mecburiyet haline geliyor. Sağ elinin baş ve işaret parmaklarını kullanarak, gözlerin kızarıncaya kadar acıtarak ovalamak iyi bir fikir. Böylece yanındaki insanlar aslında hıçkıra hıçkıra ağlamak

istediğini fakat o esnada utandığın için gözyaşlarına engel olmaya çalıştığını ya da hüngür hüngür ağlamak istediğini ama üzüntüden kaskatı kesilip ağlayamadığını, gözyaşlarını hep içine akıttığını düşünüyorlar. Daha önceleri ağlamam gerektiği halde –bazen vazife haline gelir– ağlayamadığım anlarda öyle yapmıştım, Jülide'nin yanında da aynısını yaptım. Beni babasının ölümüne bile yeteri kadar üzülmeyen bir adam olarak tanımasını istemem; kötü bir adam değilim ben, kırgınlığım bazı şeylerin üzerini örtecek kadar çoğaldı. Babamın beni bıraktığı ilk gece o kadar gözyaşı döktüm ki hem ayrılığa hem ölüme kâfi gelebileceğini düşünüyorum. O gece ve sonraki geceler, birçok kere kefaretimi ödedim ben. Hayata bir borcum kalmadı. Yine de babamı teneşir tahtasında, beyaz bir kefenin içinde, musalla taşının üzerinde, toprağın altında düşünmek tuhaf bir duygu.

Kardeşim cenazenin öğle namazını müteakip Kuruçay Camii'nden kalkacağını söyledi. Benim de yetişebilmem için ikindiye bırakmayı düşünmüşler ama büyükler "Merhumun ruhu azap çekmesin, faziletli olan mevtayı en erken vakitte gömmektir, toprak hem ölüye hem diriye tesellidir, yurttur" deyince, onlar da bekletmenin uygun olmayacağına kanaat etmişler. Bu saatten sonra hiçbir koşulda cenazeye yetişmemin imkânı yoktu. Kendi ruhumun azabı bana yetiyor, başka birilerinin vebalini üzerime almak istemem. Hele babamınkini asla! Cenazeyi bekletmemelerinden ziyadesiyle memnunum. Bahane aramak zorunda kalmamıştım.

Babam annemin ölümünün ardından ne kadar sıradan yaşadıysa, o kadar da sıradan öldü. Sonradan yok olan mürekkep gibiydi hayatı; yaşadıkları çok geçmeden kayboluyordu. Bazen babamın memleketteki arkadaşlarından biriyle karşılaştığımda nasıl olduğunu soruyordum. "Nasıl olsun, aynı" diyordu istisnasız her biri. "Babam ne yapıyor?" sorusunun cevabı yıllar boyunca hiç değişmedi. "Aynı." Ceketi eskidiğinde gidip aynı mağazadan aynı ceketi alıyordu, bulamazsa aynı renkten çok benzerini alıyordu. Aynı saatte

kalkıp aynı saatte uyuyordu. Kahvede aynı masada, aynı sandalyede oturuyordu. Hep aynıydı babam. Gözden kaybolmanın, kaçmanın, yok olmanın yolunu böyle bulmuştu; her şeyini aynılaştırarak.

Kimseye bir sıkıntı vermeden, kimseyi uğraştırmadan, akranlarına nazaran erken bir vakitte, sessiz sedasız ölüverdi. Bir gün önce, öğle yemeğini yedikten hemen sonra üzerine bir ağırlık çöktüğünü, biraz uzanıp kestirmek istediğini söyleyip yatağına yatmış. Yatış o yatış, bir daha da kalkamamış. Evdekiler çok uyudu diye uyandırmak için yanına geldiklerinde bakmışlar ki nefesi kalmamış. Uykusunda öleceğini biliyordum; aynı uyur gibi öleceğini. Nefesi bitti demişti birisi. Ne garip, bir bedenden nefesi çekince et yığınına dönüşüyor; o küçücük nefes hayatın kendisi oluyor. Öldüğü gün bana ulaşmaya çalışmışlar, ulaşamayınca akşama doğru Nurten'e haber vermişler, yine bir ses çıkmayınca cenaze günü tekrar denemişler.

Jülide kesinlikle benden daha çok üzülmüştü olan bitene. Yüzüme o kadar müşfik, o kadar kederli, o kadar mahzun bakıyordu ki kendi halimden ziyade onun bakışlarından hüzünleniyordum. Hüzünlendikçe onun bakışlarındaki şefkat de artıyordu. Sözler dilimin ucuna kadar gelip gelip geri gidiyordu. Benim kalbimde ölüme benzer acılar var, hiç eksilmiyor, kimsesizim ben, bana hep böyle bak. Bana neredeyse acıyarak bakması gururumu kırmıyor. Bir erkek için itiraf etmesi kolay değil. İçten içe bana daha çok acımasını istiyorum. Kimsesizim ben Jülide.

"Eee ne yapacaksın?" diye bir çocuğun başını okşar gibi sordu. Doğru olanı yapamayacağımı çoktan sezmiş gibiydi.

"Yapacak bir şey yok. Cenazeye yetişemem ki."

"Gitmeyecek misin yani?"

İyi insanlara özgü emarelerin son kırıntısını da kaybetmek üzere olduğumu düşününce telaşlandım. Gayet kabul edilebilir olduğuna inandığım bahanelerimi, bana ne kadar üzüntü verdiğini gösterecek şekilde izah etmeye çalıştım.

"Birkaç saat sonra gömülecek işte. Öğle namazına çok kalmadı. Benim olup olmamam fark etmez. Bir an evvel gömmeleri de iyi. Ruhuna azap olmasın."

"Olmaz öyle şey. Kusura bakma, haddimi aşıyor gibi oluyorum ama düpedüz saçmalıyorsun. Gidip mezarını ziyaret edeceksin. Toprağına dokunacaksın. Gerekirse başında oturup konuşacaksın. İçindeki zehri toprağa akıtacaksın. Onu gömdükleri gibi, sen de aynı toprağa acılarını, kırgınlıklarını, küskünlüklerini gömeceksin. Başka türlü kendini sağaltamazsın. Bırak yaran biraz kanasın. İyi olacak. Hatta ben de seninle geleceğim. Sen istersen ailenle kalırsın, ben gerekirse bir otelde kalırım."

Jülide bir şeyi istemişse, kafasına koymuşsa öyle ya da böyle, oluyor. Nasıl gerçekleşiyor, nasıl beceriyor bilmiyorum ama oluyor. Onunla tanıştıktan sonra geçen zaman içinde ilk öğrendiğim şey bu oldu. Konuşmamızın ardından biraz daha düşünmeye, itiraz etmeye, başka bir fikir söylemeye, bir süre olsun ertelemeye fırsat bile kalmadan kendimi Jülide'yle beraber arabanın içinde buldum.

"Bu araba bizi on üç on dört saatlik yola götürmez. Ben şimdiden söyleyeyim."

"Kaldığı yerde bırakırız öyleyse. Kafana takma."

Ben hiçbir şeyi kaldığı yerde bırakmadım, bırakamadım. Önceleri bunu maharet bilirdim, şimdi kafam karışık, bazı anlarda bunu yapabilenlere içten içe imrendiğimi itiraf ediyorum. Kaldığı yerde bırakma konusunda hislerim, kınamayla hayranlık duyma arasında, kocaman bir sarkaç gibi gidip geliyor.

Araba da sanki Jülide'nin kararlı tavrından etkilenmiş gibi, hiç naz yapmadan, kontağı daha ilk çevirişimde çalıştı. Moda'dan hareket edip Hasanpaşa'ya döndük, oradan da trafiğe takılmadan TEM yoluna bağlandık. Adapazarı istikametine doğru yol almamız gerekiyordu, yanlış bir yola sapmamak için bütün dikkatimle tabelaları takip ediyordum. Uzun bir yolculuk vardı önümüzde, mümkün olduğu kadar oyalanmayıp –araba hâlâ bizi yarı yolda

bırakmamışsa– gece yarısında Erzincan'da olmayı planlıyordum. Bu saatte yola çıkmak yerine akşam çıkıp sabah erken saatte orada olmayı teklif ettiysem de Jülide, Nuh dedi peygamber demedi. "Hemen şimdi çıkıyoruz" dedi, çıktık.

Hareket ettiğimiz andan itibaren göğsüme bir ağırlık çöktü. Babamın öldüğünü telefonda değil de, sanki yola çıktığımız anda duymuşum gibi bir karanlık kapladı içimi. Jülide bir ölünün ardından yas tutan insanlara –ben henüz yas tutmayı becerememiştim– nasıl davranılması gerekirse öyle davranıyordu; sevecen, teselli edici, diğerkâm. İkimiz de suskun bir halde önümüze bakıyorduk. Hem geçmişte babamla, ailemle neler yaşadığımı merak ediyordu hem de konuşurken bir yarama dokunup da acıtmaktan endişe ediyordu. O yüzleşmekten yanaydı, ben unutmaktan; o meselenin üzerine üzerine gitmekten yanaydı, ben kaçmaktan; o hep yola çıkmaktan yanaydı, ben saklanmaktan. Cesaretine hayranlık duymaya başlamıştım, çok kısa zamanda etkisi altına girmemek mümkün değildi.

Ben "ne kadar erteleyebilirsem o kadar iyi" diye düşünenlerdenim, Jülide'yse "kaçınılmaz olanı geciktirmenin anlamsız olduğunu" düşünenlerden. Sessiz geçen bir sürenin ardından karanlık odanın ağır kapısını araladı.

"İstanbul'a geldikten sonra bir daha hiç gitmedin mi ailenin yanına?"

"İki sene yaz tatilinde gittim. Baktım olmuyor, tatsız şeyler yaşıyorum, bir daha da gitmedim. Babam arada gelip gitti. Düğünüme geldiler hep birlikte. Torunlarını görmeye geldi babam birkaç sefer. Öyle işte. Ben gitmedim sonra."

"Üvey annen kötü mü davranıyordu?"

Anlatmamı, açılmamı, daha fazla zehirlenmeyeyim diye içime sakladıklarımı dışarı atmamı istiyordu, vitesin üzerinde duran kolumu bastırarak okşadı; şefkatiyle, ellerinden kalbime giden en kısa yolu bulmuştu.

Eski zamanlar, en hoyrat yüzüyle diğer kolumdan çekiştirmeye başladı. Ben yüzümü Jülide'ye çevirdikçe, o kaba, sert avuçlarıyla yüzümü ısrarla kendine döndürüyordu.

Bu yolu babamla geldiğim günü hiç unutmuyorum, yol hiç bitmesin istemiştim. Çocuklara özgü bir sezgiyle, babamın okul bahanesiyle beni İstanbul'a bırakacağını, bir daha da geri götürmeyeceğini biliyordum. İstanbul'a babamın steyşın Reno'suyla geliyorduk, elinden gelse tuvalet ihtiyacı için bile durmayacaktı, varacağımız yere mümkün olan en kısa zamanda ulaşabilmek için ayağını gazdan çekmiyordu. Ayakkabılarını hatırlıyorum. Onları da hep aynı yerden alıyordu.

Yol boyunca benim hissettiklerimin benzerini o da hissediyordu fakat ben zamanın durması için ne kadar dua ediyorsam, o tam tersine, hızla akması için ne gerekirse yapıyordu. Gücüm yettiğince yolun uzunluğuna tutundum, zaman geçti, ellerim yorulunca her şey kayıverdi. Ayrılacağımızı biliyorduk; ben geç olsun istiyordum, o bir an evvel olup bitsin istiyordu. Benim canım yanıyordu, onun muhtemeldir ki daha çok yanıyordu. Bir oğulla babanın ayrılık acısını karşılaştırma ihtimali yok, babamın benden daha fazla acı çektiğini düşünmek bir tür teselli veriyordu. Acı çekmek en gerçek sevme belirtisi çünkü. Babama bu kadar bağlanmamın sebebi hiç şüphe yok ki annesizlikten. Aile demek, babam demekti, onu çekip alınca bu dünyada kimsesiz kalıyordum. Eline, koluna, ayağına tutunmaya gayret ediyordum. Ben sürekli tutunmaya çalışınca babamın sabrı azalıyordu, olur olmaz yerlerde öfkeleniyordu.

Annemi hiç görmedim, öksüzüm ben. Kimsesizliğin en iflah olmaz hali. İnsan öksüz kalınca, işi gücü, hali vakti ne olursa olsun, öksüzlüğü yaşıyor. Her şeye sirayet eden, insanın ömrü boyunca üzerinden eksilmeyen bir hal bu. Ben doğduktan çok kısa bir süre sonra vefat etmiş annem. O zamanlar İstanbul'daymış evimiz. Babam çocukluğunda Ermeni bir ustanın yanında mücevherat

işçiliğini öğrenmiş. Kapalıçarşı'da altın, pırlanta atölyelerinde çalışmış çok uzun süre. Evlendikleri sene ağır bir hastalığa yakalanmış annem, ne yaptılarsa çare bulamamışlar. Hastalığının ne olduğunu, nasıl ortaya çıktığını, nasıl devam ettiğini neredeyse hiç bilmiyorum. Babam anlatmazdı. Biraz büyüyünce dedeme, babaanneme, halama sordum, onlar da anlatmadılar. Aradaki boşlukları zihnimde doldurmaya başladım. Kolay kolay doldurulamayacak kadar büyük bir boşluktu. Gücüm yetmedi. İçime dert oldu.

Annemle ilgili olarak ömrüm boyunca iki şey aradım; uygun bir yüz ve inandırıcı bir ölüm. Ölümüne üzüleceğim bir yüz olsun istiyordum. Küçükken okul kitaplarındaki kadınlardan birine benzediğine neredeyse emin olmuştum. Uzun yıllar elle çizilmiş bir resim gibi kaldı kafamda. Son derece güleç yüzlü, hafif tombul, şefkatli bir çizgi karakterdi. Biraz büyüyünce o resim inandırıcılığını kaybetti ve gerçek insanların yüzleri arasında aramaya başladım. Bir hayale o kadar ihtiyacım vardı ki içimi ısıtan her yüze kanmaya hazırdım.

Gördüğüm, tanıdığım ne kadar iyi kadın varsa yüzlerini anneme yakıştırırken, hastalıklar arasında en ağırlarını seçiyordum.

Her seferinde yeni öğrendiğim ölümcül bir hastalığı yakıştırıyordum. İzlediğim filmde verem olan birini görmüşsem annem verem olmuştu, gitgide zayıflamıştı, kan kusmaya başlamıştı ve sonunda ölmüştü. Birinden kanseri duymuşsam bu sefer de kanser olmuştu, ilaçlar derman olmamıştı, aylar boyunca hastanede yatmıştı, radyoterapi görmüştü, saçları dökülmüştü, avurtları çökmüştü; nereye, kime gitse bir çare bulamadığından ölmüştü. Özellikle en trajik kısımları uzun uzun hayal ediyordum. Ne kadar ağır, acılı, zahmetli bir hastalıkla ölmüşse, o kadar çok ilgiyi hak ettiğimi düşünüyordum, çektiği acılar nispetinde acı çeken benmişim gibi bana da merhamet göstermelerini bekliyordum. Onu sancılar içinde alan hayat, hiç olmazsa çocuğu üzerinden kefaretini ödemeliydi.

Bizimkilerin anlattığına göre de gitmedikleri hastane, baktırmadıkları doktor kalmadığı halde bir türlü iyileşememiş. Beni o sıralarda komşumuz Bedia Teyze emzirmiş, babam bunu özellikle hatırlatıp dururdu; Bedia Teyze'nin kızı Esra senin sütkardeşin, nikâh düşmez, sakın evlenmeye kalkmayın diye tembihliyordu. Sürekli bunu söylediğinden midir nedir, Esra'yı her gördüğümde baştan ayağa kızarıyordum. Bazen yan yana yattığımızı, yanağından öptüğümü hayal ettiğimde utancımdan uzunca bir süre yüzüne bakamıyordum.

Ecel bir vesileyle gelince, geri dönmeyi bilmez. Annemin ana babası Fransa'da işçi olarak çalışıyorlarmış, son çare İstanbul'dan oraya götürmüşler tedavi için ama yine de şifa bulamamış, emrihak vaki olmuş. Ailesi, bir tek kızımız vardı, bari mezarı gözümüzün önünde olsun diye yalvar yakar olmuşlar. Babam başta itiraz etmiş, biraz kavga gürültü çıkmış aralarında, sonra bilhassa anneannemin ağlamalarına, ısrarlarına dayanamayıp razı gelmiş, el kadar bebekle İstanbul'da yalnız başına kalınca memlekete dedemlerin yanına dönmüş. Beni memlekette ninemle, büyük halam büyüttü. Beş yaşındayken babam yeniden evlenmiş, hatırlamıyorum o günleri. Çocukları olduğunu hatırlıyorum. Zaten genelde dedemlerde kalıyordum ama kardeşim doğunca artık sürekli onlarda kalmaya başladım. Bizim ev derken dedemlerin evini kastediyordum. Çok geçmeden diğer kardeşim doğdu. Her şey iyi güzeldi ama ben eve gelince garip bir suskunluk oluyordu. Sürekli bilmezden görmezden geliyordum, o yaştaki bir çocuk için babasının evine fazla geldiğini düşünmesi kolay değil. Çocuk aklımla anlıyordum, buna rağmen hiçbir şey yokmuş gibi kardeşlerimle oynuyordum saatlerce. Kendimce eve tutunmanın bir yolunu bulmaya çalışıyordum, kardeşlerimi çok seversem üvey annem de beni sever diye hayal ediyordum, olmadı. Sıska bir oğlan çocuğu bir eve neden fazla gelsin, içtiği bir tas çorba, yediği bir somun ekmek. Sürekli bir şey istiyor demesinler diye, ilkokulda bana

alınan kurşunkalemi sonuna kadar kullanır, artık tutulamaz hale gelince bir parça daha uzasın diye tükenmez kalem kapağını kalemin arkasına takar, bir süre de öyle kullanırdım. Sonraları aklım erdiğinde anladım, ona unutmak istediği şeyleri hatırlatıyordum. Kendi kafasında babamın geçmişini benimle birleştirmişti, ne yaparsam yapayım saplantıya dönüşmüş bu düşünceyi değiştirmeye gücüm yetmiyordu. Kardeşlerimi gerçekten çok sevdim, eve kabul edilmeme yetmedi.

Sadece üvey annem değil, onun annesi ve kardeşi de beni gördüklerinde uğursuzluk getirecekmişim gibi varlığıma kayıtsız kalarak uzaktan bakmayı yeğliyorlardı. Babam, ilk karısına gerçekten çok âşık olmuş, bunu bilmeyen yok. Sonradan evlendiği kadın da bunun gayet farkındaydı ama hiç olmamış sayıyordu. Fakat benim varlığım, yok saydıklarını, kendine inandırmaya çalıştıklarını kökünden çürüten bir delildi. Babam hayatında gerçekten tek bir kadını sevmişti, işte o kadının bir parçası da burada, hemen dibindeydi. Bu gerçeği, pek çok kişinin şahit olduğu o büyük hatırayı, kocasının tutkulu aşkını silemeyeceğine göre yapabileceği tek şey kalmıştı; beni gözünün önünden uzaklaştırdı. Bir vakitler çok kırılıyordum ama sonraları alıştım, belki kendince haklı olduğu taraflar vardır, belki kalbine söz geçiremiyordur, istese de başka türlü yapamıyordur diye düşünüp kendimi daha fazla üzmekten vazgeçtim. Aramızda olup bitenleri kötülüğüne değil, çaresizliğine yordum. Diğer türlüsüyle baş etmem kolay olmuyordu. Bunu onun için değil, daha çok kendim için yaptım.

İlkokulu bitirmeye yakın babaannem öldü, dedem de iyice yaşlı olduğu için ancak kendine bakabiliyordu. Babam çareyi beni İstanbul'a yollamakta buldu. Ortaokuldan itibaren liseyi bitirene kadar yurtlarda kaldım. Annemden nasıl bir miras kaldı, huyum suyum ona benziyor mu bilmiyorum ama el becerimi babamdan aldım. Elimden neredeyse her iş geliyor; motor tamir etmekten tutun ahşap işçiliğine, tesisat işçiliğine varıncaya kadar yapamaya-

cağım şey yok gibi. Endüstri meslek lisesinde okurken staj için Aykutlar'ın orada çalışmaya başladım. Babam, Aykut'un babası Namık Amca'yı eskiden beri tanıyordu. Giriş o giriş, evlenip çoluk çocuk oluncaya kadar orada çalıştım. Nurten'le de orada tanıştık. Evlendikten bir sene sonra oradan ayrıldım, mahallede küçük bir dükkân açıp tesisat işleri yapmaya başladım, kimselere muhtaç olmadan evimi geçindirecek kadar da para kazandım.

Her şey o kadar iyi miydi? Değildi. Olsaydı, her şeyi bırakıp evimden barkımdan uzaklaşacak kadar aklım başımdan gitmezdi, gözümü karartıp bunca şeyi göze alamazdım. İçimde kök salıp derinleşen sancılarla baş edeyim derken gücüm tükenmişti. Ya kalıp aklımı kaçıracaktım ya da başımı öne eğip gidecektim. Belki de aklımı çoktan kaçırmıştım da henüz farkında değildim. Son çare gitmeyi denedim. Aklını yitirmiş bir kaçak olarak olacaklarla nasıl baş edebileceğimi düşünmek bile istemiyordum. Zaten neler olabileceğiyle ilgili tahmin yürütecek durumda değildim.

Jülide'nin yanımda olmasının mantıklı bir izahı yok, o kısım tamamen benim dışımda gelişiyordu. Sorgulamıyordum, bunun da bir kerameti vardır herhalde. Görecektik. Memleketteki akrabaların karşısına onunla çıkmak ne derece iyi bir fikir, hiç düşünmedim. Hatta basbayağı kötü fikirdi ama hiç önemli değildi. Bir kere çocuk halimle acılar çekerek oradan ayrılmak zorunda kaldım, ikinci kere çıkıp gitmek umurumda bile olmaz artık. Babam arkamdan bakıyor mu diye merak etmeme de lüzum kalmadı. O tanıdıkları İshak değilim ben. Elbirliğiyle öldürdüler onu. Timsah gözyaşlarıyla, ellerindeki ağır küreklerle, sırayla üzerine toprak attılar.

Jülide ara ara başını yana çevirip göz göze gelince hafifçe gülümsüyordu. Sakın üzülme, ben senin yanındayım gülümsemesiydi. Her şey sandığın kadar kötü değil gülümsemesi. Bu dünyada güvenmeye değer insanların olduğunu hatırlatıyordu. Bayram günlerinde okulun camlarını süslemek için astığımız kre-

pon kâğıtları gibi rengârenk ve güzeldi. Saçlarının arasından bağıran bir tutam mor, insanı bayram yerine çağıran çığırtkanlar gibiydi.

"Geçmiş zaman, olan olmuş. Bana düşen mezarının başına gidip bir Fatiha okumak, dua etmek. Üvey annemdi, oydu, buydu düşünmenin lüzumu yok" diye yeni bir fikir bulmuş gibi, hayatın bir sırrını çözmüş gibi hevesle konuştum. Doğrusunun bu olduğuna kendimi ikna etmeye çalışıyordum. Susarak onayladı söylediklerimi.

Bu sefer ucunda ayrılık görünmüyordu ama yine de yolun bitmesini hiç istemiyordum. Jülide yanımda olsun, yol uzasın, umutsuzluğa düştüğüm anlarda koluma dokunsun, kalbim hızla çarpmaya başlasın, başımızı çevirdiğimizde göz göze gelelim, hiç bitmesin.

Solumuzdan hızla geçen lüks arabaların rüzgârından hafifçe savrulduğumuz oluyordu, sağ yanımızdaysa büyük kamyonlar, tırlar asla bitmeyecek bir yola mahkûm olmuş gibi birbirlerine sıra sıra zincirlenmiş, teenniyle gidiyorlardı. Ara sıra zincirden kurtulup da kendini hemen solundaki şeride atanlar, arkadan gelenlerin gürültülü kornalarına maruz kalıp ağır yüklerle dolu kaderlerine geri dönüyorlardı.

Yoldaki sesler, hafızamın dağınık odalarında hapsolmuş benzer sesleri çağırıyordu. Kafam eski ve yeni seslerle dolup taşıyordu. Zaman ileri geri gidip geliyordu. Arada kalmıştım; araba sarsıntılarının içinde bir o yana bir bu yana yuvarlanıp duruyordum.

Uzun yol şoförlüğü yapan, avurtları karşısındakini korkutacak kadar çökük, sigara içmekten parmakları, bıyıklarının uçları kahverengiye yakın sararmış tır şoförü Ali Rıza Amca'nın, birlikte yola çıkmadan önce, Gültepe'deki çay ocağının önünde tabureye oturmuş, ateş gibi çay bardağını avucunun içinde sımsıkı tutmuş bir halde, ses tellerini kurum bağlamış gibi boğuk sesiyle her sohbetin başında girizgâh niyetine söylediklerini hiç unutmuyorum:

"Hayat neyse uzun yol odur. Giderken çevrene bak, kim sabırlı, kim açgözlü, kim kibirli, kim hakkı hukuku rızasıyla gözetiyor anlarsın. Uzun yol sana nerede, ne zaman, ne yapman gerektiğini

öğretir. Uzun yol sana basireti, intizamı, insicamı öğretir. Zamanın kıymetini anlarsın, insan hayatının pamuk ipliğine bağlı olduğunu, hak yiyenin elbet hesabını ödediğini anlarsın. Uzun yol insanı terbiye eder, ıslah eder, günahına kefaret olur. Allah bizi güneş kadar lekesiz, ismi pak Muhammed Ali efendimizin yolundan ayırmasın. Ağzımızdan bir tek haram lokma girmesindense o lokmaya tamah eden canımızı oracıkta alsın."

Ne anlattığını çok anlamıyordum ama sesime davudî bir hava katmaya çalışarak her sözüne "Amin!" diye coşkuyla karşılık veriyordum. En ağırbaşlı halimle, bütün dikkatimle kulak kesiliyordum söylediklerine. Bazen gözüme o kadar farklı geliyordu ki onun sanki bu dünyaya öyle bir uğramış da hemen gidiverecekmiş gibi bir tavır içinde olduğunu hissediyordum. Üzerinde tarif edemediğim bir hal vardı.

Bir yaz tatilinde İstanbul'dan memlekete onun kullandığı bir kamyonla geldim. Nasılsa koca kamyonda tek başına olacak, nasılsa yükünü boşalttıktan sonra Erzincan'a gelecek, otobüs biletine para harcamanın lüzumu yok diye Ali Rıza Amca'nın yanında gelmemi söylediler. Yükü boşaltıp parasını alma işi uzayınca okullar tatile girdikten sonra dört gün daha yurtta kalmak zorunda kaldım, dördüncü günün akşamında kamyona binip yola koyulduk.

Yolda yanımızdan makas yaparak hızla geçen bir arabayı görünce, Mersolu bir zengin piçinin bir gün böyle şeyler yaparak yanından geçtikten sonra başına neler geldiğini büyük bir iştahla, ballandıra ballandıra anlattı.

Bir ara yorgunluktan gözlerimin kapandığını görünce, "Dur sana bir masal anlatayım öyle uyu" deyip Hazreti Ali'nin mağrip ejderhasıyla yaptığı gazâyı anlatmaya başladı. Ömrümde dinlediğim ilk masaldı. İkincisi var mıydı? Ömrümde dinlediğim tek masaldı. Sonrakileri hep kitaptan okudum. Kendime anlattım.

Mağripliler, bir gün Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi veselleme, kendi diyarlarında bir kuyuda yaşayan ejderhanın başları-

na bela olduğunu, bir çare beklediklerini söylemişler. Hazreti Resulullah üç kere ashabına sorsa da, ejderin karşısına çıkmaya kimse cesaret edememiş. Sonunda Cibril gelmiş, "Ya Resulullah, Allah'ın aslanı, Zülfikar'ın sahibi Ali'ye söyle, varıp o diyarı ejderha illetinden kurtarsın" demiş. Ali eline Zülfikar'ı alınca bende uyku diye bir şey kalmamıştı. Can kulağıyla, nefes bile almadan dinledim masalı.

Ali Rıza Amca'nın karısı Sultan Teyze çok uzaktan akrabamız oluyordu. Bir gün duyduk ki iki çocuğunu da yanına alıp evini ve kocasını terk etmiş, İzmir'e yerleşmiş. Aralarındaki anlaşmazlığın sebebini kimse tam olarak bilmese de, Ali Rıza Amca'nın başka bir kadına âşık olduğu dedikodusu hemen yayıldı. Ne o kadını kimseler gördü ne de karısı terk ettikten sonra başka bir yere gitti. Şoförlük yaptığı için iş bahanesiyle o kadının yanına gittiğini söyleyen de çok oldu ama ikisini yan yana gören, bilen yoktu. Yalnız kalınca kendini daha çok yola verdi. Böyle yaşamak, yalnızlığını azaltmak bir yana, daha da ağırlaştırdı. Sonunda kavuşma ümidinin olmadığı yol, yalnızlık yarasına merhem olmaz. Oradan oraya gidip gelirken her şeyi unuturum sandı ama tek bir acıyı, bir tek saniye olsun unutmadı. Nihayetinde yoldayken öldü. Bir kaza sonucunda değil, bir kamyoncu lokantasının önünde, direksiyonun başında, oturduğu yerde öldü. Elli yaşında ya var ya yoktu. Arabasının torpido gözünde kendi el yazısıyla onlarca şiir yazdığı bir defter bulundu. Ölüm sebebi resmî kayıtlara kalp krizi olarak geçse de, herkes gerçek sebebin yalnızlık ve aşk acısı olduğunu biliyordu. İncecik, özenli el yazısıyla o şiirleri yazan adamın çok yaşamayacağını anlamak için doktor olmak gerekmiyordu. Cenazesinde kimsenin tanımadığı, bilmediği, yabancı bir kadının göründüğünü yemin billah ederek anlatanlar çıktı.

Sıcak havanın etkisiyle ufukta, asfalt yolun üzerinde su birikintisi varmış gibi görünmesi yüzümde istemsiz bir tebessüme yol açtı. Ali Rıza Amca o yolculuk esnasında her seferinde, "Bak ileri-

de su birikintisi var, görüyor musun?" diye sorduğunda başımı sallıyordum. Ama o su birikintisine asla ulaşamıyorduk. Bazen keyifle gülüyordu, bazen de "Yola sihir yapmışlar" diye sesine efsun katarak, kimsenin duymasını istemezmiş gibi hafifçe bana doğru eğilerek izah ediyordu. Kafam karışıyordu, kafam asfaltın üzerindeki su birikintilerinden çok, okul için neden İstanbul'a gitmem gerektiği konusunda karışıyordu. Kendince bulduğu oyun bitmesin diye her seferinde çok şaşırmış gibi yapmaya devam ediyordum. İşin uzamasından, yurtta beklemek zorunda kalmamdan büyük bir mahcubiyet duyuyordu. Kendi yalnızlığının bir benzerini el kadar çocukta görmek, tertemiz, yufka yüreğini acıttığından, küçük oyunlarla beni neşelendirmeye çalışıyordu. Yalnızlık duygusuna ömrü boyunca bir kez yakalanmış birinin bir daha kurtulmasının mümkün olmadığını biliyordu. İnsan yalnızlığa bir defa düşer, orada kalır.

"Ne oldu, niye güldün?"

"Hiç. Aklıma bir şey geldi."

"Babanla ilgili mi?"

"Hayır. Asfalttaki su birikintilerine güldüm."

Gebze'den sonra radyoların çaldığı şarkılar, sesler, konuşmalar tamamen değişmişti. Jülide boyuna istasyon değiştirmekle meşguldü. Zor bela hoşuna giden bir şarkı bulsa da, hemen arkasından gelen şarkıdan hoşlanmadığı için hemen değiştiriveriyordu, eli radyo düğmesinden neredeyse hiç ayrılmıyordu. Kanallardan geçerken birden Kur'an okuyan adamın sesi duyuldu, durup bana baktı.

"Dinlemek ister misin?"

Ne diyeceğimi bilemedim, bir Jülide'ye, bir yola bakıyordum. "Yahu ne diyeyim, Kur'an dinlemeyi istemiyorum denir mi?"

"Ne alakası var, istemiyorsan istemiyorum de. Kendini iyi hissedeceksen kalsın. Yoksa değiştireceğim."

"Kalsın biraz o zaman."

Babama karşı son vazifemi yerine getiriyormuşum gibi geldi. İkimiz de sustuk, dinlemeye başladık. Jülide çok önemli bir şeyi o anda hatırlamış gibi heyecanla konuştu.

"Böyle dinlemek şey midir? Neydi ya, bir kelime vardı? Günah değil de, cevaz mıydı?"

"Nedir? Caiz mi?"

"Ha evet, caiz olur mu?"

"Neden olmasın ki?"

"Üstüm, başım açık ya, ondan sordum."

"Bir şey olmaz herhalde."

Bir süre Kur'an dinledik, elimde olmadan babamdan ziyade annemi düşündüm ama hafızamda ona dair hiçbir iz yoktu, kafamdan uydurduğum yüzler sırayla hızlıca geçip gitti.

"Tamam, değiştir istersen."

Yanlış saatte yola çıkmıştık, yol boyunca karşımızda duran parlak güneş gözümüzü alıyordu, arabanın güneşliğini indirmek de çare olmamıştı. Allah'tan yol açıktı da hiçbir sorun yaşamadan Gerede'ye kadar gittik. Dört saattir yoldaydık, bir dinlenme tesisinde mola verdik, ikimiz de henüz acıkmamıştık.

Tuvalet ihtiyacımızı giderdikten sonra yolda atıştırmak için kuruyemiş, su, çikolata türü şeyler bakınmaya başladım. Jülide bir süre gözden kaybolduktan sonra elinde bir güneş gözlüğüyle geldi.

"Tak bakalım nasıl duracak?"

Uzattığı gözlüğü taktım. Hiç öyle, güneş gözlüğü kullanmak gibi bir alışkanlığım yoktu. Gülünecek bir hale dönüşmekten endişe ediyordum. Ne söyleyeceğini merak ederek yüzüne baktım.

"Sen hiç gerçek olduğundan emin olduğun bir düş gördün mü Neo?"

"Anlamadım."

"Gözlüğü taktın, Neo oldun. Boş ver. Sadece yolda tak, sonra atarsın. Sürekli takarsan gözün bozulur bence. On liraya aldım. Aaa az daha unutuyordum! Bekle bir dakika."

Tekrar gözden kayboldu, bu sefer döndüğünde başına bordoya çalan kırmızı renkli, bürümcük benzeri kumaştan bir şal sarmıştı. Sağ elinin işaret parmağını öne, yüzüme doğru uzattı.

"İnanılmazlığa inan Neo!"

"Hayırdır, bu nedir?"

"Cenazeye gidiyoruz, mezarlıkta şurada burada lazım olur."

Kısa bir molanın ardından, yeni gözlüğümle beraber, güneşe karşı yolculuğumuza devam ettik. Güneş artık önümüzde değil, tam üzerimizden arkaya doğru hareket etmeye başlamıştı, gözlükler hoşuma gitmişti, çıkarmaya hiç niyetim yoktu.

"Gerçekten yakıştı mı bu gözlük bana?"

"Çok yakışıklı oldun dememi mi istiyorsun?"

"Yoo, merak ettim sadece." Çıplak yakalanmış gibi utanç içindeydim.

"Çok yakıştı." Yüzünde muzır bir gülümseme vardı. Yakaladığını biliyordu.

"Daha önce uzun yola çıkmış mıydın? Anadolu'da bir yerlere?" Lafı değiştirmenin en kestirme yolunu arıyordum.

"Evet. Ceyhun'la birlikte."

"Ceyhun kim?"

"Eski kocam."

On bir

Eski kocam, der demez bir hayli garipsedim, biraz düşününce daha önce bu lafı hiç kullanmadığımı fark ettim. Çok tuhaf durdu ağzımda. Konuşan sanki ben değilmişim gibi. İshak da en az benim kadar, belki benden biraz daha fazla yadırgamıştı ağzımdan çıkan sözleri. Hatta yadırgamanın bir adım ötesiydi galiba. Ceyhun'un adını bir anda anacak cesareti bulduğuma epeyce şaşırmıştım. O andan itibaren yolculuk boyunca bir saniye bile susmadan, burnum sızlaya sızlaya ağlayabilirdim. Ağlamadım. Bir iyileşme emaresi gibiydi. Bunu kendimden beklemiyordum. Ağlamadım.

Konuyu açtığım için çoktan pişman olmuştum bile. İshak da, ben de bir şeyler söylemeye çalışmıştık ama anlam bütünlüğü olan cümleler kurmayı beceremiştik. Kelimeler kendilerini hatırla yolcu edecek vefalı bir ağız, gönül hoşluğuyla davet edecek kadirşinas bir kulak bulamadıklarından, ikimizin arasında yaralı hayvanlar gibi canhıraş koşuşturup duruyorlardı. İshak'ın bakışlarından taşan merak, anlatmam için ne kadar sabırsızlandığını belli ediyordu. Hiç gönüllü değildim. Bir taraftan da İshak'ın kendisini anlattığı kadar kendimi anlatmadığımı düşününce, büyük haksızlık ettiğim duygusu her yanımı kuşatıyordu.

Aramızda imzaladığımız örtük bir anlaşma vardı. Bir sırrı merak ediyorsak, kendi sırrımızdan feragat etmeyi göze alıyorduk. Adil bir sıra gözeterek, hayatlarımızı parça parça birbirimize açmaya başlamıştık; nereye kadar açabileceğimizi, ne kadarına cesaret edeceğimizi, hangi şartlarda buna ihtiyaç duyacağımızı önceden kestir-

mek mümkün olmuyordu. Her ânı, içimizdeki duygulara bütünüyle teslim olarak, soruları gücümüz yettiği kadar toprağa gömerek yaşıyorduk; bazen gergin, bazen şüpheci, tasalı, müşfik, şaşkın, sabırsız veya hevesli. Birbirimizin ülkesini barbarlar gibi işgal etmek yerine, davet edildiğimiz yerde, misafir edildiğimiz müddetçe kalmayı kabul etmiştik. Tanıştığımız andan itibaren hayatlarımıza açgözlü bir sömürgeci gibi değil, meraklı bir kâşif gibi, gördüklerine hayranlık duyan bir seyyah gibi, bir nefeslik sığınma arayan mülteciler gibi, sırrın peşindeki derviş gibi girmiştik.

İlk günden bu yana heyecan verici bir oyun oynuyormuşçasına, geçmişimizdeki bazı sahneleri simgeleyen kartları çekinmeksizin bir bir açıyorduk. Oyundan farklı olarak burada kimsenin kazanmak gibi bir arzusu yoktu. Oyunun kendisi amaçtı ve oynadıkça kendimizi daha iyi hissettiğimizi görmüştük. İçinde birinin kaybedeceği hiçbir yarışmaya, birinin geride kalması muhtemel hiçbir rekabete, birini alt edecek hiçbir müsabakaya razı gelmeyeceğimizi daha ilk anda ilan etmiştik. Böylece bütün silahlarımızı, zırhlarımızı, kostümlerimizi, senaryolarımızı bir yana fırlatmıştık. Kısacık bir zamanda çıplak ellerimizle topraktan, çamurdan, kerpiçten, çalıdan inşa ettiğimiz bu sakin, muhafazalı, şifalı mabedi birimizden birinin talan edeceğini düşünmek bile istemiyorduk. Karşılıklı teslim olmuştuk; yaralarımızı, geçmişimizi, korkularımızı birbirimize emanet etmiştik.

Uzun yol bazen insanı suskunlaştırırken, bazen de tersine anlattıkça anlatmaya itiyor. Benim için anlatma zamanıydı. Yanımızdan araba lastikçileri, köy ürünleri tezgâhları, demirden reklam levhaları, sıvasız evler, kopuk telli elektrik direkleri, kaburgası görünen büyükbaş hayvanlar, TRT radyo frekans tabelaları, yol kenarına bırakılmış traktör kasaları akıp gidiyordu. Anlatmak için de, dinlemek için de epeyce zamanımız vardı.

Kötü biten hikâyeleri anlatmanın en zor yanı, neresinden başlayacağını bilememektir. Böyle hikâyeleri anlatmak, her defasında

aynı kuyunun içine düşmeyi göze almaktır. Ucundaki kan kurumadan, hançeri tekrar tekrar kalbine saplamak gibidir. Hatırladıkça ellerim titriyordu, küçük, nemli, karanlık, basık bir odada hapsolmuşum gibi nefesim daralıyordu. İnsan iyi biten hikâyeleri, hiç bitmesin diye her seferinde yeni yeni ayrıntılar ekleyerek küçücük anları bile süsleyip püsleyip anlatırken, sonu kötü olanları, kelimeler ateş olup boğazını, dilini, dudağını yakacakmışçasına hızla bitirmek istiyor. En azından kendi hikâyesi için böyle. Ceyhun'la yaşadığım ne varsa zamansız başlayıp zamansız bitmişti. O kadar zamansızdı ki bazen kendi geçmişimin bir parçası gibi gelmiyor. Sızlayan yaralarım olmasa gerçekliğinden kuşku duyacağım. Zamanın dışına çıkabilmeyi ikimiz de istiyorduk; etrafımızı çevreleyen gerçekliğin bütün gücünü kıracak bir zamansızlık hayal ediyorduk. Hayal ettiğimizin çok dışında ansızın karşımıza çıkan bir anaforun içine hapsolduk ve hızla savrulmaya başladık. Başkasının başından geçmiş kötü hatıralar gibi hatırlıyorum o günleri, kendimi o fotoğrafın içinde görmeye asla dayanamıyorum. Karşısına geçip bakınca kendimi berbat hissettiğim bir tabloyu kendi ellerimle yapmıştım; kötü bir kompozisyondu, renkleri doğru seçememiştim, ışık iyi tasarlanmamıştı, mekân, objeler her şey yanlıştı. Geçti. Geçti mi? Geçer mi?

Güzel Sanatlar'ın son senesindeydim, Galata Contemporary Art'ta yapılacak bir karma sergi için benden de bir tablo istediler. Çok sevindim. Projenin sorumluluğunu Ceyhun yürütüyordu, bu vesileyle tanıştık, serginin devam ettiği bir ay boyunca da sık sık görüştük. İlk günkü açılış kokteylinin ardından misafirlerin sergiyi gezmesinden sonra, biraz da geç bir saatte, Galata çalışanlarıyla sergiye katılan sanatçılar hep birlikte Nişantaşı'nda bir yere gittik. Tanışıldı, yenildi, içildi, sohbetler edildi, gülündü, vakit epeyce ilerleyince yavaş yavaş mekândan ayrılmaya başlandı. Geride benimle beraber dört kişi kalmıştı. Yavaş yavaş biz de kalkmaya hazırlanıyorduk ki Ceyhun yanıma yaklaştı, diğerlerinin duyama-

yacağı bir fısıltıyla, geceyi burada bitiremeyeceğimizi, bunun yaşlılık alameti olduğunu, buna teslim olamayacağımızı ve mutlaka bir başka yerde devam etmemiz gerektiğini söyledi. Çekiciydi. Dünyanın en bildik hikâyesinin eşiğinde duruyorduk, ben teklifini kabul edecektim, birlikte muhtemelen Beyoğlu'nda gürültülü müzik yapan bir yere gidecektik, bir şeyler daha içecektik, kafamız iyi olunca dilimiz gevşeyecekti, gürültüden birbirimizi duyabilmek için iyice yakınlaşacaktık, dudak kıpırtılarımızın hafif ürpertisini kulağımızda hissedecektik, bu esnada kasıtlı küçük dokunuşlar vücudumuzda elektrik etkisi yaratacaktı, sonra neredeyse sabaha karşı mekândan çıkacaktık, Ceyhun bize gidelim ya da sana gidelim seçeneklerini önüme sürecekti. Seçeneklerin farklılığı teferruattan ibaret olacaktı.

Geceye başka yerde devam etme önerisini kabul ettim. Bir sebebi yok, kendimi alıkoymak gibi bir ihtiyaç hissetmedim. Oradaki kadınların hepsi kabul ederdi böyle bir teklifi, gece boyunca gözlerini dikmiş, karşıdan gelecek en küçük bir işaretin beklentisi içindeydiler. Belki bir parça hınzırlık etmek için kabul etmiş olabilirim. Hikâyenin bir yerine kadar Ceyhun'a eşlik edip dilediğim yerde çekip gitmeyi ve böylece o saate kadar masadaki diğer kadınlarla elbirliğiyle yükselttiğimiz egosuna küçük bir tekme atmayı planlıyordum. Bunu neden yapmak istediğimi bilmiyordum, canım sıkılıyordu, Ceyhun oyun heveslisiydi, ben de oyuna katıldım. Önceden tahmin ettiğim gibi, hiçbir sürprize yer vermeden Beyoğlu'na alternatif müzik çalan bir yere gittik, bir şeyler içtik, dilimiz gevşedi, gürültünün içinde kulaklarımıza yakınlaşarak konuştuk. Buraya kadar her şey kâğıtta yazıldığı gibiydi ama hikâye beklediğim gibi bir finale gitmedi. Bu andan sonra vaktin iyice ilerlediğini söyleyip beni evime bırakmak istedi, birlikte çıktık, bir taksiyle o zamanlar arkadaşımla birlikte kaldığım Gümüşsuyu'ndaki evin kapısının önünde bıraktı, aynı taksiyle de kendi evine gitti. Taksi hareket ettiğinde bile bir daire çizip geri

geleceğini düşündüm. Gitti. Hazırladığım tekmeyi kıçına savuramamıştım, bundan hiç şikâyetçi değildim, bilakis içimde tatlı bir memnuniyet dolanıyordu. Yatmadan önce uzun uzun o geceyi düşündüm. Bu kadar uzun düşünmek çok hayra alamet değildi.

Özellikle güncel sanatın bir ucundan tutan hemen hemen herkes Ceyhun'u tanıyordu. Sadece Türkiye'de, İstanbul'da değil, Berlin, Paris, New York, Venedik, Amsterdam gibi birçok şehirde sanat müzeleriyle, galerilerle içli dışlı olmuştu. İstanbul'da yapılan pek çok uluslararası serginin küratörleri arasında Ceyhun'un adı mutlaka yer alıyordu. Bizzat küratörlüğünü yapmadığı sergilerde de başında sonunda bir emeğini görmek kaçınılmazdı.

Bizim sergi bittikten sonra uzunca bir süre hiç karşılaşmadık. O arada okulu bitirmiştim, ufak tefek işler yapmaya başlamıştım. Gümüşsuyu'ndaki evde kalmaya devam ederken, bir yandan da artık tek başıma bir eve çıkmaya karar verdiğim için bazı günler çeşitli semtlerde çenesi düşük emlakçılarla daire geziyordum. Bir şeylerin eşiğinde duruyordum. Küçük küçük kararlarla, kendi yolumu çizmeye başlamıştım.

Bir akşamüzeri kapı zili çalınca, bu saatte herhalde apartman görevlisi bir şey söyleyecektir, yönetimin yolladığı bir kâğıdı getirmiştir diye kapıyı açtım, karşıma Ceyhun çıktı. Aylar boyunca bir tek mesajla bile iletişim kurmayan adam, o gece, öncesinde hiç haber vermeden evime gelmişti. "Hayrola, bir şey mi var?" diye sordum. "Buradan geçiyordum, bir uğramak istedim. Umarım rahatsız etmiyorumdur" deyip biraz da endişe uyandıran bir yüzle bakmaya başladı. Kısa bir şaşkınlık ve tereddüt sonrasında kapıda beklettiğimi fark edince, özür dileyip içeri davet ettim. Girdi, oturdu, ikimize birer kahve yaptım, oturduk içtik, sanki her gün görüşüyormuşuz gibi o hafta açtıkları bir sergiden bahsetti, sonra bir süre sessiz kaldı, ben de hissettiğim tuhaflık daha belirgin hale gelip de göze çarpmasın diye, yine her gün görüşüyormuşuz gibi yaptığım birkaç işten

bahsettim, anlatacaklarımız bitince izin istedi, habersiz geldiği için özür diledi ve kalktı, vedalaştık, gitti. Ertesi gün ne o aradı ne ben aradım. Sonraki gün de aynısı oldu. Bir hafta sonra telefonum çalınca Ceyhun'un aradığını gördüm, cevap verip vermemekte kararsız kaldım, son görüşmemizdeki halinden hoşnut kalmamıştım, adını koyamadığım bir rahatsızlık hissediyorum, cevap vermedim. Sonrasında uzun bir mesaj yazdı, çok özel bir mesaj değildi, hatta fazla sıradan şeyler yazmıştı, mesajına da cevap vermedim. Nasıl davranmam gerektiğini kestiremiyordum, birbirini beğenen, ilgi duyan iki insan gibi mi iletişim kuracaktık, aklına estiğinde arayıp soran bir arkadaş gibi mi? İkisine de ikna olmadığım için kayıtsız kalmayı, bir süre karşılık vermeden beklemeyi tercih ettim.

Kimsenin hayatıma musallat olmasını kaldıracak bir ruh halinde değildim. Annem ve babam uzun süren ayrı yaşama sürecinin sonunda resmen boşanmaya karar vermişlerdi. Boşanma kararıyla yetinmeyip bir yandan da birbirleriyle genç kalmak üzerinden kıyasıya ve mide bulandıran bir rekabete girmişlerdi. Üstelik, bütün bunlar son derece normalmiş gibi, yaptıklarından en küçük bir pişmanlık duyup geri adım atmıyorlardı. Annem kendisinden on yaş, babamsa on beş yaş küçük sevgili edinmişti ve adım gibi biliyorum ki bu tercihlerinin tek anlamı bir diğerine nispet yapmaktı. İkisi de birini gerçekten sevebilecek, karşılık beklemeden âşık olabilecek bütün duygularını kaybedeli epey zaman olmuştu. Sadece karşı cinsle olan ilişkileri değil, kendi bedenleriyle olan ilişkileri de iyice bayağılaşmıştı. Mesela, birden hayatlarına güzellik merkezleri girmişti. Buralarda çalışan doktor arkadaşlarını yeniden keşfetmişler ya da yeni tanıştıkları estetik cerrahlara eski arkadaş muamelesi yapmaya başlamışlardı. İkisi birden. Tesadüfün böylesi. O kadar sık estetik operasyona giriyorlardı ki ikisini de her gördüğümde son yapılan müdahalenin izi henüz geçmemiş oluyordu. Yüzlerindeki ifade, çocukluğumdan bu yana ezberimde tuttu-

ğum jestler, mimikler gün geçtikçe kayboluyordu ve anne babama karşı yabancılaşıyordum. Estetik operasyonlar görünür bir kusuru düzeltmekten çoktan çıkmış, takıntılı bir değişim arzusuna dönüşmüştü. Tahammül edemedikleri asıl büyük kusur kendi ruhlarındaydı ama onlar kusuru bedenlerinde arıyorlardı. Önü alınmaz bir deliliğin ortasında sürüklenip duruyorlardı. Davranışları gülünç olma sınırını çoktan aşmış, şiddetli bir akıl tutulmasına kapılmışlardı. Uzaktan uzağa birbirlerini gözetleyip pusuda bekliyorlardı.

Birbirlerini gördükçe nefretleri çoğalıyordu, karşılıklı bir ayna gibi birbirlerine çıplak gerçekliklerini hatırlatıyorlardı. Hatıralarını yaşanmamış saydıkça, geçmiş hayatlarını da yok etmiş olacaklarını düşünüyorlardı. Hafızanın lanetinden bu kadar kolay sıyrılacaklarını zannetmeleri zavallılıktan başka bir şey değildi. Ciltlerini parıl parıl parlatınca, dişlerini süt beyazı porselen dişlerle değiştirince, gözaltlarının altındaki kırışıklıkları kaldırınca, nefret, umursamazlık, kavga dolu geçmişin büyüttüğü o canavarın kendilerini tanımayacağını, bulamayacağını, yakalarından düşeceğini ve böylece hiçbir şey olmamış gibi hayatlarına devam edeceklerini düşünüyorlardı. Mutlu olabilmek için bir şeyleri bütünüyle değiştirmeleri gerektiğinin farkındaydılar; davranışlarını değiştirmek yerine, sevgililerini, gözaltı torbacıklarını, boyun ve dudak çevrelerini değiştirmeye karar verdiler. Birlikte zaman geçirmeyi bir yana koydum, tek kelime konuşmak bile içimden gelmiyordu. Farkında olmadan, dalgaların insanı sahilden uzaklaştırması gibi, hayatlarımız arasındaki mesafe her geçen an biraz daha artıyordu.

O kadar kendileriyle meşgullerdi ki küçük kızlarının başka bir ülkeye aslında okumak için değil, kendilerinden kaçıp uzaklaşmak için gittiğini anlamadılar. Büyük kızlarının yıllar boyunca yaşadığı psikolojik baskılara boyun eğdiğini, o yaşlarda bir parça kilolu olmasından dolayı kendisinden neredeyse utanacak hale gelen anne babasına güzel görünebilmek için lisenin başından üniversiteye

kadar sürekli kustuğunu, artık dayanamayacak hale gelince bundan kurtulabilmek için nasıl kavgalar verdiğini görmediler. Kırk yılda bir çocuklarıyla ilgilenmek akıllarına geldiği zaman, onların dünyasına girmek, yaralarını paylaşmak yerine, kendi yarım kalmış saplantılarını bıçak gibi sokup sokup çıkarmaya devam ediyorlardı. Sevdiklerini söylerken bile kusur gözüyle bakıyorlardı. Her şeyde bizim iyiliğimizi düşündükleri için masumiyetlerini hiç tartışmaya açmıyorlardı. Ne yaptıysak onların gözünde yeteri kadar güzel, yeteri kadar yetenekli, yeteri kadar başarılı, yeteri kadar fedakâr olamadık. Bir kere olsun yanıldıklarını itiraf etmediler. Kusursuzluk şeytanı o kadar gözlerini bağlamıştı ki en küçük bir hatayı bile üzerlerine kondurmadılar. Sadece şikâyet ettiler, suçladılar, inkâr ettiler.

Şişenin dibini bulana kadar içip iyice sarhoş oldukları bir gecede, eve misafir ettikleri arkadaşlarından birinin odama girmeye çalıştığını anneme anlattığımda, sırf hayat konforları, kutsal sosyalleşme ritüelleri bozulmasın diye annem, Volkan'ın son derece düzgün bir adam olduğunu, uzun süre yurtdışında kaldığını, etrafında kadın eksik olmadığını, yanlış anladığımı söyledi. Öyle olunca, Volkan pezevenginin gece boyunca gözlerini dikerek pis pis baktığını, olur olmaz anlarda dokunarak iletişim kurmaya çalıştığını, gecenin bir vaktinde kapımı zorladığını, üstelik bunu bir defa değil, birkaç defa denediğini anlatıp üstelemedim. O olay ailemle aramızdaki naylondan ilişkinin tamamen kopmasına neden oldu. Artık hepimiz yalnız başımızaydık. Bundan sonrası maskeli balodan ibaretti.

Nihayet annem ve babam boşandılar. Sıkıcı oyun nihayet bitmişti. Boşandıkları gece Ceyhun aramıştı ve bunun bir işaret olduğunu düşünüp tekrar görüşme isteğini kabul etmiştim. O hafta içinde buluştuk, önce Galata'da bir lokantada yemek yedik, sonra Asmalımescit'te bir mekânda oturup geç saate kadar sohbet ettik, bu kez çıkışta evime kadar yürüyerek bana eşlik etti. Eve

davet ettim ama teşekkür edip ayrıldı. Bir şeylerden rahatsız olduğunu, kimi zaman anlatmak istediğini, o anlarda anlatmamak için kendine mâni olduğunu seziyordum. Kendi hayatımın gürültüsünden kulaklarım sağırlaştığı için bir başkasının hayatından gelen kısık sesleri duyacak halde değildim. Yine de bu haline daha fazla kayıtsız kalmayı beceremedim, ertesi hafta Ceyhun'un aramasını beklemeden ben aradım, görüşmek istediğimi söyledim, mutlu oldu. Sonraki ilk görüşmemizde, biraz tuhaf görünmesine sebep olan şeyi üstü kapalı da olsa sormama rağmen sır gibi saklamaya devam edince daha fazla dayanamayıp açıktan sordum.

"Hayatına burnumu sokmak istemem ama bir şeylerin kötü gittiğini seziyorum ve eğer yapabileceğim bir şey varsa anlatabilirsin. Hiçbir şey yapamasam da dinleyebilirim."

Bu kadar açık sorunca üzerinden ağır bir yük kalkmış gibi rahatladı ve anlatmaya başladı. Annesiyle üvey babasının –baba değil, Hadi Amca diyordu– her ikisinin de ikinci evlilikleri olduğunu, Hadi Amca'nın ilk evliliğinden bir kızı ve bir oğlu olduğunu anlattı. İkisi de otuzlu yaşlarındaydı ve babalarından sürekli para almayı huy edinmişlerdi. Üvey babasının oğlu Müjdat neredeyse hiç düzenli bir iş yapmamıştı, ömrünü birtakım saçma fikirleri hayata geçirmek ve kısa zamanda batırmakla geçiriyordu. Kızı Doğa da çok farklı değildi, bir süre Berlin'de kalmış, orada tutunabilmek için sürekli babasından yardım istemiş, beceremeyince geri dönmüş, kısa süre içinde pek çok şirkette işe girip çıkmıştı. Babalarından aldıkları yardım kâfi gelmeyince annesine musallat olmuşlar. Annesinde Alzheimer başlangıcı varmış. Adamın çocuklarının, annesinin hastalığından ne kadar istifade ettiklerini kestiremiyordu Ceyhun; zaman zaman annesinin emekli maaşını çocuklara verdiğini duyuyor ve öfkeleniyordu. Son zamanlarda bazı mücevherlerini de bozdurup onlara verdiğini duyunca daha fazla içinde tutamamış ve üvey babasıyla bu durumu açık açık konuşmuş. Adam çaresizlikten veya çocukla-

rının gazabına uğramaktan korktuğu için ses çıkaramıyormuş. Annesine de bunu tekrar etmemesi için tembihlemiş. Yazık, kadıncağız ne olduğunu, oğlunun neye bu kadar kızdığını tam olarak anlayamamış bile. Böyle olunca koca koca insanların hayatı saçma sapan bir hale dönüşmüş. Hadi Amca'sıyla da iyice kötü olmuşlar, annesi de Ceyhun'a tepki göstermeye başlamış. Bir gün evdeyken üvey babasının oğlu Müjdat çıkagelmiş. Evde soğuk rüzgârlar esmiş. Ceyhun önce sabredip susmuş ama konu açılınca dayanamayıp Müjdat'a annesinden bir daha para istememesini söylemiş. Gerilim yükselmiş, yumruklaşacak hale gelmişler. Annesiyle üvey babası kavgayı zor ayırmış, Müjdat'ın kendilerine daha çok hayrı dokunduğunu söyleyip arka çıkmışlar, Ceyhun'u da vefasızlıkla suçlamışlar. O günden beri onların evlerine gitmiyormuş. Göz göre göre annesinin elindekileri alıyorlardı, unutkanlığının artması yüzünden annesinin durumu ayırt etmesi mümkün olmuyordu. Dördü bir araya gelip Ceyhun'u dışarıda bırakmışlardı. Hiçbiri değil ama annesinin onlarla birlikte hareket etmesi tarifi zor bir kırgınlığa neden olmuştu. "Annem ölseydi, bu kadar üzülmezdim" demişti, "Aklı başında değil biliyorum ama yine de üzüldüm işte."

Ben yine üzerime vazife olmayan şeylere burnumu soktum, Ceyhun'un ihtiyacı olan teselliyi vermeye çalıştım, zor zamanlarına eşlik ettim. Bu kadarına gerek olmadığını içten içe biliyordum, durmayı bilemedim. Gün geçtikçe bana olan ilgisinin arttığının farkındaydım. Yine de hiç beklemediğim bir şey oldu. Evinde kendi elleriyle yemek yaptığı bir akşam vakti bana evlenme teklif etti. Fazlaca duygusal bir akşamdı ve yaptığı teklifi, duygu yoğunluğunun bir patlaması olarak görüp ciddiye almadım. Yemeğin ardından oturmuş eski plaklarından seçtiği birbirinden duygusal şarkıları dinliyorduk. Bir parça kırılmıştı. Ertesi gün teklifini yineledi, ben yine ciddiye almadığımı göstermek için laf kalabalığıyla şakaya vursam da ne kadar ciddi olduğunu anlayıp

telaşlanmıştım. Evlilik fikri aklımın ucundan geçmiyordu fakat itiraf etmeliyim ki Ceyhun, duygularını benim kadar kontrol etmeyi öğrenmiş biri için bile, uzak kalması, karşı konması zor bir karakterdi. Israrcı olduğunu hiç hissettirmeden, karşısındakinin üzerindeki etkisini derinden derinden artırıyordu. Her şeye rağmen bu etkiye karşı kendimi koruyabilirdim, yapmadım. Bilinçli bir şekilde çevremdeki surları yıkmıştım. Gün geçtikçe içimde büyüyen güven hissi, sevgiyle yan yana gelince ona biraz daha bağlanıyordum, o güne kadar çevremde dolanan erkeklerden esirgediğim bütün imtiyazları bir bir önüne seriyordum. Bunları suiistimal etmeden, sabırla, tahammülle, bıktırmadan, hayatını benimle sürdürme isteğini tekrar etti.

Yirmi beş yaşındaydım, annemin, babamın, Yeliz'in nikâh gününe kadar inanmadıkları bir kararla Ceyhun'la evlenmeyi kabul ettim. Nikâh kıyılırken ağzımdan çıkan evet lafına bile şaşırmışlardı. Evlendikten sonraki her gün ayrılık haberinin geleceğini beklemişlerdi ama birkaç ay içinde gerçekleşeceğinden emin oldukları o haberi iki sene sonra duydular.

Evliliğimizin ilk zamanlarında, Ceyhun'un ne kadar aşk dolu olduğunu görünce sevgisine karşılık verme isteğim artıyordu. Her şeyin şüphe çekecek kadar iyi gittiğini görünce biraz geri çekilip tedbirli olmaya başlıyordum ama bir süre sonra bunun haksızlık, hatta biraz daha ileri gidince ona yapılmış bir kötülük olduğunu fark ettim, şüpheyi ve tedbiri bir yana bıraktım, mutluluğumuz daha da arttı. Aramızda sadece yaptığımız işle ilgili tartışma çıkıyordu; ben piyasadaki itibarını kullanarak bana özel muamele yaptırmasını asla istemiyordum, o da ısrarla işlerimin hoşuna gittiğini söylüyordu. Bir süre sonra pes etti, resimlerimle ilgilenmekten tamamen vazgeçti, aramızdaki tek tartışma gerekçesi de böylece ortadan kalktı. Evliliğimiz esnasında annesinin durumu daha da kötüleşmişti. Benim zorlamamla arada bir annesini ziyaret etmeye ikna oldu, zaman geçtikçe bundan mutlu olduğu-

nu görüyordum. Yeniden annesiyle iletişim kurmak ona iyi gelmişti ama annesinin ne hissettiğini bilmiyordum. Kafasındaki olaylar arasında bağlar çok kolay kopmaya başlamıştı.

Ceyhun beni bilinçli olarak kendi ailesinin ortamından uzak tutuyordu. Zaman zaman talep ettikçe bundan her ikimizin de mutlu olmayacağını söyleyip konuyu kapatıyordu. Açıkçası, bu durum benim de işime geldi. Aynı şeyi ben de onun için yaptım ve annemlerle herhangi bir münasebet kurmasının gerekmediğini daha en baştan hatırlattım. Evliliğimizin ilk ayı bitince Yeliz'in de İstanbul'da olduğu bir hafta sonunu fırsat bilip annem, babam, Yeliz, Ceyhun ve ben Teşvikiye'de Hünkâr Lokantası'na gidip bir akşam yemeği yedik. Bana kalırsa son derece sıkıcı bir akşamdı, Ceyhun dışında herkes bir görev duygusuyla orada olduğunun bilincindeydi ve vakti doldurup bir an önce ayrılmak istiyordu. Neden böyle bir buluşma gerçekleştirmek zorunda kaldık bilmiyorum ama sanırım kocam için düşünülmüş bir jestti.

Çocuk lafı geçtiğinde ya da bir yerlerde dolanan bir çocuk gördüğünde Ceyhun'un gözleri parlıyordu. İlk kez karşılaştığı bir çocukla bile saatlerce bıkmadan usanmadan vakit geçirebilirdi. Gittiğimiz yerlerde hiç tanımadığımız kaç tane çocuğun Ceyhun'u bırakıp da anne babasının yanına gitmek istemediğine şahit olmuştum. Bana baskı yapıyormuş gibi görünmemek için, bebek sahibi olma konusundan özenle uzak duruyordu. Konuyu öncelikle benim açmamı bekliyordu, ben de hiç oralı olmuyordum. Çocukları sevmiyordum. Böyle söylemek çok hoş değil, o zamanlar çocuklarla aram pek iyi değildi diyelim. Ceyhun'un delirme düzeyindeki ilgisi yüzünden, daha fazla kayıtsız kalamadım, yavaş yavaş oyunlarına ben de katılmaya başladım. Klasik Ceyhun tavrı her zamanki gibi sorunsuz işliyordu. Artık açık açık bir çocuk yapmaktan konuşmaya başlamıştık, minicik, sevimli, dünya güzeli bir bebeğimizin olması düşüncesi eskisi kadar korkutucu gelmiyordu. Ceyhun'un hevesli hallerini gördükçe sıcak geldiğini bile söyleyebilirim.

Tam çocuk yapma fikrini kabullenmiştim ki bir musibetle karşı karşıya kaldım; gizlice gözlerimin ışığını çalan o sinsi marazla. İlk zamanlar Ceyhun'u telaşlandırmamak için gerçeği söylemedim. Hastalığın nasıl ilerlediğini tam olarak idrak edemediğimden ben de gereken önemi vermiyordum. Gittiğim birkaç doktor birbirinden farklı şeyler söylemişti. Durumun ciddiyeti gitgide artınca daha fazla saklamayı doğru bulmadım. Ceyhun'a söyledim. "Ben galiba kör oluyorum" dedim. Bunu söylerken ağlıyor muydum, hatırlamıyorum. Bu kelimeleri seçtiğimden de emin değilim. Galiba demiş miydim, mesela? Bir umut vermemek için galiba veya benzeri bir kelime kullandığımı sanmıyorum. "Ben kör oluyorum." Gözlerimin içine baktı. "Gözlerimdeki rahatsızlık sandığımdan ciddiymiş, zamanla görme kaybım daha da artacakmış."

Nasıl söyleyeceğimi uzun uzun düşünmüş, biyoloji derslerinde ezberlenmiş bir tanım gibi duygusuzca söylemiştim. Duygusuz olmaya çaba sarf etmiştim. Yeteri kadar acı verici bir durumu daha da katlanılmaz hale getirmek istemiyordum. Evdeki bulaşık makinesinin bozulduğunu söyler gibi, kör olacağımı söyledim. Bugün yağmurda ıslandım der gibi, gözlerimi kaybettiğimi söyledim. Düğmem kopmuş gibi, ayağım burkulmuş gibi, taksi bulamamışım gibi, çanta sapım elimde kalmış gibi. Sıradan, duygusuz, monoton, bir parça muğlak, gerçekliğinin üzerini örter gibi.

Ceyhun inanmadı, inanmak istemedi. İnanmazsa gerçek olmayacağını düşündü, inat etti, direndi. Ağladım mı? Onun gözleri de doldu mu? Kendini tuttu mu? Kendini tutmayı bırakıp o da ağlamaya başlayınca, kan ter içinde kaçtığı gerçekliğin içine birlikte mi yuvarlandık? Orası karanlık. Bildiğimiz sözcükleri yan yana getirerek, art arda sıralayarak o anda yaşadıklarımızı anlatmak pek mümkün değil. Dünya, zaman, hareket durdu bir süreliğine. Ruhun varlık üzerindeki ağırlığını ilk defa ayırt edebildik. Her şey durunca ortalığı kaplayan kör sessizliğin ortasında, içimizdeki bütün sesleri duymaya başladık. İnsanın kanı damarında dolaşır-

ken bir ses çıkarıyormuş, duyduk. Gözlerimizi her kırptığımızda bir ses çıkıyormuş, duyduk.

Ceyhun'un ısrarlı telkiniyle başka bir doktora daha gittik. O da aynı şeyleri söyledi, Ceyhun yine inanmadı. Reddediyordu. Zamanla görmemin zayıflayacağını ve bir gün artık iyice göremez hale geleceğimi, bütün gücüyle inkâr ediyordu. Bir zaman geldi, çaresizlik kalın bir urgan gibi boynuna dolanınca kabul etmek zorunda kaldı. Kendini kandırabilecek bahane bulmakta zorluk çekiyordu. Savaş meydanındaki ağır yenilgiyi kabullenmek kadar zordu. Ben artık boyun eğmişken, onun isyanda ısrar etmesi, bana duyduğu büyük merhametten kaynaklanıyor diye düşünüp mutlu oluyordum.

Bir hafta sonra, bir gece geç saatlerde eve geldi, alışkın olmadığımız bir şeydi. Bir koltuğa oturdu, yüzüme bile bakmadan, "Ben ayrılmak istiyorum" dedi. Edeceğimiz büyük kavgaya hazırlıklı olmak için, akşam boyunca içmişti. "Tamam" dedim, içeri geçtim. Bir gün önce, iki haftalık hamile olduğumu öğrenmiştim, tadına vara vara paylaşacağım bir müjde olarak paylaşabileceğim en uygun vakti bekliyordum, olmadı. Ertesi sabah ilk iş olarak hastaneye gittim. Ceyhun'dan sonra bebeğimizle de olabilecek en kısa vedayla ayrıldım. Gözlerimi sıkı sıkı kapattım, tekrar açtığımda canım yanıyordu ama bitmişti.

İshak kafasını çevirip yüzüme bakmaktan kaçınıyordu, ne diyeceğini bilemiyordu. Üzüntümü hafifletecek bir şeyler söylemek istediğini anlayabiliyordum.

"Bana sorarsan, gözlerin iyi olacak Jülide. Valla seni rahatlatmak için değil, tamamen inanarak söylüyorum. Bak göreceksin, düzelecek. İshak demişti dersin."

İshak'ın gönlünden geçirip de yapamadığını ben yaptım, vites kolunun üzerinden ayırmadığı elinin üzerine elimi koydum. Bir süre öylece kalakaldık.

"Neredeyiz?"

"Niksar civarında."

"Küçük bir kuş kadar hür müyüz?"

"Anlamadım."

"Maksat havamız dağılsın."

Sonsuza kadar uzayan karanlıkların içinde, uzaklığın bir bir yuttuğu tek katlı çirkin evlerden Van Gogh çiçekleri gibi küçük ve cılız sarı ışıklar sızıyordu. İzbede, yalnız başına, sessiz ve sonrasız, içinde yaşayanları kimselerin görmediği, bilmediği evler. Bir şehirden yuvarlanıp oraya düşmüşlerdi. Biz hiçbirinin hikâyesine dokunmadan aralarından öylece geçip gidiyorduk.

Yavaş yavaş dalmak üzereyken İshak'ın sesiyle kendime geldim.

"Jülide, biliyor musun, tam düşerken karşıma sen çıktın."

"Düşerken mi?"

"Evet."

"Karşına çıkınca ne oldu peki?"

"Bir sürü şey oldu işte. Benim için büyük şans." Gözlerinin içi gülmeye başlamıştı ve bu çok nadir gördüğüm bir şeydi. Neşesini bozmak istemedim. Buna rağmen içimden geçen neyse söylemek zorunda hissettim kendimi. Bir başkasının dünyasında olmadık hayallere, temelsiz beklentilere sebebiyet vermek istemem.

"Belki de sana öyle geliyor İshak. Belki de benimle karşılaşman bir şans değil, tam dersine düşüşünü hızlandıracak bir şeydir. Acı bir tesadüf belki."

Yüzüme bakışından söylediklerimi pek ciddiye almadığını anladım. Ne kadar ciddi olduğumu er ya da geç öğrenecekti. Zarar görmemesi için her şeyi yapmaya hazırdım. Bu kez başarabilmeyi umuyordum.

On iki

Uzun yol, ikisinin de hafızasında derin kesikli yaralar açmıştı. Doğru güzergâhta gittiklerini düşünmelerine rağmen hiç beklemedikleri bir anda kaybolmanın şaşkınlığını yaşıyorlardı. Yol boyunca zihinlerinde derinleşen uçurumdan kendi içlerine yuvarlanmışlardı ve o büyük düşüşten sonra yeniden benliklerini bulabilmeleri hiç de kolay değildi. Anlatmanın iyileştirici yanından medet ummuşlardı, anlattıkça yükleri hafifler diye beklediler. Umdukları gibi olmadı. Yaralı geçmişleri onları daha da dibe doğru çekmişti. Eski zaman sayfalarını dikkatle çevirirken aniden üzerlerine hücum eden üzücü hatıralar cesaretlerini kırdı. O âna kadar gerçekliğinden kuşku duymadıkları şeylerin bir bir buharlaştığını izlediler şaşkın bakışlarla. Bütün bunlara rağmen mutsuz olmadılar. Kusur sayıp sakladıkları, utançtan üstünü örttükleri ne varsa, bütün çıplaklığıyla aşikâr olmuş da bundan böyle gizlemelerine lüzum kalmamış gibiydiler. Yola düştükleri andan itibaren birbirlerine ayan oldular; görmeleri gerekeni gördüler, bilmeleri gerekeni bildiler.

Nereden geldikleri ve nereye gittikleri tuhaf şekilde anlamını yitirmişti, hakikat ikisinden ibaretti, geriye kalan her şey, ikisinin yan yana gelebilmesi için ortaya çıkan önemsiz teferruatlar olarak kaldı. Şimdi her ikisi de karşı karşıya kaldıkları bu hakikatin şiddetinden korkuyor, dokunmaya cesaret edemiyor, uzaktan bakmakla yetiniyordu. Ateşi suya dönüştüren o kadim mucize başka bir zamanda, başka bir mekânda ve bambaşka bir manada tecelli etmişti. Sahibini göremedikleri bir ses tarafından yabancı bir yere

çağrılıyor gibiydiler. Çağrıldıkları o yer uzak ve erişilmez görünse de, yine de denemeleri gerektiğini hissedebiliyorlardı. Issız, penceresiz, karanlık bir dehlizin içinden geçmeleri gerekiyordu. Karanlıktan dışarı taşan gölgeleri gayet iyi tanıyorlardı ve korkmalarının asıl sebebi de buydu. Gölgelerin sahipleriyle bir kez daha karşılaşmayı göze alacak kuvvetleri kalmamıştı. Bütün bunlar vazgeçmelerine yetmedi.

O akşam Jülide'nin evinde tablonun karşısında oturmuş konuşurlarken hiç beklemedikleri bir anda ortaya çıkan mucizenin daha ne kadar süreceğini bilmiyorlardı, bir hata yapıp da sona ermesine sebep olmamak için olabildiğince hassas ve temkinli davranıyorlardı. Birbirlerine, yola, radyo cızırtılarına, yol kenarındaki kırık tabelalara, eski şarkılara, yağmuru getirecek bulutlara, mola yerinden aldıkları haşlanmış mısırın kokusuna, yaşlıların yarım yamalak hatırladıkları rivayetlere ve bu apansız mucizeye inanmaya devam ettiler.

Gece yarısında Refahiye'yi geçip Sünebeli Geçidi'ne varmışlardı. "İyi geldik" dedi İshak. Bununla yolculuk süresini mi, gün boyu geçmişle giriştikleri çetin savaştan muzaffer çıkmayı mı kastetti, belli olmadı. Belki her ikisini de kutluyordu kendince. Jülide'den bir ses çıkmayınca "Uyuyor musun?" diye sordu. "Hayır, uyumuyorum" diye cevap verdi Jülide. Yüzü yan tarafa dönük olduğu için gözlerinin açık mı kapalı mı olduğu anlaşılmıyordu. "Sesin çıkmayınca uyudun sandım" dedi İshak. Jülide yüzünü kendisine doğru döndürünce kızarmış gözlerini fark etti. Gözlerindeki kızarıklığa sebep, yorgunluk ya da uykusuzluk mu, yoksa o uğursuz hastalık mı, emin olamadı. Bir şey söyleyip de durduk yere ortamın tadını kaçırmak istemedi. "Yaklaştık mı?" diye sordu Jülide. İshak bakışlarını yoldan ayırmadan sırtını arkasındaki koltuğa doğru iyice yasladı, direksiyonu tek eliyle tutuyordu, hafifçe gerinirken bir elini başının arkasına koydu. Varacakları yere yaklaşmışlardı yaklaşmasına ama bundan bir türlü mutlu ola-

mıyordu. Asıl yaklaştıkları şeyin bugüne kadar kaçtıkları olduğunu seziyordu. Görünmeyen bir el, yanına hiç ummadığı birini katıp uzak durmak istediklerine götürüyordu onu. Neye uzak durması, neye yakınlaşması gerektiğini idrak etmekten aciz olduğunu iliklerine kadar hissetti. Bütün doğruları altüst olmuştu, kafası darmadağındı. Bir yandan bilmek istiyordu, diğer yandan ne olacağından habersiz sürüklenmeye razı geliyordu. İçine buz gibi bir ürperti yayıldı, o an bir şey olsa, onca yolu gözünü bile kırpmadan geri dönmeyi kabullenebilirdi. Jülide'ye bakınca bu fikirden hemen vazgeçti, onunla birlikte olduğu sürece yolun sonunda neyle karşılaşacağını umursamadığını düşündü. Aslında tek istediği şey Jülide'ye yakın olmaktı, kendi kendine de olsa bunu itiraf etmek İshak'ı rahatlattı. "Yol yordu ama yaklaştık sayılır." Kendi kendine konuşurmuşçasına cevap verdi. Sonra kutlamak için küçük bir çocuğun yanağına dokunur gibi sevinçle direksiyona hafifçe vurdu. "Aferin ulan. Sana harcadığım her kuruş helal olsun." Jülide de gülümseyerek katıldı İshak'ın mutluluk gösterisine.

Çok geçmeden İliç'e vardılar. İlçe merkezine dönen yola girince kaskatı kesildi İshak, kanı çekildi, beti benzi attı, yüzü soldu. Hali tavrı bir anda değişmeye başladı, yüzünde biraz önceki mutluluğundan eser kalmamıştı. Yol boyunca anlatarak çağırıp durduğu geçmişin hayaletleri bir anda önüne çıkıp üstüne çullanmıştı. Tanıdık binaları görünce bölünmüş uykularına geri dönmüştü İshak; herkesin sığdığı bir eve fazla gelmesine, o evin eşiğinden her girdiğinde geri gönderilme korkusuna. Giderken bıraktığı izlerin bir kısmı yeniden karşısına çıkmıştı ama her şey çok geride kaldı diye rahatlamaya çalışıyordu. Tanıdık binaların kapısında gördüğü hayalî suretler, hareketsiz bir şekilde ve sanki orada olmasından hoşnutsuz bir halde İshak'a bakıyordu. Çocukluğuna düştü, ilk kuyusuna, ilk yangınına, ilk yalnızlığına düştü. İshak'ın bu ani değişikliği, Jülide'nin de dikkatini çekti. "İyi misin İshak?

Bir şey mi oldu?" İshak bilincini yitirmiş, nerede olduğunu bilmez bakışlarla Jülide'ye baktı. "İyiyim. Araba, yol biraz yordu." Cesaretini toplamak için Jülide'nin yüzüne bakmaya devam ediyordu. Karanlık bir mağaranın içinde yolunu bulabilmek için bir pusulaya bakar gibi, gözlerindeki ışığa dikkat kesildi. Bilinci açılmaya başladığı ilk anda, Jülide'nin gözlerindeki ışığın bir gün söneceğini ve o gün Jülide'yle birlikte kendisinin de karanlıkta kalacağını düşündü. Tarifsiz bir acıya kıskıvrak yakalanmıştı. Her şey iç içe geçti. Jülide olup bitene anlam verememesine rağmen, İshak'ın neredeyse merhamet dilenen bakışlarına bütün cömertliğiyle mukabele etti. Genç kadının yüzüne baktıkça yüreği genişledi İshak'ın; göğsü ferahladı, dilindeki bağ çözüldü, sükûnet buldu. Bir süre duran kalbin yeniden çalışmaya başlaması gibiydi bakışmaları, geceyi ateşler içinde annesini sayıklayarak geçiren öksüz çocuğun sabaha karşı ateşinin düşmesi gibiydi.

Ortalıktan el ayak çekilmişti, yol kenarındaki lambalardan bir kısmı yanmıyordu. İshak karanlığın içinde ağır ağır yol alırken bir şey arar gibi dikkatle etrafına bakınıyordu. "Şimdi nereye gidiyoruz?" diye sordu Jülide. Aynı cümleyi içinden tekrar etti İshak, şimdi nereye gidiyoruz, şimdi nereye gidiyoruz, bir yandan da sağa sola bakmaya devam ediyordu. Bu her yanı dikenli soru ikisi arasında sürekli gidip geliyor, dokunanın parmaklarını kan içinde bırakıyordu. 'Herkesin gittiği yerin aksine gidelim,' diye içinden geçirdi sonra. İnsanlar nereden kaçıyorsa biz tersini yapalım. Jülide'nin cevap beklediğini fark edince daha fazla sabrını zorlamak istemedi.

"Buralarda bir otel vardı, ona bakınıyorum. Ana cadde üzerinde diye hatırlıyorum ama bir paralel sokakta mıydı acaba?"

Jülide de etrafına bakınmaya başladı. Olur da göremeden önünden geçip gideriz endişesiyle bütün tabelaları okumaya başladı. Bir süre sonra İshak bir şeyler hatırlar gibi olunca birden durdu, arkadan gelen birkaç arabanın geçişini bekledikten sonra

geri geri gitmeye başladı, sağ tarafındaki sokağın başında hatırlamaya çalışır gibi birkaç saniye durdu, direksiyonu o yöne kırıp sokağa doğru sapar sapmaz yüzü aydınlandı.

"Buldum işte. Baştacı Otel."

Arabayı otelin önüne park etti İshak. "Burası mı?" deyip ağır ağır ilerlemeye, bir yandan da şüpheci gözlerle oteli incelemeye başladı Jülide. Bir beklenti içinde değildi ama yine de aramalarına değer bir yerle karşılaşacaklarını umuyordu. Üç harfin karanlıkta kaldığı ışıklı tabelada otelin isminin üzerine kocaman bir kral tacı yerleştirmişlerdi, binanın ön yüzü cam cepheyle kaplanmıştı, çivit maviye boyalı yan duvarlar çıplak kaldığı için cam kaplama otele tuhaf bir dekor havası veriyordu.

İshak, yaldızlı sarı alüminyum kapıyı yavaşça itti, Jülide'ye geçmesi için yol gösterdi, birlikte hemen karşılarında duran resepsiyona doğru yürüdüler. Küçük el çantalarını resepsiyonun önüne bıraktılar. Genç bir çocuk oturduğu sandalyeden kalkıp "Hoş geldiniz" diyerek onları karşıladı. Simsiyah gür saçlarının yanları jöleyle iyice bastırılmış, üst kısmı havaya kaldırılmıştı, özenle biçim verilmiş kirli sakalı, vücudunun bütün hatlarını belli edecek kadar üzerine yapışan, tıraş edilmiş göğsünü belli edecek kadar düğmeleri açık daracık beyaz bir gömleği vardı. "Oda bakmıştık" dedi İshak. Resepsiyoncu çocuk ikisini şöyle bir süzdükten sonra, "Konaklama kaç gün olacak?" diye o an kendisinden hiç beklenmeyen kurumsal bir ciddiyetle sordu. "Şimdilik bir gece görünüyor ama belki iki gece olabilir" diye aynı ciddi tonda cevap verdi İshak. Jülide hiç konuşmadan, merakla etrafını inceliyordu. Resepsiyonun hemen önünde birbirleriyle karşı karşıya duran, suni deriden, kolçaklarının üzeri sigara yanıklarıyla benek benek olmuş alizarin kırmızısı koltuklara baktı. İki koltuğun arasında, ayaklarındaki simleri dökülmüş eskitme bir orta sehpa duruyordu. Karşı duvarda asılı duran led ekran televizyonda bir Hint dizisi oynuyordu. Resepsiyon bankosunun önünde şerit şeklinde

bankoyu dolanan patlıcan moru aydınlatma, her yandan insanın üzerine saldırır gibi bas bas bağıran renkler, olur olmaz her eşyada kullanılan parlak altın sarısı simler, ortama ferahlık vermediği gibi, kasveti katbekat artırıyordu. Koku makinesinden gelen ses Jülide'nin bir anda irkilmesine neden oldu, ortalığa ağır, rahatsız edici bir lavanta kokusu yayıldı. Gece yarısı düştükleri bir Zeki Demirkubuz otelinde, kederli ve yorgun geçen günün gecesinde, yol kenarındaki sokak lambalarıyla parçalanmış karanlığın içinde, içlerindeki darlığa derman olacak bir aydınlık arıyorlardı. Lobi olarak düzenlenmiş salondaki her şeyin üzerine üzerine geldiğini hissetti Jülide. Daha fazla bakmaktan vazgeçip dikkatini çevresindeki insanlara yöneltti.

Resepsiyoncu çocuk önünde duran bilgisayar ekranındaki Facebook sayfasını kapatıp odaları kontrol etmeye başladı. "Kimlikleri rica edebilir miyim?" diye zorlama bir kibarlıkla konuştu. Uzattıkları kimlikleri aldı, yanda duran dolaptan çıkardığı iki kartın üzerine kimlik bilgilerini ağır ağır kaydetmeye başladı. Kalemi sol elinin bütün parmaklarını birleştirerek tutuyordu. Genç çocuğun kalemi böyle acayip tutarak nasıl yazabildiğine şaşırdı Jülide. Kayıtları tamamladıktan sonra elindeki tükenmez kalemin ucuyla kutucukları tek tek işaret etti. "Şuraya ad soyad, telefon, şuraya da imza." İshak gösterdiği yere bilgileri yazıp imzaladı, kalemi Jülide'ye verdi, o da söyleneni yaptıktan sonra kartları ve kalemi çocuğun önüne bıraktı. O esnada yanlarına orta yaşın biraz üzerindeki otel görevlisi adam sessizce yaklaşmıştı. İshak'la Jülide bir an adama bakıp tekrar önlerine döndüler. Resepsiyoncu, duvarda asılı duran, her odanın numarasının yazılı olduğu anahtarlıktan iki anahtar alıp masanın üzerine koydu, kurulmuş gibi konuşuyordu. "Bayanın 201, sizinki de 202. İkinci katta. Ödemeyi isterseniz şimdi, isterseniz çıkışta yapabilirsiniz. Odalarda sigara yasak. Kahvaltı saat altı buçukla dokuz buçuk arası." Jülide anahtarları görünce İshak'a baktı. İshak'tan bir hareket göremeyince bu kez resepsiyoncu gence döndü. "Biz iki kişilik bir oda istiyoruz. Ayrı ayrı odalar istemiyo-

ruz." Ortalığı buz gibi bir hava kapladı. İki elini aralarındaki bankoya yaslayan genç, durduk yere başımıza hadise çıkarmayın edasıyla baktı. "Bayan burası aile müessesesi. Evlilik cüzdanı ibraz etmeyen çiftlere çift kişilik oda veremiyoruz. Kanuni olarak sorumluluğumuz var." Jülide'nin kabullenmeye niyeti yoktu. "Kanuni olarak böyle bir sorumluluğunuz yok. Biz aile müessesesine zarar veriyor gibi mi görünüyoruz?" Adam karşılık vermeden İshak lafa girdi. "Kardeş bizim cenazemiz var burada. Babam vefat etti. İstanbul'dan geldik." İshak'ın çıkışı herkes için yersiz olmuştu. Ne resepsiyoncu ne de Jülide söyleyecek bir şey bulabilmişti. Ortadaki belirsizlik, gerilimin gittikçe yükselmesine neden oluyordu. Aralarındaki psikolojik savaş büyüyordu ve henüz geri adım atmaya niyetlenen yoktu. O âna kadar ses çıkarmadan olanları izleyen otel görevlisi adam lafa karıştı. "Sen Sefer Abi'nin oğlu musun?" İshak, "Tanıyor musunuz babamı?" diye heyecanla adama döndü. Adamın konuşmaya dahil olmasıyla yüzü ışıldamıştı. Jülide de şaşırmıştı adamın çıkışına. Görevli, "Tanıyorum ya. Senin baban da tanır Sefer Abi'yi" diye resepsiyoncu gence döndü, "komşumuzdu bizim. Bugün cenaze vardı. Allah rahmet eylesin." Adamın sözlerinden sonra ortalık bir parça yumuşadı. "Başın sağ olsun" dedi resepsiyoncu. Görevli adam, "Sen beni hatırlamadın ama aynı sokakta oturuyorduk. Halanın kocasıyla akrabayız biz. Hısım sayılırız" dedi İshak'a. İshak da "Kusura bakmayın, ben buradan çıkalı çok zaman oldu. Hatırlamadım. Gerçi söyleyince biraz hatırlar gibi oldum" diye cevap verdi. Resepsiyoncu bu konuşmaların ardından anahtarlıktan bir başka anahtarlık çıkardı. Bu kez, 'iyi tarafıma denk geldi, yanımdaki şu adama dua edin, yoksa asla vermezdim' havasındaydı. Müşteriye hizmet satmaktan çok, ihtiyaç sahiplerine yardım eder gibi bir tavrı vardı. "302 numara. Üçüncü kat. Süit odamız."

"Teşekkür ederim" deyip anahtarı aldı İshak. Jülide'yle birlikte asansöre yöneldi. Resepsiyoncu ve görevli adam arkalarından bakıyordu.

Odaya girer girmez Jülide, "Havasızlıktan ölürüz burada" deyip pencereyi açtı. İçeriye gecenin serinliği doldu. Nefes almakta güçlük çekmelerinin nedeninin havalandırılmamış oda olmadığını ikisi de biliyordu. Gide gide bir belirsizlik vadisinin ortasına varmışlar, vadinin iki yanını çevreleyen sarp dağların arasında bağırdıkça kendi seslerinin yankısından başka hiçbir karşılık alamamışlardı. Bir süre sessiz sedasız camdan dışarı baktılar. "Deniz olsa aynı Zeytinburnu" dedi İshak. Jülide gülümseyerek, "Süit odanın keyfini çıkaralım" diye karşılık verdi ve çantasını alıp banyoya gitti, bir süre sonra pijamasıyla geri döndü ve "Bir an önce yatmak istiyorum" diyerek kendini yatağa bıraktı. İshak odanın ışığını söndürdü, üzerindekileri çıkardı, yanında getirdiği ince kumaştan pijamasını giyip çekingen tavırlarla yatağın diğer yanına uzandı.

Daha önce hiç gelmediği, haritada yerini göstermekte bile zorluk çekeceği uzak bir şehrin küçük bir otelinde, neredeyse hiç tanımadığı bir adamla, ucuz deterjan kokan çarşafla kaplanmış rahatsız bir yatakta yan yana yatıyordu Jülide. Bütün riskleri, olası tehlikeleri göze alarak, deliliğin özgürleştirme vaadinin peşine düşmüştü ve şimdi de bunu yavaş yavaş hak ettiğini hissediyordu. Kim görse bu yaptığının bir delilik olduğunu söylerdi. Son bir haftadır aklî olan her şeye kayıtsız kalmak gibi bir ruh haline bürünmüştü. Bu kayıtsızlık bıçak sırtında yaşamasına neden oluyordu, başına gelmesi muhtemel türlü türlü belalara karşı kendini korunmasız bırakarak hayatla inatlaşmak imkânını bulmuş ve geri adım atmamıştı. Alıp başını gitmek isteyen bir adamla karşılaşınca aradığı fırsat tam da buymuş gibi öne atılmış ve adamın peşine takılıp sonu belirsiz bir muammanın içine bile isteye zincirlemişti kendini. İshak'ın karşısına çıkacak bütün kötülüklere ortak olmuştu. Üzerinde zerre düşünmeden, harap bir sandalla fırtınalı denizin ortasına atılmıştı.

Çok özlediği bir şeye kavuşmak gibiydi yaşadıkları. Ödemesi gereken bütün bedelleri sırayla ödeyerek ruhunun kelepçelerin-

den bir bir kurtuluyordu. İpin üstündeki cambaz gibi hayatı hafife alarak, geçmişindeki yaraların hesabını soruyordu. Kendini, hayallerini, geleceğini öne sürerek blöfünü artırmış, bundan böyle kaybedecek hiçbir şeyinin olmadığını cümle mahlûkata göstermişti. Gizli gizli zevk duyuyordu olup bitenlerden. Korkusuz ve çırılçıplak, kollarını iki yana açmış, yüzünde sonsuz bir gülümsemeyle, gece yarısı için şimdiden pusuya yatmış kâbusların önüne çıkıyordu. Kendini feda etmeye razı geldiği anda ölümsüzlüğün sırrına ermiş masal kahramanları gibiydi; artık ne acımasız devlerden korkuyordu ne de zehrine şifa bulunmaz yılanlar padişahından. Kendi çarmıhını taşıyacak kadar, kendi kuyusunu kazacak kadar, kendi ateşini harlayacak kadar büyük bir teslimiyet içindeydi. Bin yaşına gelmiş, ellerindeki deriler dokunsan yırtılacakmış gibi incelmiş, kırklara katılmış, her şeyi bilmenin ağırlığından sırtı kamburlaşmış, ayak bastığı her yeri kendine mezar bilen efsunlu kadınlar kadar sükûnet bulmuştu.

"Eviniz buraya yakın mı İshak?"

"Evet yakın. Burayı ararken iki kere önünden geçtik."

"Neden söylemedin?"

"Bilmem, sebebi yok. İlk gördüğümde benim evimmiş gibi gelmedi. İkinci kez önünden geçmek istedim. İkinci geçişimde daha dikkatli baktım bu sefer. Evet, çok tanıdıktı ama yine de benimmiş gibi değildi. Bir eve benim evim diyebilmek için orada yaşamış olmak yetmiyormuş, onu anladım. İnsanın aradan uzun yıllar geçtikten sonra evini ilk gördüğünde içinde bir nehrin coşkuyla çağlaması gerekmez mi? Üzerinde duran karanlık bulutların bir anda dağılması gerekmez mi? Tam o an çok sevdiği bir şarkıyı duyar gibi olmaz mı? Bana öyle olmadı. Hiçbiri olmadı."

Gürültüyle müzik çalan bir araba geçti otelin önünden, gitgide uzaklaşan sesi dinlediler, arabadan gelen ses duyulmaz olunca, ortalık yine kasaba sessizliğine gömüldü. İkisi de gözlerini sabit noktalara dikmiş, bir kurtarıcı gibi gelip ellerinden tutacak olan

uykuyu beklerken, İshak'ın hırıltı gibi yükselen sesi bu umudu tamamen ortadan kaldırdı.

"Jülide ben sana bir konuda yalan söyledim."

On üç

Nereden anlatmaya başlayayım Jülide? Kelimelerin kifayet etmeyeceğini bile bile söze girmek kadar elem verici ne olabilir? İnsan sonu kötü biten bir hikâyeyi anlatmaya nereden başlayacağını bilemiyor, sen söylemiştin. Şimdi ben de aynı durumdayım. İçimdeki hararetli sıkıntıyı giderecek serin sözler peşindeyim. Hangi kelimeden medet umduysam bir jilet gibi boğazımı, dilimi paramparça etti. Ne söylesem bir yanıyla yarım kalacak, biliyorum. Kendini anlatabilmek diye bir hurafe var, işimize geldiği için körü körüne inanıyoruz. Bu dünyada kim kime kendini anlatabilmiş ki?

Aslında sana yalan söylemedim, bazı şeyleri anlatamadım, anlatmaya dilim varmadı. Yaptığıma anlam veremeyeceğini, garipseyeceğini, kınayacağını, bakışlarının değişeceğini düşünüp sakladım. İçimdeki utanç son üç yıldır her Allah'ın günü ceberut bir sis gibi yürüdüğüm yolun üstüne çöküyor. Şimdilerde yavaş yavaş sıyrılıp çıkıyorum o koyu gri örtünün içinden.

Hayatın bir döneminde farkına varmadan kendi ayaklarımızla düştüğümüz ecel gibi bir yer var. Ne ileri gidebildiğimiz ne geri dönebildiğimiz bir yer orası; kocaman bir boşluktan ibaret. Yaşamak için de, ölmek için de geç kaldığımız yer. Zamanın hükmünü yitirdiği bir durağanlık. Birbirine çok benzeyen sokaklarda yön duygusunu yitirince yaşadığımız kaybolma hissi. Bomboş, sessiz, her yere uzak. Her yere, insanın kendi varlığına bile uzak. Bir rüyada konuşmak, bağırmak için ağzını açtığında sesinin çıkmaması hali. Adımların gitgide ağırlaştığı yer. Oraya gelince –savru-

lunca mı demeliyim?– neden sorusunun bir hükmü kalmıyor. Sen de sorma. Oradaydım.

Şişli'de endüstri meslek lisesinin son sınıfına geçtiğimde bir araba tamir servisinde stajyer olarak işe başladım. Servisin sahibi Namık Amca babamların eski bir tanıdığıydı. Zamanında küçük bir tamirci olarak işe başlamışlar, sonra işi büyütüp koca bir servis kurmuşlar, iyi para kazanınca araba ve yedek parça satışına başlamışlar, çok geçmeden de bodrum katından kiracı olarak girdikleri dört katlı binanın tümünü satın almışlar. Çalıştığım yer hem okuluma hem de kaldığım yurda yakındı, bazen tek otobüsle, bazen de yürüyerek gidip geliyordum. Liseyi bitirince diğer çocuklar ne yapıyor diye etrafıma bakındım, onlardan görüp heveslendim, iki yıllık meslek yüksekokuluna kayıt yaptırdım. Yüksekokula başlayınca, serviste birlikte çalıştığımız üç kişinin birlikte kaldığı bekâr evine yerleştim. Bir yandan çalıştım, bir yandan okula devam ettim. Akşamları arkadaşlar kahvede okey, pişpirik, hoşkin oynarken, ben evde sahaflardan aldığım kitapları okudum. Okulu hiç zorlanmadan vaktinde bitirdim. Askerliği kısa dönem yapabilmek için dört senelik fakülteyi açık öğretimde tamamladım. Kısa dönem askere gittim geldim, yine aynı yerde çalışmaya başladım. Evim gibi olmuştu servis. Ne Namık Amca'nın ne de oğlu Aykut'un bana karşı bir kötülüğünü gördüm. Hakkıma her zaman riayet ettiler. Ben de iyi niyetlerini, güvenlerini asla suiistimal etmedim, herkes bir çalışıyorsa ben iki çalıştım, tek bir gün sebepsiz yere işimi aksatmadım. İşyerinde büyüdüm, meslek sahibi oldum, insan tanıdım, hayatı gördüm. Daha görmediğim çok şey varmış, onun da sonradan farkına vardım. Meğer insanın iştahını asıl kabartan, lezzetli yemekler değil, başka insanların etiymiş. Başkasının eti, kanı dişine değmedikçe gözü doymuyor. Bir şeyden korkacaksan, gulyabaniden, ecinniden, kara koncolostan değil, insandan korkacaksın. Benim insandan yana bir korkum vardı ama aslını istersen o da geçti.

Nurten'in işe başladığı zamanı dün gibi hatırlıyorum. Gelişi, çalışanlar arasında hafif bir dalgalanmaya sebep oldu. Kısa sürede herkesin ilgisini üzerine çekmeyi başarmıştı. Benim kaldığım bekâr evinde bile bazı geceler Nurten'den söz açılıyordu. Evdekiler yere serdikleri gazete kâğıtlarının üzerinde yemeklerini yedikten sonra, portakal ve kuruyemiş eşliğinde sohbet ederken birbirlerine Nurten'le ilgili şeyler anlatıyorlardı. Çok güzel bir kadın değildi belki ama alımlı, dikkat çekici bir yanı vardı. Sadece görünüşü değil, hali tavrı da karşısındakini etkileyecek bir işveye sahipti. Erkekler bir bahane bulup Nurten'le konuşmak için fırsat kolluyordu. İlk zamanlardaki çekingenliğini üzerinden atınca, Nurten de çevresindeki bu ilgi halesinden hoşnut olmaya başladı, bütün havası iyiden iyiye değişti. Yıllardır orada çalışıyormuş gibi bir özgüvene sahip oldu. Öğle yemeklerini yediğimiz yemekhanede Nurten'in etrafında bol kahkahalı bir şenlik ateşi yanıyordu. Ben o ateşe biraz uzak duruyordum. O müsaade etmeyince daha fazla uzak kalmayı başaramadım. Bir öğle vakti, yemekhanenin bir ucunda yalnız başıma, dalgın bir vaziyette yemeğimi yemeye başlamışken Nurten'in sesiyle kendime geldim.

"Afiyet olsun. Oturabilir miyim?"

Oturmak için benden izin istemesine bir anlam veremedim. Kafamı kaldırmış, boş ve anlamsız gözlerle Nurten'e bakıyordum. O ânın tuhaflığıyla bocaladım, bir şey diyemedim. Elindeki tepsiyle öylece ayakta durup yüzüme bakmaya devam edince kendimi toparladım.

"Tabii buyurun."

Nurten hemen karşımdaki sandalyeye oturdu, tepsisini özenle önüne yerleştirdikten sonra kâğıt peçeteyle kaşığını çatalını sildi. Çantasından çıkardığı ıslak mendille uzun uzun elini ovalayarak temizledi. "Burada kalsın, yemekten sonra kullanırız" deyip ıslak mendil paketini aramıza koydu. Kullanırız derken sesinin tonu mu değişti, ben mi kafamda kurdum, emin değilim. Çorbasına

biraz tuz ve karabiber kattı, yavaş yavaş karıştırmaya başladı. Tabağın yanına kaymış karnıyarığı düzgünce tabağın ortasına getirdi, bıçakla hafiften içini kurcaladı. İyi piştiğinden emin olmak ister gibi kıymaları yokladı. Her hareketini o kadar özenle yapıyordu ki yemeği sanki o an kendisi pişirip hazırlamıştı. Dikkatimi ellerinin maharetinden alamıyordum. Öyle hünerli dokunuyordu ki tabağındakiler bu sayede değişmiş de artık aynı şeyi yemiyormuşuz gibi geldi. Mahareti sayesinde elleri daha çekici, daha zarif ve ince görünüyordu. Yemek öncesi merasimini tamamlayınca, küçük lokmalarla ama beklediğimden biraz daha hızlı yemeye başladı. Bir yandan yemeğini yerken, bir yandan da gülümseyen bir yüzle benimle konuşuyordu.

"Nurten benim ismim. İki hafta oldu başlayalı. Aykut Bey'in sekreteriyim."

"Biliyorum. Hayırlı olsun. Ben de İshak. Servis bölümünde çalışıyorum."

"Memnun oldum. Ben de biliyorum sizi. Namık Bey'le, Aykut Bey sizi epeyce seviyor. Diğerlerinden farklı muamele ediyor."

"Nasıl farklı?"

"Yanlış anlamayın. Seviyorlar, güveniyorlar. Ne olsa, 'İshak halleder,' diyorlar. Size çok güveniyorlar. Ne güzel bir şey. İki hafta içinde fark ettim. Demek ki buna layık birisiniz. Ne mutlu."

O gün yüz yüze ilk tanışmamızdı. Yemek bitince ıslak mendili kullandık, teşekkür ettim, yanından ayrıldım. Sonraki günlerde, her karşılaştığımızda senelerdir tanışıyormuşuz gibi konuşmaya başladı Nurten. Bana özel bir şey değildi, huyu böyleydi. Yeteri kadar sevilmemiş insanlar gibiydi; yeni tanıştıklarının çok sevmesi için özel bir gayret içine giriyordu. Yüzünden anladım, belli etmedim.

Üç dört ay geçtikten sonra servisin ücra köşelerinde zehirli bir dedikodunun karanlık izleri belirmeye başladı. İçinde hasedin, fesadın, fitne fücurun cerahat gibi biriktiği o uğursuz dedikodu

iyice semirince, sağından solundan delikler açılmış, oradan çıkan kötü koku her yerden duyulmaya başlamıştı. Neymiş efendim, Nurten'le Aykut işi pişiriyorlarmış, Aykut kızı kendine dost tutmuş, yakın zamanda ev açacakmış. İnanmadım tabii. Bir, bu kızın gözleri velfecri okuyor diyenler aslında nasıl yaralı olduğunu, sevgisizlikten kalbinin nasıl toprak gibi kuruduğunu görmüyorlardı, iki, Aykut evliydi, daha üç buçuk yaşında bir çocuğu vardı. Her şey bir yana, Namık Amca, Aykut'un karısı Hande'yi oğlundan bile daha çok seviyordu. Böyle bir şeyi duyacak olursa bu dünyayı Aykut'a dar ederdi. Aykut istese de babasının korkusundan başka bir kadınla ilişki yaşamaya cesaret edemezdi.

Hayatın bir matematiği, hendesesi, mühendisliği olsa ben haklı çıkardım. Yokmuş. Bir zaman kafa yordum, baktım ki benim havsalam kâfi gelmiyor, bıraktım. Cennete bahçe demek, cehenneme ateş demek cahiller içinmiş. Hiçbir şey o kadar basit değil. Biz zannediyoruz ki insan ölünce çürümeye başlar. Doğru değil. İnsan doğduğu andan itibaren çürümeye başlıyor. İnsanı çürüten ölüm değil, hayattır. Başkasından değil, kendimden biliyorum.

Aykut, dedikoduların önünü almak için, fazlaca gevezelik eden birkaç kişiye ibretiâlem olsun diye sert çıktı, huzuru bozdukları için tazminatlarını verip aynı gün işten attı. Korku merakın önüne geçince dedikodunun yolu kapandı, bir daha da aylarca kimseden bu mesele hakkında tek kelime duymadım. Ta ki Aykut'la birlikte sohbet ettiğimiz o geceye kadar.

Bir akşamüzeri iş çıkışında Aykut, "Seninle bir şey konuşmamız lazım" diyerek yanına çağırdı. Odasında oturacağımızı zannederken dışarı çıktık, arabasına bindik, Bomonti'de küçük bir meyhaneye gittik. Yol boyunca ağzını açmadı. Garson gayet güler yüzle ve saygıyla bir masaya buyur etti. Masayı bizim için ayırmış gibi davranıyordu. Bana yarım ağızla bir hoş geldin dedikten sonra sürekli Aykut'la muhatap oldu. Siparişleri de Aykut verdi. Kendisine rakı söyledi, bana da nar suyu. Konuşmamız lazım

dediği o şeye bir türlü giremiyordu. Hareketlerindeki gerilim bana da bulaşıyor, her zamanki gibi sohbet etmemizin önüne engel oluyordu. Birazdan bir şeyler olacağını bilmenin tedirginliğinden bir türlü kurtulamadık. Ortamı yumuşatmak için son bir denemeye girişti.

"Bu haydariyi, bu zeytinyağlı favayı, bu taratoru, bu şakşukayı İstanbul'da yiyebileceğin iki yer vardı. Biri burası, Mehdi Abi'nin yeri, diğeri de Samatya'da rahmetli Peruklu Niko'nun yeri. Peruklu Niko vefat edince mezeleri bozdular. Şimdi sadece burası kaldı. Mehdi Abi bu taratoru bir de tahinli yapar. Lezzetinden, sevincinden oturur ağlarsın. Ağlarsın diyorum bak. O kadar iddialıyım. Vedat Milor'u sokmadı buraya. Adam kamerayı almış gelmiş kapıya. 'Kusura bakmayın,' demiş, 'buraya gelen müşterilerimiz bize yetiyor. Siz misafirimizsiniz ama kamerayla girmenize müsaade etmem.' Düşünebiliyor musun? Buyurun misafirim olun ama çekim yaptırmam demiş. Adamın ne para pulda gözü var ne şan şöhrette. Namı yürüyeceği kadar yürümüş ortamlarda. Ego, kibir sıfır. Karşılığında altın versen kendi yemediği şeyi müşterinin önüne çıkarmaz. Sen efendi olursan dünyanın en kibar insanı olarak muamele eder. Haddini aşana da ağzının payını o dakika verir. Adap bilmeyen adamı, evime sokmayacağım adamı mekânıma da sokmam der. Burayı evinden ayırmaz, öyle söyleyeyim."

"Helal olsun adama" dedim. Etkilendiğim için değil, samimi görünmek, Aykut'un bir an evvel konuya girebilme cesaretini artırabilmek için. "Kalmadı böyleleri" diye ekledim. Aynı derde ortak olduğumuzu görünce gerilimi bir nebze olsun dağılmıştı. "Mehdi Abi Allah gecinden versin göçüp gidince aha şu enginar ezmesini de göremezsin" deyip elindeki tabağı önüme uzattı. Ben de bu akşam ölebilirmiş gibi bir iştahla yemeye başladım enginar ezmesini. İkimiz de rahatlamıştık. Aykut'un dilinin bağı çözüldü.

O gece benden bir şey istedi. Basit bir rica değildi. Birinden kolay kolay istenemeyecek bir iyilik. Ben ya işin ciddiyetini kav-

rayamamaktan ya da bir gelecek planım olmadığından kabul ettim. Gelecek planı bir yana dursun, başımı yastığa koyduğumda ertesi günü bile düşünmüyordum. İhtiyatlı davranmak için herhangi bir sebebim yoktu.

Geride bir yerde kaldım ben. Dünde kaldım. Üzerinden ne kadar zaman geçerse geçsin önemi yok. Dünde kaldım. Hevesim kaçtı, durdum. Sonra ayaklarım sana bahsettiğim o tuhaf yere götürdü beni. Geride kalanların gittikleri yere. Bu yaşa gelmiş adamın söyleyeceği şey değil ama ben herkese küstüm Jülide. Bildiğin çocuk gibi küstüm. Kırgın çocukların oyunu terk etmesi gibi, alıp başımı giderim sandım, olmadı.

Aykut'un benden istediği şeyi senelerce düşünsem aklıma gelmezdi. Aklıma gelmeyeni söyledi. Zaman zaman gözlerimin içine bakarak, zaman zaman da gözlerinde biriken yaşı saklamak için ince uzun bardağının içine bakarak konuştu. Sebebini bilmiyorum ama Aykut'un ağlayabileceğini hiç tahmin edemezdim. Ağlamayan insanlar vardır bu hayatta, Aykut da onlardan biri diye düşünürdüm, yanıldım. Kötü biri olduğuna inandığımdan değil, galiba yüzüne ağlamayı yakıştıramıyordum. Belki de teklifini kabul etmeme tek sebep budur. Uzun zaman kendime makul bir gerekçe aradım ve bunu buldum: Aykut yanımda ağladı, ne yapsaydım?

Söze başlamadan evvel, yüzü bir anda anlatacağı meseleye uygun bir hale büründü. Sihirli değnekle dokunulmuş gibi aniden değişti adam. İlk andaki gerginliğimiz daha da yükselince bütün vücudum yay gibi kasılmıştı. Pişmanlık emareleri içimde ufak ufak baş göstermeye başlamıştı. Aykut, olur da araya başka bir şey girer diye nefes almadan anlatmaya başladı. Bir süre sonra ben de nefes alamamaya başladım. İlk zamanlar o geceyi düşününce, ikimizin nasıl olup da bu kadar zaman nefessiz kaldığımız halde ölmediğimizi anlayamıyordum. Sonra sonra anlamaya başladım. O, nefesini dilediği süre kadar tutabilecek maharete sahipti, ben

zaten daha evvel bir parça öldüğüm için azıcık nefesle hayatta kalabiliyordum.

"İshak, biz seninle kardeşiz. Doğru mu?"

"Doğru."

"Benim bugüne kadar sana bir yanlışım oldu mu?"

"Olmadı."

"Olmadı, olmaz da. İshak bak, benim başım bir belaya girdi. Senden başka yardım edebilecek kimse yok şu dünyada. Bana dersen ki Aykut ben sana yardım edemem, anlarım. Yeriz, içeriz, yine kardeşimsin, kalkar gideriz. En küçük tepkim olursa şerefsiz çocuğuyum."

"Yapabileceğim bir şey varsa yaparım tabii."

"İshak, ben bir halt ettim. Affedersin, bir bok yedim, şimdi ne yapacağımı bilmiyorum, aklıma sen geldin. Sen benim için kardeşten ötesin. Biz birlikte büyüdük. Her Allah'ın günü yan yanaydık. İyi günümüz oldu, kötü günümüz oldu. Birbirimize en ufak yanlış yapmadık. Birbirimizi sevdik. Doğru mu?"

"Doğru."

"Ben bir gönül işine girdim. Ne kadar yanlış olduğunu bilsem de kalbime mâni olamadım, Nurten'e yakınlık hissetmeye başladım. Herkes arkamdan konuşuyordu biliyorum. Hiçbiri önemli değil, ben sevdim kardeşim ve bundan bir gram utanacak değilim. İnsan yüreğine laf geçiremez. Ben evliyim, başka kadını sevmeyeyim demekle kalbine laf dinletemezsin. Çok mücadele ettim, olmadı. O kızın da konumunu düşünüyorum. Allah seni inandırsın, onu kendimden daha fazla düşünüyorum. Yalan söylüyorsam kanım böyle aksın."

Kanım böyle aksın derken elindeki bardaktan birkaç damla rakıyı yere boşalttı. Konunun nereye gideceğini, benimle nasıl bir ilişkisi olabileceğini, benden isteyeceği şeyin ne olduğunu bir türlü anlayamıyordum. Lafın gidişatından endişe etmem gereken bir şeyler olduğunu anlayabiliyordum ama yine de ne olabileceğini kestiremiyordum.

"Sevmek yanlışsa kardeşim, ben bu yanlışı yaptım. Yarın olsa yine yaparım. Bunu da iftihar ederek söylüyorum. Başka yanlışım olmadı mı, oldu. Senden yardım isteme sebebim de bu. İshak bak, Nurten hamile. Başımıza bir iş geldi. Oldu bir kere. Olay büyüdü. Kürtaj olmak istemiyor. Ben bazı sözler vermiştim fakat zamansız oldu bu olay. Ben ona bir ev açacaktım biraz vakit geçince. Geçsin otursun, ben de sürekli gider gelirim yanına dedim. Kabul etti. İyi güzel ama her şey istendiği gibi olmuyor. Bu kız evden çıkmak istiyor. Anası, babası, kardeşi, hepsi ayrı dert. Onlarla ömür billah yaşamaktansa kendimi öldüreyim daha iyi diyor. O derece usanmış. Fakat ben karımı boşayıp da Nurten'i alamam. Babam beni öldürür. Hande de kendini öldürür. Herkes ölür. Bana bir iyilik yaparsan ömrüm boyunca sana minnettar kalırım. Bunu asla unutmam. Gerektiğinde kardeşim için bir canım var, onu da feda ederim."

"Ne iyiliği?"

"Nurten'le evlenir misin?"

Sıradan bir şeyden bahsediyormuş gibi çıktı son laflar ağzından. 'Tahinli taratordan biraz daha alır mısın?' der gibi söyledi. Yüzüme bakarken dudak çevresindeki küçük kasların istemsiz olarak hareket ettiğini fark ettim. Yanağındaki o küçük bölge hareket ettikçe gülmemek için kendimi zor tutuyordum. Dikkatimi oradan alabilmek için masadaki yemeklere bakmaya başladım. Teklifini düşündüğümü zannediyordu. Oysa gülmemin geçmesini bekliyordum. Kafamı kaldırınca karşı duvarda kahverengi ahşap çerçeveli siyahbeyaz bir fotoğrafla göz göze geldik. Saçları yana taralı, geniş alınlı, uzun favorili, küçük gözlü, sivri burunlu, bıyıklı bir adamdı. Mehdi Abi diye geçirdim içimden. Kimseye zararı dokunmayacak iyi insanlar gibi bakıyordu. Mehdi Abi birden kaş göz hareketleriyle bir şeyler anlatmaya çalışınca Aykut'un yanağında seğiren kasa döndüm. Gülmem geçmişti.

Aykut orada benden hayatımı istedi.

Ne kadar sıradan, yarım ağızla, önemsiz bir şeymiş gibi söylemeye çalışsa da, istediği şeyin ne olduğunu anlayacak kadar kafam çalışıyordu.

Hayat diye elimde küçücük bir şey kalmıştı, onu da Aykut istedi. Aklı başında biri, daha laf ağzındayken kesin bir dille reddederdi, 'deli misin sen, olur mu öyle saçma şey,' derdi. Aklı başında biri, bu saçmalığın yanına bile yaklaşmaktan imtina ederdi. Bense önüme çıkan kocaman uçurumları fark edemeyecek kadar dalgın yürüyordum. Aptal biri değilim. Sadece insanın ne kadar düşebileceğine dair iflah olmaz bir merakım var.

"Olur. Fark etmez. Evlenirim."

On dört

Külçe gibi ağır bir taşra gecesi üzerlerine çökmüştü. Boğucu nem en huysuz haliyle otelin süit odasına kadar sızmış, nefes alıp vermelerini güçleştiriyordu. Ağzından çıkan son cümlenin ardından durup beklemeye başladı İshak. Jülide'nin o âna kadar anlattıklarıyla ilgili ne düşündüğünü merak etmesine rağmen başını yana çevirip bakmaya, aklından geçenleri sormaya bir türlü cesaret edemiyor, genç kadının kendiliğinden bir şeyler söylemesini bekliyordu. Hiçbir ses çıkmayınca devam edip etmemekte kararsız kaldı. Anlattıkları, elemli bir illet gibi göğsünü daraltan meselenin sadece bir kısmıydı. Bu kadarını anlatmayı başarmışken durmaya niyeti yoktu ama yine de ortasına kadar geldiği bu sarp geçidin ötesine geçebilmek için biraz olsun cesaret bulmaya ihtiyacı vardı. Bir şeyler duymak istiyordu; "herkesin başına gelir böyle şeyler", "başkaları da aynı şeyi yapardı", "alın yazısı mukadderattır", "kaçmak mümkün değil" türünden ümit ve avuntu veren sözler. Bir parça teşvik edilse gerisi kendiliğinden gelecekti. Sadece teselli niyetine söylendiğini bildiği halde, duyabileceği tüm yalanlara bütün samimiyetiyle kanmaya hazırdı. Sanki bir otel odasında değil de, sefer saati yaklaşan trene bindiğinde yepyeni bir hayata yol alacağı istasyonun bekleme odasındaydı.

O sessizlik ânında Jülide, İshak'ın kızı Hasret'i gözünün önüne getirmeye çalıştı. Küçük kıza çok dikkatli bakmaya fırsat bulamamıştı. Bazen apartmana girerken ya da çıkarken karşılaşıyorlardı, kızın meraklı bakışlarına hafiften gülümsemeyle karşılık vererek yanından geçip gidiyordu. Tuhaf bir üzüntüyle yüzünün

kime benzediğini hatırlamaya çalışıyordu; belirgin bir özellik gözüne çarpmamıştı, o yaştaki bütün kız çocukları gibi olağanüstü derece sevimliydi. Duyduklarından etkilenerek mi bilinmez, annesine benzediğine karar verdi. Bir yandan da gerçek babasından almış olabileceği özellikleri hayal etmekten kendini alıkoyamadı. Gözlerini, burnunu, ağzını tek tek düşündü. Kafası karışmıştı. Kızcağızın yüzü de kimsesizleşmişti. Birden içinde tarifsiz bir acının hoyrat adımlarla sipsivri topuklarını yere vura vura dolanmaya başladığını hissetti. Bu akıbeti meçhul hikâyede kimin için daha çok üzülmesi gerektiğine bir an karar veremedi. Dinleyenin içini bile kasvetle dolduran yazgının hangisine daha çok hasar verdiğini düşünüyordu. İshak'la Nurten, şu veya bu sebepten, bile isteye böylesi bir tercihe razı gelmişlerdi, küçük kız her şeyden habersiz baba bildiği adamın göğsüne yaslıyordu masum başını. Ömrünü bu gerçekten habersiz geçirmesi onun için bir şey değiştirmeyebilirdi ama bir gün hakikati öğrendiğinde yaşayacağı hüsran, altından kalkması güç bir yıkıntıya sebep olacaktı. Jülide bunun er geç olacağından neredeyse emindi ve kalbini saran duman rengi heyula, ruhunu hırpalamaya başlamıştı. Görünmez bir el, uzun tırnaklarını boğazına geçirmiş, güçlü parmaklarıyla ha bire sıkmaya devam ediyordu. Hasret'in bir kenarda durmuş, acıyarak kendisine baktığını hayal edince olduğu yerde irkildi. Oysa acınması gereken küçük kızdı.

İshak, Jülide'den beklediği karşılığı göremediği halde, bundan sonrasının bütün sonuçlarına katlanmayı göze alarak konuşmaya devam etti. Anlatacaklarını tamamladığında Jülide'nin kendisi hakkında neler düşüneceğini merak etmekten vazgeçmişti. Düğünlerinden başlayarak, yaşadıklarını bazen üstünkörü, bazen de şaşırtıcı detaylar vererek anlatmaya başladı.

Nurten'le Çağlayan'da Beyaz Orkide Düğün Salonu'nda mütevazı bir törenle, işyerinden arkadaşlarının aralarında olduğu az sayıda misafirin katılımıyla evlenmişlerdi. İshak'ın babası, karısını

ve çocuklarını yanına alarak düğüne gelmişti, el âlem ne der diye vazife kabilinden geline burma bilezik taktılar, yan yana fotoğraf çektirmişlerdi. Yan yana oturdukları dünürlerinin açtığı sohbetlere gönülsüzce katılıp böyle meselelere uygun düşen en bildik, en baştan savıcı kalıpları sıralamışlardı. Muhtemelen düğün bittikten sonra ertesi günü bile beklemeden aynı gece Erzincan'a dönmek için yola koyulmuşlardı. O kısmı tam hatırlayamadı İshak. Aradan zaman geçince İshak'ın ailesiyle çektirdikleri fotoğraflar düğün albümünden yok olmuştu. Nurten ısrarla sorsa da, İshak kendisinin aldığını reddedip durdu. Bir düğünde çekilenlerden ziyade resmî makamlara sunulan evrakların arasına konan fotoğraflara benziyordu. Albümün ilk sayfalarında paraya kıyıp Zümrüt'te çektirdikleri durdukça diğer fotoğrafların ne olduğunu çok da umursamıyordu Nurten.

Nurten'in ailesi düğünün en mutlu insanlarıydılar. Büyük kızlarının mürüvvetini görmekten gurur ve sevinç duyuyorlardı. Bunun içinde alttan alta bir rahatlama duygusu olduğu da muhakkaktı. İshak hayal ettikleri gibi bir damat değildi ama ne olursa olsun, eli yüzü düzgün, sanatını altın bilezik gibi koluna takmış, Namık ve Aykut Beylerin itimatlarını, sevgilerini kazanmış bir gençti. Salondaki en cömert insan Aykut oldu; geline burma bilezik ve altın kolye, damada pahalı bir saatle, tam Cumhuriyet altını taktı. Patronluğunu göstermek için genç çiftin dansa kalktığı anlarda bir dolarlık banknotları başlarından aşağı tek tek fırlattı. Nurten'in ailesinden sonra düğündeki en mutlu kişinin de genç çifte abilik yapma kadirşinaslığı gösteren Aykut olduğu oradaki herkes için ayan beyan ortadaydı. İki tarafın yakınları da bu alicenaplığı memnuniyetle karşıladılar. Aykut'un genç çifte hediyeleri bundan ibaret değildi, beyaz eşyalarını ve salon takımlarını da o almıştı. Böylece çok kısa zamanda düğün, nikâh işlerini halledip Çağlayan tarafında kiraladıkları daireye geçmişlerdi. Aslında neredeyse evdeki her şeyin masrafını Aykut üstlen-

mişti ama bundan sadece üçünün haberi vardı.

Kızlarının evliliğinin daha ilk yılı dolmadan bir kız torun müjdesi alınca Nurten'in ailesinin mutluluğu bir kat daha arttı. Erken doğum olacağı haberini duyduklarında biraz telaşlansalar da, minik Hasret'in sağlıkla dünyaya gelmesi herkesi sevince boğdu. Bebeğinin doğumuna yakın işini bırakan Nurten artık sadece çocuğuyla ilgilenecekti.

Nurten'in çok beğenerek seçtiği rustik yatak odası takımının çift kişilik ortopedik yatağında evlendikleri günden itibaren bir tek gece bile yan yana uyumamışlardı. İshak evin bir odasını kendisi için hazırlamıştı ve geceleri orada yatıyordu. Bir yandan işle ev arasında günlük hayatına devam ederken, bir yandan da Nurten'den boşanmak için Aykut'tan gelecek haberi bekliyordu. Bebek doğar doğmaz ayrılmak tuhaf ve kuşku uyandırıcı karşılanacağı için Aykut bir süre beklemelerini rica etti. O bir sürenin ne kadar olduğunu ne İshak ne de Nurten biliyordu.

Beklenen gün geldi ve Nurten evliliklerinin yedinci ayında doğum yaptı. Yakınlarına bebeğin erken doğduğunu, bir süre kuvözde kalacağını, annenin biraz halsiz olduğunu, dinlenmesi gerektiğini, toparlanınca da misafir kabul edeceklerini söylediler. Bebeğin ismi, annesinin uzun zamandır hayal ettiği gibi, Hasret oldu.

Doğumdan sonra Nurten'in gözü kızından başka bir şey görmüyordu. En tuhaf anlar, Aykut'un bir misafir gibi nadiren evlerine gelip çok kısa bir süre kızına bakıp gittiği anlardı.

Hiç kimse gereğinden fazla olabileceğini düşündüğü bir tek kelime konuşmuyor, neredeyse mecburiyet gibi gerçekleşen vazife tamamlanınca herkes kendi dünyasına dönüyordu. Riayet etmek zorunda oldukları roller vardı ve bunun rol olduğunu hepsi bildiği için birbirlerinden utanmak zorunda değillerdi. Bunu öğrenmeleri, kabul etmeleri epeyce zaman aldı. İshak ne kadar evden dışarı çıkmak istese de, komşuların biri bile bunu

görse kopacak dedikoduyu düşününce bundan vazgeçiyordu. Halının altına süpürülmüş tozlar misali görünmez oluyordu. Her daim oradaydı, onlarlaydı ama görünmüyordu.

İshak için en zor şey, evdeki bebekle nasıl bir münasebet kuracağını bilmemekti. Arada bir Nurten, bebeği İshak'ın kucağına bırakıyor, İshak bebeğe neredeyse yabancı bir nesne gibi bakıp yakınlık göstermekte tereddüt ediyordu. Doğduğundan beri hemen hemen her gece başkasının bebeğinin sesiyle uyanıyor, başkasının bebeğinin ilk gülümsemelerini izliyor, başkasının bebeğinin ilk dişini ne zaman çıkaracağını, ağzından çıkacak ilk sesin ne olacağını, ilk adımını ne zaman atacağını merak ediyordu. Zaman geçtikçe İshak daha da huzursuzlanıyor, bebeğin bir gün kendisine baba demesi ihtimalinden endişe ediyordu. Bu endişe daha da arttı; baba diye seslenen bir çocuğu bırakabileceği düşüncesinden büyük bir acı duymaya başladı. Daha önce bunu hiç düşünemediği için neredeyse kendisinden nefret ediyordu. Başına geleceklerin bu kısmını tahmin edebilseydi Aykut'un teklifini asla kabul etmezdi. Bu iç karartıcı oyunun böyle uzayabileceğini hesap etmemişti. Bazen bu acı o kadar dayanılmaz bir hale geliyordu ki bir an ortadan kaybolmak ve kimsenin kendisini bulamayacağı yerlere kaçmak istiyordu. Başına gelecek olan şeye önlem olarak bebeği uzaktan sevmeyi öğrenmeye çalışıyordu. Rüyasında sık sık bebeğin henüz birkaç aylıkken odasının kapısını açtığını, yatağının kenarına kadar sessizce yaklaştığını, "Baba baba!" diye kolunu dürtüp kendisini uyandırdığını görüyor ve kan ter içinde ayağa kalkıyordu.

Zamanla yazılı olmayan kurallar oluşmuştu evin içinde. Nurten kızını emzirmek için memesini açtığında İshak ya başını başka yana çeviriyor ya da bir şeyler uydurup odadan ayrılıyordu. Banyodan çıplak ya da yarı çıplak çıkmıyorlardı. Bir karı koca gibi değil de, aynı evi paylaşan iki arkadaş gibi kuruyorlardı hayatlarını. İkisi de bu karmaşık ve anlamsız durumun gerginliğinden

bir an önce kurtulabilmek için boşanmayı bekliyordu. Diğer yandan birbirlerine de alışmaya başlamışlardı; hangi yemekleri sevdiklerini, ne tür şeyler giymekten hoşlandıklarını biliyorlardı. Nurten evde durmaktan bunaldığında birlikte dışarı çıkıyorlar, biraz yürüyüş yapıyorlar, Göreme Muhallebicisi'ne gidip birer tavukgöğsü yiyorlar, çıkarken de kahvaltıda yemek için Nurten'in hamileliğinden bu yana bayıldığı kaymaktan iki yüz elli gram alıp eve dönüyorlardı. Evdeyken de, birlikte dışarı çıktıklarında da kısa kısa sohbetlerin dışında pek fazla konuşmuyorlardı.

Hasret bir yaşına geldiğinde İshak'la Nurten'in formalite evlilikleri de ikinci seneye yaklaşmak üzereydi. Tam da o dönemde kötü bir şeyler olduğunu anlamaya başladı İshak. Aykut'un uğramalarının ardından eve geldiği günlerde Nurten'in ağzını bıçak açmıyordu. Kadının yüzündeki izler, bir öfkeye, şiddete maruz kaldığını, gözleri şişene kadar ağladığını, çetin bir kavganın ardından enkaz gibi yığıldığını gösteriyordu. Nurten'in küçük kızına bakarken birden ağlama krizlerine tutulduğu anlardaysa, İshak ne yapacağını bilemez bir halde, şahit olmaması gereken mahremiyetin tam ortasına girmiş gibi utanç içinde diğer odaya geçiyor ya da televizyonun sesini açarak gözlerini ekrana dikiyordu. Yan odadaki kadının yarasına dokunacak hakkı da, cesareti de kendisinde bulamıyor, acı dolu hıçkırıkları duymamak için kulaklarına anlamsız sesleri boca ederek aralarındaki ince duvar mesafesini olabildiğince artırmaya çalışıyordu. Nurten böyle anlarda İshak'a yük olabilecek kelimeler sarf etmekten özenle kaçınıyordu. İçinde bulunduğu şartlar ne olursa olsun, umutla Aykut'un kendisine dönmesini beklemeye devam ediyordu.

Aykut karısından ayrılmayı ve yıllardır yanlarında çalışan bir adamın boşandığı karısıyla evlenmeyi asla kabul etmedi. En iyi ihtimalle Nurten'le İshak boşanınca, Nurten'in ve çocuğun geçimini üstlenecekti, kimsenin şüphesini çekmeyecek şekilde bazı akşamlar yanlarına gidip birlikte vakit geçirecekti. Çocuğuna ve

çocuğunun annesine ömrü boyunca bakacağı konusunda en küçük bir tereddüt yoktu. Hiçbir şey beklendiği gibi olmadı. Aradan geçen zaman içinde Nurten'le Aykut'un ilişkisi artık yan yana gelemeyecek kadar berbat bir hale gelmişti. Nurten daha evvel hiç yapmadığı şekilde gece vakti Aykut'a telefon ediyor, saatlerce kavga edip ağza alınmayacak sözler söylüyor, sonra yine ağlama krizlerine giriyordu. İshak son zamanlarda kendi odasında televizyonun sesini biraz daha açmak zorunda kalmıştı. Nurten'in aynı cümleyi daha sıklıkla tekrar ettiğini duyabiliyordu. "Ulan vicdansız, yemin ederim kendimi öldürürüm! Blöf yapmıyorum, bak çocuğumun üzerine yemin ediyorum kendimi öldürürüm!"

Bir gece yüksek sesle izlediği programın tam ortasındayken odanın kapısı açıldı ve Nurten ağlamaktan kızarmış gözleriyle, umut ettiği her günün altında kalmaktan kalbi paramparça olmuş kadınlar gibi, İshak'ın gözlerinin içine bakmaya başladı. İshak, Nurten'i daha önce hiç öyle görmemişti. Kalbi olan her erkeğin yaptığını yaptı, televizyonun sesini kıstı, yayılarak oturduğu koltukta toparlanıp hafifçe yana kayarak, Nurten'e mahcup bir davetiye iletti. O mahcup davetiyenin içtenliğine tutunan Nurten, evlendikleri günden iki yıl, dört ay sonra İshak'ın yanına oturup başını omzuna yasladı. Arada burnunu çekip derin derin nefes alıyordu. Gecenin karanlığından da koyu renk sözler çıktı ağzından.

"Ben o adamla bir daha karşı karşıya gelmek istemiyorum. Yarın dilekçelerimizi hazırlar mahkemeye gideriz. Artık ne zaman karar çıkarsa boşanırız. Sen bizim için dünyanın en büyük iyiliğini yaptın. Sağ olasın. Bundan sonra ben kendi başımın çaresine bakarım. Çalışır, kızımı da büyütürüm. Rızkımızı Aykut vermiyor çok şükür."

Vücudunu zayıf düşüren bir hastalığın pençesine düşmüş gibiydi. O kadar bakımsız duruyordu ki görenler en az on beş yaş daha büyük zannederdi. Kılık kıyafetine de özen göstermez olmuştu; dizi çıkık eşofmanlarla, yakası sarkmış tişörtlerle, iplik-

leri sarkmış hırkalarla dolaşıyordu evin içinde. Yenilgiyi kabul etmişti.

İshak ertesi gün, boşanma dilekçesi için bir avukata gitmek yerine Aykut'un odasına çıkıp işten ayrılacağını bildirmişti. Aykut duydukları karşısında şaşkınlıktan ne diyeceğini bilemediyse de, İshak'a kalması için yeteri kadar ısrarcı olmadı ve bu kararın kendisine bir sorun çıkarmayacağını anladığı an içten içe hoşnutluk duydu. Yine de çok üzülmüş gibi davranıp babasıyla konuşması gerektiğini söyledi. İshak, kararından hiçbir şartta vazgeçmeyeceğini üstüne basa basa tekrarladı. Aykut, bunca yıldır tanıdığı İshak'ın böyle konuştuğuna ilk kez şahit oluyordu. Sesindeki öfke titremesini hissetmesine rağmen, kendisine yönelik suçlayıcı bir şey söylememesi rahatlamasına sebep olmuştu. Kafasında farklı planlar olduğunu, yeni işler düşündüğünü, kendi işini yapmak istediğini söylemişti. Aykut olan biteni anlayabilmek için büyük bir dikkatle İshak'ın yüzünü inceliyor, kendisinden bir şeyler gizleyip gizlemediğine dair bir ipucu yakalamak istiyordu. Sırtındaki yükten kurtulmanın eşiğinde olmasına rağmen bir türlü kendisini güvende hissetmiyor, karşısındakilerin gerçek niyetlerinden emin olamıyordu. Nurten'le İshak bir olup kendisine karşı bir şeyler planlıyor olabilirlerdi. İshak parada pulda gözü olan, insanların arkasından iş çeviren biri değildi ama Nurten yaşadığı hayal kırıklığı, gözlerini karartan öfkesi ve her geçen gün büyüyen nefreti yüzünden her şeyi yapabilirdi. 'Nurten bizim safı kandırıp istediklerini yaptırabilecek kadar kurnaz,' deyip tetikte durmaya çalışıyordu. Aynı soruları döne döne defalarca sordu, İshak her seferinde aynı şeyleri söyledi. İshak'ın gurur yaptığını, Nurten'le aralarında bir şeyler geçtiğini ve nihayetinde iş ortamında kendisiyle daha fazla yüz yüze gelmek istemediğini düşünerek sakinleşmeye çalıştı.

Namık Bey hadiseyi duyunca İshak'ı yanına çağırıp uzun uzun nasihat etmişti. Maddi sorunları varsa maaşına zam yapabileceğini, ihtiyaç duyduğu bir para varsa kendisinden isteyebileceği-

ni söyledi. İshak sessizce dinledikten sonra teşekkür edip ayrılmak için müsaade istedi. Namık Bey, kendi bileceğini, denemek istiyorsa saygı duyduğunu, ne zaman isterse geri dönebileceğini, burasının evi olduğunu, ne zaman gerekirse kendisini arayabileceğini söyledi. İshak bu konuşmadan oldukça etkilenmişti. Hâlâ yaptığının doğru olduğunu düşünmesine rağmen içindeki burukluğa mâni olamadığını, Namık Bey'le çok yakın olmasalar da senelerin verdiği alışkanlıkla bir tür bağlılık hissettiğini fark etti. Kendisini tutmasaydı gözünden birkaç damla yaş düşebilirdi. Son anda toparlandı, saygıyla Namık Bey'in elini öptü ve oradan ayrıldı.

Zaman kaybetmeden uzaklaşmayı kafasına koymuş, hatırını gözettiği birkaç kişiden daha dinlediği nasihatler fikrini değiştirmeye yeterli olmamıştı. Asıl sebep bunlar olmadığı için söylenenler bir anlam taşımıyordu. İşin daha kötüsü, sebepler üzerinde yeteri kadar düşünmemişti bile. Ortada bir aşk olmadığının farkında olsa da, içinden gelen sese engel olamadığı için hiç düşünmeden yola çıkmıştı. Nedenini tam olarak bilmiyordu. O gece Nurten'in halini görünce bunu yapması gerektiğine inanmıştı. El kadar bebekle Nurten'i yalnız başına bırakmaya gönlü elvermemişti.

Aslında bütün bunlardan başka kendisine bile itiraf edemediği bir şey vardı. Hasret bazı sesleri çıkarmaya başladıktan sonra minicik ağzını doldura doldura baba demeye başlamıştı ve bunu duyduğu ilk andan beri Hasret'in sesi İshak'ın kulaklarından gitmiyordu. Her saniye kulaklarında küçük kızın baba diyen sesi yankılanıyordu. Bundan kurtulmak için çok çaba sarf etti. Hasret'in masumiyet kokan ince sesini bastırmaya hiçbir şeyin gücü yetmedi.

İşyerinden ayrıldıktan sonra, bir ay içinde kendisine Kurtuluş'ta yeni bir yer tutmuş, eve çok yakın bir sokakta sıhhi tesisatçı dükkânı açmıştı. Bir arkadaşı uzun uzun Kurtuluş'un eskiye nazaran daha farklı olduğunu, zaman geçtikçe daha da iyi olacağını, binalar eski olduğu için sıhhi tesisat arızalarının çok olduğunu, bu işi yaparsa iyi para kazanabileceğini, bir servise

gittiğinde en basit lavabo tıkanıklığı için bile yüz elli lira para alındığını anlatmıştı. İshak'ın bu öneriye aklı hemen yattı. Hem mekanik hem tesisat işleri elinden geliyordu. Küçücük bir yer tutması, içinde ihtiyaç duyduğu aletlerin olduğu bir takım çantası hazırlaması işe başlamak için yeterliydi.

Yeni evlerine yerleştikleri ilk gece ikisi de ne yapacaklarını bilemez halde eski alışkanlıklarını sürdürmenin makul şartlarını kurmaya çalışıyorlardı. Taşındıkları günün akşamında büyük eşyaların yerleşmesi tamamlanmıştı, ufak tefek eşyaların yerli yerine konması daha uzun zaman alacaktı. Bebeğin beşiğini yatak odasında çift kişilik bazanın ayak ucuna yerleştirdiler. İshak küçük odayı kendisine göre düzenlemişti. Vakit gece yarısına geldiğinde birbirlerine iyi geceler dileyip odalarına çekildiler. Çok geçmeden İshak'ın odasının kapısı açıldı, Nurten biraz sıkılgan, biraz da teşvik edici sıcak bir sesle karanlığın içinden seslendi.

"İshak, ben biraz korkuyorum. Birlikte uyusak olur mu?"

Nurten bir şeylerden korkuyordu hiç kuşkusuz, ancak korktuğu şey, bir evde yalnız uyumaktan ziyade, bir hayatı yalnız yaşamak zorunda kalmaktı. Arzu ettiği şeylere ulaşamayacağını anlamış, herkesin gözünde küçük düşmeyi, kendi menfaatlerini düşünüp birilerinin yuvasını yıkmayı, bir zengine yamanmak için türlü oyunlarla hamile kalıp kendisine bağlayan kadın olarak görülmeyi gururuna yedirememişti. Aykut'u seviyordu, sözüne güvenmişti, bütün bu olanlardan dolayı affedemiyordu, söylediği yalanlar bir yana küçücük bebeğin günahını almıştı ama daha fazla kavga etmeye mecali kalmamıştı. Daha fazla didişmenin bir anlamı olmadığına karar vermişti. Bunu izzetinefis meselesi yapmak yerine, kızının ikbali için uğraşmayı daha doğru bulmuştu. Kabaran öfkesinin kendisine zarar vermeye başladığını üzülerek fark etmişti. Hele hele son bir aydır olur olmaz anlarda sabırsız davranıyor, tahammülü gitgide azalıyor, istemeden de olsa çocuğuna kötü davranıyordu. Aklı başına geldiğinde bundan çok büyük pişmanlıklar

duyuyor, buna rağmen kendini affedemeyip belalar okuyordu.

İshak'ın ani bir kararla onlarla kalmaya karar vermesi, hemen ertesi gün işinden ayrılıp yeni bir ev kurması Nurten'in hiç beklemediği bir şeydi; çok şaşırmış ve etkilenmişti. İshak'a o günden beri başka bir gözle bakıyor, böylesi merhametli bir adamla aynı evde olduğu için kendisini alabildiğine şanslı hissediyordu. Gerçek bir aile olmaları için önlerinde duran engelleri İshak'ın umursamadığını görünce hayatını yeniden kurabileceğine dair umutları artmıştı. Eğer İshak da kabul ederse bu yeni evde birlikte bir aile kurabilirlerdi. İshak'ı yanına davet ettiğinde, nasıl karşılık vereceğini kestiremediği için heyecandan ayakları titriyordu. Ağzından çıkabilecek olumsuz bir söz bütün umutlarının boşa çıkacağı anlamına geliyordu. O yüzden sesine bir yandan merhamete muhtaç, bir yandan davetkâr ve teşvik edici bir tonlama katmaya çalıştı.

İshak sanki o ânı bekliyormuş gibi hiç soru sormadan ayağa kalktı, kapıdan geçip Nurten'in arkasından yatak odasına yürümeye başladı. Hipnozlu bir halde beklerken hareket komutu duymuş gibi, yüzünde neredeyse hiçbir ifade olmadan doğrudan hedefe yönelmişti. Yüzündeki bu ifadesizlik Nurten'i bir parça tedirgin etse de, ilk ânın heyecanından olsa gerek deyip üzerinde durmadı. Önce Nurten yatağa uzandı, yorganın diğer yanını açıp İshak'ın yanına gelmesini bekledi, usulca yatağa uzanınca, Nurten kocasına vefa gösteren kadınlar gibi yorganı dikkatlice İshak'ın üzerine örttü, sırtı kendisine dönük haldeyken kolunu belinden doladı, yüzündeki hafif gülümsemeyle birlikte uzun bir aradan sonra ilk kez huzurlu bir şekilde uykuya daldı. Üzerinden ağır bir yük kalkmıştı o gece; İshak, lisanıhaliyle Nurten'in kocası, Hasret'in de babası olmayı kabul etmişti. Kocaman bir duvar sessiz sedasız devrilmiş, mayınlarla döşeli, dikenli tellerle çevrili ürkütücü sınır yok olmuştu. Sınırın iki yanında yabancı olarak birbirlerini gözetledikleri siperlerden çıkıp ortada buluşmuşlar ve

aynı yönde yürümeye başlamışlardı. Evleri tamam olmuştu.

Sonraki günlerde içlerindeki mahcubiyeti, utangaçlığı, mesafeyi tamamen atıp gerçek karı koca gibi hareket etmeye başladılar. İshak yakasından tutan çekingenliğinden ve endişelerinden sıyrılınca küçük kıza gerçek babası gibi ilgi göstermeye başlamıştı. Saatlerce onunla vakit geçiriyor, acıkınca biberonla yemeğini yediriyor, gazı çıksın diye kucağına alıp uzun uzun sırtını sıvazlıyor, altını pislettiğinde bezini değiştiriyor, gece uyandığında o da uyanıyor, ateşi çıktığında telaşla başında bekliyor, çeşit çeşit oyuncaklar, renk renk kıyafetler alıyordu. İşten döndüğünde kızlarını bebek arabasına yerleştiriyor, Nurten'le birlikte evlerine en yakın parka hava almaya çıkıyorlardı. Zaman içinde birbirlerinin tenlerinin kokusu, hafızalarında anne, baba ve çocuk kokusu olarak yerleşince tam bir aile olmuşlardı.

Her şeyin iyi gittiği o günlerde, İshak servis için gittiği bir evden çıktığı anda sokağın hemen başında Aykut'un siyah renkli Audi'sinin ilerlediği gördü. Arabanın Aykut'unki olduğunu fark ettiği anda güçlü bir elektrik bütün vücudunu hızlıca dolaştı, karşı karşıya gelip de birbirlerini görmedikleri için rahatladı ve bu tatsız tesadüfün üzerinde hiç durmadı. O günün ardından çok fazla zaman geçmemişti ki bir akşamüzeri iş çıkışı eve geldiği bir anda kapıdan içeri girdiğini fark etmeyen Nurten'in, yatak odasında yaptığı telefon konuşmasına istemeden de olsa bir süre kulak misafiri oldu. Nurten konuştuğu kişiye adıyla hitap etmemesine rağmen, İshak'ın içinde güçlü bir şüphe karşıdaki kişinin Aykut olduğunu söylüyordu. Telefondaki kişinin kim olduğunu merak etse de, duymak istemeyeceği bir sonuçla karşılaşmamak için, eve girdiğini belli eden gürültüler çıkarmaya başladı. İçeriden gelen sesleri duyan Nurten telefonu hemen kapadı, vicdan azabı çeken kişilere mahsus abartılı bir şefkat ve neşeyle İshak'ı karşıladı. Birkaç gün sonra bu olaydan da geriye hiçbir iz kalmadı. Nurten'le ve çocukla gündelik alışkanlıklarını

devam ettiriyorlardı.

İlerleyen günlerde Nurten'in alışkanlıklarında küçük değişiklikler olmaya başladı. Önce İshak'ın yatmasının ardından kısık sesli uzun telefon konuşmaları, sonra bazı günler biraz kafa dinlemek, çocukla uğraşmaya bir parça olsun ara verebilmek için Hasret'i anneannesine bırakıp arkadaşlarla buluşmalar başladı. Söylediğine göre, mahallede arkadaş olduğu bir grup kadınla, çocuklarına bakacak birilerini buluyor, genellikle son durakta buluşuyor, bazen Nişantaşı'na mağaza gezmeye, bazen Yıldız Parkı'ndaki veya sahildeki belediye tesisinde yemeğe, bazen de evi müsait olan bir arkadaşlarına ikindi çayında sohbet etmeye gidiyorlardı. "Çok iyi geliyor, kafamı dinliyorum, Hasret bazen çok yoruyor beni, dinleniyorum" diyordu Nurten. Bu buluşmaların uzadığı günler de oluyordu. İshak eve geldiğinde kimseyi bulamıyor, bir müddet geçtikten sonra Nurten yanında Hasret'le çıkageliyor, zamanla artan konuşkanlığıyla, uzun uzun neler yaptığını anlatıyordu. İshak şikâyetçi olmak bir yana, Nurten'in o gezmelerin dönüşündeki keyifli halinden mutluluk duyuyordu. Eski günlerdeki kasvetli, gamlı, tasalı halleri yavaş yavaş kaybolmaya başlamıştı. Fakat tam da o sırada yaşadıkları tuhaf bir olay İshak'ın kafasına karanlık vesveselerin yayılmasına neden oldu. Şeytan, haklılık payını yükseltecek belirtilerin epeyce görünmeye başlamasının verdiği özgüvenle elini güçlendirmiş, İshak'ı sofrasına davet ediyordu. İshak o sofradan alacağı tek bir lokmanın bile bütün vücudunu, hatta ruhunu zehirleyeceğini, bir daha da kendine gelemeyeceğini bildiği için kendisiyle savaşıyordu.

Nurten eve İshak'tan sonra geldiği bir akşamüzeri, içeri girer girmez kucağındaki çocuğu İshak'ın yanına bıraktı, "Hasret'i taşımaktan terledim, bir duş alacağım, siz baba kız oturun" deyip hızlı hareketlerle üstünü başını çıkarırken banyoya yöneldi. Kızı İshak'ın yanına bıraktığı sırada İshak'ın burnuna çok kısa bir an yabancı bir koku çarpmıştı; Nurten'in olmayan, onun vücudunda

daha evvel karşılaşmadığı, tanımadığı bir kokuydu. Ailenin dışında. Yabancı. Kucağındaki çocuğu koklamaya başladı, benzer bir koku alamadı. Birden o kokunun sandığı kadar yabancı olmadığını düşündü. Daha evvel karşılaştığı bir kokuydu. Biraz hafızasını zorlayınca Aykut'un kullandığı parfümü dehşetle hatırladı. Kulağını sağır edecek kadar gürültülü, kapkaranlık, iyiden iyiye ürkütücü bir boşluğa düşmüştü ve dengesini bulmaya çalışıyordu. Bir süre ne yapacağını bilemeden oturduğu yerde kalakaldı. Sonra aniden ayağa kalktı, her şeyden habersiz gülümseyerek kendisine bakan kızı bir kenara koydu, yanına sevdiği oyuncaklardan birkaç tane bıraktı, odanın içerisinde huzursuz adımlarla bir o yana, bir bu yana yürümeye başladı. Banyodan su sesi geliyordu. Zihninin kendisine bir oyun oynayabileceğini düşünüyordu. 'Uzun zamandır bazı işaretleri Nurten'in Aykut'la yeniden iletişim kurma olasılığına yorduğum için onun kokusunu duyduğumu sanmış olabilirim,' diye geçirdi içinden. Hiç ışık almayan, duman rengi taşlarla örülü, iç karartıcı bir odanın içinde bütün acizliğiyle sıkışıp kalmıştı; Nurten'e yüklediği kabahat yüzünden utanç ve suçluluk hissederken, aptal yerine konulma ihtimalinden ötürü de kızgınlık içindeydi. Solgun gözlerle Hasret'e baktı, küçük kız bir yandan oyuncaklarıyla oynarken, bir yandan da İshak'a bakıp gülümsemeye devam ediyordu. Nurten üzerine ve başına sarılı havlularla banyodan çıktı, "Sıhhatler olsun öpücüğü diye bir şey duymadın tabii" diyerek şaka yollu yüzünü ekşitti, yatak odasına gidip giyinmeye koyuldu. İshak gözüyle bir şey görmediği halde Nurten'e iftira ettiğini düşünüp vicdan azabı çekiyordu. Kulaklarında güçlü bir çınlama başlamıştı. Boşluk hissinden bir türlü kurtulamıyordu.

Aklına musallat olan şüphenin şerrinden kendini ve diğerlerini muhafaza edebilmek için, o akşamı da unutmanın teselli ve şifa verici sularına bırakıverdi İshak. Nurten'in sonradan edindiği alışkanlıklar devam ediyordu. Uyuduğunu zannettiği anlarda baş-

layan ve neredeyse gece yarılarına kadar süren fısıltılı konuşmalar İshak'ın sinirini bozsa da, Nurten'in herkesin malumu olan dedikodu merakı bu konuşmalara ihtiyatlı bakmasına neden oluyordu. Zanlarına teslim olmamak için ne kadar direndiyse de, kendi kendisiyle yaşadığı çetin kavgaları sona erdiren bir tesadüf, unutkanlık denizinde kaybolduğunu düşündüğü bütün hatıraları kıyıya sürükledi.

Bir müşterisinden çıkmış, minibüse binmek için yorgun argın caddeye doğru yürürken uzaktan Nurten'i gördü. Yetişmek için adımlarını hızlandırdı ama karısının yol kenarına yanaşan siyah Audi'ye bindiğini görünce olduğu yere çakıldı. Adım atamıyordu, etrafındaki sesler gitgide dar bir borunun içinden gelir gibi boğuk ve anlaşılmaz olmuştu. Kafası darmadağın, allak bullak bir halde dükkâna gitmek yerine ayaklarını mümkün olduğu kadar bilmediği sokaklara doğru sürükleyip uzun uzun yürümeye başladı. Yüzleşemediği bir hakikatten uzaklaşabilmek için kaybolmaya çalışıyordu ama ne kadar giderse gitsin yolu nihayetinde tanıdık bir sokağa çıkıyor, zihnindeki karanlık gölgeye yeniden teslim oluyordu. Hayatta her şeye kayıtsız kalarak düşmekten kurtulduğunu sandığı o dehlizin içine çekilmiş ve o âna kadar fark etmemişti. Canı yandı. Daha ne olduğunu anlayamadan koca bir şehirden aşağı itilivermişti. Hızla düşerken etrafına bakınıyor, olup bitenleri görmeye çabalıyordu. Herkesin gizli gizli kendisine güldüğünü yeni yeni anlıyordu. O düşüş esnasında. Geç kalmıştı.

O gece oldukça geç bir saatte eve geldiğinde Nurten'i, Hasret'i uyutmuş, merak ve telaş içinde kendisini beklerken buldu. Nurten akşamüzerinden itibaren defalarca aramış ulaşamamıştı. İçeri girdiğinde bir süre sessizce karısının yüzüne baktı. O bakışta bir şeyler saklı olduğunu fark eden Nurten, daha öncesinde hazırladığı şikâyetçi ses tonundan hemen vazgeçerek yumuşak ve ilgili davranmaya başladı.

"Hayırdır İshak nerede kaldın? Kaç kere aradım, ulaşamayınca

çok merak ettim. Başına bir şey geldi diye elim ayağıma dolandı vallahi. Hasret olmasa çıkıp seni arayacaktım. Kusura bakma ama bazen çok sorumsuz davranıyorsun."

İshak karısının yüzüne bir kez daha aynı ifadeyle baktı. İçindekileri o an söyleyebilseydi her şey çok daha farklı olabilirdi; kolaylaşabilir veya zorlaşabilirdi fakat içinde boğulmak üzere olduğu bu koyu müphemlik bulutunun tamamen dağılacağı aşikârdı. İçine çektiği derin nefesin hemen ardından diline kadar gelen kelimeleri söyleyebilseydi kafasında anbean çoğalan zehirli şüphelerle ruhu hastalanmış, uykuları delik deşik olmuş, kalbi zayıf düşmüş bir adam olmaktan kurtulacaktı. İshak ikinci kez aynı bakışla gözlerini dikince, saklı duran şeylerin perdesinin aralandığını hisseden Nurten daha fazlasına maruz kalmamak için yeni bir hamle yaptı.

"Allah seni başımızdan eksik etmesin. Bak geç kaldığında bile yüreğim ağzıma geliyor. Aç mısın? Bir şeyler yedin mi?"

"Aç değilim. Akşam bir servise gittim. Uzun sürdü."

"Olsun canım. İstersen sıcak suyla bir banyo yap. Rahatlarsın."

Karısının dediğini yaptı, banyoya girdi, sıcak bir suyun altında uzunca bir süre kaldı, hatta o esnada karısı banyo kapısının arkasından "İyi misin?" diye birkaç kez seslendi, duygusuz bir sesle "İyiyim" diye cevap verdi, banyodan çıktı, pijamasını giyip bir şey söylemeden uyudu. Uyuyamadı aslında. Son zamanlarda yaşadıklarını kafasında kurup durdu. Birkaç kez gözlerini açıp Nurten'e bakmak istediyse de, tuhaf bir şekilde karısının da aynı anda kendisine bakıyor olduğunu düşünüp göz göze gelmek istemediği için bunu yapmaktan vazgeçti. Kadının gözlerini sırtında hissediyordu. Sabaha karşı uykuya daldı, her zaman kalktığı saatten daha geç uyandı. Uyandığında Nurten kucağında kızıyla karşısına geçmiş, sanki kızı konuşuyormuş gibi bir ses tonuyla konuşuyordu.

"Babacığım haydi kalk, annemle sana kahvaltı hazırladık. Sen de söyle kızım, baba gel de. Hadi kızım söyle. Baba gel."

Hasret minicik ellerini uzatıp "Baba gel!" dediği anda İshak'ın yüzünde istemsiz bir gülümseme oluştu. Böyle anlarda her şeyi unutmaya hazır hale geliyordu. Nurten o gülümsemenin cesaretiyle çocuğu İshak'ın yanına bırakıp mutfağa gitti. Birlikte kahvaltı masasına oturdular, İshak sofranın vadettiği süreye nazaran çok kısa kaldı ve "İşe gitmem lazım" diyerek evden çıktı.

Kafasındaki gürültülü hareketliliği, keskin uçlu soru işaretlerini bir türlü engelleyemiyordu. Gittiği her yere şimşek yüklü karanlık bulutları götürüyor gibiydi. Gün içinde yaptığı işlerin hiçbirini zamanında tamamlayamadı. Öğleden sonra gittiği bir evde tesisat borularının eklem yerini dalgınlıkla yerinden oynatınca bütün banyo sular altında kaldı. Aynı hal sonraki günlerde de yakasını bırakmadı; hiç olmadığı kadar dalgın, her zaman olduğundan daha suskun geçiyordu günleri. Nurten, İshak'ın bu ruh halinin derinlerinde yatan sebepleri merak etse de, gerçeği öğrendiği vakit nelerden feragat etmesi gerektiğini kestiremediği için şimdilik hiçbir şey yokmuş gibi davranıyor, adım atmak için en doğru zamanı kestirmeye çalışıyor, büyük bir sabırsızlıkla bu marazlı halin er ya da geç geçeceğini varsayıyordu. İshak hiçbir şeyden şikâyet etmediği için gerçekten de zaman geçtikçe ilk andaki dehşetli hal gitgide zayıfladı, bir süre sonra Nurten iyice umursamaz oldu. Her ihtimale karşı İshak'ın gönlünü hoş tutmak, çocuğuna hissettiği kuvvetli merhameti gerektiğinde kullanmak gibi önlemleri eksik etmiyordu.

İshak her akşam eve dönerken Nurten'le konuşarak bu sorunu kökünden halledeceğine dair defalarca kendisine söz verdi. Her seferinde kapıdan girer girmez bu sözün yerine gelmeyeceği belli oldu. Buna karşın yılgınlığa düşmeden, söyleyeceklerini kafasında bir bir sıraya koymaktan vazgeçmiyordu. Nurten'in cevaplarını tahmin etmeye çalışıp bu cevaplara uygun yeni cümleler hazırlıyordu. Yol boyunca zihninde Nurten'le giriştiği diyaloglar sürüp gidiyordu.

Birkaç ay sonra İshak'ın işten çıktığı bir akşam mumlarla süslediği bir akşam yemeği sofrasında Nurten'in gözlerinin içi parlıyordu. O akşam baş başa kalabilmeleri için Hasret'i annesine bırakmış, böylece bu özel ânı doyasıya yaşayabilmek için başka hiçbir şeyle ilgilenmek zorunda kalmamıştı. İshak bir yıldönümü olduğunu düşünerek ne olduğunu hatırlamaya çalıştıysa da hiçbir şey gelmedi aklına. Nurten, birazdan söyleyeceği şeyin etkisini artırabilmek için İshak'ın merakını körüklemenin tadını çıkarıyordu. En sonunda gururlu bir gülümsemeyle, dizi karakterlerine özgü abartılı bir edayla cümlelerin arasını uzata uzata konuşmaya başladı.

"Ben hamileyim İshak. Baba oluyorsun. Ailemiz büyüyor. Bizim bebeğimiz geliyor."

İshak'ın başı döndü. Süslü tabaklarla, özenle servis edilmiş yemeklerle dolu gösterişli sofra önünden kayıp gitti. Midesinde önce şiddetli bir yanma, arkasından da güçlü bir bulantı hissetti. Elinde tuttuğu çatal ve bıçağa dikti gözlerini. Sanki başkası tutuyordu. Vücudunun kontrolünün kendi elinden çıktığını fark etti. Sofraya dadanmış ıslak bir fare kadar iğrenç olduğunu düşünüyordu. Nurten'e baktı bir gayretle. Ağız hareketlerinden konuştuğunu anlıyor ama sesini duyamadığından ve dikkatini toplayamadığından ne dediğini anlayamıyordu.

Karısının bir müjde verir gibi, görkemli bir havayla devam eden bu konuşması esnasında, İshak'ın kafasından Nurten'in gece yarılarında gizlice yaptığı telefon konuşmaları, haftanın belli günleri son derece özenli bir şekilde süslenerek gittiği buluşmalar, bir anda burnuna gelen erkek parfümü, arkadan Nurten olduğunu düşündüğü kadının, yine Aykut'un olduğunu düşündüğü o siyah arabaya bindiği an geçti. Midesindeki yanma ve bulantı daha da arttı. Kendisini tutmasaydı dizi dekoru gibi hazırlanmış masanın ortasına kusabilirdi. Yapmadı. Nurten, özenle kurguladığı bu törenin istediği ölçüde karşılık bulamamasından ötürü hem öfke hem

de endişe hissediyordu. İkisini de bastıracak kadar ferasetli davrandı, İshak'ın tepkisizliğini, aşırı sevincin neden olduğu şaşkınlığına yormayı tercih etti. Aksi halde hayal kırıklığından hıçkıra hıçkıra ağlayabilirdi.

"Çok şaşırdığını biliyorum İshak. Korkma! Sen gerçekten iyi bir babasın."

Baştacı Otel'in süit odasında elle dokunabilecek kadar yoğun ve ağır bir hava birikmişti. Jülide'nin sesi etrafına can katan işveli bir sokak lambası gibi ışıldadı.

"Bebeğin senden olmadığını mı düşünüyorsun?"

"Bilmem."

"Bunu öğrenmek zor değil. Ne kadarlık oldu?"

"Korkut bir buçuk yaşında."

"Bu zamana kadar neden öğrenmedin peki?"

"Bilmem. Bilmek istemedim işte. Doğduktan sonra epeyce hastalık geçirdi. Karaciğerinde sorun vardı. Bir sene onunla uğraştık."

"Anladım. Gitmek, gerçeği öğrenmekten daha mı kolay?"

"Onu da bilmiyorum ama bazen öyle geliyor ki ölmek bile daha kolay."

"Korkut da sana baba demeye başladı mı?"

"Evet."

On beş

İshak'ın gerçeği eksiksiz olarak anlattığından emin değilim. En azından kendisine itiraf edebildiği kadarını anlattığından zerre kadar kuşkum yok. Bundan fazlası için yeteri kadar güç bulması kolay değil, sadece İshak değil, hiçbirimiz o kadar cesaretle bakamıyoruz hayatımızda olup bitenlere. Gerçeğin ölümcül yüzüne muhatap olma zarureti ortaya çıktığında hayatta kalabilmek için, tahammül sınırlarımızı genişleten çareler bulmaya çalışıyoruz. Yalanlar, unutmalar, yok saymalar, reddedişler ve bunlara benzer başka şeyler. Gizledikleri için birilerini ayıplayacak en son kişi benim bu dünyada.

Hayatındaki bu büyük kuşkuyu ortadan kaldırabilmesinin bir yolu var; buna dayanacak güç bulabildiği ilk anda gerçeğin ne olduğunu kolayca –insanın içinde bir şeylerin ölümünü göze alması kolay değil, elbette biliyorum– öğrenebilir. Hastaneden alacağı tek sayfalık bir raporda, kafasındaki bütün soru işaretlerini yok edecek bir sonuç cümlesini bulabilir. Oysa benim, tenimde ve ruhumda onulmaz yaralar açıp duran o zehirli dikenlerle çevrili kuşkudan kurtulma ihtimalim yok. Asla olmayacak. O kuşkuyu bertaraf edecek ne varsa mezara girdi. Toprağın altındaki karanlıkta bilinmezliğe yol aldı. Böylece o kuşku, sırra dönüştü. Çözülmemiş bir tılsım gibi, karşı konulması güç sihirli sesiyle beni de aynı karanlığın içine doğru çağırıp duruyor. Nedense ölülerin bilmediği şey yok gibi gelir insana. Bazı şeyleri bilmek için ölmek gerekir, diye düşünürsün. Bazen ölmek bilmeye kâfi gelmez, bunu da anlayabilmek için ölmekten başka çare yok. Kafam

dağılıyor. Zamanın her şeyi tamir edeceği düşüncesini asla test etmemiştim. Pek çok şeyi zamana bırakıp iyileşmesini beklemeye ihtiyacım vardı. Şimdi en büyük şifa umudumu yitirdim, artık iyileşmek için zaman yok.

Ceyhun'la ayrıldıktan sonra –hâlâ terk edilmek lafını kullanmak zor geliyor– uzunca bir zaman ne birbirimizi arayıp sorduk ne de bir yerde karşılaştık. Aylarca bir kere bile yüz yüze gelmedik. Ortadan kaybolmuştu sanki. Nasıl olup da bu kadar görünmez olabiliyordu, aklım almıyordu. Bir ara başına bir şey geldiğinden endişe ettiğimi bile hatırlıyorum. Uzun zaman sonra bir arkadaşımızdan haberlerini alınca tuhaf şekilde rahatlamıştım. Peki karşılaşmak istiyor muydum? Hayır. Uzaktan bir meraktı.

Körlüğün kıyısında durduğumu öğrenir öğrenmez çekip gitmesi dünyanın en bencil hareketiymiş gibi gelse de, içimdeki son iyimserlik kırıntısıyla onu anlamaya çalışıyordum. Gözleri iyice görmez olmuş biriyle hayatını sürdürmek, her adımında yardımcı olmak gibi bir zorunluluğu yoktu nihayetinde. Sevginin bazı yükleri kaldırmaya gücünün yetmediği anlar, çözemediği karmakarışık düğümler, geri getirmeye kudretinin kâfi gelmediği kayıplar vardır diye kendi kendime telkinde bulunuyordum. Olur da hak veririm diye, onun yerinde olsam nasıl davranacağımı düşünmeye zorluyordum zihnimi. Belki de gün geçtikçe karanlığa yuvarlanmamı izlemeye gönlü elvermiyordur diye onun adına bahaneler üretmeye uğraşıyordum. Ayrılmış olsak bile yaşadığım acıyı geriye dönük pişmanlıklarla artırmak istemediğim için onun masumiyetine, sevgisine ikna olmaya devam edeceğim gerekçeler arıyordum. Vicdan azabı çekmeye devam ediyordur, bir yandan da bunu söylemeye utanıyordur diye hayaller kuruyordum. Kafamın içi sürekli onunla doluydu. Bu kadar kısa zamanda terk edilmeyi makul hale getirmeye çabalıyordum. Bunu onun için mi, kendim için mi istediğimi bilmiyorum, anlatması biraz güç ama onun iyi biri olduğunu düşünmeye ihtiyacım vardı. Aldığı karardan ziyade

geçmişimiz içindi bu ihtiyaç. Uykumda sarıldığım, öptüğüm insanın iyi olmasını diliyordum.

Bırakıp gitmek istemesini konuşmalıydık; içinden geçenleri anlayabilmem için hiç olmazsa bir şans vermeliydi. Ne düşündüğünü olabildiğince açık söylemeliydi, birbirimizi gözetebileceğimiz bir yol bulmalıydık. Korkuların da, kaçışların da hayatın içinde var olduğunu kabullenebilirdik. Olmadı, yapamadık, denemedik bile. Ceyhun denemek istemedi ve gitti. O son konuşmaya fırsat bulabilseydik, ben de gitmesini söyleyecektim. Birilerinin beni sevdiği için ya da aramızda herhangi türden bir bağ olduğu için bana bakıcılık yapma zorunluluğu hissetmesini kabullenemiyorum. Buna Ceyhun da, annem babam da dahil. Peki neden bu kadar kırgınlık taşıyorum içimde? Erken davrandığı için mi? Bilmiyorum. Kör olmak benim suçum değildi. Bunu biliyorum.

Bütün dünyamı işgal eden böylesi karmaşalarla boğuşurken, arkadaşımdan neler yaptığını öğrendikten kısa bir süre sonra tesadüfen bir yerde karşılaştık. Onunla çok daha önce karşılaşma ihtimalimiz olan yerler vardı, hassasiyetle bundan kaçındığım için (muhtemelen aynı hassasiyeti o da gösteriyordu) yolumuz kesişmedi. Umulmadık bir yerde, bir gaflet ânında karşılaşınca yapılacak bir şey yoktu. Ceyhun'la tanıştıklarını bilmediğim bir arkadaşımın kardeşinin kitap tanıtım programıydı. Hakikaten düşündüğüm gibi arkadaşımla tanışmıyorlardı ama kardeşiyle tanışabileceklerini gözardı etmiştim. Bir anda yüz yüze geldik ve artık kaçacak bir yer kalmamıştı. Kuru bir sesle "Nasılsın Jülide?" diye sordu. "Boş ver" deyip geçtim. Hepsi bu kadardı. Bir daha da görmedik birbirimizi. Aynen böyle söyledim. Boş ver. Birbirimizi umursuyor gibi görünmenin âlemi yok demek istemiştim. Sana kızmayacak, öfkelenmeyecek kadar kayıtsız kaldığımı bilmeni istiyorum demek istemiştim. Beni artık kıramazsın, karşılıklı anlatacak bir şeyimiz yok, her şey gelip geçti, üzerinde konuşmaya değer bir şey yok demek istemiştim. Boş ver demekle yetindim. Böylece aslında

içimden geçenlerin tamamını, hiç uzatmadan söylemiştim. Böyle yapmakla pişman oldum mu? Kesinlikle evet. Ağzımdan çıkar çıkmaz köpek gibi pişmanlık duydum.

Ayrıldıktan sonra Ceyhun'un hayatının pek de iyi gitmediği belli oldu. Önce ortak arkadaşlarımızdan birinden eski sevgilisiyle yeniden birlikte olduğunu duydum, sonra yeni biri var dediler hayatında. Bütün bunlar olurken çok içtiğini, hatta bazı yerlerde kötü durumlara düştüğünü anlattılar. Bir şeylerle baş etmeye çalıştığını ama eline yüzüne bulaştırdığını tahmin edebiliyordum. Onun da aynı yarım kalmışlık duygusundan mustarip olduğunu anlamak zor değildi. Gururdan, utançtan veya başka saçmalıklardan sıyrılamadığı için yüzleşmeyi erteliyordu. İkimiz için de şifa olacak bu yüzleşme geciktikçe dibe çöküyorduk. Bütün bunlar benim de huzursuzluğumu artırıyordu. Tek bir resim yapmaya mecalim kalmamıştı, hiçbir şeye elimi sürmeden saatlerce oturup karşımda duran şeylere dalıyordum. Bazı geceler gözlerimin göremediği korkusuyla ter içinde yatağımdan fırladım, kâbus olduğunu anlayınca nefes alışverişlerim düzene girene kadar bir yere oturup beklemek zorunda kaldım. Ne durumumu kabullenebiliyordum ne de düzeltebilmek için elimden bir şey geliyordu; arafta durmuş, uzaktaki ateşin yüzüme çarpan sıcaklığını hissediyordum. Ateşle aramızdaki mesafe kalbimi teskin etmekten ziyade sabırsızlığımı artırıyordu. Ne olacaksa bir an önce olsun diye bekliyordum. Kalan son korunaklı odamın içine kapanmış, başkalarının fenalıklarından uzakta kalmaya uğraşırken aldığım haber duvarları üzerime yıktı ve bütün varlığımla altında kaldım.

Ayrılmamızın üzerinden on aya yakın bir süre geçmişti. Gece yarısına yakın bir saatte çalan telefona her zamanki alışkanlığımla cevap vermedim. Cep telefonumun sesi kısıktı, odanın içi iyiden iyiye karanlık olduğundan ekran aydınlanınca birinin aradığını fark ettim. Önce hiç umursamadım, tamamen kayıtsız kaldım, duvara vuran ışık bir türlü kesilmedi, uzayınca açmamam gerektiğine daha çok inandım

fakat karanlığın içindeki keskin ışığa daha fazla direnemeyip cevap verdim. Kendimi sakınacak kuvvetim kalmamıştı, o merhametsiz ekranın musallat olduğu beyaz duvardan yansıyan çığlık beynimi kemiriyordu. Kesintisiz ve keskin ışık sinirlerimi iyice altüst etmişti. Ellerim titreye titreye telefonu açtım. Ferhan'ın ince sesinin kulaklarıma bıraktığı topu topu üç beş kelime, belimi öyle büktü ki o gün bugündür doğrulamadım. "Ceyhun'u hastaneye kaldırmışlar" dedi Ferhan. Ceyhun'un öldüğünü doğrudan söylemeye güç bulamadığım için söze böyle girmeyi, sana bu yolla anlatmayı uygun buldum demekti bu. İnsan kaybettiği bir şeyi ararken, defalarca bir yere bakıp orada olmadığını bile bile yine son bir umutla aynı yere bakar ya, ben de öyle olmadığını bildiğim halde beyhude bir beklentiyle "İyi mi?" diye sordum. İyi diyemedi, demeye dili varmadı, duymazdan geldi, konuşmayı uzatıp da istenmedik vaziyetlere düşmemize sebep olmak istemedi veya bir şeyler söyledi de ben anlayamadım. Konuşmanın o anları oldukça karmaşık. O gecenin tamamı, ertesi sabah, sonraki birkaç gün de öyle. Ben nasıl evden çıktım, hastaneyi nasıl buldum, kapıda kimler karşıladı, Ceyhun'u kaldırdıkları morg nasıl bir yerdi, oraya girdim mi, cenaze nasıl geçti, eve döndüğümde ne yaptım, zihnimde bir karşılığı olmayan kocaman bir boşluktan ibaret. Bazen hatırlamak için beynimi zorluyorum, küçük küçük anlar, belirsiz fotoğraflar geliyor gözümün önüne ama düzenli bir sıraya koymanın imkânı yok. O fotoğrafların ne kadarının gerçek olduğunu, ne kadarını uydurmuş olabileceğimi de bilmiyorum. Anlamlı bir bütüne dönüştüremediğim görüntüler ardı ardına geliyor ve dağılıyor. İşin tuhaf kısmı, her seferinde başka şeyler zihnime doluştuğu için kendi içinde tutarlı bir olay örgüsü kuramıyorum. Kötü şeylerdi, yaşandı ama bitecek gibi durmuyor.

Ceyhun polis raporlarına geçtiği şekliyle, yağmurlu bir gece Boğaz kenarında yürürken kaza sonucu denize düşmüş, karanlık sulara gömülmüş ve kurtulamayarak ölmüştü. Otopsiden anlaşıldığı üzere, kanındaki alkol oranı bir hayli yüksekti. Bütün bunlar son

derece soğukkanlı ifadelerle anlatılmıştı; zerre kadar duygu taşımayan cümlelerde Ceyhun'dan sanki daha önce bir hayatı olmamış gibi mevta, ceset gibi kelimelerle bahsediliyordu. Üzerinde tarih, sayı numarası, yetkili imzaları olan bir tutanakta anlatılan sıradan bir olayın öznesi olmuştu. Aynı rapora göre kurbanın son anları, denize düştüğü yere yakın bir evin güvenlik kamerasına takılmıştı. Ceyhun kurban olmuştu. Olup biten her şey kayıtlarda açıkça görüldüğünden dosyanın kapanmasına mâni bir durum yoktu. Kurban denize düştükten sonra kurtulabilmek için uzun süre suyun içinde çabalamış, epeyce bir gayretle kulaç atmaya çalışmış ama bir türlü geri dönüp çıkmayı başaramamış, bunlar da olayın intihardan ziyade kaza olduğu kanaatini pekiştirmişti. Bir kanaat konusu olmuştu Ceyhun. Her ihtimal gözetilerek intihar şüphesi üzerinde durulduğu için aile içinde küçük bir araştırma yapılmış, nihayetinde olayın kaza olduğu konusunda tereddüde mahal olmadığı için dosya tamamlanmıştı. Ceyhun bir dosya olmuştu. Tutanak örneklerinden birer kopya ilgili birimlere gönderilmişti.

Son anlarını gösteren güvenlik kamerası kayıtları, çok kısa süre içinde, dikkat çekici ve korkunç başlıklarla internet sitelerinde yer almaya başladı. Gece karanlığında denize düşen, uzun süre can havliyle dalgalarla boğuşan, takati kesilince suyun dibine gömülüp görünmez olan genç adamın görüntüleri deli gibi bir merakla izleniyordu. Uzun süre direnmeme rağmen, o görüntüleri ben de izledim. Kötü bir kayıttı, karanlıktan ve mesafeden ötürü yüzü seçilemiyordu ama ben anlayabiliyordum orada çaresizlik içinde debelenen adamın Ceyhun olduğunu. Vücut yapısından, kolunu kullanma biçiminden, seçilemeyen hatlarına rağmen simasından anlayabiliyordum ve her seferinde kurtulma ümidinin kalmadığı anları bütün hücrelerime kadar onunla birlikte yaşıyordum.

İshak'ın kuşkusundan çok çok daha ağırı, asla cevap bulmayacak şekilde zihnimi esir aldı. Ceyhun'un ölümü söyledikleri gibi bir kaza mı, yoksa intihar mıydı? İntiharına sebep benim yüzüm-

den duyduğu vicdan azabı mıydı? Ve buna benzer başka sorular. Bu sorulara öylesine çok kafa yoruyordum ki habis huylu merak o günden beri uykularıma mâl oldu. İshak'ı yalnız bırakmaya gönlümün elvermemesi, derinlerde bir yerde bununla ilgili. Hayatıma bir yerinden dahil olan insanların ölümcül çaresizliğine dayanacak gücüm kalmadı. Nasıl olsa kendim için yapabileceğim pek bir şey yok.

"Üzülme İshak. Bütün bunlar için kendini suçlamanın bir âlemi yok. İyi insanlar böyle durumlarda ne yapıyorsa sen de onu yapmışsın. Kendini kötü hissetmeni anlayabiliyorum. Herkes senin gibi düşünür. Şimdi bunları kafandan at. Sonra bakarsın. Önce babanın mezarını ziyaret et. Yaralarını sarmanın da bir sırası var. Yorulduk. Uykumuzu alalım."

Söylediklerimin en inandırıcı tarafı "yorulduk" kısmıydı. Gerçekten yorulmuştuk. Diğer söylediklerime de inanmamak için hiçbir neden aramayacağının ikimiz de farkındaydık. İshak derin bir nefes aldı, bir rahatlama ânıydı, sözlerini tamamladıktan sonra nefesini çok uzun süre içinde tutmuştu sanki. Aramızdaki eşiklerden birini daha geçmenin huzuru vardı üzerimizde. Saklamaktan vazgeçtiğimiz her sır, bu uzun yolculukta yırtıp attığımız yeni bir maske anlamına geliyordu. Yol, çıplaklığımızı artırıyor, yüzlerimizi birbirine yakınlaştırıyor, utançtan arınmamıza yardım ediyordu. En baştan beri saçma, anlaşılması güç, tuhaf gibi duran tercihlerimiz görünmez bir elin dokunuşuyla değer kazanıyordu. Giz gibi duran şeyler yakınlaştıkça aşikâr oluyordu. O gece her şeyi gösteren bir ayna bulmuştuk. Korkulardan sıyrılınca aynanın kıymeti daha da artmıştı.

Çok zor bir gün bizi bekliyordu; İshak'ın babasının mezarını ziyaret etmesi, bunca yıl aradan sonra üvey annesi ve kardeşleriyle karşılaşma ânı hiç de kolay olmayacaktı. Bunu tahmin etmek güç değildi ama beklediğimden biraz daha zor oldu.

On altı

Sabah çok uzun zamandır tatmadığım bir ferahlık duygusuyla güne uyandım. Yıllardır üzerime yapışıp kalmış, insan etinden de ağır bir yükten kurtulmuş gibi bir hafiflik vardı üzerimde. Meğer ölü hatıralar da ölü ceninler gibi zehir oluyormuş insana, acı çekerek öğrendim. Geçmişin irin tutmuş necis kalıntıları kapkara bir kanla birlikte döküldü hafızamdan. Bütün gece harlı bir ateşin başına oturmuş da içimi acıtan fotoğrafları, hiç acele etmeden, tek tek, alevlerin arzulu kollarına bırakmışçasına rahatlamıştım. Alevler doymak bilmediğinden her fotoğraftaki yüzü daha bir iştahla küle çevirmişti.

Gözlerimi açtığımda Jülide yine yanımda yoktu ama bu sefer uzakta değildi; odanın camlarından birini hafifçe aralamış, gözlerini uzaklara dikmiş, sigarasından çektiği dumanı bir müddet içinde tutup sonra usulca dışarı üflüyordu.

"Günaydın" diye seslendim yattığım yerden. Yıllardır aynı güne birlikte uyanıyormuşuz gibi söyledim.

"Günaydın İshak. Hazır mısın?" "Neye hazır mıyım?"

"Kahvaltıya. Kahvaltının dışında, bir de evini ve babanın mezarını ziyaret etmek var. Kahvaltıya hazırsan diğerlerine de hazırsındır zaten."

Sigarayı tuttuğu eli dudaklarına yakın duruyordu, diğer kolunu karnına yaslamış, dik duran kolunun dirseğine alttan destek oluyordu. Hafifçe tebessüm etti. Tebessümünden cesaret almış gibi, "Hazırım" diye cevap verdim. "Ben bir duş alayım, saçlarımı kurutayım, sonra kahvaltıya çıkarız. Sen de süit odamızın keyfini

çıkarmaya devam et" deyip elindeki sigarayı pencerenin önündeki küllüğe bastırdı.

Hazırlandıktan sonra otelin en üst katındaki kahvaltı salonuna çıktık. Peynir, zeytin, domates, salatalık ve haşlanmış yumurtadan oluşan tabaklarımızı cam kenarındaki masalardan birine karşılıklı olarak bıraktık. Küçük plastik kutulardaki tereyağı ve çilek reçelinden aldım, Jülide istemedi. Kahvaltılıkların yanında duran semaverden ikimiz için de birer bardak çay koydum. Olabildiğince bulanık görünüyordu, umursamadım.

Yakınımızdaki masalardan birinde asık suratlı, her hareketinden kabalık akan, iri göbekli, kalın bıyıklı bir adamla, orada bulunduğumuz zaman içinde ağzından tek bir kelime çıkmayan, hastalık derecesinde solgun yüzlü, zayıf bir kadın karşılıklı oturuyordu. Diğer masalarda dağınık halde oturmuş iki üç tane kavruk yüzlü adam somurtuk tavırlarla kahvaltılarını etmekle meşguldü. Çaylarımızı tazelemek için yanımıza yaklaşan garsonun otel kıyafetlerinden yayılan ter kokusu çok da açık olmayan iştahımızı tamamen kapatmaya yetti. Jülide bulanık çaydan bir yudum daha aldı ve günün planlamasını yapmaya koyuldu.

"Biraz daha oyalanalım burada. Onlar dün gece geç yatmıştır. Cenazeydi, taziyeydi derken yorulmuşlardır."

"Otelden çıkalım, biraz etrafı gezeriz arabayla, sonra da eve gideriz. Burada içim sıkıldı."

"Bu arada benim gelmemi istemezsen gelmeyebilirim. Hiç de alınmam İshak. Lütfen rahat ol. Zor durumda kalma. Nereden çıktı bu kadın demesinler."

"Bir şey olmaz. Umurumda da değil ayrıca. Sen de gel Jülide."

Sen de gel Jülide, sen de gel Jülide, sen de gel. Ben nereye gidersem, benimle gel Jülide. O an utanmasam aynı cümleyi defalarca tekrar edecektim. Bir kere sesli söylemekle yetindim, kalanını içimden sürdürdüm. Kahvaltıdan sonra odamızdan çantalarımızı aldık, resepsiyona indik, çıkış yapmak için anahtarı bıraktık.

Resepsiyoncu çocuğun bütün geceyi orada mı geçirdiğini, gidip de geri mi döndüğünü anlayamadım. Üzerinde bir önceki gün giydiği dar, beyaz gömlek vardı fakat son derece dinç görünüyordu. Müessese vaadi taşıyan bir sesle "Memnun kaldınız mı efendim? Rahat ettiniz mi?" diye sordu. "Teşekkür ederiz. Rahattı" dedim, sohbetin uzamasına istekli olmadığımı hissettiren bir soğuklukla. Neredeyse yüzüne bile bakmamıştım. Buna rağmen aramızdaki mesafeyi çabucak aşıp konuşmaya devam etti.

"Başınız sağ olsun tekrar."

Üzgün bir tavırla gözlerimi kapatıp başımı usulca salladım. Tavırlarımdan ötürü tam pişman olmak üzereydim ki bu küçük duygusal andan gerçek hayata ani bir geçiş yaptık.

"Mini bardan bir şey kullandık mı?"

"Hayır. Yalnız su içtik."

"Onlar otelimizin ikramı efendim."

Muamelelerimizi hızlıca tamamlayıp dışarı çıktık. Oyalanmadan arabaya bindik, marşa bastım, çalışmadı. Jülide başka yere bakıyordu. Tekrar marşa bastım, yine çalışmayınca ağzımdan gayriihtiyari bir küfür çıktı. Utançla Jülide'ye döndüm, hiçbir şey olmamış gibi başka yerlere bakmaya devam ediyordu. "Küfür etme, Bismillah de, çalışır." O bildik tebessüm takılmıştı zarif dudaklarına. Şaka yapıp yapmadığını anlamaya çalışıyordum. Yavaşça "Bismillah" deyip denedim, araba çalıştı. "Araban inancımı güçlendiriyor" dedi, sesine buğu katmaya çalışarak.

Ağır ağır ilçe merkezinin dışına doğru hareket ettik. Camlarımızı sonuna kadar açmış dışarıya bakıyorduk, ben de sanki buraya ilk kez gelmiş gibi etrafı onun gözünden seyrediyordum.

"Tulum peynirini bilir misin?"

"İshak sen bana iyice uzaylı muamelesi mi yapıyorsun?

Herhalde biliyorum tulum peynirini."

"Burada bir yaylalar var. İnanamazsın Jülide. Belki bin çeşit bitki var. Abartmıyorum. Buradan beslenen hayvanların eti de, sütü de

çok lezzetli olur. Elini, kolunu yersin lezzetten. Bal da var. Babam burada madende çalışıyormuş gençken. İstersen yaylalara, istersen madene doğru gidelim, oradan da baraja gideriz."

"Olur İshak. Nereye istersen oraya gideriz."

"Baraj deyip geçme, buranın çevresi bildiğin İsviçre Alpleri. İsviçre Alpleri'ne hiç gitmedim ama resimlerden gördüm. Aynı diyorum. İnanmıyor musun bana?"

"İnanıyorum. Ama geç kalmayalım. Oyalanalım dediğim bir saatti. Bir kısmını sonraya bırakalım. Ziyaretlerden sonraya."

Sabah uyandığımda kendimi ne kadar rahatlamış hissetsem de, otelden çıktığımız andan itibaren eve gideceğimiz gerçeğiyle yüzleşince mideme ağrılar saplanmaya başladı. Gidişimizi mümkün olduğu kadar geciktirebilmek için etrafta görülmesi gereken yerler konulu fikirler atıyordum ortaya. Jülide bir yerden sonra olaya el koyup gitme vaktimizin geldiğini söyledi. Ayaklarımı sürüye sürüye eve yöneldim, yaklaştıkça dilim kuruyor, yanımdaki pet şişeden kana kana su içiyordum. Jülide, "Eve gidince bütün vakti onlarla geçirmek yerine tuvalette geçirmeye karar verdiysen bu kadar su içmek çok iyi fikir. Beş dakika sohbet ederiz insanlarla, sen sonra bir saat çişini yaparsın" deyince daha fazla su içmedim. Bu kez de ellerim üşümeye başlamıştı.

Evin kapısının önüne geldiğimde "Acaba önce mezarlığa mı gitseydik?" dediysem de bir işe yaramadı. Arabayı babamların evine yakın bir yere park ettim. Dört katlı apartmanın önüne geldik. Kapının önünde bir çift ayakkabı duruyordu. Hiç beklemediğim bir anda karşıma çıkınca afalladım, elim ayağıma dolaştı, kanım çekilmiş gibi kalakaldım.

"İshak bir şey mi oldu?"

Cevap vermek için ağzımı açtım, bir ses çıkmadı. Oracıkta küçük bir çocuk gibi ağlamaktan korkuyordum. Sadece kenarda duran kahverengi deri ayakkabılara baktım. Babamı giyerken hiç görmediğim halde, tuhaf bir şekilde ayakkabıların onun ayakları-

nın şeklini aldığını gördüm. Kapının önünde değil de babamın ayağında gibiydi. Birazdan o kapıdan çıkacak, ayakkabılarını özenle giyip gidecek gibi duruyordu. Ayakkabının sahibi bir süreliğine orada bırakmıştı sanki. Jülide bir bana, bir kenarda duran, üstü silinmiş, kenarlarında hafif çamur kalmış ayakkabılara baktı. İlgimi başka tarafa çekmek için zillere bakmaya başladı.

Üzerinde babamın isminin yazılı olduğu zili çaldık. Kalp atışlarımın gömleğimin üzerinden görülebileceği gibi bir telaşa kapıldım. Baktım, gerçekten de görebiliyordum. Kapı açılma sesini duyunca ağır demir kapıyı zorlukla itip içeri girdik.

Diğer zillerden birinde kardeşim Zafer'in ismi yazıyordu, evlendikten sonra üst kattaki dedemlerin evine taşınmışlardı. İki kızının olduğunu biliyordum, üçüncüsü doğmuşsa da haberim yoktu. Onun bir küçüğü, kız kardeşim Betül, evlendikten sonra kocasının çalıştığı Samsun'a taşınmıştı. Onun da bir kızı ve bir oğlu vardı. Girişteki dairenin kapısına geldik. Kapıyı en küçük kardeşim –onu neredeyse hiç tanımıyordum– İlyas açtı. Tarih öğretmeni olarak atama bekliyordu en son konuşmamızda. Sonucundan haberdar değildim. İnternet ortamlarında aile grupları kurmak onun vazifesiydi. Birkaç kez telefonla aradığını, gruplara katılmam için teşvik ettiğini, teşvikten ziyade ısrar ettiğini hatırlıyorum. Tabii ki bir işe yaramadı. Her şeye ve herkese karşı ne kadar yabanileştiğimi düşününce kendimi kötü hissettim.

"İshak Abi hoş geldiniz. Buyurun abi. Siz de hoş geldiniz yenge."

Bütün kelimeler havadayken can verip olduğu yere düştü ama yenge lafı odanın içinde dolanmaya devam etti. Belli etmemeye çalışsa da herkes o lafla ilgileniyordu.

Ayak üstü İlyas'ın söylediğini düzeltecek halde değildim, Jülide'yle kısa bir an birbirimize baktıktan sonra içeri geçtik. Odanın her yanına dikkatle göz gezdirmeye başladım; üzerinde hatıram olan eşyalar, burnuma aşina gelen kokular arıyordum, bula-

madım. Babamın, çocukluğumun evine değil de büsbütün yabancı bir yere gelmiş gibi içim burkuldu. Tam olarak ne beklediğimi bilmiyorum ama hiç olmazsa tutunabileceğim bir yakınlık, kalbime refakat edebilecek bir tanıdık arıyordum. Ortamı yadırgayınca istediğim yere oturmaya tereddüt etmiş, bir eve ilk kez misafir edilenler gibi yer gösterilmesini beklemiştim. İlyas yüzümdeki burukluğu fark etti, "Otursanıza İshak Abi" deyip kocaman parlak taşlarla süslenmiş kahverengi kapitone koltuğu işaret etti. Önce Jülide'nin oturmasını bekleyip sonra da yanına ilişiverdim.

"Annemle Zafer Abime haber vereyim geleyim ben."

Az önce üşüyen avuçlarımın içi şimdi de terlemeye başlamıştı. Bir parça olsun yatışmak için halının karmaşık motiflerini incelemeye başladım. Sakinleştireceği yerde daha da sinirlerimin bozulmasına sebep oldu. Jülide bir türlü üzerimden atamadığım gerginliğin daha fazla devam etmesine engel olmak için usulca koluma dokundu. Yolculuğa başladığımız andaki kadar müşfik, en az o kadar sıcak ve içtendi. İçimdeki kuvvetli sarsıntı bir anda kesiliverdi. Yönünü kaybetmiş bir nehrin, denize ulaşması gibiydi. İlyas'ın odaya girmesiyle kolumun üzerinden elini çekti.

"Annem birazdan geliyor İshak Abi."

Ağzından eksik etmediği "İshak Abi" ısrarından memnuniyet duymakla rahatsız olmak arasında gidip geliyordum. O eşikte bir süre dolandıktan sonra, bu tavrın yakınlık kurma arzusundan kaynaklandığını düşününce hoşuma gitti. Çok geçmeden üvey annem her hareketi matem kokan ağır adımlarla odaya girdi. İlk anda bana yönelttiği kısacık bakışlarının hemen ardından delici bir nazarla Jülide'ye dikti gözlerini. Topu topu üç beş saniye uzunluğundaki zaman dilimi, uzadıkça uzadı, tenimizi yaşlandırdı, kalbimizi yordu, içimizi soldurdu.

İçeri adım attığı andan itibaren mekânın her köşesini ölü evine yakışır bir keder ve kasvetle doldurmuştu. Onu gördüğümde yaşadığım memnuniyetsizliği ustalıkla saklayarak ayağa kalktım,

özlemle doluymuş gibi yanına doğru birkaç adım attım. Öpmem için uzattığı elini tuttuğum sırada o hâlâ Jülide'ye bakıyordu. "Başımız sağ olsun" dedim. Oysa bütün yol boyunca "anne" demek için kendimi şartlandırmıştım, diyemedim. "Sizler sağ olun" diye yorgunluktan yıpranmış bir sesle karşılık verdi. O da kendisini "evladım" demeye şartlandırmıştı da söylemeye dili mi varmadı? İkimiz de zoraki oyunu daha başlarken kaybetmiştik. Israrla Jülide'ye bakıyordu. Sesimin en pespaye ve umursamaz haliyle, "Jülide Hanım, benim arkadaşım" dedim, "sağ olsun bana eşlik etti" diye de ekledim.

Jülide kim, nasıl arkadaş, neden böyle bir günde sana eşlik ediyor, nasıl bir ilişkiniz var, karın nerede ve buna benzer diğer sorular, can sıkıcı muğlaklıkla, umursamazlığın dibinden gelen sözlerimden sonra boşlukta kaldı. O boşlukların arasını kendi kafalarında nasıl tamamladıklarını da zerre kadar umursamadım. Cesaret ve rahatlığım yerine gelmişti. Hızımı alamayıp neredeyse hesap soran tavırla "Zafer nerede kaldı?" diye sordum. İlyas vazifesini yerine getirmiş zabıta ciddiyetiyle "Kendi evindeydi İshak Abi. Arayıp haber verdim ben" dedi. Sözünü bitirir bitirmez de cenaze evi âdetlerinden en sık bilinen yükümlülüğü yerine getirerek, iki elini kucağında birbirine bağlamış, üzgün ve ciddi bir yüzle önüne bakmaya başlamıştı. Ortada konuşmaya gönüllü kimse olmadığından herkes kıymetli bir şey arar gibi ciddiyetle halı motiflerinin detaylarına bakıp durmaya devam ederken kapının zili çaldı. İlyas vazife şuuruyla hızla kalkıp kapıyı açtı ve o esnada ayakkabılarını çıkarmakla meşgul olan Zafer'i içeri buyur etti.

Zafer içeriyi şöyle bir kolaçan ettikten sonra "Hoş geldiniz" diyerek hızlı adımlarla yanıma yaklaştı ve ne kadar içten olduğunu belli etmeden –gelmeden evvel bu kucaklaşmayı birkaç kez hayal etmiştim– sarıldı, sonra da dönüp Jülide'nin elini sıktı. Arkasından "Anam iyi misin?" deyip koltukta oturan yaşlı kadının omzunu sevgiyle okşadıktan sonra boş yerlerden birine otur-

du. Üvey annemden hiç ses çıkmıyordu. Zafer içeriye girdiği andan itibaren ortamın sevk ve idaresi onun eline geçmişti. Arada bir bakışları Jülide'ye kayıyordu ve sanki ayıp bir şey yaparken suçüstü yakalanmış gibi hemen bana dönüyordu.

"Kahvaltıyı yukarıda hazırlatıyorum abi."

"Sağ ol Zafer, biz kahvaltı ettik."

"Nerede ettiniz, yolda mı?"

"Yok, oteldeydik. Orada ettik."

Bakışları birden değişti. Kırılan gururunu tamir etmeye çalışır gibi konuşuyordu artık. Küçük düşürülmüş olmanın hesabını sorar gibiydi.

"Otel ayıp olmadı mı abi? Burada senin evin var, sen kalkmış yabancı gibi otelde kalıyorsun. Kaldı ki kırk kat yabancımızı bile evimizde misafir ediyoruz, sen mi ağır geleceksin? Kanımızdansın, canımızdansın. Biri görse ne der? İnsanların yüzüne nasıl bakarız?"

Bunu bir nezaket meselesi olarak değil, itibar meselesi olarak almıştı, yüzünde şefkatten ziyade rencide edilmenin verdiği kızgınlık vardı. Asıl sorun, birinin bunu görme riskiydi; otelde kalmış olmam etraftan bir duyulacak olursa onuru zedelenecekti. Annemle aramızdaki soğuk karşılaşmanın ardından Zafer'le konuşmamızı da daha ilk dakikadan bir tatsızlığa dönüştürmemek için yumuşatmaya çalıştım.

"Gece gece eve gelmek istemedim Zafer. Babamın hatırası var, ağır geldi. Yanlış anlama sakın. Utanıp sakınacak halim yok. İçim daraldı, zaten çok geç saatti. Biraz kendimi toparlayıp öyle geleyim dedim."

Gerginliği bir parça azaldıysa da tamamen geçmedi. Sürdürmenin ikimize de fayda getirmeyeceğinin farkındaydı.

"Gece mi vardınız? Kaç saatte geldiniz?" "Bilmiyorum ki, geldik işte. Yavaş yavaş geldik."

"İyi ettiniz, hoş geldiniz. Siz de iyisiniz inşallah?" diye bu kez Jülide'ye döndü. "Teşekkür ederim, başınız sağ olsun" deyip

mukabele etti Jülide. Ölümün bütün ağırlığı kendi omuzlarındaymış da iyice yorgunmuş gibi önüne bakmaya başladı Zafer. "Dostlar sağ olsun." Yaşından fazla bir olgunlukla çıktı sesi. Biraz da öyle çıkmasını istemişti sanki.

Az önceki gök gürültüsü gibi çıkışının tamamen dinmesini bekliyorduk. Susmasının hayra mı, şerre mi delalet olduğunu düşünürken imdadımıza kapı zili yetişti. Zafer'in karısı Hanife mahcup ve utangaç bir yüzle içeri girdi. Hanife akrabamız mıydı, karşılıklı oturup hiç sohbet etmiş miydik? Zihnimi yokladım, bulamadım. Hanife'nin sadece ismi vardı, kendisine dair müspet veya menfi hiçbir duygum yoktu. Bomboş gözlerle baktım. Kaplarla dolu büyükçe bir tepsi taşıyordu elinde. Kısa selamlaşmaların ardından bir şeylere geç kalmış gibi mutfağa girdi, çok geçmeden de elinde çay bardakları ve börek tabaklarıyla yeniden yanımıza döndü. İlyas, yengesine yardım ederek, önümüze camlı zigon sehpalar yerleştirdi. Tabaklarımızı alırken, Zafer, merak ettiğimi varsayarak cenaze töreninden söz etmeye başladı. Merak etmiyordum. Yine de sabırla bitirmesini bekledim.

"Cenaze çok kalabalıktı maşallah. Ne kadar çok seveni varmış. Cami doldu. Hoca çok güzel konuştu. Hiç tanımadığım, görmediğim adamlar camide, mezarlıkta yanıma geldi, 'Sefer Abi'yi çok severdik, çok düzgün insandı,' dediler. Duyan gelmiş. Mezarlığa kadar ayrılmadılar sağ olsunlar. Babam da sağlığında herkesin düğününe, cenazesine giderdi. Bize de tembihliyordu. Bak, boşuna değilmiş. Dün akşam da taziyeye gelen bir sürü insan oldu. Ev tıklım tıklımdı. Tam üç aylara girince öldü. Ne mutlu, kimseye yük olmadan, bir nefeste can verdi. Belediye başkanı lahmacun ayran yaptırıp yollamış."

Sesi çatallanmaya başlayınca sustu. İlyas'a baktım, gözlerine dolan yaşları avucun içiyle silmeye çalışıyordu. Zafer'in susmasını fırsat bilen üvey annem, o âna kadar içinde bastırdığı hiddeti daha fazla tutmaya gerek görmedi.

"Kıymetini evladın bilmez, eloğlu bilir."

Ortalık bir anda buz kesti. Herkes olduğu yerde donup kalmış, nasıl bir tepki vereceğimi merak ederek bana bakıyordu. Jülide'nin yüzünden yatıştırıcı bir şefkat taşıyordu, gördüm. Birkaç kez yutkundum. Dilime hücum eden zehirli kelimeleri geldikleri yere yollamaya uğraşıyordum. Vefasız biri gibi anılmak gücüme gitmişti. Gözlerim dolu dolu oldu; babam, birlikte kat ettiğimiz uzun yol, yurt kapısındaki ayrılık ânımız, babamın arkasından bakıp kalışım gözlerimi yakıyordu. Zafer, annesinin yersiz çıkışından duyduğu öfkeyi ve can sıkıntısını belli etmemeye çalışıyordu. Sözün gerçek muhatabını gizleyebilmek için, sanki kendisi tenkit edilmiş ve çok üzülmüş gibi, yapmacık bir alınganlıkla lafa girdi.

"Neden bilmeyelim anacığım? Hepimiz babamızı sevdik, saydık. Laf getirtmedik çok şükür."

Annem sesindeki hırçınlığı bir parça daha artırarak "Adamcağızın düşünmekten kalbi yoruldu, erkenden duruverdi" diye karşılık verdi. Cevap verecek gücüm de, isteğim de yoktu. Oturduğum yerden yurttaki ilk geceme düşmüştüm. Aklımdan çıkmıyor. Ranzaya henüz uzanmıştım. Uyandığımda gözlerimi evde açacağıma dair çocuksu bir hayale inandırmıştım kendimi. Uyku tutmuyordu. Sabaha kadar uyuyamamaktan korkuyordum. Uyumazsam oradan kurtulamayacaktım. O korkular içinde dalıp gitmiştim. Sabahleyin dışarıdan gelen gürültüyle hızlıca yerimden fırladım. Bir baktım aynı yerdeyim. Hayal mayal kalmamıştı. Bir daha da hiç inandırıcı gelmedi. Orada kalmayı kabullendim. Şimdi aradan onca yıl geçtikten sonra evdeydim işte. Mutluluk için de, her şey için de çok geçti.

"Biz artık kalkalım. Mezarlığa gitmek istiyorum" deyip ayağa kalktım. Zafer yeni bir girişimin anlamsız olduğuna kanaat getirmişti. Bir an önce çıkmamızın en iyisi olacağını düşünüp neredeyse benden evvel kapıya yöneldi.

"Beraber çıkalım İshak Abi. Dönüşte öğle yemeğini yeriz."

"Ben mezardan sonra İstanbul'a döneceğim. Acil işlerim var, bırakıp geldim."

"Nasıl acil işler? Olmaz abi, bu gece buradasın. Katiyen bırakmam."

"Gitmem lazım Zafer. Kalamam."

"Abi hem yorucu olur hem de konuşmamız gereken şeyler var."

"Ne gibi?"

Yersiz bir soru olmuştu. Sizinle konuşacak hiçbir şeyim yok dermiş gibi öfke doluydu. Söylediğime pişman oldum.

"Abi gidenler gidiyor, geride kalanlar kendi vadeleri dolana kadar dünya telaşına devam ediyorlar. Ölüm kader, miras hak. Kardeşler olarak oturup konuşurduk hazır gelmişken."

Zafer ayıp bir şeyden söz eder gibi çekingen konuşuyordu. Ayaküstü münasebetsiz bir konu açmanın pişmanlığı okunuyordu yüzünden.

"Konuşmamıza lüzum yok Zafer. Siz aranızda konuşursunuz sonra."

"Biz konuşuruz ama senin de olman lazım."

"Ben bir şey istemiyorum. Siz Betül'le, İlyas'la aranızda paylaşırsınız ne kaldıysa."

"Nasıl yani?"

"Öyle işte. Ben payımı size bırakıyorum."

Böylece miras konusu daha açılmadan kapandı. Babamdan ne kaldığını merak etmiyordum. O hayattayken ihtiyaç duyduğum şeyler vardı ama öldükten sonra bana verebileceği bir şey kalmamıştı. Bir ev versin istemiştim mesela; içinde onun da olduğu bir ev. Hayattayken buna gücü yetmedi. Öldükten sonra da zaten bütün bunların anlamı kalmadı. Odadakiler içinde bir tek Jülide bunu anlayabilirdi. Bakışlarından görebildiğim kadarıyla zaten bir tek o anladı. Benim için yeterliydi. Zafer, karısı Hanife, üvey annem ve İlyas ciddi olduğumdan hâlâ şüphe ediyorlardı, o anki

kızgınlıkla söylenmiş sözler olarak görüyorlardı. Biz Jülide'yle kapının önüne yürürken, Zafer de üstünü giymek için kendi dairesine çıktı. "İyi misin?" diye yanıma sokuldu Jülide. "İyiyim" diye cevap verdim. "Doğru söyle" diye üsteledi bu kez. "Doğru söylüyorum" dedim. "Annenin söyledikleri seni üzdü mü?" diye sordu. "Üzülmedim" dedim. Benden daha fazla sarsılmıştı, teselliye muhtaç olan daha çok oydu sanki. İyi olduğumdan emin olmak istiyordu.

"Gerçekten iyiyim Jülide. Hatta geldiğim âna nazaran daha iyiyim. Annemin söylediklerini kastediyorsan söyleyeyim, üzülmedim. Hatta içten içe mutlu oldum diyebilirim."

"Mutlu mu oldun?"

"Sana garip gelecek, bencil olduğumu düşünebilirsin ama babamın kalbini yoracak kadar beni düşünmüş olduğunu öğrenmek bana iyi geldi. Umarım annem söylediklerinde haklıdır."

Zafer yanımıza geldiğinde ikimiz de susmuştuk. Arabaya bindik, mezarlığa doğru hareket ettik. Yolda giderken Zafer olan bitenden kendini sorumlu hissedip gönlümü almaya çalışıyordu.

"Babam hepimizi ayrı ayrı severdi. Senden çok bahsediyordu. Uzak büyüdük ama Allah var seni ayırmazdı. Bazı şeyler kader. Olmadı mı olmuyor. Keşke hep birlikte kalabilseydik. Buna da şükür. Herkes evini barkını kurdu, hayatına bakıyor. Aslında bunlar vesile olsun, daha çok görüşelim İshak Abi. Çocuklar amcalarını bilsin. Kötü mü olur? Siz yazın gelin, biz gelelim."

Tam böyle söylerken çarpılmış gibi sustu. Bir anda Jülide'nin varlığını fark etmiş, yanlış şeyler söyleyip bir pot kırmaktan çekinmişti. Konuşmaya devam etmedi. Arabayı ilçe mezarlığının ana kapısında park edip içeri girdik. Zafer mezar yerini göstermek için önümüzden gidiyordu. Jülide yoldayken aldığı başörtüsünü özenle başına bağladı. Bir anda başka bir kadın gibi olmuştu. Zafer'in arkasından yürümeye devam ettik. Adımlarımız ağırlaşmıştı. Yeni olduğu hemen anlaşılan bir mezarın önüne gelince

durdu ve ellerini açtı, kısık bir sesle Fatiha okumaya başladı. Mezarın baş kısmında, üzerinde kırmızı boyayla çarpık şekilde numara yazılı bir tahta çakılıydı. Ellerimi açıp bir Fatiha da ben okumaya başladım. Jülide gözlerini ayırmadan babamın üzerini örten küçük toprak tepeciğine bakıyordu.

"Önümüzdeki hafta mezarı yaptıracağım. Mermerciyle konuştum. Güzel bir mezar olacak inşallah. Mezar taşına çiçek işlemeleri yapıyorlar. Kırmızı, yeşil boyuyorlar. Bekir'in babası rahmetli Necip Dayı'nın mezarı öyle. Aynısını yaptırıyorum."

"Zafer, alınmazsan senden bir şey isteyeceğim."

"Buyur abi? Estağfurullah."

"Beni burada yalnız bırakır mısın?"

Yalnız kalmak derken Jülide'yi kastetmiyordum. Onu da yalnızlığımın bir parçası olarak görüyorum. Yalnızlığımın en değerli parçası.

On yedi

Zafer uğradığı muameleden canı sıkılmış, yüzü iyice düşmüş, moralinin bozulduğunu belli etmemeye uğraşır bir halde yanlarından ayrılınca, İshak'la Jülide, mezarlığın orta yerinde iç içe geçmiş hüzünlü serviler gibi yalnız başlarına kaldılar. Ayak bastığı toprağın hemen altında yatan, yıllar geçtikçe sayıları gitgide artan ölüler kalabalığını düşünmek İshak'ın yalnızlığını daha da ağırlaştırıyordu. Babasının, ne kadar zayıf da olsa, kendi geçmişiyle, hatta dünyayla arasında kalan son bağlardan biri olduğunu fark etti. O bağın da kopmasıyla, halihazırda şirazesinden çıkmış hayatı güçlü bir sarsıntıya daha uğramıştı. Okulun yurdunda bir başına bırakılmasının üzerinden onca yıl geçmesine rağmen yalnızlığın sancısından kurtulamamıştı. Bu seferki gidiş, iyileşmesi için bir kenarda beklettiği yaralı duygularının bir daha asla kapanmayacağı anlamına geliyordu. Açık yaraları mezar toprağına sürtünmüş gibi içi ürperdi.

Yaşıyor olmak, bir teselliden ziyade suçluluk duygusu gibi rahatsız ediciydi. Ölümü, korkulması, uzak durulması gereken eziyetli bir son gibi değil de, bütün karmaşık düğümlerin çözülebilme ihtimali olarak hayal ediyordu. Uzunca bir zamandır, ölenlere neredeyse imrendiğini bilseydi Jülide'nin bundan epeyce tedirgin olabileceğini düşündü. Ölümün karşısındaki o arzulu bakışını çevresindeki herkesten olduğu gibi ondan da gizlediğini düşünüyordu ama başarılı olmadığının farkında değildi.

Konuşmadan, yerlerinden bile kıpırdamadan önlerindeki mezara bakıyorlardı. Oraya geldiklerini gören üstü başı toz toprak için-

de bir çocuk, mezarlığın diğer ucundan yanlarına doğru koşmaya başlayınca dikkatleri o tarafa çevrildi. Çocuk elinde tuttuğu bidonla, içindeki suyu dökmeden, çarpık duran mezar taşlarının, sağa sola eğilmiş ağaç dallarının arasında hiç tökezlemeden ustalıkla hareket ediyordu. Yanlarına yaklaştı, yaşından beklenmeyecek bir ağırbaşlılıkla plastik bidonu İshak'a doğru uzatıp "Başınız sağ olsun. Allah rahmet eylesin. Sulayalım mı abi?" diye sordu. İshak bir süre çocuğun yüzüne ne dediğini anlamamış gibi baktıktan sonra, içi su dolu, mavi beyaz enine çizgili, eskimiş plastik bidonu elinden aldı ve suyu ağır ağır babasının mezarının üzerinde gezdirmeye başladı. Bunu neden yapması gerektiğini bilmiyordu ama toprak suyu büyük bir iştahla içine çektikçe kendini daha iyi hissettiğini fark etti. Suyun tamamını mezarın üzerine boşalttıktan sonra yan tarafta sessizce kendisini izleyen çocuğa bidonu uzattı, "Tekrar doldur getir" dedi. Çocuk emir almış asker gibi yerinden fırladı, çok geçmeden su bidonunu yeniden doldurmuş halde geri döndü. İshak ikinci bidon suyu da bir tabloyu boyarmış gibi usul usul, türlü şekiller vererek toprağa dökmeye başladı; baş kısmından başlayarak ayak tarafına doğru uzayan bir hattı takip eder gibiydi. Suyu mezar toprağının üzerinde değil de, doğrudan babasının vücudunun üzerinde gezdiriyordu sanki; toprağın altında bir anda canlanacağını bekler gibi hevesle döküyordu. İkinci bidonu da bitirdi, yeniden çocuğa uzattı, "Git bir daha doldur" dedi aynı emir tonuyla. Çocuk alışık olmadığı bu durum karşısında şaşkın bir halde kalakalmış, bir İshak'a, bir de Jülide'ye bakıyordu. Jülide, İshak'ın elinden bidonu aldı, "Bu kadar yeter, sağ ol" deyip çocuğa uzattı, çantasından çıkardığı parayı avuçlarının içine sıkıştırdı. Çocuk bidonu ve parayı alır almaz koşarak yanlarından uzaklaştı. İshak tam o esnada hıçkırıklarla ağlamaya başladı; bütün vücudu sarsılarak, katıla katıla ağlıyordu. Daha fazla ayakta duracak gücü kalmamış, mezarın dibine, dizlerinin üstüne çökmüştü. Başını öne eğmiş, iki eliyle yüzünü kapatmış, kamburu çıkmış bir haldeydi.

İshak'ın iki büklüm hali Jülide'nin gözüne çok acıklı göründü. Ona bakarken gözlerinin dolmasına engel olamıyordu. Nihayet gözlerinde yer kalmayınca, yaşlar evvela upuzun siyah kirpiklerini sırılsıklam yaptı, sonra gözlerinden de taşıp yanaklarından aşağı, zarif boynuna doğru uzanan gözyaşlarından yapılmış incecik bir patika yol açtı. Yol açılır açılmaz, geçmişte canını yakan birçok kişi, bir anda hafızasının en kalın perdelerini yırtarak gün yüzüne çıktı, geçit törenindeymişçesine sert ve hoyrat adımlarla o incecik yoldan yürümeye başladı. Hem İshak'ın hem de kendisinin acıklı haline ağlıyordu.

İnsan bir mezarın başındayken, orada yatan kişiyi kaybetmiş olmaktan çok daha fazla şeye gözyaşı döküyor. Jülide'ye de aynı şey oldu, mezarlığa adım attığından beri Ceyhun'un cenazesini hatırlayıp durdu. Cenaze günü kadınların arasında, Ceyhun'un mezarının başındaki küçük kalabalıktan biraz uzakta, defnedilmesini izliyordu. Etrafındaki kadınların nefretini üzerinde hissetti; ayakkabısına yapışmış çamur parçaları kadar gerçek ve rahatsız ediciydi. Ceyhun gencecik bir yaşta ölünce, geçmişin bütün sorumluluklarından azade olmuş, böylece evliliklerinin sona ermesinden başlayıp sonrasında yaşadığı düşüşe dair bütün suçlar Jülide'nin üzerine kalmıştı. Jülide, Ceyhun'un bir anda terk edip gitmesini de, bütün günahı üzerine atıp karşısındaki insanı cezalandırır gibi erkenden ölmesini de bir türlü affedemiyordu. Olayın intihar veya kaza olması, yaşadığı ağır buhranı değiştirmiyordu. 'Bunu hak etmiyorum,' diye isyan ediyordu; kızgınlığı bazen kadere, bazen Allah'a, bazen sadece Ceyhun'a yöneliyordu. Müsebbibi ne olursa olsun büyük bir haksızlığa maruz kaldığını düşünüyordu. Sonu kötü biten bütün hikâyelerin ceremesini çekmek ona düşmüştü. Gözlerindeki ışığın gün geçtikçe zayıfladığını, daha kötüsüne hazırlanması gerektiğini öğrendiği günden itibaren başına gelenler hiç adil değildi.

Dizlerinin üzerine çömelmiş duran İshak'a yaklaştı, hemen arkasında durup iki eliyle omuzlarını kavradı. Jülide'nin ellerini

omuzlarında hissettiği anda İshak'ın ağlaması daha da şiddetlendi, nefesi kesilmiş gibiydi. Kısa bir süre sonra ağlaması dinmeye, nefes alıp vermesi düzene girmeye başladı. Birkaç dakika içinde tamamen durulmuştu. Jülide yanına çömelip elini merhametle sırtında gezdirmeye başlayınca, İshak yorgun düşmüş bir hayvan gibi sakinleşti. Kesik kesik konuşmaya başladı.

"Çok tuhaf, biraz önceye kadar babamın ölümüne pek üzülmemiştim."

"Belki de sana öyle geliyordu. Ben de babam ölse üzülmezmişim gibi hissediyorum ama kalbimizin içinde olup bitenleri kontrol edebilmemiz imkânsız."

"Senelerdir görmüyorum. Ölmesi hayatımda hiçbir şey değiştirmez sanıyordum ama şimdi babamla birlikte bir sürü şey kaybetmişim gibi hissediyorum. Neleri kaybettin diye sorsan tek tek sayamam. Ne olduğunu söyleyemesem de kaybettiğimi biliyorum."

"Anlayabiliyorum. Elimizde olmayan şeyler bunlar. Ayrıca böyle düşünmen bence iyi bir şey. Yoksa kocaman boşluklar içinde değerli bir şey bulmamız mümkün olmaz."

"Tekrar eve dönmek istemiyorum."

"Ne hissettiğini biliyorum. Orada kalmak zorunda değilsin ama vedalaşmak için de olsa uğrasan iyi olur. Bana sorarsan uğrayalım derim. Onlar senin kardeşlerin. Hatta bu gece burada kalalım. Bu saatte çıkarsak gece yarısında İstanbul'da oluruz. Yorgun değil misin?"

İshak bir müddet sustu, ne yapması gerektiğini düşündü.

"Tamam, vedalaşmak için eve uğrayalım ama bu gece burada kalmak istemiyorum. Merak etme, yorgun değilim ben. Uykusuzluğa alışkınım, araba kullanmamda bir sorun olmaz. Yorulursam bir kenara çekeriz."

Oradan ayrılmak zor geldi İshak'a. Ayrıldığı andan itibaren bir daha hiçbir zaman babasının mezarına gelmeyeceğini düşünüp

üzüldü. Kafasını mahşer yerine çeviren düşüncelerden sıyrılmak için diğer mezarların üzerindeki rengârenk çiçeklere dikkat kesildi. 'Mezarı yaptırdıktan sonra biz de çiçekler ekelim,' diye içinden geçirdi. Mezar taşına çizilmiş çiçekler değil, gerçek çiçekler. Kimsenin düzenli olarak bakımını yapmayacağını biliyordu. Kısa bir zaman sonra çiçeklerin yerini yabani otlar saracak, oradan geçenlere ölümün gerçek yüzünü hatırlatacaktı. Ayak dibindeki toprak parçalarını veda edermişçesine mezarın üzerine doğru sürüklemeye başladı. Mezarın sağını solunu babasına sarılırmış gibi elleriyle düzelttikten sonra ellerini birbirine vurarak temizlemeye çalıştı. Artık gidelim der gibiydi, Jülide'ye baktı. Jülide de başıyla onaylayınca geldikleri yöne doğru ilerlemeye başladılar. Kapının önünde sucu çocuğu gördüler, ağırbaşlılığı bir yana bırakmış, yaşından beklenen bir yüz ifadesiyle el sallıyordu. Jülide de gülümseyerek el salladı. Girişe yakın bir yere park ettikleri arabanın önüne geldiler. Jülide, "Bana biraz izin verir misin? Bir telefon görüşmesi yapmam gerekiyor" deyip arabadan biraz uzaklaştı. İshak dikkatli gözlerle, merak içinde Jülide'yi süzdü, Jülide'nin de ona baktığını görünce utanıp başını diğer yana çevirdi.

Jülide karşı taraftan bir cevap gelmemesine rağmen ısrarla beklemeye devam etti. Tam kapatmaya niyetlenmişti ki karşı taraftan gelen sesi duydu. "N'aber kızım iyi misin?"

"İyiyim baba, sen nasılsın?" diye karşılık verdi.

"İyiyim. Hayırdır, bir şey mi oldu?"

"Yok bir şey. Öyle bir sesini duyayım dedim. N'apıyorsun?"

"Ben pek müsait değilim. Acil bir şey değilse sonra arayayım mı?"

"Tamam baba" dediği anda sesi titremeye başladı Jülide'nin. Telefonu kapattı. Bir süre bekledi. Kendini toparlayıp İshak'ın yanına gitti.

Araba ilk seferde çalışınca ikisi de şaşkınlıkla gülümseyerek birbirlerine baktı. Vedalaşmak için vakit kaybetmeden doğruca

babasının evine doğru hareket ettiler. İshak az önceki telefon konuşmasında bir şeylerin iyi gitmediğini anlamıştı. Jülide anlatmayınca üstelemekten vazgeçti. Eve geldiklerinde kahverengi deri ayakkabılar hâlâ orada duruyordu. Daha ne kadar orada kalacağını merak etti İshak. Zile basıp kapının açılmasını beklediler. İçeri girdiklerinde yine bir sofra buldular önlerinde. Zafer, İlyas ve anneleriyle birlikte tanımadıkları bir başka kadın daha oturuyordu odanın içinde. Kadın onları görür görmez ayağa kalktı ve abartılı derecede üzgün bir yüz ifadesiyle vedalaşmaya başladı. Çıkarken İshak'a da belli belirsiz bir sesle "Başınız sağ olsun" dedi. Misafiri uğurladıktan sonra herkes yerine geçti. Hanife hamarat kadınlara özgü içten bir telaşla sofrayla mutfak arasında durmaksızın gidip geliyordu.

İshak sofraya şaşkın şaşkın bakıyordu. "Daha yeni börek yedik yenge. Kahvaltı da etmiştik üstelik. Bu ne yemeği tekrar." Yenge lafını belli belirsiz söylemişti. Kadına adıyla hitap edecek samimiyeti bulamadığından daha yapmacık olanı seçmiş ve dudağının kenarıyla yengeyi andıran belli belirsiz bir ses çıkarmıştı.

Hanife'nin hafiften yüzü kızarmıştı. "Yolculuk yorar İshak Abi. Zaten bir lokma bir şey yediniz. Doğru düzgün bir yemek geçsin boğazınızdan" diye karşılık verdi. Hanife'nin abi deyişi, İshak'tan çıkan yenge sesinin tam aksine, yüksek vurgulu, belirgin ve duygu doluydu. İshak, uzadıkça daha saçma hale gelen ziyaretten iyice bunalmış, Jülide'yi de alıp kendini uzun yola atmak istiyordu.

"Bizim vaktimiz yok zaten. Eline sağlık ama zahmet etmişsin gerçekten."

"Ne zahmeti İshak Abi. Her zaman gelin."

İshak'ın kalbinde bir yer acıdı, her zaman gelin lafını duyunca. Gelmeyeceğini orada olan herkes biliyordu. Hanife'nin laf olsun diye değil, içinden gelerek söylediğini hissedince hüzünlendi. Akrabalık duygusunu neredeyse hiç tanımamıştı. Buraya gelirken bir ara umutlanmıştı, birbirlerini yeniden tanıyabileceklerine dair bir his

geçiyordu içinden. Ne de olsa aynı kanı taşıyorlardı. Kardeşleriyle arasındaki mesafeye bir kez daha üzüldü. Hep beraber sofranın başına geçtiler. Jülide, "Ben sadece çay içeceğim. Bir lokma bile yiyecek halim yok" dedi. Anneleri kenarda oturup elindeki tespihle meşgul olmaya devam etti. Âdet yerini bulsun diye yemeklerden birkaç lokma aldılar. Zafer bir ara yemeğe ara verip kesik kesik konuştu. "Abi sen geçiştirdin ama bu miras meselesini konuşmamız lazım." Diğerleri de İshak'ın ne diyeceğini merak ettiklerinden bir anda kafalarını ona doğru çevirdiler. İshak ağzındaki lokmayı uzun uzun çiğnedikten sonra çok zor bir işmiş gibi yutmaya çalıştı.

"Geçiştirmedim ben. Söyleyeceğimi söyledim."

"Nasıl yani abi?"

"Hakkımı size bıraktım dedim ya Zafer! Bunda anlaşılmayacak ne var? Bir şey istemiyorum. Hiçbir şey istemiyorum. Ne varsa da helal olsun."

Çıkışır gibi karşılık verince konuşma orada sona erdi ve sessizce önlerine bakmaya başladılar. İshak, Jülide'nin çayını tamamlamasını bekliyordu. Tamamladığı anda ayağa kalkıp gitmek için izin istedi. "İshak Abi bir gönül rahatlığıyla oturmadın. Gideceğim de gideceğim diye tutturdun. İstanbul bir yere kaçmıyor. Ne meraklıymışsın gitmeye be abi. Kal buradaٍ biraz, hem birbirimizi görürüz hem kafanı dinlersin biraz. Trafikten, gürültüden kaçmış olursun" dedi Zafer. Sesi bir parça yükselmişti. Annesi bir şey demeden, biraz da şaşkın, Zafer'e bakıyordu. Annesinin de kendisine katılmasını, misafirlerin kalması için ısrar etmesini beklediyse de ağzından tek bir kelime çıkmadı. Jülide ayağa kalkmış gitmek için hazırlanıyordu. Zafer ısrar etmenin bir işe yaramayacağını biliyordu. Vedalaşmak için onlar da mecburen ayağa kalktılar. Kardeşler sırayla birbirlerine sarıldılar. Hanife, Jülide'nin anlamakta güçlük çektiği bir samimiyetle, yıllardır tanışıyorlarmış gibi Jülide'ye sımsıkı sarıldı. En zoru, İshak'ın annesine vedası oldu; alelacele, üstünkörü, soğuk, usulen. Yaşlı kadının eline doğru eğildi, neredeyse parmaklarının ucundan

tutup sahte bir öpüşün ardından kafasını bile kaldırmadan arkasını döndü. Sırtlarında kambur gibi duran bir formaliteyi yerine getirmişlerdi.

Evden çıkınca İshak son bir kez dönüp kenarda duran ayakkabılara baktı. Vedalaşır gibi. Kapıdakiler arkasından el sallıyorlardı. Jülide de el salladı. Arabaya bindiler. Dışarıdakiler el sallamaya devam ediyordu. İshak zaruret icabı elini hafifçe yukarı kaldırıp indirdi, araba hareket ettikten sonra hafifçe kornaya basarak selam verdi. Evden uzaklaşmaya başladılar. Bir çift ayakkabıyı geride bırakmanın hüznü yakasına yapıştı İshak'ın. Düşündükçe kalbinin, göğüs kafesinin içinde daha da sıkıştığını hissetti. Midesi bulandı. Arabanın camını sonuna kadar indirip derin derin nefes almaya başladı. Yolunun üzeri olmamasına rağmen arabayı mezarlık yönüne doğru sürdü. Oradan ayrılacağı ve bir daha dönemeyeceği düşüncesini yenemiyordu bir türlü. Mezarlık duvarının yanından geçerken uzun uzun baktılar. Vedalaşır gibi baktılar. Bir daha hiç gelmeyecek gibi baktılar.

İlçe merkezinden ayrılırken son anda bir şeyi fark etmiş gibi birden sinyal verip sağ tarafa yanaşmaya başladılar. Jülide ne yaptığını anlamaya çalışıyordu. "Hayırdır İshak?" "Bari gitmeden evvel tulum peyniri alalım biraz. Tadına bakarsın" diye cevap verdi İshak. "Ya ben peyniri severim ama gerek yok. İstanbul'da da vardır." İshak'ın Jülide'yi dinlemeye niyeti yoktu. "İstanbul'da bunun gibisini bulamazsın."

Peynir satan bir dükkânın önüne arabayı park etti. İçeriye girdiklerinde yaşlı bir kadın karşıladı.

"Teyze, selamünaleyküm. Biz tulum peyniri baktık ama."

"Aleykümselam evladım. Ne kadar lazımdı?"

İshak bir şey söylemeden Jülide atıldı. "Bir kilo yeter teyzeciğim."

"Şu kutular birer kiloluk. Bunlardan alabilirsin" deyip İshak'ın önündeki peynir kutularını işaret etti kadın. "Hayırdır nereden geliyorsunuz?" diye gülümseyerek Jülide'ye yöneldi.

"İstanbul'dan geliyoruz."

"Gezmeye mi geldiniz?"

"Yok, cenaze vardı da ona geldik."

"Başınız sağ olsun."

Kadın bir anda suskunlaştı, yüzüne üzüntülü bir ifade yerleşti, şaşırmış halde İshak'a döndü. Son anda aklına bir şey gelmiş gibiydi. "Aaa, yoksa sen Sefergilin oğlu musun?" İshak da aynı şaşkınlıkla "Evet teyze. Tanıyor muydunuz babamı?" diye karşılık verdi. "Tanımam mı oğlum?" dedi yaşlı kadın, "Hem İstanbul'da hem burada komşu sayılırdık babangillerle. Burası küçük yer. Hepimiz tanıyoruz birbirimizi. Gerçi yenileri artık tanımıyorum. Yalan yok" diye ekledi. Bir ölünün ardından saygı duruşuna geçmiş gibi suskun kalakaldılar. Seremoninin bu kısmını İshak'ın sorusu sona erdirdi.

"Siz de İstanbul'da mı oturuyordunuz?"

"İstanbul'da oturuyorduk. Çocuklar hâlâ oradalar, çalışıyorlar. Biri Ümraniye'de oturuyor, diğeri de Pendik'in daha da ilerisinde. Havaalanı yapıldı ya. Kurtköy mü ne? Beyim ölünce ben geri döndüm. Baban bizden evvel dönmüştü. Demek Sefer'in oğlusun. Hey gidi. Allah rahmet eylesin. Sen ilk hanımından olan çocuğusun değil mi? Adın neydi senin?"

"İshak."

"Hah İshak! Hatırladım. Tekrar başınız sağ olsun yavrum."

Çok uzun zamandır görmemiş de çok özlemiş gibi bakışlarını İshak'a dikti. Yüzünde hüzne çalan bir tebessüm belirdi. İshak yaşlı kadına ne kadar dikkatle baktıysa hatırlayamadı. Daha önce karşılaşmışlarsa da hafızasında bir iz kalmamıştı. Suskunluğun yeni bir merhalesine geçtiler. Hüznün daha da ağırlaştığı bir merhaleydi. İshak'ın gözleri duvarda asılı duran postere takıldı. Senelerdir aynı yerde durduğundan rengi iyiden iyiye solmuştu. Posterin ortasında duran zirvesi karlı dağa, dağın çevresindeki yemyeşil ovalara yayılmış koyunlara, hepsinin önünde yan yana dizilmiş yöresel kıyafetli genç kızlardan oluşan halk oyunları ekibine baktı.

"Kaşın, gözün, burnun aynı annene benziyor. Böyle bakınca benzettim bak. Onun da kara kara yuvarlak gözleri vardı. Seninkinden az büyüktü. Saçları da siyah kabarıktı. Nora çok tatlı kadındı. Hayatta mı hâlâ?"

"Yok teyze, ben daha bir yaşına gelmeden vefat etmiş annem. Sen başkasıyla karıştırdın herhalde."

"Nasıl başkasıyla karıştırdım? Bizim Sefer işte. Buraya dönünce Gülseren'le evlendi. Zafer var kardeşin."

"Doğru da teyze, annem ben daha bebekken vefat etmiş. Onu yanlış hatırlıyorsun."

"Nora'ya doğumdan sonra hayırlı olsuna gittim."

İshak ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. Kadının telaffuz biçiminden yanlış anlamış olabileceğini de düşünerek kibar bir üslupla düzeltti.

"Annemin adı Nora değil ki, Nuran."

Yaşlı kadın yorgun bir sesle, eski bir zamanı gözünün önüne getirmeye çalışır gibi duraksayarak, arada durup derin iç çekerek konuşmaya başladı. Acı veren şeyleri hatırlamaktan duyduğu memnuniyetsizlik yüzünden okunuyordu. Jülide de, tıpkı İshak gibi nefesini tutmuş, kadının ne söyleyeceğini merak ediyordu.

"Tamam, herkes Nuran diyordu ama bazı yakın arkadaşları yine Nora diyordu. Valla bizden bir farkı yoktu. Hep iç içeydik. Gerçi sadece Nora değil, diğer Ermeni komşularımız da öyle. Allah var. Biz nasılsak onlar da öyle. Birbirimizi sever sayardık. Nora da nasıl cana yakındı. Onun ailesi de, babanın ailesi de rahat vermediler çocuklara. Ondan hastalandı Nora. Hiçbir şeyi yoktu. Kadının aklını başından aldılar."

İshak duyduklarının etkisinden, şaşkınlığından kurtulamamıştı. Kadının bir şeyleri yanlış hatırladığından, birbirine karıştırdığından emin olmasına rağmen, içinde hızla büyüyen merak ve kuşkuyu da durduramıyordu. Kadının ağzından çıkan kelimeler, İshak'ın toparlamasına fırsat kalmadan, ağır peynir kokulu

dükkânın içinde dağılıveriyordu. Tuhaf şeyler olduğunu hissediyor, ısrarla soru sormaya devam ediyordu.

"Sen annemi en son ne zaman gördün teyze?"

Yardım ister gibi Jülide'ye baktı, Jülide de söylenenlerin etkisi altında olduğundan ağzını bile açamıyordu. Yaşlı kadın hiçbir şey demeden bir süre önüne baktı. İnandırıcı bir sesle anlatmaya devam etti.

"Valla şimdi yalan olmasın. Onlar bir yere gitmişlerdi ailesiyle. Avrupa'da bir yere."

İshak aradığı açığı bulmuş gibi araya girdi. Mütecessis bir sorgu yargıcı titizliğiyle kadının söylediklerinin doğru olup olmadığını yokluyordu.

"Fransa'ya. Tamam işte orada vefat etmiş zaten."

"Yok oğlum, İstanbul'a gelmişti bir ara. O sıra baban yeniden evlenmişti galiba. Erzincan'daydı. O zaman gördüm Nora'yı ama iyi değildi. Canım benim."

Kadının her söylediği şey İshak'ın kafasının biraz daha karışmasına sebep oluyordu. Bütün vücudunu sıcak basmıştı. Israrından vazgeçmeye de niyeti yoktu. Sorgulayıcı tavırlarını bir kenara bırakıp suçsuzluğunu ispatlamaya çalışan bir adam rolüne bürünmüştü. Bir yandan içindeki sinir bozucu huzursuzluk gitgide artarken, diğer yandan karşısındakini kırmamaya özen göstererek itirazlarına devam ediyordu.

"Nasıl ya? Yanlış hatırlıyor olmayasın teyze? Sen iyice her şeyi birbirine karıştırdın." Sesi gayriihtiyari yükseldi. Histerik bir şekilde gülerek konuşuyordu. "Annem hastalanınca ailesinin yanına gitmiş Fransa'ya. Tedavi için. Orada vefat etmiş zaten. Hatta oraya gömmüşler."

"Tövbe tövbe. Yaşlandım da daha bunamadım oğlum. Annen de, baban da birbirlerini seviyorlardı ama rahat bırakmadılar. Gizli saklı nikâh yapmışlardı. Başlarının etini yediler. Nora rahatsızlandı. Hastaneydi şuydu buydu, ayırdılar. Bir sürü teferruat oldu. Onlar Avrupa'dayken siz buraya yerleşmiştiniz. Ninen, halan

aynı evde kalıyordunuz burada. Beş yaşında mıydın neydin. O kadarını bilmiyorum. Nora o ara kalktı İstanbul'a geldi. Bomonti'de Muazzezler'de kalıyordu. Annenle Muazzez çok yakın arkadaştı. Muazzez hiç evlenmedi. Yaşlı bir annesi vardı. Garbis Bey geldi anneni almak için. Annen gitmedi. Çok hadise çıktı. Ben Erzincan'a döndüğümde annen İstanbul'daydı."

İshak, içine yuvarlandığı bu saçma durumdan ne kadar kurtulmaya çalışırsa o kadar dibe iniyordu. Ne zaman konuyu kapatıp oradan çıkmaya niyetlense, yeni bir şey duyuyor, merakına yenik düşüp başka bir soru soruyordu. Sarsılmıştı. Hem de hiç olmadığı kadar derinden sarsılmıştı. Artık öğrenme arzusuyla değil, artan bir endişeyle, ürkek bir edayla soruyordu.

"Garbis Bey kim?"

"Nora'nın babası işte. Deden."

İshak'ın konuşmanın hararetinin yükseldiği anlardaki kendine güvenen, meydan okuyan tavrı artık tamamen kaybolmuştu. Beklenmedik bir anda kopan fırtına, altına sığındığı, aşina olduğu, güvenli bulduğu çatının darmadağın olmasına neden olmuştu. Hakikati parçalanmıştı. Bin bir güçlükle, göz kararıyla, el yordamıyla, hayal gücüyle inşa ettiği hatırat, yaşlı bir kadının buruşuk elleriyle küçücük bir dokunuşuyla yıkılıvermişti. Ne kadar zavallı olduğunu fark edince içinde bir şeyler koptu. Üzerine bastığı zemin kaydı; çocukluğu, uzun yıllar boyunca gece yarıları uyumadan evvel kafasındaki karanlığı yok etmek için cılız mum ışıkları gibi elinde tuttuğu kurmacalar ayağının altından çekildi. Dengesi bozuldu. Olduğu yere çökeceğini düşündü. Kadının önündeki tezgâha yaslandı diğerlerine fark ettirmemeye çalışarak. Jülide fark etti. Jülide tanıştıkları andan beri fark ettiği için, orada, onunla birlikteydi. O küçük peynirci dükkânından nasıl çıkacağını bilmiyordu İshak; içeri girdiği andaki insan değildi artık. Dışarıdaki dünyaya hızla yabancılaşmıştı. O eşikten dışarı adımını attığında nereye çıkacağını tahmin edemiyordu. Geçmişin yalanlar

ve yanılgılarla dolu, gri, puslu havası dağılmaya başladığında kendisini nerede bulacağı hakkında da en küçük bir fikri yoktu. Kaybolmuştu. Kendi hayatının muamması içinde yolunu bulmakta güçlük çekiyordu. Jülide elini uzattı. "Çıkalım mı İshak?" Elinden tuttu. Jülide'nin gözleri ne kadar zayıflamış olsa da, bu karanlığın içinde ihtiyaçları olan şey göz değil, güçlü sezgileri olan bir kalpti. Elinden tuttu. Kalbine dokunur gibi. Dışarı çıktılar. İshak birden durdu ve nemli gözleriyle Jülide'ye baktı. Olduğu yerde geri dönüp yeniden dükkândan içeri girdi. İki hayat arasındaki daracık eşikte sıkışıp kalmıştı ve havasızlıktan boğulmak üzereydi. Bir o yana, bir bu yana gidip geliyordu. Nerede duracağına karar veremedi. Yeniden dükkâna girmiş, yaşlı kadının yüzüne bakıyordu.

"Teyze, kusura bakmazsan senden bir şey rica edeceğim, annemin yüzünü biraz tarif edebilir misin?"

On sekiz

"Saçları gür ve simsiyahtı. Ay gibi, böyle kocaman gözleri vardı. Görür görmez insanın dikkatini çekiyordu. Hafif kemerli bir burnu vardı. Ne büyük ne küçük. Gülerken ağzının sağ yanı hafiften aşağı eğiliyordu. Çocuksu bir gülüşü vardı. Çene kemiği belirgindi. Yüz hatları gayet muntazamdı. Güzel, bakımlı kadındı Nora. Allah var, çok alımlı, bakanın dönüp bir daha baktığı bir kadındı."

Peynirci dükkânından çıktığımızda yaşlı kadının sesi, evimize aniden girmiş bir yabancı gibi kulaklarımızın içinde müteredditadımlarla dolaşırken, İshak'ın yüzünde eli silahlı bir avcının karşısında hazırlıksız yakalanmış vahşi hayvanlara özgü bir ifade vardı; gafil avlandığı için gücünü göstermekten aciz, ürkek, şaşkın ve meraklı. Dışarıdan bakınca belli olmayan bir tuzağın tam orta yerine kendi ayaklarıyla gitmişti. Şimdi de oradan kurtulup kaçabilmenin bir imkânını arıyordu yardım isteyen bakışlarla. Hayvansal sezgileri ona bir ölümün kıyısında durduğunu, ağır bir yaraya duçar olacağını hissettiriyordu ama bu ihtimallere karşı ne yapabileceği, nasıl korunabileceği hakkında bir şey söylemiyordu.

Porselenden yapılmış kırılgan bir mâzi, bir anda elinden kayıp yere düşmüş, hiçbir ses çıkarmadan paramparça olmuştu. Geçmiş zamanın kırık parçalarının üzerine basa basa, aramızdaki kahverengi sessizliği dağıtmadan yürümeye başladık.

Konuşmak için doğru bir zaman olmadığını hissediyordum. Hareketlerimizdeki törensi ağırlığı, üzerimizdeki matem havasını bozmadan, mümkün olduğu kadar yakınında durmaya özen göster-

dim. Neredeyse birbirimize değecek kadar yakın yürüyorduk. Bütün tereddütlere, yapmacık seremonilere oracıkta bir son verip bütün gücümle İshak'ın küf kokulu üzgünlüğüne sarılıp uzunca bir süre kıpırdamadan öylece kalmam gerekiyordu. Nedense yapmadım. Çok az kalmıştı. Yapamadım.

İshak'ın ağzından kendi kendine konuşur gibi sağa sola çarparak dökülmeye başladı kelimeler. "Kadıncağız yanlış hatırlıyor herhalde." Ayaklarımızın altından gelen porselen kırığı sesleri kulaklarımızı daha fazla rahatsız etmeye başlamıştı. "Yüksek ihtimal bir şeyleri karıştırıyor." Bir çocuğa tembih eder gibi tane tane konuşuyordu. "Bazılarını doğru hatırlıyor, bazıları külliyen saçma." Unufak edilmiş porselen parçalarını birbirine yapıştırabileceğini düşündü. Delirmiş gibi elleri titreye titreye yerden topladığı parçaları rasgele birbirine ekledi. "O kadar olmayacak şeyler söyledi ki inanmak istesen de inanamazsın. Nora nereden çıktı?" Haklılığını ispat etmeye yardımı dokunacakmış gibi tuhaf bir gülümseme sesi çıkardı. Bunun yeterli gelmediğini düşünmüş olmalı ki kendi kendine bir daha güldü. "Nora nereden çıktı?" diye tekrar etti.

Tam dönüş yoluna girmişken, o âna kadar aklımızdan çoktan uçup gitmiş bir şeyi hatırlayıp karşımıza çıkan ilk dükkândan içeri girmiştik. Tesadüfen bulduğumuz o eski yerde bizi karşılayan yaşlı kadının ağzından çıkan kelimeler İshak'ın bu yaşına kadar itinayla, gözyaşlarıyla, uykusuz geceler boyunca üst üste, yan yana koyduğu hayal parçalarını tek tek yakıp küle çevirmişti. İshak öncesiz ve sonrasız kaldı. İpi kopmuş bir uçurtma gibi savruluyordu. Çocuğun elinden kaçıp kurtulmuş bir uçan balon gibi. Bir anlık dalgınlığa kapılsam gözümün önünden bir anda kaybolup gidecekmiş diye düşünüp kalabalığın içinde çocuğunu kollayan anneler gibi ısrarlı bakışlarımı üzerinden ayırmıyordum. Bu duygudan nefret ediyorum; yanındaki erkeğe ölçüsüz, marazi şefkatler geliştiren bir kadın olmayı hiç istemezdim. Kendime engel olamıyorum.

Arabaya bindik, kontağı çevirmesini ve motorun rahatsız edici boğuk sesinin her denemede bir kez daha, üst üste kulaklarımıza dolmasını beklerken, İshak ne yapması gerektiğini unutmuşçasına öylece durdu. Önüne bakıyordu; bir şeye bakar gibi değil, uçsuz bucaksız boşluğa bakar gibi, kendi geçmişine bakar gibi. Bütün hikâyesi bir anda belirsizleşmişti İshak'ın. Beklenmedik bir anda önümüzü kesen açgözlü, koca ağızlı, sivri dişli bir kuşku canavarı çocukluğunu yutuvermişti. Sakınıp saklayacak, koruyup kollayacak, sarıp sarmalayacak bir çocukluğu olduğundan değil; çocukluğundan başlayıp büyüyen, büyüdükçe bütün hayatına musallat olan bir karanlığın içinde kaybolmaktan korkuyordu. Uzak yerlere uğurladığı sevdiklerinin ardından bakar gibi dolu dolu oldu gözleri. İç âlemine dalmış, nefesi tükenmiş, yukarı çıkmakta güçlük çekiyordu. Ben de geriye yaslandım ve onun daldığı boşluğu görebilmek için aynı yere bakmaya başladım.

O uçsuz bucaksız boşluğu tanıyorum, dört yanı yangınlarla çevrili şüphe halini, bildiğini, duyduğunu, gördüğünü anlamaya ayak direme halini, ezberinin bozulmasını, sığındığın karanlık mağaranın daracık kapısını bir daha bulamama kaygısını iyi tanıyorum. O günlerin izleri hâlâ üzerimde duruyor ve ilk günkü kadar tazeler. Kendi bilincimin taarruzuna karşı deliliğin siperlerine sığınmış bir vaziyette hayatta kalmaya uğraşıyordum.

Gözlerimdeki görme kaybının ortaya çıktığı ilk zamanlarda bu gerçeklikle baş edemeyeceğimi anlayıp yok saymaya başlamıştım. Gözlerimdeki bulanıklığın dünyanın bulanıklığından kaynaklandığına karar verdim; insan yüzlerinin, eşyaların, gökyüzünün, ağaçların, sokakların yavaş yavaş bozulmaya uğradığını, şeklini kaybettiğini, anlamsızlaştıkça bulanıklaştığını söyledim kendi kendime. Bazı zamanlarda aniden gözbebeklerime saplanan ağrının, hayata bir tanık gibi bakan herkesin başına geldiğine inandırdım kendimi; yalnız olmadığımı, açıkça söylemeseler de başkalarının da aynı dertten mustarip olduğunu hiç usanmadan tekrarlayıp durdum.

Dünyayı saran çürüme renklere de bulaştığından tuvalin üzerinde doğru rengi bulabilmek için her zamankinden daha dikkatli olmaya çalışıyordum. Hayalimdeki o tonları tutturabileyim diye küçük teneke kutulardaki boyaları simyacı titizliğiyle birbirine karıştırıyordum. Durmadan resim yaparak bir şeylerin bozulmasına, çürümesine engel olabileceğime ikna olmuştum. Görebildiğimi kanıtlamanın en inandırıcı yoluydu bu.

Ceyhun terk edip gittiğinde de aynı şeyi yaptım; gerçekte beni terk etmek bir yana, bunu aklından bile geçirmediğini, yaşadığı büyük sarsıntının asıl sebebinin bana duyduğu sevgi olduğunu, başıma gelen şeyi ortadan kaldırabilmek, bir parça olsun yardımcı olabilmek için elinden hiçbir şey gelmediğini görünce çaresizlikten bir süre uzaklaşmak istediğini söyleyip durdum kendime. Eli kolu bağlı durmayı kendine yediremediği için ne yapacağını bilmez bir halde yalnız kalmayı istediğini hayal ettim. Âşık bir erkeğe özgü davranışlar sergilediği için anlamak kolay değildi; erkekler ve kadınlar benzer durumlarda aynı tepkileri vermedikleri için kavrayamamıştım. Üstelik aşk bütün tutumlara içten içe sirayet ettiği için durumu karmaşıklaştırıyordu. Tahammül edemediği şey, hayatını birlikte sürdürdüğü kadının gitgide körleşmesi değil, buna karşı aciz kalmasıydı. Bu da onu öfkelendiriyor, davranışlarını ölçüsüz hale dönüştürüyordu. Başıma gelen bu acı durum her ikimizin de aklını karıştırmıştı ve Ceyhun bununla yüzleştiği ilk anda geri dönecekti. Dönmedi.

Öldüğü gün de bundan farklı değildi kafamdan geçenler. Herkes kaza diyorsa kazaydı işte. Kafamın içindeki sinsi sesin Ceyhun'un o karanlık suya bile isteye atladığını sayıklayıp durmasının en küçük bir haklı gerekçesi yoktu. Her şey güvenlik kameraları önünde olmuştu. Sebebi ne olursa olsun, kötü biten her olayın ardından kendimi cezalandırmaya çalışmak gibi berbat bir eğilimim vardı ve karşı koyamayacağım kadar kuvvetle abanıyordu üzerime.

Her şey çok yolundaymış gibi, bir de Ceyhun'un ziyaretleri başladı; hiç gürültü etmeden, bir anda evin bir yerinde karşıma çıkıyordu, uzun uzun yüzüme bakıyordu. Bütün bunların rüyalarımın içinde olup bittiğini kabul etmek her şeyi hal yoluna koyuyordu ilk başlarda. Çok geçmeden bu karşılaşmaların, sinir bozucu bakışmaların uyku halinde değil de, düpedüz kendimdeyken gerçekleştiğini zor da olsa kabullenmek durumunda kaldım. Gözlerimde uykunun zerresi yokken –uyuyabilseydim bu rüyaları görmeye razı gelebilirdim– onu karşımda görmek dengemi altüst etmeye başladı. Geçici çözümler peşine düşüp Ambien'e, Estazolam'a, Lunesta'ya, Sonata'ya abandım. Önceleri küçük uyku hediyeleri alsam da, göz altımdaki morluklar aynı hızla siyaha dönüşmeye devam ediyordu. Ceyhun ölümünün ardından, evliliğimizde hiç olmadığı kadar evde zaman geçirmeye başlamıştı. İkimiz de konuşmadığımız için süre uzadıkça tahammül gücüm azalmaya başlamıştı. O konuşmamaya kararlı olunca benim direncim kırıldı ve onunla konuşmaya başladım. Başlarda gitmesi için kibarca uyarılarda bulunuyordum. Uyarılar bir işe yaramayınca bu kez öfkeyle evimden kovmaya çalıştım. Ne nezaketten anladı ne de kaba öfkeden. Gitmedi. Ben hangi odadaysam geldi, karşımda durdu. En kötüsü buydu, evet. Karşımda ayakta duruyordu saatlerce. Ayakta durduğu sürece ben de teyakkuz halinde ona dikkat kesiliyordum. Kovma çabalarımın beyhude olduğunu anlayınca başka şeylerden söz etmeye başladım. Bazen sükûnetle, bazen kavga eder gibi, aramızda olanları, kızgınlıklarımı, hayal kırıklıklarımı, ondan beklediklerimi tek tek, sabırla anlattım. Dinledi fakat tek bir laf etmedi. O geceye kadar.

O gece öfkem gitgide yükseldi, tepkisizliğine daha fazla katlanamaz, dayanamaz hale geldim, canını yakmak istiyordum –bir ölünün canını yakabilir mi insan, ölülerin acı eşiği ne kadar yüksektir?–, sesimi yükselterek yirminci kere bana yaptığı haksızlıkları tekrar ettim ve kısa bir sessizliğin arkasından gözlerimi gözlerinin

içine dikerek –bir ölüye bakmak insanın ruhunda üşümeye sebep oluyor–, beni terk ettiği o günün ardından gidip karnımdaki bebeğimizi aldırdığımı söyledim. İlk kez o gece söylediğim her şeyi aynı tepkisizlikle dinledikten sonra, "Acımasızsın" diye cevap verdi bana. Hiç beklemediğim bir anda konuşmasının şaşkınlığını üzerimden atar atmaz, "Asıl acımasız olan sensin. Ölürken de, öldükten sonra da beni cezalandırmaya devam ediyorsun. Bütün bunları hak edecek ne yaptım?" dedim. Sustu, bir karşılık vermedi. Gideceğini düşündüm. Gitmedi. Hiçbir şey olmamış gibi ziyaretlerini aksatmadan sürdürmeye devam etti.

'Ceyhun'un ölümüne sebep sensin' korosuna annem de vokal olarak olmasa da enstrüman çalarak katıldı. Belli belirsiz, korodaki seslerin arasına dahil oluyordu, duymazdan geliyordum. Bütün bunlar üzüntümü baş edilmez bir hale sokuyordu. Kendimi bırakınca düştüm, gözlerimi Fransız Lape'nin yeşilliklerle dolu iç avlusuna bakan beyaz boyalı odalarından birinde açtım. Yirmi sekiz gün boyunca hastanenin grili beyazlı uzun koridorlarında yürüyerek, bahçesindeki ağaçların altında oturarak, sayılı ilaçları muntazam şekilde almaya özen göstererek her şeyi unutmaya gayret ettim. Ölçüsüz bir unutma çabasıydı; hatırlamak için saklamaya değer bulduğum hiçbir şey yoktu hayatımın geride kalan kısmında. Gerçi unutamadım ama çıktığımda öncesine nazaran iyi durumdaydım.

Hastaneye yatışımın ikinci haftasında doktorların teşvikiyle istemeye istemeye de olsa resim yapmaya başladım. İlk andaki isteksizliğim boyalara dokundukça neredeyse tutkulu bir arzuya dönüştü. Kendime şaşırıyordum. Hevesimi hastalığa yordum. O arzuyla başladım başlamasına ama hayatımın en uzun süren işi oldu. Üzerine ne kadar çalıştıysam bitiremedim. Küçük küçük müdahaleler yapma ihtiyacı hissediyordum. Tamamlayamamaktan herhangi bir rahatsızlık duymak bir yana, bitimsiz bir uğraşıya girmiş olmaktan gizli bir zevk duyuyordum. Bugün bile açıklayamadığım bir duyguya karşılık geliyordu o tablonun bitmek bil-

mezliği. Tanıştığımız gece evimin salonundaki koltukta otururmuş kahve içerken İshak'ın dikkatini çeken resim de oydu. Anlattığı şeyler aklımdan çıkmıyor.

Şimdi de benim ona bir şeyler söylemem gerekiyordu. Yolun uzunluğuna güveniyordum. Nasılsa teselli bulacak şeyler çıkar karşımıza diye rahatlatmaya çalışıyordum kendimi.

Ne kadar zaman geçtiğini hatırlamıyorum. Yol vaatkâr yüzünü bir türlü göstermiyordu. İlhamını bizden sakladıkça, İshak'a karşı duyduğum mahcubiyet arıyordu. Böylesi bir mahcubiyete düşmenin âleminin olmadığının farkında olsam da, mâni olamadığım huylarımdan biri olarak her geçen dakika biraz daha yayılıyordu içimde. Doktorunun yüzünde şifa arayan hastalar gibi, yola bakmaya devam ettim.

"Ben şimdi ne yapacağım?" diye can vermek üzere olan bir hayvan gibi inledi İshak. İniltisinden taşan koyu çaresizlik kalbimi acıttı. Babası öldüğü gün annesi de bir kez daha ölmüştü sanki. Ruhu bir uçurumdan aşağıya yuvarlanmaya başlamıştı. Tutunabileceği hatıraların tümünün gerçekdışı, bu saatten sonra inandırıcılığı kalmamış kurmacalar olduğu düşüncesi düşüşün şiddetini artırıyordu.

"Gerçeğin ne olduğunu öğrenmek istiyor musun?" diye sordum.

"Nasıl yani?"

"Gerçeği mi merak ediyorsun, yoksa kafa karışıklığını unutmak için bir şeyler mi yapmak istiyorsun?"

"Gerçeğin ne olduğunu öğrenmek istiyorum."

"O kadını bulacağız önce."

"Hangi kadını?"

"Peynirci teyze bahsediyordu ya. Muazzez Hanım. Doğru mu hatırlıyorum ismini? Mukadder miydi yoksa?"

"Muazzez evet."

"Tamam. Bomonti'ye gidip bulacağız. Oturup konuşacağız. Neyi merak ediyorsan sorarsın."

"Başkasıyla karıştırıyor kuvvetle muhtemel."

"Başkasıyla karıştırıyorsa da onu öğreniriz. Asıl mesele, bu işin peşine düşmeyi isteyip istemediğine karar vermen. İşin sonunda ne olursa olsun yüzleşmeye hazır mısın? Yüzleşmeyi istiyor musun? Bunu yapmak zorunda değilsin ayrıca. Geçmişin bazen zorbalığa varan bir tahakkümü var hayatımız üzerinde. Kendisine itaat etmemizi istiyor. En küçük bir unutkanlığa bile izin vermiyor. Şimdi bir yol ayrımındasın. Ya seni çağırdığı yere gideceksin ya da kendi istediğin yere. Hiç kolay olmadığını biliyorum ama onu umursamadığını, itaat etmeyeceğini yüzüne karşı bağıracaksan tam da zamanı. Senin yerinde olsaydım ne yapardım, emin değilim. En doğru kararı sen vereceksin."

Teklifimi düşünür gibi önüne bakmaya devam etti. Merak ettiğinden, işin peşine düşmek istediğinden adım gibi emindim. Bugüne kadar tanıdığım adamın bunu yapmaktan başka çaresi olmadığını biliyordum. Bir kaderin ağır ağır onu içine çektiğini görebiliyordum. Yanında beni de.

"Yüzleşmek istiyorum" diye cevap verdi. Cepheye gönüllü olarak gitmeye hazırlanan gururlu bir asker gibi konuştu. Fonda askerî bando yüksek sesli davulların eşliğinde kahramanlık besteleri çalıyordu. Yolun kenarındaki tarladan bir kuş sürüsü havalandı. Kortejin geçiş yolunda biriken halk bu cesur gönüllü askeri mukadder bir ölüme uğurlarken beyaz mendillerini havaya fırlatmıştı sanki.

"O zaman dua etmeye başla."

"Ne duası?"

"Muazzez Hanım hayatta olsun ve zihni her şeyi hatırlayacak kadar berrak olsun."

Uzun zamandır ilk kez gülümsüyordu. 'Gülünce gözleri kısılan insanlardan zarar gelmez,' diye düşündüm. Bu absürt kanıya nereden vardığımı hatırlamaya çalıştım. Gülerken gözleri kısılan tanıdıklarım var mı diye aklımdan geçirdim. Vardı. İşin kötü yanı,

hem bana hem de kendine zarar vermeyi tercih etmişti. Zarar gelmez değil de, kötü insan olmaz diye düzelttim fikrimi. Biraz düşününce ondan da vazgeçtim. İshak gülünce gözleri kısılıyor, bu da ona yakışıyor.

"Şimdi bir fal tutalım ister misin?"

"Nasıl olacak o?"

"Radyoyu açacağız, çıkan ilk şarkıyı dinleyeceğiz, ne söylediğine bakacağız. Bizim falımız olacak o şarkı. Olur mu?"

"Olur."

"O zaman hazırsan birazdan açacağım radyoyu. Sözlerine dikkat edelim. Ne çağrıştırdığını anlamaya çalışalım. Hazır mıyız? Tamam. Bir iki üç, açıyorum."

Radyoyu açtım, bir ayine hazırlanır gibi saygılı sükûnetimizi koruyorduk. On saniye kadar süren cızırtının hemen ardından, çevremizi saran ağırbaşlı dağların arasından dökülen bereketli, berrak bir suyun sesi gibi duyulmaya başladı türkünün sözleri.

"Bir yara dışarıdan olsa. Halk ona bir merhem çalar. Benim yaram içerdendir. Çare bilmem ne edeyim."

Türkü bitti, radyonun düğmesini çevirip kapattım. Falımızın söylediğini anlamak için herhangi bir çaba içinde olmamıza gerek kalmadı. Fal tuttuğumuz şarkı bize yorum yapma fırsatı vermediği gibi, bir çağrışıma da açık değildi. Her şeyi olduğu gibi, en yakıcı, en vurucu, en çıplak haliyle söyleyip kaçabileceğimiz bütün yolların önüne kalın duvarlar çekti. Öyle kalakaldık. İkimiz de birbirimize ne düşündüğümüzü, falın nasıl çıktığını sormadık. Duyduğumuz kadarı yetti, ötesine geçmenin âlemi yoktu.

"Güzel türküymüş" dedi İshak. "Evet" diye yanıt verdim. Yola bakmaya devam ettik. "Erzincan türküsü mü acaba?" diye sordu arkasından. "Bilmiyorum" dedim. Yine yola çevirdik bakışlarımızı. Bir kamyonun kasasına çizilmiş rengârenk ceylanlara, geyiklere, onları sert ve tehditkâr gözlerle izleyen aslana bakmaya başladım. Masmavi derenin yanında annesinden biraz uzakta suya

eğilmiş bir ceylan yavrusu vardı. Ceylanlarla geyiklerin masumiyetleri bakanların içini ezecek kadar sahici anlatılmıştı. Aslanın bütün heybetine rağmen resmi çizenin ceylanlardan yana olduğunu hissettim. İçimde bir ferahlık yükseldi.

"Ne kadar masumlar değil mi?" diye sordum.

"Kimler?"

"Ceylanlar ve geyikler."

Önümüzde giden kamyonun kasasına bakmaya başladı. Sonra gözlerini oradan ayırmadan, sanki bana değil de bir başkasına söylüyormuş gibi yabancı bir tavırla, söyler söylemez pişman olacağını hissettiren bir sesle konuştu.

"Sen de öylesin."

On dokuz

Laf ağzımdan çıktığı anda acaba yersiz bir şey mi söyledim diye pişmanlıkla doldum ama Jülide samimi bir gülümsemeyle karşılık verince içime çöken duman rengi bulut yok oluverdi. Yola çıktığımız andan itibaren saf, katıksız bir iyilikle gözlerimin içine bakıyor. O öyle baktıkça bir taraftan içimin titremesine, bir taraftan da gözlerimin dolmasına engel olamıyorum. Tanıdıkça farklılaşan, değişen bir yüzü var Jülide'nin; gözlerinin rengi ilk tanıştığımız günlere nazaran farklılaştı mesela. Ağzı, burnu bile ilk gördüğüm anlardaki gibi değil. Bunu kime söylesem inanmayacak, bir insanın yüzü bu kadar kısa zaman içinde değişir miymiş hiç? Ama ben gördüm, günden güne başkalaşıyor, bir hikâye gibi akıyor yüzü.

"Gidip Muazzez Hanım'ı bulacağız" dediğinde, hem annemle ilgili duyduğum merakı gidereceğimi hem de birlikte vakit geçirmeye devam edeceğimi düşünündüm; iki heyecanı aynı anda yaşadım. Yaşadığımız her ânın sonrasında ne olacağı, neler yapacağımız anbean aldığımız kararlarla şekilleniyordu. Şimdi de yeni bir karar almıştık ve bir süre bunun peşinde olacaktık. Annemle, ailemle ilgili gerçeğin ne olduğunu öğrendiğimde hayatımın nasıl değişebileceğini şimdiden kestirmek mümkün değil. Belki de her şey olduğu gibi kalacak. Yakmam gereken bir fotoğraf albümüm yok, yırtmam gereken bir günlük de tutmuş değilim. Kendi zihnimde çocuk aklımla yoktan yere kurduğum hatıraların tamamını birden çöpe atmayı becerebilir miyim bilmiyorum. Ne olursa olsun, insanın kendini buruşturup fırlatması kolay değil.

Yüzleşmeye hazır olduğumu söylediğimde asıl söylemek istediğim şey, buna hazır olduğum değil, Jülide'yle birlikte çıktığım o başı sonu belirsiz yolculuğa her şeye rağmen devam etmeye istekli olduğumdu. Karşımıza neler çıkacağına kafa yormaktan ziyade, onunla yan yana olmanın cazibesini hayal edip sabırsızlanıyordum. Ara ara bu hayalden çıkıp aklım başıma geldikçe ne yapmam gerektiği sorusu zihnimi daha çok kurcalamaya başlıyordu.

Normal şartlarda peynirci kadının söylediklerinin doğruluğunu kabullenmem neredeyse imkânsızdı. Babamı tanıdığını kabul etsem de, başkasıyla karıştırmış olma ihtimaline kesinkes inanıyordum. Birkaç şeyi birbirinin içine sokuyordu; aynı dönemde tanıdığı iki aile vardı, onların başından geçen olaylar yer değiştiriyordu zihninde. Bunca yıl sonra hatırlamakta güçlük çekmesi de son derece anlaşılırdı. Sakin kafayla bunları düşünüyordum fakat bu kadar ısrarcı ve kendinden emin tavrını düşününce ister istemez sinirlerim bozuluyordu. O saatten sonra hiçbir şey yokmuş gibi davranmayı başarabileceğimi hiç sanmıyordum. Minik, keskin, sipsivri dişleriyle kalabalık bir yabani karınca sürüsü kafamın içine doluşmuş, her biri birbirinden acı veren minik ısırıklarla beynimi lime lime ediyordu.

Mümkün olduğu kadar bu meseleler üzerine düşünmemeye, dikkatimi yola vermeye çalıştım. Hiç ara vermeden günlerce araba kullanabilecek haldeyim. Sinirlerimin gerginliği uyanık durmama sebep oluyor. Babamın ölümünü neredeyse unutmuş gibiyim. Üvey annemle ve kardeşlerimle yaşadıklarım artık zerre kadar umurumda değil desem abartmış olmam.

Daha o dükkânın içindeyken, "Yahu benim anam babam kim? Kim benim anam babam?" diye ateşli bir hummaya tutulmuş gibi içimden sayıklamaya başladım. Kadın gözlerimin içine baka baka, "Nora ne iyi kadındı" deyip durdu. Nora kim? Garbis Dedem kim? Bunca zaman neden bir tek Allah'ın kulu bunlardan bahsetmedi bana? Bunlar neden benim başıma geliyor?

Bir yandan bir an evvel İstanbul'a varmayı istiyorum, bir yandan da yol hemen bitiverecek diye yüreğim ağzıma geliyor. Ne istediğime bir türlü karar veremiyorum. Kaçınılmaz olanın farkındayım, ayak sürümenin bir manası yok, silecek, değiştirecek bir kudreti olmadığını görsün de acizliğini bilsin diye insanın yazgısı alnının orta yerine yazılmış.

Kafamdan böyle şeyler geçip dururken birden ya annem yaşıyorsa diye saçma bir soru geldi aklıma. Bir bu eksikti. Böyle bir şeyin asla mümkün olamayacağını kendime telkin edip soruyu savuşturmaya çalıştım. Az daha Jülide'yle de paylaşacaktım bu kuşkumu ama delirdiğimi düşünmesin diye vazgeçtim. Gerçekten böyle bir şey olabilir mi? Öldü zannettiğim annem uzaklarda bir yerlerde hayatta olabilir mi? Çocuğuna ulaşamayacak kadar bir zorluğun pençesine nasıl düşebilir ki bir insan? Belki de böyle bir arzusu hiç olmadı. Karnındaki bebeği doğurmak zorunda kaldı ve hemen sonra bırakıp gitti. İstemedi. İstemedi. Kendime acı çektirmek ister gibi bu kelimeyi tekrar ettim. Annem beni istemedi. Bunu düşünmek çok ağır geldi. Kendimi tutamadım.

"Ne oldu İshak? Ağlıyor musun sen?" diye yaslandığı koltuktan doğrularak yüzüme baktı Jülide. Arabanın ön camı, yol boyunca çarpan sineklerin izleriyle kirlenmişti. Cama su püskürtüp silecekleri çalıştırdım. Bir süre sıcaktan gevşemiş sileceklerin seslerini dinleyerek, yerlerinden fırlayacakmış gibi sağa sola savrulmalarını izleyerek vakit kazanmak istedim.

Aklıma başka bir şey gelmediği için, "Yavru ceylana çok yazık değil mi ya?" deyip ortamın havasının daha da kasvetli hale gelmesine engel olmaya çalıştım. Gözlerim dolu dolu bir şekilde gülümsemeye uğraşıyordum. Artık ne kadar acınası görünüyorsam Jülide de üstelemeyi bıraktı, daha fazla ısrarcı olmadı.

Nihayetinde haklıyım. Yavru ceylana yazık. Bana yazık.

Anneme yazık.

Kederli anların iç sıkıntısını savuşturunca, "Muazzez Hanım'ı bulamazsak ne olacak?" diye sordum Jülide'ye. Artık bu işin peşine düşmeye kesinkes karar vermiştim.

"Bulamazsak onu tanıyan birini bulacağız. Onu da bulamazsak, tanıyanı tanıyan birini bulacağız. İlle de birini bulacağız. Kötü düşünme. Eğer ölmüş olsaydı, bu kadın bilirdi bence. En azından yakın zamana kadar ölmemiş olduğunu varsayabiliriz. Sen kadının tarif ettiği yeri biliyorsan sorun yok. Ben oraları pek bilmiyorum. Bulacağımızdan hiç kuşkum yok. Sen bana güven. Şimdi hep birlikte evrene pozitif enerji yayıyoruz tamam mı?"

"Nasıl yayıyoruz?"

"Bilmiyorum, böyle kıçımızdan hareketler uyduruyoruz, enerji içimizden çıkıp evrene yayılıyor" dedi ve eliyle bazı komik hareketler yapmaya başladı. İkimiz birden güldük.

"Ya İshak, kusura bakma ama tutturdun bir tulum peyniri, başımıza gelene bak. Tulum da tulum, tulum da tulum. Buyur ye şimdi tulum peynirini" deyince daha çok güldük. Tam sakinleşmiş, neşe içinde etrafımızı seyretmeye başlamışken, "Karın arıyor mu?" diye sorunca ikimiz de aniden ciddileştik. Jülide'nin huylarından biri de bu; neşeyle hüznün arası o kadar kısa ki hangisi ne zaman bitti, diğeri ne zaman başladı, anlayamazsınız. "Telefonumu kapatıyorum genelde, açık olduğunda arıyor ama bakmıyorum. Bir sürü mesaj yazdı, cevap vermedim" dedim. Yüzüne bir suçluluk duygusu gelip yerleşti. Olur olmaz anlarda, sorgusuz sualsiz gelip yüzünün orta yerine kuruluveriyordu. Yine aynısı oldu.

"Keşke cevap verseydin. Merak ediyordur o şimdi. Çocuklar filan da merak ediyordur. Hatta arayıp konuşsan mı?"

"Konuşmak istemiyorum. Belki kısa bir mesaj yazarım. İyiyim, merak etmeyin derim."

"Bence de yazsan iyi olur."

Bu konuda daha fazla konuşmaya takatimin kalmadığını anlayınca, Jülide'nin de ayak diremeyeceğine güvenip konuyu değiştirmeye

karar verdim. Üzerini örtmek, kapatmak gibi bir niyetim yoktu, sadece sürdürmeye gücüm yetmiyordu.

"O değil de İstanbul'a döndüğümüzde nerede kalacağız, düşündün mü hiç?"

"Gökçe'ye gideriz yine. Atina'dan hemen gelmeyecek nasılsa, biliyorum."

"Ya başka yere mi gitsek? Orası bana iyi gelmedi."

"Merak etme. Gayet rahat ederiz. Durduk yere kalacak yer aramayalım. Bana güven diyorum."

"Güveniyorum."

Şu dakika, şu dünyada güvendiğin bir tek insanın ismini söyle deseler, Jülide derim. Bunu hiç düşünmeden söylerim. Bir saniye bile tereddüt etmeden, bütün kalbimle inanarak, gönül rahatlığıyla söylerim. Kafamı meşgul eden her şeyi ona sormaya, ne düşünüyorsam anlatmaya dayanılmaz bir istek duyuyorum. Bu isteği güçlükle bastırıp susmayı yeğliyorum çoğu zaman. Sustuğum anlarda bile kafamın içinde durmadan onunla konuşuyorum. Benden bıkmasın, yorulup bezginliğe düşmesin diye dilimi tutuyorum.

Benim aksime, onun böyle bir isteği, ihtiyacı hiç yok gibi. Bazen o kadar koyu bir sükûta düşüyor ki yedi cihan bir olup çıkarmaya çalışsa gücü yetmeyecekmiş gibi geliyor. Kendisi çıkmasa o gömüldüğü yerin içinden, kimse tutup alamayacakmış gibi. Görüyorum. O anlarda farklı bir ruh haline bürünüyor. Onun için endişe ediyorum. Ne benim ne de başkasının bir yardımının dokunamayacağını biliyorum. Bunu bilmek içimi sızlatıyor. Yavru ceylana yazık, bana yazık, anneme yazık, Jülide'ye de yazık.

Ayakkabılarını çıkardı, ayaklarını altına topladı, geliş yolunda aldığımız başörtüsünü katlayıp cama doğru, başının yanına yastık yaptı, gözlerini kapatıp uyumaya koyuldu. Gerçekten orada olduğundan emin olmak istermiş gibi, tuhaf kuruntular içindeymişim gibi tasayla baktım. Bazen aklımı yitirdiğimi, olmayan birini varmış gibi hayal ettiğimi düşünüyorum. Filmlerde öyle

olur, adamın yanında sürekli biri vardır, filmin sonuna kadar onu gerçek zannederiz, sonunda anlaşılır ki aslında öyle biri yokmuş. Bir mola yerinde dursam, oradan geçen birine "Birader yanımdaki şu kadını sen de görüyor musun?" diye sorsam, boş boş gözlerle bir bana, bir işaret ettiğim yere baksa, "Benimle dalga mı geçiyorsun kardeşim sen" diye sinirlenip yanımdan uzaklaşsa ne acayip olur. Bunu düşünebilecek kadar aklım başımdaysa, Jülide'nin gerçek olduğundan şüphe etmeme gerek yok diye rahatlatıyorum kendimi. Zaferler'in yanında, oteldeki adamla konuşup durdu. Deliren delirdiğini bilse dünyası zindan olurdu. Gelgelelim Jülide kalbime öyle dokunuyor ki bunlar gerçek hayatta olmaz, olsa da bana rast gelmez diye geçmiyor değil aklımdan. Umarım bütün bu kuruntular yersizdir, Jülide aklımın bana bir oyunu değildir.

Yaz tatillerinde bir hevesle babamın yanına gittiğim zamanlar, ailenin içine girebilmek için çırpınır, bu çırpınmalar fayda etmeyince başımın çaresine bakmaya başlar, kendi kendime vakit geçirebilmek için türlü uğraşlar peşine düşerdim. Bir sürü oyun icat ettim o dönemlerde; bazen olmadık eşyaları oyuncağa dönüştürüyordum bazen de kafamda kurduğum karakterlerle uzun uzun konuşmaya başlıyordum. Dışarıdan birileri o halimi görüp de "Sen ne diye böyle tek başına yaban gibi duruyorsun?" dediklerinde, babam "O öyle yalnız başına takılmayı sever" diye cevap verirdi. Babam yanlış biliyordu; o yıllarda zannettiği gibi yalnız başıma takılmayı asla sevmedim. Ya gerçekten bunun farkında değildi ya da kendini böyle düşünmeye zorlayarak kalbini rahatlatmayı tercih ediyordu. Sebebi ne olursa olsun doğru değildi. Yalnız başıma zaman geçirmek benim istediğim, sevdiğim, aradığım bir şey olmadı hiç. Evdekilerin dünyasına sokulabilmek, küçücük de olsa bir yer kapabilmek için bir süre didindikten sonra karşılık göremeyince başka çarem kalmadığını anlayıp pes ediyordum. Yalnızlık, seçtiğim bir hal değil, ellerimle

tırnaklarımla tutunmaya çalışıp tepetaklak, yara bere içinde yuvarlandığım, suyu çekilmiş, eski bir kuyuydu. Susuz olduğu için kimseler gelip geçmiyordu yanından.

Lafını pek etmesem de çocukları çok özledim. Zihnim bunca şeyle meşgulken bile bir an olsun yüzleri gözümün önünden gitmiyor; günün her vakti orada öylece durup bazen gülümseyerek, bazen ağır kabahatimi yüzüme vurmak istermiş gibi gözlerimin içine bakıyorlar. Jülide'nin dediği gibi, bir arayıp seslerini duysam belki bir parça içim rahat edecek. Karmaşık, kir pas içinde, kararmış, kokuşmuş, pespaye hadiselerin birikmiş hesabını ödemek onlara kaldığı için çok üzülüyorum. Haklı, kırgın ve öfkeli olmak huzursuzluğumun, pişmanlığımın, vicdan azabımın şiddetini zerre kadar azaltmıyor. Kabahat bende değil, iyi olmaları için elimden ne gelirse yaptım deyip kendimi avutmaya çalışıyorum, başaramıyorum. Sürekli düşünmekten kendimi alıkoyamıyorum. Geceleri nasıl uyuyorlar, sabahları nasıl uyanıyorlar, babalarını ne kadar özlüyorlar, iştahları yerinde mi, hastalandıklarında kiminle doktora gidiyorlar? Allah korusun, başlarına bir şey gelse, bir kötülük olsa Nurten onca mesajın arasında bunu yazardı herhalde. Tanıdığım Nurten yazmadan duramazdı, hatta olmayanı da varmış gibi anlatabilirdi. Başkalarının acısına katı, duyarsız, mesafeli dururken, yaşadığı en küçük sorunu ağır bir felakete maruz kalmış gibi ağıtlar yakarak anlatmayı pek severdi. Konu Nurten'e gelince sinirlerime hâkim olamıyorum.

Jülide başını yasladığı yerden ağır ağır kaldırdı, eliyle gözlerini ovalamaya başladı. "Uyuyabildin mi?" diye sordum. "Gözlerim acıyor, bir türlü tam dalamadım" diye cevap verdi. "Düşündüğün her şeyi duydum" deyip muzipçe gülümsemedi. Gözlerini ovalamaya devam ediyordu.

"Çok mu ağrıyor gözlerin?"

"Bilmiyorum ki, ağrıyor işte. Yordum herhalde ondandır."

"Gidince doktora göster istersen."

"Daha yeni gittim ya İshak. Bir sürü tahlil yaptılar yine. Aslında uğrayıp sonuçları almam lazım. Belki bazı ilaçları değiştirecek doktor. İlaç almaktan da bıktım. Bir boka yaradığı yok. Kaç senedir kullanıyorum, yine aynı, hiçbir şeyin değiştiğini görmedim."

"Kullanmasan belki daha kötü olurdu."

"Herkes aynı şeyi söylüyor. Aman iyi, kullanıyoruz işte."

"Gidelim, konuş bence. Ne diyorlarsa ona göre bakarsın."

Yirmi

Uzun, yorucu, müphem düşüncelerle dolu ve çokça dalgın geçen bir yolculuğun ardından İstanbul'a vardılar; epeyce şaşkın, bir o kadar da sabırsız oldukları yüzlerinden hemen anlaşılıyordu. İshak arabasını park edebilmek için Moda sokaklarında döndü durdu. Bitmek bilmeyen bu on beş dakikalık arayışın on beş saatlik yolculuktan daha yorucu olduğunu düşünüp küfretti içinden. Jülide, İshak'ın önce kendisini indirip sonra park etme önerisini kabul etmedi, bütün ısrarına rağmen birlikte arabada kalmayı, boş yer bulabilmek için sağa sola bakınmayı tercih etti. Sonunda küçük de olsa bir yer bulup defalarca manevranın ardından Kartal SLX'i sığdırabilmeyi başardılar.

Arabadan indiklerinde bir süre öylece hareketsiz kalıp ayaklarını hissetmeye çalıştılar. Jülide çantasında anahtarları ararken, İshak da arabayı kilitleyip aynaları içeri doğru kapattı, kapıların kilitli olduğundan emin olabilmek için ön ve arka kapıları eliyle kontrol etti. Gün, ikindi vaktinin huzuruna yaslanmış, sabahtan bu yana üzerinde biriken telaşları yavaş yavaş yatıştırmaya başlamıştı. Gece verdikleri molada arabanın içindeki bir iki saatlik uykunun dışında hiç uyumamışlardı. Eve girer girmez kendilerini koltuklara bıraktılar. Topu topu iki günlük bir yolculuk olmasına rağmen, uzun yıllar bir coğrafyadan diğerine yolculuk eden seyyahlar gibiydiler; çok şey görmüş, çok şey duymuş, öğrendikleri yüklerini artırmıştı.

"Şimdi uyumaya kalkarsak gece yarısı cin gibi ayağa dikiliriz. Sen istersen yat ama ben biraz kafamı dinleyecek bir şeyler yap-

mayı planlıyorum" deyip yerinden doğruldu Jülide. "Su alacağım, ister misin?" diye seslendi koridorda yürürken. "İsterim" diye cevap verdi İshak. Birbirine alışan insanlar gibi konuşuyorlardı. Soru sorma biçimleri, birbirlerine verdikleri karşılıklar, kelimelerin derinliği, tonlamaları, vurguları değişmişti; birbirini tanıyan, şefkat duyan insanların huzurlu seslerine dönüşmüştü kurdukları cümleler. Seslerindeki bütün yabancılık izleri, utangaç mesafeler ortadan kalkmıştı.

"Ne yapacaksın?" diye sordu İshak, ağır ağır suyunu içerken.

"İçerideki malzemelere biraz göz atacağım. Bir şeyler çizmek istiyorum aslına bakarsan. Bana iyi geliyor, kafamı boşaltırım biraz."

"Aklında bir şey var mı ki?"

"Var gibi ama emin değilim. Her şey yolda ortaya çıkıyor zaten, öyle değil mi?" diye gülümsedi Jülide.

Daha üç gün öncesinde yine aynı koltuklarda oturmuş, aynı bardaklarla su içiyorlardı. Aradan geçen üç günün sonundaysa bambaşka insanlar olmuşlardı. Jülide içerideki odaya geçtikten sonra, İshak televizyonu açıp kanallar arasında dolaşmaya başladı. O arada telefonunu birkaç kez eline aldı, bıraktı. Bir şeyler yapmak arzusuna karşı kendini tutmak ister gibiydi. Sonunda dayanamayıp kırmızı renkli tuşa parmağını bir süre basılı tutup açılmasını bekledi. Telefon açılır açılmaz mesajlar ardı ardına ekrana düşmeye başladı. Biri dışında hepsi Nurten'dendi. Zafer'in mesajını açtı evvela. *"Abi vardınız mı?"* diye yazmıştı. Önce cevap vermeyi düşündü, sonra vazgeçti. Nurten'den gelen mesajları açmaya başladı tek tek.

"Neredesin? Çok merak ettik. Çocuklar hep seni soruyor."

"Hiç olmazsa bir ara, sesini duyayım."

"Baban vefat etmiş. Çok üzüldüm. Allah rahmet eylesin. Sana ulaşamamışlar."

"Bu kadar düşüncesiz olma lütfen. Bir mesaj yaz bari. Allah'tan kork."

"O kadınla cenaze evine giderken hiç utanmadın mı? Hem kendini hem de beni rezil ettin cümle âleme. Allah senin belanı versin."

Boğazı düğüm düğüm oldu İshak'ın. Gözünün önünden uzaklaştırmak ister gibi hızlıca sildi bütün mesajları. Nurten'le yaşadığı her şey aslında bir rezillik yaşanmasın diye başlamıştı; Nurten'in ve Aykut'un elbirliğiyle yedikleri haltları temizlemek İshak'a düşmüştü. Şimdiyse karısı kendisini rezil etmekle suçluyordu. Öfkesine hâkim olabilmek için bir süre hiçbir şey yapmadan oturdu, kalkıp mutfağa gitti, bardağına su doldurup Jülide'nin olduğu odanın kapısına yaklaştı. Jülide gözlüklerini takmış elindeki beyaz kâğıda bir şeyler karalıyordu. Kafasını kaldırıp İshak'a baktı. "Gözlerin nasıl?" diye sordu İshak. "Hâlâ görebiliyorum." Şaka yapar gibi söylemişti Jülide, İshak şaka gibi geçiştiremedi içi hüzünle dolu cümleyi. Er geç bunun olabileceğini biliyorlardı ve kayıtsız kalabilme becerisini göstermek kolay değildi.

Jülide'yi yalnız bırakıp televizyonun karşısına geçti yeniden. Kısık sesli ekrandan kayıp giden görüntülere bakınırken olduğu yerde dalıp uyuyakalmıştı. Uyandığında hava kararmıştı. Telefonun saatine baktı, iki buçuğa yaklaşmıştı. Üzerine örtülmüş çarşafı kaldırıp gürültü yapmamaya özen göstererek ayağa kalktı. Uyku sersemliğinden sıyrılmaya çalışırken üzerine örtülmüş çarşafa uzun uzun bakmaya başladı. Kendine geldikten sonra karanlıkta bir yere çarpmamaya dikkat ederek diğer odaya geçti, Jülide yoktu. Sessizce yatak odasının kapısına yaklaştı, kapının aralığından içeri baktı, Jülide uyuyordu. Yeniden koltuğa uzanıp uyumaya çalıştı. Bir sağa, bir sola dönüp durdu. Üvey annesiyle ve kardeşleriyle konuşmalarını düşündü. Canı sıkıldı.

Gözlerini açtığında bu kez içerisi iyice aydınlanmıştı. Mutfaktan gelen seslerden Jülide'nin kahvaltı hazırladığını tahmin etti. Banyoya gitti, aynanın karşısına geçti, yüzünü incelemeye başladı, hafif uzayan sakallarının yakıştığını düşünüp bir süre kesmemeye karar verdi, burnundan sarkan bir kılı eliyle koparınca gözleri yaşardı,

göz altlarındaki şişliği elleriyle yoklarken Jülide'nin sesi geldi içeriden.

"Günaydın."

Banyodan çıkıp mutfağa, genç kadının yanına gitti. "Günaydın" dedi boğuk bir sesle. "Bunları masaya götürmeme yardım eder misin?" deyip elindeki peynir tabağını uzattı Jülide. Peynirlerin üzerine çörek otu ve zeytinyağı, yanına da ceviz koymuştu. "Bugün Muazzez Hanım'ı ziyaret etmeye gidiyor muyuz?" dedi çaydanlıktan çay koyarken. "Önce hastaneye gidiyoruz, geçen gün yaptırdığın tahlilleri alıyoruz, doktorla konuşuyoruz, vakit kalırsa Muazzez Hanım'a gideriz" diye cevapladı İshak. Jülide, "Gerek yok, ben sonra kendim giderim" diye itiraz etti. İshak'ın itiraz dinlemeye hiç niyeti yoktu. "Muazzez Hanım'ın acelesi yok. Önce hastane" dedi eline tutuşturulan kahvaltı tabaklarını mutfakla diğer oda arasında taşırken.

Jülide ısrar etmesinin bir faydasının olmayacağını görünce üstelemedi. Masa hazır olunca oturup kahvaltı etmeye başladılar. Her sabah birbirlerine kahvaltı hazırlayan insanlar gibi doğaldı her şey. Diğeri kalkmadan sofraya oturmayan, diğeri lokmayı ağzına götürmeden elini bir şeye sürmeyen insanlar gibiydiler. Göze sokmayan bir nezaketle birbirlerine mukabele ediyorlardı kahvaltı sofrasında; bin yıldır birlikte yaşayıp saygılarını yitirmedikleri için herkesin imrenerek baktıkları çiftler gibi.

"Sizinkiler ne düşünmüştür acaba?"

"Bizimkiler kim?"

"Kardeşlerin işte. Birlikte gittiğimizi görünce arkamızdan neler söylemişlerdir, merak ediyorum."

"Boş ver, ne düşündükleri umurumda değil."

İştahla kahvaltı etmeye devam ettiler. Sessizliği yine Jülide bozdu. "Baksana, bugün sana pantolon, tişört bakalım birkaç parça." İshak iki gündür aynı şeyleri giydiğini düşününce utan-

cından kızardı. "Yanımda biraz eşyam var aslında." Jülide kızardığını fark edince rahatlatmaya çalıştı. "Biliyorum canım, yazın çok terliyoruz, giyer çıkarırsın, ondan söylüyorum. Kadıköy'de birkaç yere bakarız." İshak'ın sessizliği onay verdiğine işaret olarak kabul edildi.

Hazırlanıp evden çıktıklarında vakit öğleyi bulmuştu. "Arabayı almayalım bence. Kadıköy'e inelim, oradan vapurla Beşiktaş'a geçeriz, Beşiktaş'tan da taksiyle Levent'e. Şimdi hem trafik hem park yeriyle uğraşmayalım. Arabadan usandım valla." İshak "Sen bilirsin" deyip Jülide'nin adımlarına eşlik etmeye başladı, Kadıköy sahiline doğru yürümeye başladılar. Çarşıya geldiklerinde minareden yükselen salâ sesi duyulmaya başladı. "Bugün cumaymış, günleri bile karıştırdım. Salâ okununca fark ettim."

"Okunanın ezandan farklı olduğunu biliyorum da tam olarak ne olduğunu bilmiyorum açıkçası" dedi Jülide.

"Cuma namazından önce okunuyor. Vakit yaklaştı."

"Cumalara gidiyor musun?"

"Gitmeye çalışıyorum" diye utana sıkıla cevap verdi İshak. Konuşmanın bu mevzuda ilerliyor olmasından hoşnut değilmiş gibiydi. Jülide pek oralı olmadı.

"İstersen git. Ben takılırım buralarda. Bitince geçeriz karşıya."

"Geç kalmayalım şimdi. Bu hafta da gitmeyiveririm."

"Geç kalmayız. Ne kadar sürüyor? Uzun mu?"

"En fazla yarım saat."

"Tamam o zaman, beklerim. Sen git. Sonra günah benim boynuma kalır. Uğraşamam senin günahlarınla. Kadınlar da geliyor mu?"

İshak önce düşündü sonra tereddütlü bir sesle "Yok, kadınların yerinde de erkekler oluyor" diye cevap verdi.

"Vay arkadaş, camideki yerlerine de mi kondunuz? Ne açgözlü adamlarmışsınız, bırakın biraz kadınlar da sevap alsın. Seninle geleceğim ben de, oradakileri kovup bizim yerimiz burası diyeceğim."

Jülide gayet ciddi bir yüzle söyleyince bir an paniğe kapıldı İshak. "Geleceğim işte!" diye muzipçe tekrarladı Jülide. Osman

Ağa Camisi'nin önüne kadar birlikte geldiler, yarım saat sonra buluşmak üzere sözleşip ayrıldılar.

Tekrar buluştuklarında "Yüzüne nur inmiş" diye takılınca Jülide, İshak yine kızardı. 'Yüzü kızaran, mahcup insanlar iyidir,' diye içinden geçirdi Jülide. "Sana tişört baktım, sen de beğenirsen alalım, öyle geçeriz."

Birlikte bir mağazaya girdiler. Jülide tezgâhtar kıza gülümsedi, kenarda duran askılıklara yaklaştı, daha önce seçtiği tişörtleri çıkarıp İshak'a göstermeye başladı. "Renklerle aran nasıl bilmiyorum ama bence bu çok güzel olur sana. Denesene" deyip yabangülü kırmızısına yakın bir tişörtü uzattı. İshak elindeki tişörte şöyle bir baktıktan sonra kabine girdi. Çıktığında bayramlığını gösteren çocuklar gibi Jülide'nin karşısına geçti. "Ooo çok yakıştı. Gençleşiyoruz beyefendi" dediği anda İshak'ın yüzü tişörtün rengine uyum sağladı. İki tişört ve bir pantolon alıp çıktılar.

Vapurun arka tarafına oturup denizi, insanları, gökyüzünü, martıları seyrede seyrede karşıya geçtiler. Vapur iskeleye yanaşınca kalabalıkla birlikte indiler, iskelenin önünde sıra olmuş bekleyen taksilerden birine atlayıp Levent'e, hastaneye gittiler. Hastaneye girdikleri anda İshak'ı bir kesif üzüntü kapladı. Bildiği halde kabullenmek istemediği bir gerçekliğin içine düşmüştü. Son günlerde bu duyguyu ne kadar çok yaşadığını düşününce hüznü bir kat daha arttı. Danışma bankosuna doğru yürürlerken merhamet taşan bakışlarla Jülide'yi izlemeye başladı. Bankodan ayrılıp bir üst kata çıktılar. Konuşmuyorlardı. Tahlil sonuçlarının bilgisayar çıktılarını almaları çok uzun sürmedi. Ellerindeki kâğıtlarla doktorun odasına yöneldiler, kapıdaki hemşire biraz beklemelerini söyledi gülümseyen bir yüzle. Yirmi dakika kadar bekledikten sonra hemşire kız Jülide'yi içeri davet etti.

"Sen de gelmek ister misin?" diye arkasını dönüp sordu Jülide.

"Gerek yok, ben burada beklerim."

Jülide içeri girince İshak'ın içindeki sıkıntı bir parça daha arttı. İçeride konuşulanları duymak, değiştirmeye güç yetiremeyeceği

can yakıcı hakikatlerle doğrudan yüzleşmek istemiyordu. Jülide'nin anlattıkları kadarı kifayet edecekti, bundan ötesini sormak niyetinde değildi. Bundan dolayı kendisini bencillikle suçlayıp utanç içinde önüne bakmaya başladı. Ömrünün kaçışlarla dolu olduğu gerçeğini bir kez daha fark ettiğinde suçluluk duygusu tırnaklarını kalbine geçirmişti bile. O havadan kurtulabilmek için ayağa kalktı, kenarda duran sebili bir müddet inceledi, soğuk su butonuna parmağını basılı tutup kendisine bir bardak su doldurdu. Sonra bir bardak daha, bir bardak daha. Suyla söndürebilmesi mümkün olmayan büyük, harlı bir ateşin üzerine beyhude bir çabayla plastik bardaktaki soğuk suları boşaltıyordu. Hemşire kızın kendisine baktığını görünce elindeki plastik bardağı kenarda duran çöpe attı ve yerine geçip önüne bakmaya devam etti. Bir mucize olsun istiyordu. Cuma namazının sonrasında uzun uzun bunun için dua etmişti. Bir mucize olsun, Jülide içeriden gülümseyerek çıksın, iyi olduğunu, her şeyin geçtiğini, tamamen atlattığını müjdelesin ve neşe içinde o hastaneden çıksınlar. Ömrü boyunca karşısına hiç çıkmamış o mucizenin saklandığı yerden başını çıkarmasını umut ediyordu. Bunun için tek bir seçim hakkı olacaksa, onu da şimdi kullanmaya hazırdı. Kendisine verilecek mucizeyi bu uğurda kullanmaya bütün kalbiyle razı geliyordu. Yeter ki olsun, bir kere de onun istediği gibi olsun.

Jülide muayene odasından çıkınca, İshak da ayağa kalkıp yanına yaklaştı.

"Ne dedi doktor?"

"Bir şey demedi. Aynı. İlaçları içmeye devam."

"Daha iyisin dedi mi?"

Bir umudun ucundan da olsa tutunmaya çalışıyordu İshak. Tutamayacaksa, dokunmak, dokunamayacaksa sesini duymak istiyordu.

"Bu lazerle filan bir şeyler yapıyorlar. O kadar teknoloji gelişti, hiç mi bir şey yapamıyorlar?"

"Gelişmiş de oraya kadar gelememiş, hadi çıkalım. Doğrudan Bomonti'ye gidelim mi?"

"Bence bugün gitmeyelim. Yarın kahvaltıdan sonra gideriz. Hem cumartesi daha rahat olur."

Beklediği mucizenin gerçeklememiş olmasından ötürü yaşadığı hayal kırıklığını gizlemeye çalışıyordu. İçinden hiçbir şey yapmak gelmedi. Akşam yemeğini dışarıda yediler. Eve döndükleri andan itibaren gece uyuyana kadar, Jülide önceki akşam olduğu gibi eline aldığı karalama kâğıtlarıyla uğraşarak, İshak da Gökçe'nin kütüphanesinden rasgele seçtiği kitapların içinden birkaç sayfa okuyarak, ara ara televizyonun karşısına geçip boş boş bakarak zaman geçirdi.

Vakit geceye yaklaşınca uyumak için odalarına geçtiler. İshak, Jülide'nin kendisini yanına çağırıp çağırmayacağıyla ilgili tuhaf bir merakın içine gömüldü. Düşündükçe uykusu kaçıyordu. Ne istiyordu? Gerçekten Jülide'nin yanında uyumak mı, yoksa birlikte uyudukları o geceye anlam yüklemeden unutuvermek mi? Otelde de birlikte uyumuşlardı ama Jülide'nin kapının önüne gelip de kendisini çağırdığı o geceyi asla aklından çıkaramıyordu. Niyetini farklı yorumlayıp haksızlık ettiği düşüncesinden rahatsız oldu. Böyle gelgitler yaşarken burnuna dolan kokuyla birlikte bir sıcaklık hızlıca vücudunu kaplamaya başladı. Jülide'nin kokusu. O geceyi hatırladığı anda o kokuyu tekrar duyar gibi oluyordu. Parfümünün değil, teninin kokusu. Çıplak teninden başka hiçbir yerde duyamayacağı o kokuyu ilk aldığında içine çekmiş ve nefesini hemen vermeyip kokunun bütün vücudunda dolanmasını beklemişti. Kokusu nefesine, soluk borusuna, damarlarına sinsin istemişti. Uykuya dalana kadar o geceyi hayal etmekten kendini alıkoyamadı. Ne olursa olsun hoşuna gitmişti.

Sabah kahvaltısını bu kez kendi hazırlayabilmek için Jülide'den evvel uyandı. Ezine peynirini dağıtmadan kesip tabağa koydu, zeytinlerin üzerine bir parça zeytinyağı döküp üstüne limon sıktı,

aynısını domates ve salatalık tabağına da yaptı, çay demlenince ocağın altını kıstı, Jülide'nin uyanmasını beklemeye başladı. Çok beklemedi, Jülide çoktan kalkmış, kahvaltının hazır olacağı zamanı kestirmeye çalışıyordu.

"Uyanmıştım ama kahvaltı hazırladığını anlayınca uyuyormuş numarası yaptım. Aslında tembelim ben" deyip yüzüne her zamanki muzip gülüşünü yerleştirdi Jülide. İshak'ın gönlünü genişleten o içten gülümsemeyi. Yüzünde tanıdık ifadeler görmeyi seviyordu, onu tarif etmeye kalktığında uzun uzun anlatacak detaylar birikmişti zihninde.

Artık ayaklarının alıştığı güzergâhı takip edip karşı yakaya geçtiler, yaşlı kadının tarif ettiği mahalleyi kolayca buldular. İshak'ın çocukluğu buralarda geçtiği için her yeri avucunun içi gibi biliyordu. Bu civarda tesisatçılık yapmaya başlayınca her yere gözü kapalı gidebilir hale gelmişti. Mahalleyi bulmasına buldular ama kadının apartmanı tarif etmek için bahsettiği mobilyacı ortada yoktu. Esnafa eskiden mobilyacı olan bir dükkânı sormaya başladılar. Birkaç başarısız girişimden sonra hatırlayan birisini buldular. Yufka ve köy ürünleri satan adamın söylediğine göre, kentsel dönüşümde mobilyacının olduğu bina tamamen yıkılmış, yerine yeni bir bina yapılmıştı. Binanın altında bu sefer ikinci el satış ve tamir yapan bir cep telefonu dükkânı açılmıştı.

Adamın gösterdiği yöne doğru yürüdüler, cep telefoncuyu buldular, yanındaki apartmanın kapısına gelip zilleri kontrol ettiler. Muazzez diye bir isim bulamadılar. O şaşkınlıkla soyadını sormayı unutmuşlardı. Yaptıkları bu aptallığa kızdılar. Apartman görevlisi yazan zili çalıp beklemeye başladılar. Diyafondan yaşlı bir adamın cızırtılı ve gürültülü sesi geldi, "Kimsin?" İshak diyafona yaklaşıp "Bir şey soracaktım" dedi. Yaşlı adamının sesindeki can sıkıntısı anlaşılır miktarda artmıştı.

"Ne istiyorsun?" "Bir şey soracağım" diye tekrarladı İshak. Jülide duruma müdahale edip "Birini soracağız da ondan rahatsız

ediyoruz sizi" deyince, birkaç saniyelik sessizliğin ardından kapı otomatiğinin sesi duyuldu. İçeri girip merdivenlerin başına doğru yürüdüler. O esnada yaşlı adam bodrum kattaki dairesinin kapısını açmış bekliyordu.

"Buyurun kime baktınız?" diye seslendi aşağıdan.

"Amca biz Muazzez Hanım'a bakmıştık. Hangi dairede oturuyor acaba?"

"Kime?"

"Muazzez Hanım'a."

Bir müddet ses gelmedi aşağıdan. Adamın düşündüğünü varsaydılar, sessizliği hayra alamet görmediler.

"Öyle biri yok kızım bu apartmanda."

Adam o esnada merdivenlerden çıkıp yanlarına gelmişti. İkisini de bir bakışla süzdükten sonra tekrar etti, "Muazzez diye biri oturmuyor bu apartmanda." Gömleğini o anda alelacele giydiği belli oluyordu, yanlış iliklemeye başlayınca en alttaki düğme iliği boşta kalmıştı.

"Seneler evvel burada oturuyormuş. Annesiyle birlikte. Hiç evlenmemiş bir hanım" diye adamın hatırlaması umuduyla tarif etmeye başladı Jülide. Öyle söyleyince adam duraksadı, "Muazzez..." diye kendi kendine düşünmeye başladı. İkisine de saatler gibi gelen kısa bir sessizliğin ardından, "Ha hatırladım ya, Muazzez Hanım. Tabii hatırladım. Burada oturmuyor o, yan apartmandaydı." Adam hatırlayınca ikisinin de gözleri ışıldadı birden. "Yandaki apartmanda, öyle mi?" diye sordu Jülide.

"Yandaki apartmandaydı ama gittiler. Annesi vefat ettikten sonra bir süre burada oturmaya devam etti ama sonra ayrıldı. Ben o zamanlar hanımla birlikte iki apartmana birden bakıyordum. Hanım daha iyi tanıyor. Bir dakika bekleyin" deyip aşağıya, merdiven boşluğuna doğru seslendi, "Fazilet, Fazilet, baksana bir dakika."

Altmışlı yaşlarında, zayıfça bir kadın başındaki örtüyü düzelterek, ağır adımlarla merdivenlerden çıkıp yanlarına geldi.

"Muazzez Hanım'ı soruyorlar. Eski, yan apartmandaki."

"Hayırdır, siz kimsiniz kızım?" diye sorgulayıcı bakışlarla konuştu kadın.

"Biz tanıdıklarıyız teyze, ziyaretine gelmiştik."

Jülide'nin cevabından ikna olmamışa benziyordu. Doğru söylediklerinden emin olmak istermiş gibi dikkatle süzdü ikisini de.

"Burada oturmuyor artık. Ayrıldı çoktan."

"Nasıl bulabiliriz, biliyor musunuz?"

Kapıyı açan anahtarı Jülide bulduğu için İshak hiç konuşmuyordu artık.

"Muazzez Hanım evini Darülaceze'ye bağışladı. Şimdi orada başka kiracılar oturuyor. Kendisi de Darülaceze'nin huzurevine yerleşti. Kimsiniz siz, yeğenleri misiniz?"

"Yok teyzeciğim, İshak'ın annesinin ahbabıydı. Ziyaret edelim dedik."

"Senin annen kimdi?" diye ilk kez İshak'a döndü kadın.

"Nuran." İshak ağzına doluşan bir ateş lokmasını yutmaya çalışır gibi konuştu.

"Hangi Nuran?"

Ne diyeceğini bilemiyordu. Şaşkın bakışlarla, yardım ister gibi Jülide'ye döndü.

"Genç kızlıktan ahbabı. Buraya epeyce gelip gidiyormuş. Eski arkadaşlar. Nora Hanım, Nuran da diyorlar."

Nora deyince kadının yüzündeki ifade birden değişti. "Nora'nın oğlu musun sen?"

"Evet teyze." Yuttuğu ateş lokması midesine gidecekken yolunu şaşırmış, kalbinin orta yerine düşmüştü.

Ağzından bin bir zorlukla döküldü kelimeler. Az kalsın arkasını dönüp oradan kaçacaktı. Hazırlıksız yakalanmış gibi telaşla izliyordu olup bitenleri. Nefesinin sıkıştığını hissetti. Peynirci dükkânında da böyle olmuştu.

"Garbis Amca'nın kızı Nora. Bildim tabii. Çok geliyordu buraya. Bir seferinde bana kendi boyadığı bir duvar süsü hediye

etmişti. Rahatsızdı yazık. Garbis Amcalar yurtdışına gidince epeyce sıkıntı çekti. Hastaneye geliyordu."

"Muazzez Hanım nerede şimdi?"

"Karşıda, Kayışdağı tarafında bir yer var diye duydum. Oraya yerleşti. Şişli'de de vardı ama biraz buradan uzaklaşmak istemişti."

"Hayatta mı peki? Biliyor musunuz?"

"Valla kızım şimdi ne desem yalan olur. Öldüğünü duymadık. Nereden duyacaksın diyeceksin, duyulur. Öyle bir şey olsa bir yerden duyuyor insan. Kötü haber gezgin olur, naz yapmaz."

"Tamam teyze, çok teşekkür ederiz, zahmet verdik size de. İyi günler" dedi Jülide. Yaşlı adamla karısı kapıda durmuş onları yolcularken, İshak birden geri döndü. Neredeyse ağlayacakmış gibi, yaşlı kadının gözlerinin içine baktı.

"Teyze kusura bakmazsanız sizden bir şey rica edeceğim."

Diğerlerinin bakışı İshak'a yöneldi. Jülide o cümlenin gelişinden nereye gideceğini biliyordu. Aynısını daha önce de bir kez görmüştü. Görmüştü ve yüreği burkulmuştu.

"Annemin size hediye ettiği o duvar süsü hâlâ sizdeyse bakabilir miyim? Bir de yüzünü biraz tarif edebilir misiniz?"

Yirmi bir

İshak'ın apartman girişinde çocuksu, yardım isteyen, acıyla yalvaran bakışlarla söylediklerinin neredeyse aynısını peynirciden çıkarken birden geriye döndüğünde de duymuştum. Kapıcı kadın önce garipsedi ama yardım dileyen çekingen bakışları derinden hissedince, içi cız etti ve kendisinden isteneni yapmak için aşağıya indi. Onun gelmesini beklerken üçümüz de başka yerlere bakıyorduk. Ben posta kutularının aralığına sıkıştırılmış faturalara yönelmeyi tercih ettim. Yaşlı adam kapı otomatiğini süzerken, İshak kadının indiği merdivenlere yöneltmişti bütün ilgisini. Birkaç dakika geçti geçmedi, kadın elindeki duvar süsüyle geri geldi. Üzerinde, gözleri parıl parıl parlayan bir ceylanın resmedildiği, kenarlarında şık boncuklarla süslü iplerin sarktığı kanvas bir duvar süsüydü. "Ceylan her yerde bizi takip ediyor" dedim İshak elinde tutmuş bakarken. Tozlardan anlaşıldığı kadarıyla uzunca bir zamandır aynı yerde asılı olmalıydı. Kadıncağız o telaşla, getirmeden önce belli ki üzerini şöyle bir silmişti ama yine de tozlar kendini belli ediyordu. İçimden geçeni anlamış gibi, "Duvarda durmaktan tozlanmış" biraz dedi. Söylenene hiç aldırmadan, özlemini gidermek istermiş gibi, parmaklarını duvar süsünün üzerinde gezdirdi İshak. O sırada kapıcı kadın, kendince bir iyiliğe vesile olmanın coşkusuyla Nora'nın gür siyah saçlarını, dünya güzeli kocaman gözlerini, yüzüne hüzün katan dudaklarını anlatıyordu. Uzun, zarif boynunu övmeyi ihmal etmedi. İshak'ın heyecanını görünce, zayıf, hasta, muhtaç düşmüş bir hayvanı besler gibi şefkatle anlatmaya devam etti. Nasıl kibar konuştuğundan,

insan ayırt etmediğinden, cana yakınlığından, mütevazılığından bahsetti. Sözlerini bitirince İshak'ın duvar süsüyle arasında devam eden derin ve sessiz münasebetin tamamlanmasını beklemeye başladık. Duvar süsünü, kutsal bir nesneyi sunar gibi saygıyla, iki eliyle birden tutarak karşısında dikilen kadına uzattı. Kadın da bir hata yapmamak için aynı saygıyla kendisine uzatılan süsü alırken, "İsterseniz sizin olsun" dedi. İshak beklemediği bu teklif karşısında afallar gibi oldu, "Sağ olun, sizde kalsın" diyerek reddetti. Ayrıldık oradan.

Böyle durumlarda bir süre sessiz kalmayı öğrendim. Apartmandan çıkıp yolda yürümeye başladığımızda İshak duyduklarını sindirmeye, hafızasında paramparça, kopuk kopuk duran hayalleri yan yana getirip düzenlemeye çalışıyordu. Dışarıdan gelen en küçük bir gürültü kafasını karıştırmaya yetip de arttığı için mümkün olduğu kadar kendini dışarıya karşı kapatıyordu. Amaçsızca, ne yöne gittiğimizi düşünmeden, uzun uzun yürüdük. "Neredeyiz biz" diye söylendi kendine gelince. "Buraları bilen sensin, benim nerede olduğumuza dair bir fikrim yok" dedim. Tanıdık bir yer görebilmek için etrafına bakındı. "Sorun değil, biraz uzatmışız yolu" deyip geldiğimiz yerin aksi yönüne doğru yürümeye başladı. Ben de peşinden.

Bugünkü girişimimiz tam olarak başarıya ulaşmış olmasa da ciddi mesafe kat ettiğimiz söylenebilirdi; Muazzez Hanım diye birinin var olduğunu –İshak bundan bile emin değildi–, hâlâ hayatta olduğunu –öyle umuyoruz–, bir zamanlar burada yaşadığını, şimdi de Kayışdağı'nda bir huzurevinde kaldığını biliyoruz. Bunları bilmek hiç de az şey değil. Bir telefonla Muazzez Hanım'ın huzurevinde olup olmadığını öğrenmemiz mümkün. Bu sefer soyadını sormayı akıl edebilecek kadar kafamız yerindeydi.

Güneş gözlüğümü yanıma almadığımı fark edince canım sıkıldı. Ne kadar gizlemeye çalışsam da, bu aralar fazla yormaktan olsa gerek, gözlerim çok ağrıyor. Hastaneye gittiğimizde doktorun

odasından çıktıktan sonra İshak'ın endişesini daha da artırmamak için iyi olduğumu söyleyip şakaya vurdum. Benimle içeri girmediğine memnun olmuştum, doktor son tahlillere bakınca önceki görüşmemize oranla daha karamsar cümleler kurdu. Benden ne istediklerini anlayamıyorum. Söylediklerini harfiyen olmasa da yerine getirmeye çalışıyorum, ben de memnun değilim bu Allah'ın belası durumdan, o kadar şey yapıp da hiç değişiklik olmadığını görmekten tabii ki sıkılıyorum. Sürekli yeni öneriler getirip duruyorlar, kesin konuşmalardan kaçınmalarını anlayabiliyorum. Yoruldum. Çok yoruldum. Ne olacaksa olsun artık deyip hiçbir şeye aldırmamak, her şeye boş vermek istiyorum.

Annemden, babamdan, kız kardeşimden, yakın çevremden gerçeklerin büyük kısmını saklamakla iyi mi ettim, kötü mü ettim, bilmiyorum. Ceyhun'a söylediğimde aramızda geçenleri düşününce, en iyisi kimseye bir şey söylememek diyorum ama sonra ne olacak? Bir gün pat diye, 'hey biliyor musunuz, kör oldum ben,' diye cep telefonlarına mesaj mı atacağım? Kör olursam bunu da yapamam herhalde. Telefonu sesli kullanmayı öğrenince yapabilirim. Kahretsin!

Aradan geçen bunca zamana ve önüme uzatılan onlarca sonuca rağmen, başıma gelen şeyin bu kadar kötü olabileceğini bir türlü kabul edemediğim için başkalarına karşı ketum davranmayı tercih ediyorum. Bir yardımları dokunamayacaksa bilmelerinin ne manası var? Üstelik bazen saf ve içtenlikli, bazen zaruret kaynaklı göstermelik üzüntüleri, aramızda her daim ağır, dramatik sahnelere sebep olacak. Her karşılaştığımızda yapmacık iyimserlikler, fazladan duyarlılıklar, içinde acıma gizli nezaketler, ortamı en azından benim için katlanılamaz hale dönüştürecek.

Doktorum, bu tip hastalıkların lineer bir ilerleme periyodunun olmadığını, aşağı yukarı gerçekleşebilecek süreçleri bilseler de bunları her vaka için ayrı ayrı değerlendirmek gerektiğini, sebep-sonuç ilişkilerinin değişkenlik gösterdiği hastalıklarda tedavi

aşamalarını dikkatle takip etmeleri gerektiğini bıkmadan usanmadan tekrarladı. Odasından çıkınca İshak'ın gözlerimin içine bakıp da iyi haber duyabilmek için çırpınışını görünce durumumun tahmin ettiğimden kötü olduğunu söyleyemedim.

Gözlerimdeki ağrıyı unutmaya çalışıp bundan sonra ne yapacağımıza odaklanmaya başladım. İlk iş olarak Kayışdağı'ndaki huzurevini arayıp Muazzez Hanım'ı ziyaret etmek istediğimizi söylememiz gerekiyordu. Telefonumu çıkarıp Google'a "Kayışdağı Darülaceze Huzurevi" yazmak yeterli olacaktı ama başaramadım. Gözlerim kanayacak kadar sancıyordu, ekrana daha fazla bakamadım. Telefonu İshak'a uzattım, "Şuraya huzurevinin adını yazıp iletişimini bulabilir misin?" dedim. Hiç beklemediği bir şeyle karşılaşmış gibi afallayarak yüzüme baktı. Bu kadar şaşkın ve üzgün bakacağını bilseydim bir yolunu bulur kendim hallederdim ama bir kere söylemiş bulundum. Telefona değil de sanki o an beklenmedik bir şeyler oluyormuş gibi panikle gözlerimin içine dikti gözlerini. "Pek ekrana bakmak istemiyorum, güneş etkiledi gözlerimi, ciddi bir şey yok, merak etme" demek zorunda kaldım. Ne kadar inandığını bilmiyorum. Acemiliği belli olacak şekilde, kelimeleri ağır ağır arama çubuğuna yazdı. Birkaç kere düzeltmek zorunda kaldı yazarken. Nihayet ilgili sayfa açıldı önümüze. O tatsız vaziyetin içinden hızlıca kurtulabilmek için, daha çabuk bulabilsin diye yönlendirmeye çalışıyordum. "İletişim butonu var mı, baksana." Yanlış bir şey yapmamak için ekrana ürkek ürkek dokunuyordu. Epeyce bir zaman geçtiği halde bulamadı. "Ver ben bakayım istersen" deyip elinden aldım telefonu. Ortada bir beceriksizlik varmış da yüzüne vuruyormuşum gibi mahcup oldu. Ekranı olabildiğince büyütüp "iletişim" bölümünü buldum. Telefonun yazılı olduğu yere dokununca aramaya başladı. Karşıma telesekreter çıktı. Sıfır tuşuna basıp karşıma kanlı canlı birinin çıkmasını bekledim. Üçüncü çalışta açıldı.

"İyi günler, Muazzez Üstün'le görüşmek istiyorum... Bir ahbabıyız biz. Evet... Dahilisini bilmiyorum... Evet, ilk kez görüşüyo-

rum. Aslında ziyaret etmek istiyorum. Yok, yok, telefonla konuşmak değil. Ziyaret... Hangi günler?... Yarın, pazar... Tamam. Öğle saatleri uygun mu? Süper. Çok teşekkür ederim. İyi günler."

İshak olduğu yerde nefes bile almadan ne diyeceğimi bekliyordu. Kadının söylediklerini ona da aktardım; Muazzez Hanım'ın orada olduğunu, her gün ziyaretçi kabul ettiklerini, ancak ara ara hastaneye gittiğini, yarın orada olacağını ve istersek ziyaret edebileceğimizi, mümkünse çok erken veya geç saatlere kalmamamız gerektiğini anlattım. Bütün bunları anlatınca sevinmekten ziyade hayal kırıklığına uğramış gibiydi. Orada olmadığını öğrense daha rahat edecekmiş gibi davranıyordu. Ellerini nereye koyacağını bilemedi. "Yarın, öyle mi?" diye sordu. "Evet, yarın" diye cevapladım. Üzerindeki gerginliği hâlâ atamamıştı. İçinden bir aksilik çıksın da bu arayış doğal olarak yarım kalsın diye geçirdiğini düşündüm. Böyle davranınca benim de hevesim kırılıyordu. Yüz hatları iyice gerilmiş, rengi solmuştu. "İyi misin İshak?" diye sordum. Heyecanını anlayabiliyordum ama bundan çok daha fazlası var gibiydi. "İyiyim, iyiyim. Bir şeyim yok" diye cevap verdi.

"Yarın gidecek miyiz?"

"Gideceğiz elbette. Gideceğiz." İnandırıcılığını artırmak için her cümlesinde bir kelimeyi tekrar ediyordu ve bu da tam tersine konuşmasına yapay bir hava katıyordu.

"Ne yapalım? Eve gidelim mi?"

"Olur, gidelim. Gidelim."

Az daha şunu yapmayı keser misin diye çıkışacaktım ki son bir gayretle kendimi tuttum. İshak'taki gerilimin aksine, ben önemli bir iş başarmanın mutluluğunu yaşıyordum. İshak'ın ayak diremeye meyyal tavrının aksine, ben bir an evvel ertesi gün olsun diye sabırsızlanıyordum. İshak'ın kafasıyla benim kafam başka türlü işliyordu. Buradan geri dönemeyeceğimizi, dönmememiz gerektiğini ikimiz de gayet iyi biliyorduk ama o hiç olmazsa biraz

daha ertelemenin ihtimalini kuruyordu kafasında. Bir planı yoktu, kaçınılmaz olanı mümkün olduğu kadar ötelemek istiyordu. Buna izin veremezdim. Vermedim.

Karşıya geçince önce ilk olarak Kadıköy'de resim malzemeleri satan bir kırtasiyeye uğradık, ihtiyacım olan malzemeleri aldık, sonra mahalledeki markete girip biraz alışveriş yaptık ve eve varır varmaz elimizdeki torbaları olduğu gibi kenara bırakıp uzun yürüyüşlerin yorgunluğuyla kendimizi bir köşeye bıraktık. "Poşetin içinde et var ya, onu buzdolabına mı koysak?" dedim. Sesime olabildiğince masum ve şirin bir hava katmaya çalışmıştım. İçimden İshak'ın kalkıp poşetleri yerleştirmesini, akşam için de yemek hazırlamayı teklif etmesini geçiriyordum. Öyle oldu. İshak yemek hazırlamayı teklif edince yinelemesine gerek duymadan kabul ettim. Gözlerimi kapamak, uzunca bir süre hareket etmeden öyle durmak istiyordum. İshak yemeği hazır edince seslendi. Bir süre daha öyle kalmak istediğimi söyledim. Fakat ben oturmadan yemeyeceğini tahmin ettiğim için, daha fazla beklemesine gönlüm razı gelmediğinden kalkıp yemeğine eşlik ettim. Yemek yiyince biraz toparlandım, kendime geldim.

Yapmak istediğim bir resim var. Uzunca zamandır bu kadar istekli olduğumu hatırlamıyorum. Bunu yapmayı bu kadar isterken içten içe huzursuzluğumu artıran şeyler de olduğunu hissediyorum. Çok iyi olabilir, çok saçma da olabilir. Bir resim yapmak, bir şeyi göze almak demek; az ya da çok, küçük ya da büyük, içeriden ya da dışarıdan. Her yaptığım işin ardından bunu yaşadım. İçimden bir ses yapmamı öğütlüyor. Bunu kâfi görüyorum.

Yapabilecek miyim?

Bilmiyorum.

Yirmi iki

Huzurevine girince bizi kapıda karşılayan kadın, birkaç soru sorduktan sonra, lobiye benzer bir yerde yan yana duran koltuklara oturup beklememizi söyledi ve elindeki telsiz telefondan muhtemelen geldiğimizi haber vermek için numaralar çevirmeye başladı. Bahçeye bakan pencerelerden birinin önündeki oturma takımına geçtik. Dizlerim uyuşmuş, ağzımın içi, dudaklarım kurmuştu, el parmaklarımın ucuna bir üşüme yerleşmişti. Jülide'de gözle görülür bir değişiklik yoktu, oturduğu koltuğa gayet sakin bir şekilde kurulmuş, Muazzez Hanım'ın gelmesini bekliyordu.

Ağır adımlarla yanımıza yaklaşan, gümüş rengi saçları düzgünce taranmış, yeşil elbiseli, boynunda zarif bir kolye asılı, ayağında şık terlikler olan, yüzündeki kırışıklıklara rağmen gençliğinde son derece güzel olduğu belli olan yaşlı kadın yanımıza gelince ikimiz birden ayağa kalktık. Kalbim yerinden fırlayacak sandım. Jülide bütün içtenliğiyle gülümsüyordu. "Muazzez ben, hoş geldiniz efendim" deyip elini uzattı. Elleri bembeyaz, yumuşacıktı. "Beni mazur görün, isimlerinizi söylediler ama hatırımda tutamadım" deyip tekli koltuğa oturduktan sonra, biz de ikili koltukta Jülide'yle yan yana oturduk. "Benim adım Jülide, arkadaşım da İshak" diye tanışma faslını tamamladı Jülide. "Çok memnun oldum efendim, hoş geldiniz tekrar" deyip ikimizi de süzdü kadın. Jülide koltukta duran bir demet papatyayı kadına uzattı. "Ah ne güzelmiş, zahmet etmişsiniz, çok teşekkür ederim. Odama geçince vazoya koyacağım hemen" dedi ve çiçekleri incitmeden yanı başındaki sehpaya bıraktı.

"Bize zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz. Arkadaşımın annesi sizin eski bir ahbabınız. Onun için sizi ziyaret etmek istedik."

Kadın dikkatle bana çevirdi bakışlarını. Yaşlılığına rağmen elaya çalan gözlerindeki parlaklık azalmamıştı. Göz altlarına açık kahverengi bir göz kalemiyle ince bir çizgi çekmişti. Misafirlerini ağırlamak için abartısız bir makyaj yapmayı ihmal etmemişti.

"Öyle mi efendim? Anneniz kimdi acaba?"

Sesim çıkmayacak sandım. Her şeyi berbat etmekten endişe ediyordum. Derin bir nefes aldım.

"Nora. Nora'nın oğluyum ben."

Kadın annemin ismini duyar duymaz aşırı heyecandan kalakaldı. Başka bir dilde konuşuyormuşum gibi tuhaf bir gözle bakınıyordu. Bir şeyler söyleyecekmiş gibi dudakları titredi. Kendini toparlamaya çalışır gibi bir hali vardı.

"Nora'nın oğluyum mu dediniz?" Şaşkınlığı geçmek bilmiyordu.

"Evet. Nora'yla Sefer'in oğluyum ben."

"Kusura bakmayın. Çok şaşırdım. Hiç beklemiyordum."

Birden kafasını öne eğdi. Aniden tökezleyip de hafızasının dipsiz karanlığına düşmüş gibiydi. Ne yapacağıma karar veremiyordum.

"Özür dilerim, Sefer Bey birden karşıma çıkınca ne diyeceğimi bilemedim."

Bu kez şaşırma sırası bizdeydi. Jülide'yle birbirimize baktık. Dil sürçmesini düzeltip düzeltmemekte kararsız kaldım.

"İshak ben. Sefer benim babam" dedim kırıcı olmayan bir gülümsemeyle. Kadın yine önüne döndü, bir şey demeden beklemeye başladı. Bir dil sürçmesi gibi değildi konuşması. "Demek Nora'nın oğlusunuz" diye yeniden aramıza döndü. Biraz daha toparlanmış gibiydi.

"Size kahve ikram etmek isterim. Dışarıda da oturabiliriz ama burası klimalı olduğu için daha serin."

"Hiç gerek yok efendim. Biz biraz sohbet edip kalkacağız" dedim.

"Katiyen olmaz. Ben de kahve içmek için sizin gelmenizi bekledim. Hemen söyleyip geliyorum" diye ayağa kalkmak için davrandı. O daha kalkmadan "Siz oturun, ben söylerim" deyip yerimden fırladım. "Nasıl olsun kahveniz?"

Biraz ilerideki bankoya gidip kahvelerimizi söyledikten sonra geri döndüm. O kısa ara bana da iyi gelmişti.

"Ben annemi hiç görmedim. Hatırlamıyorum. Babam dört gün evvel vefat etti. Doğrusunu isterseniz, bu yaşıma kadar doğru dürüst bir şey anlatan da olmadı. Sizi de onun için rahatsız ediyorum. Belki sizden duyarım birkaç şey. Çok memnun olurum."

"Sefer Bey vefat etti öyle mi? Başınız sağ olsun efendim. Lütfen beni bağışlayınız, hâlâ üzerimdeki tesiri atamadım."

Kendisine uzatılan kahve fincanını alırken elleri titriyordu. Fincandan gelen sesi duyunca yanındaki sehpaya bırakıp orada duran bir bardak sudan küçük bir yudum alıp yerine bıraktı. Oturduğumuz yerden nefes alıp verişlerini duyuyorduk.

"Sizi gördüğüme ziyadesiyle memnun oldum Sefer Bey. İstanbul'a ne zaman döndünüz?"

Bunun bir dil sürçmesi değil, hafızaya musallat olmuş küçük karanlık noktalar olduğunu fark ettiğimizde yaşadığımız hayal kırıklığını tarif etmek kolay değil. Benim umutlarım kırılmaya ne kadar meyyalse, Jülide'nin inatçı çabası o kadar kuvvetliydi.

"Bize biraz Nora Hanım'dan bahseder misiniz efendim? İshak doğduğunda neler oldu? Ne yaptılar? Nereye gittiler?"

Muazzez Hanım'ın duraksamalarının hatırlama zorluğundan mı, anlatma gönülsüzlüğünden mi olduğunu çözemiyordum. Jülide tane tane konuşarak bir adım daha attı.

"Siz en yakın arkadaşısınız bildiğim kadarıyla. Sizden daha iyi bilen kimse yoktur."

"Yazık, çok meşakkat çektiler."

"Kimler Nora Hanımlar mı?"

"Nora da, Sefer de çok çekti. Şişli'de komşuyduk. Sefer, Garbis Amca'nın kardeşinin yanında çalışıyordu bir ara. İsmini hatırlaya-

madım şimdi adamcağızın. Kapalıçarşı'da kuyumcu atölyeleri vardı. Bunlar evlenmeye niyet edince aileler haddinden fazla arıza çıkardılar. Biri, 'yok efendim Ermeni kız,' dedi, diğeri 'yok efendim bizim dengimiz değil,' dedi, gençlerin arzularının hilafına manasız bahaneler buldular. Halbuki birbirlerini ne kadar sevmişlerdi. Mesut bir izdivaca mâni olmak ne kadar günah, sebep olan sebepsiz kalsın. Bilakis evlerini kurmalarına yardım etmeleri, mutluluklarına müşterek olmaları icap ederdi. Yapmadılar. Ne onun ne diğerinin ailesi razı geldi."

Konuşurken üzüntü ve sinirden sesi titremeye başlamıştı. Ağlamaya başlayacak diye ödüm koptu. Nedense böyle bir şeyin olmasını istemiyordum, her şeyi daha da zorlaştıracağından endişe ediyordum. Allah'tan öyle olmadı, sesi titremeye başlayınca sustu ve soğumaya yüz tutmuş kahvesinden bir yudum aldı. İşaret verilmiş gibi aynı anda biz de birer yudum aldık. Tanıdık sessizlik geri gelmişti. Jülide, havanın dağılmasına engel olmak ister gibi, kelimeleri kaldığı yerden birbirine bağlamaya çalıştı.

"Sonra ne oldu?"

Kadın Jülide'ye anlamsız gözlerle baktı. Jülide soruyu tekrar edene kadar bir şey söylemedi.

"Sonra ne oldu? Nasıl evlendiler?"

"Efendim kızım? Anlayamadım."

Ben olan bitene izleyici kalmıştım. Bana kalsa konuşmanın devamının gelmesi mümkün değildi. Jülide asla pes etmeye niyetli değildi.

"Nora Hanım'la Sefer Bey ailelerine rağmen evlendiler değil mi? Sonra ne oldu?"

İşe yaramıştı.

"Ailelerinin lafını dinlemediler, allem ettiler kallem ettiler, evlendiler. Şişli'de küçük bir ev tuttular, gayet mütevazı şekilde dayadılar döşediler. Annem rahmetli o zaman sağdı, o, birkaç arkadaşı da yardım ettiler. Sefer de çalışkan adamdı. Nora'nın el

becerisi muazzamdı; nasıl güzel resimler yapar, süs eşyaları yapar, şık şık takılar yapar, bir görseydiniz. Onları satınca eline üç beş kuruş para geçiyordu, evine katkı yapıyordu. Garbis Amca da sert adamdı. Aslında çok merhametliydi ama inadı inattı. Sefer'in ailesi de 'bizi tanımayan evladı biz de tanımayız,' deyip kendi köşesine çekiliverdi. Ama dururlar mı hiç? Çocukların burnundan getirmeye devam ettiler. Kafalarının etini yediler. Kızı delirttiler. Yazık, yavrum, hep içine ata ata başına neler geldi."

Bu sefer korktuğum başıma geldi, gözlerinden süzülen yaşlar yüzünün kırışıklıkları arasında kendilerine yol buldu. Jülide çantasından çıkardığı kâğıt mendili kadına uzattı. Kadın gözündeki makyaja dikkat ederek elindeki mendili hafifçe göz altlarına bastırdı. Bir şey bulaşıp bulaşmadığını görmek için mendile baktıktan sonra tekrar bastırdı gözyaşlarının üzerine.

"Ne oldu Nora Hanım'a?"

Kadın elindeki mendili ters katlayıp burnunu temizledi. "Ne olacak, delirttiler kızcağızı. Her şeyi içine at, sürekli dert et, kimseye bir şey söyleme, içine kapan. E ne olacak? Bir sene sonra bebekleri oldu. Her şey düzelir dedik bebek olunca."

"Düzeldi mi?"

"Ne münasebet, daha beter oldu. Kız daha lohusaydı, kırkı çıkmamıştı, bir haller oldu. Yazık, lohusa kadına bu kadar üzüntü verilir mi? Lohusanın aklı uçurumun kıyısında olur, lohusaya bin türlü şer musallat olur. Şefkat ister, merhamet ister, alaka ister. Ne istiyorsunuz kadından? Bir sıkımlık canı kalmış zaten. Sonunda olan oldu."

"Ne oldu?"

Elindeki kâğıt mendil kullanılamaz hale gelmişti. Jülide önünde duran paketin içinden yeni bir tane çıkarıp uzattı. Kadın mendili aldıktan sonra olanca zarifliğiyle gözlerini sildi.

"Ağlamalar, krizler, kendinden geçmeler, gece yarıları feryat figan bağırmalar, bebeğini emzirmeyi reddetmeler. Neler olmadı

ki? Baktılar olmayacak, Lape'ye yatırdılar. Bir şey yemiyor, bir şey içmiyor, bebek sürekli ağlıyor, morarıyor, karnı aç, annesini istiyor. Yapacak bir şey yok. Lape'ye yatırdılar. Bebeğe de bir komşumuz vardı, yeni bebeği olmuştu, o kadıncağız süt vermeye başladı."

Jülide bana çevirdi bakışlarını. Onunla göz göze gelmemeye çalışıyordum. Göz göze geldiğim anda neler olabileceğini biliyordum. Kafamı bahçeye çevirdim. Yaşlı bir adam bir şey bulmuş gibi elindeki bastonla çimenleri eşeliyordu. Bir süre uğraştıktan sonra vazgeçip yürümeye başladı. Arkasından baktım. Jülide sesindeki üzüntüyü gizlemeye çalışarak sormaya devam etti.

"Siz hastaneye gittiniz mi hiç?"

"Gitmez olur muyum? Gittim, tabii. Fakat maalesef doğru düzgün görüşemedik. Geleni gideni tanımıyor gibiydi. O hayat dolu Noracığım gitmiş, bambaşka bir kadın gelmişti. Ne kadar müteessir olduğumu anlatmanın imkânı yok. Hakikati söylemek gerekirse, onu o halde görmek istemiyordum. Ağır ağır ilaçlar veriyorlardı. Herhalde bundan mütevellit hafızası yerinde değildi. Can mı dayanır? Önce bir ay kaldı, taburcu ettiler, eve geldi, bir hafta geçti geçmedi yeniden aynı şeyler oldu. Hadi apar topar bir daha hastaneye yatırdılar. Düzeldi diye heveslendik ama düzelemedi yavrucuğum. İkinci sefer yatırdılar. Bu sefer daha uzun kaldı. Vallahi yalan olmasın iki ayı geçti, iki buçuk, üç ay kaldı."

"Sefer Bey ne yapıyordu o sırada?"

"Sefer Bey ne yapsın garibim, el kadar bebekle ortada kaldı. Bir ablası vardı, memleketten o geldi. Kadın dayanamamış, merhamet etmiş, kardeşime yardım edeyim deyip gelmiş. Bebeğe bakıyordu. Sefer de bir hastaneye gidiyordu, bir işe. Adam harap oldu. O zamanlar anarşi var, Nora'nın abisi Arman da hadiselere karışmış, Garbis Amcalar'ın Fransa'da kardeşi vardı. Arman'ın başı belaya girmesin, burada da ne olacağı belli değil diye korkup Fransa'ya yerleşmeye karar verdiler. 'Kızımı götürüp orada tedavi ettireceğim,' dedi. Apar topar gittiler."

"Nora Hanım bir şey demedi mi?"

"Ne desin kızcağız? Aklı başında mıydı sanki? Başına gelenden haberi mi vardı? Allah korusun, böyle ruh gibi geziniyordu. Alıp götürdüler. Zaten gittikten hemen sonra ihtilal oldu burada. Altı ay geçti geçmedi, asker başa geldi. Herkes kendi derdine düştü. Sefer burada perperişan oldu. İşi bozuldu, bebek var, ablası 'memlekete dönelim,' diye tutturdu. Fransa'dan haber gelmiyor. Onun da aklı gidecek diye korktum. Mecbur kaldı, Erzincan'a annesinin babasının yanına gitti. Biz de epeyce haber alamadık. Evi de kapatmıştı zaten giderken. Kira mira zor zaten. Üç sene sonra da öğrendim ki Sefer yeniden evlenmiş. Meğer boşanma davası açmış, karısı burada yok, konsolosluğa yazmışlar, zaruret hâsıl olunca boşamış hâkim. Neden öyle yaptı, nasıl yaptı bilmiyorum Sefer Bey. Günahı boynuna, belki mecbur kalmıştır. Üzüldüm açıkçası. Mukadderat da böyle bir şey. Dağılıverdi aile."

"Bir daha görebildiniz mi?"

"Kimi?"

"Nora Hanım'ı."

"Gördüm canım, görmez olur muyum? Seneler sonra bir gün bir telefon geldi eve. Baktım Nora. Ay nasıl şaşırdım anlatamam. Konuştuk, ağlaştık, 'ben İstanbul'a geliyorum,' dedi. Buradaki her şeyi satmışlardı. 'Sana gelebilir miyim?' diye sordu. 'Ayol deli misin, gel tabii,' dedim. 'Zaten annemle bir başımıza kalıyoruz koca evde, sana mı yer bulamayacağız,' dedim. Atladı geldi bu. Geldi ama nasıl söyleyeyim, eski Nora değildi."

"Nasıl yani?"

"Eski Nora değildi, bambaşka bir kadın. Konuşuyor ama bir tuhaf. Avuç avuç ilaç kullanıyor. Beti benzi atmış, yüzü solmuş, zayıflıktan yanakları içeri göçmüş. Hasta yani. 'Ben çocuğumu almaya geldim, Erzincan'a gideceğim,' dedi. 'İyi, tamam birkaç gün dinlen, gidersin,' dedim. Ne diyeyim? Daha ikinci gün müydü neydi? Bir krize girdi, aman Allah'ım durdurmak ne mümkün?

Elimiz ayağımıza dolaştı, annem yazık 'kalk kızım hastaneye götürelim,' dedi, Vahitler'in arabasına attık, Lape'ye gittik. Gözümün önünden hiç gitmiyor o hali. Canımın içi, hemen müşahede altına aldılar. Doktor Samim Bey çok ilgilendi. Zaten daha önceden tanıyordu. Çok mütehassıs bir doktordu. 'Bu kızın durumu iyi değil,' dedi. Çok üzüldük, anlatamam size. Yatırdılar. Garbis Amcalar'a haber verdik. Adamcağız hemen gelemedi. O zamanlar şimdiki gibi değil. Sonradan geldi. Birkaç ay o da burada bir ahbabında kaldı. Kızıyla ilgilendi. Sonradan öğrendik, başka hastalığı da varmış."

"Ne hastalığı?"

"Vallahi ciğerleri tükenmiş kızcağızın. Bize bir şey söylememişti. Babasından öğrendik biz de. Fransa'da ağır tedavi görüyormuş zaten. Erzincan'a filan gidemedi tabii. Babası aldı yeniden götürdü. Sonra vefat haberini aldık."

Muazzez Hanım ağladı. Jülide ağladı. Ben ağlayamadım. Hayatımda her şeyden daha fazla ağlamam gereken tek yer vardı, ağlayamadım.

"Sizden bir şey rica edeceğim Muazzez Hanım."

"Buyur kızım."

"Sizde Nora Hanım'ın bir fotoğrafı var mı?"

"Birkaç tane albümüm vardı. Nora'yla birlikte çektirdiğimiz fotoğraflar da vardı içinde. Maalesef kayboldu gitti. Eşyalarla birlikte mi verdim, eskiciye mi gitti, hiç bilmiyorum."

Oraya giderken ne düşünüyordum, ne bekliyordum, bilmiyorum. Vedalaştık, çıktık. Hafif bir rüzgâr yüzümüzde asılı duran hüznü koparıp götürmeye çalışıyordu. Gücü yetmedi. Jülide koluma girdi yürürken. "Üzülme" dedi. Rüzgârın esintisi gibiydi sesi. Gürültücü bir karga yol kenarındaki kedinin önünde duran bir parça yiyeceği kapabilmek için hamleler yapıyordu. Her yaklaştığında kedinin müdahalesiyle geri çekiliyor, vazgeçmeyip tekrar hamle yapıyordu. Kedi fırsattan istifade önündeki yemekten küçük ısırıklar almaya devam ediyordu.

İnsan bazen her şeyin sonuna geldiği hissine kapılıyor. O andan itibaren ne yapacağını bilememenin çaresizliğiyle, eli kolu bağlanmış bir halde, son bir ümitle, dışarıdan gelecek küçük bir işaretin, çürümeye yüz tutmuş ruhuna yeniden can vermesini bekliyor. Gücüm tükendikçe, takatim kesildikçe mucizelere daha çok muhtaç oluyorum.

Her şey bitti aslında. Ya da doğru dürüst başlamamıştı bile.

"Ne düşünüyorsun?" diye sordu Jülide. Düşünmeyi çoktan bırakmıştım. Durmak üzere olan bir kalbi yeniden çalıştırmak ister gibi devam etti, "Neler geçiyor aklından?"

"Bilmem ki. Bir şey düşünmüyorum."

"Emin misin? Anlat bana."

"Pek bir şey yok. Var aslında ama saçma. Gerek yok."

"Gerek var ya da yok. Neymiş o?"

"Eğer aptalca bulmayacaksan, annemin kaldığı hastaneye gitmek isterim. Sadece görmek istiyorum."

Yirmi üç

Hastanenin önüne geldiklerinde Jülide'nin orada geçirdiği sıkıntı dolu günlerin hatırası, karanlık havada ansızın beliren gök gürültüleri gibi kulaklarına dolmaya başladı. Kulaklarından başlayan sızı boğazına, kalbine, karnına, kasıklarına ve ayak bileklerine kadar indi. Böyle bir şey yaşayabileceğini hiç hesap etmemişti. İshak'ın bu isteğine düşünmeksizin onay vermiş, seve seve ona eşlik edebileceğini söylemişti. Fakat hastanenin kapısına geldikleri anda duymaya başladığı hiç beklenmedik bu korkuya karşı koymaya çalışıyordu. Adımları yavaşlayıp benzindeki solukluk iyice kendini belli etmeye başladığında, İshak bir şeylerin kötü gittiğini anladı. Bir şey sormaktan çekiniyordu. Bambaşka sebeplerle de olsa benzer bir his onu da kollarının arasına almış, sıkıştırdıkça sıkıştırıyordu. "Şurada birer sigara içip öyle girelim istersen" dedi Jülide. "Bir şey mi oldu?" diye sordu İshak. "Yo, hayır. Bir şey yok" deyip çantasından çıkardığı sigarayı yaktı. Bir tane de İshak'a uzattı.

İçeride bir şeylerle karşılaşmaktan korkuyordu Jülide; kendisiyle, daha da kötüsü Ceyhun'la. O zaman içinde hastanede bıraktığı yaralayıcı suretlerle, hafızasından silene kadar uykusuz geceler geçirdiği acı veren hayallerle. İshak'ın geçmişine doğru yürürken, bir anda kendi geçmişindeki karanlık odalara hapsolmaktan endişe ediyordu; güneş almayan o odalardan bir daha çıkamamaktan, bunca yıldır kaçabilmek için nefes tükettiği ne varsa yeniden yakalanmaktan. Vazgeçmeyi düşünüyordu. Gidebildiği yere kadar onunla gitmişti, buradan ötesine gitmeye takati yetmiyordu. Üst üste

perdelerle örttüğünü sandığı sırların aslında ne kadar yanı başında durduğunu fark etmenin sarsıntısını yaşıyordu. İnsan, bir dairenin içinde dönüp duruyor, uzaklaştığını düşündüğü ne varsa yeniden karşısında buluyordu. Lape Hastanesi'nin önünde durmuş sigarasından derin nefesler alırken, yerdeki ayak izlerinin taze olduğunu görüp tasalandı. Hastaneden az evvel ayrılmış gibiydi; eşyalarını bile toplamamış, hava almak için bir süre dışarıda dolaşmasına izin verilmiş, saati geldiğinde geri dönmüş gibiydi. Midesinin bulandığını hissetti, içinde ne varsa boşaltıp her şeyi mahvetmekten korktuğu için havayı içine çekmeye çalıştı. Alnında küçük küçük terler birikti.

"İyi misin Jülide?"

İshak, ismini başka türlü söylüyordu, yakın çevresindekilerin söylediği gibi değil de bir çeşit farklı telaffuzla. Hoşuna gidiyordu onun ağzından kendi ismini duymak.

"İyiyim İshak."

Birbirlerinin ağzından kendi isimlerini duyduklarında bir tür emniyet, saf bir sevgi hissediyorlardı. Zorluk anlarında isimlerini söylemek, bir çeşit güvenlik telkini gibiydi. Bak ben buradayım, yanındayım, korkma sakın, birazdan geçecek der gibi söylüyorlardı birbirlerinin isimlerini.

El ele tutuşup güvenli alana geçmişlerdi. Jülide'nin midesindeki kasılmalar geçti, alnında biriken terler kayboldu, İshak'ın açtığı lambayla karanlık korkusu ortadan kalktı. Birlikte hastanenin danışma bölümüne yaklaştılar. İshak eskisinden daha cesaretliydi.

"Bakar mısınız lütfen? Bir şey sormak istiyorum. Benim annem burada tedavi görmüş. Doktoru Samim Ethem Cantemir. Acaba kayıtlara bakabilir misiniz?"

"Ne öğrenmek istiyorsunuz tam olarak? Annenizin hastanemize yatışı ne zaman gerçekleşmiş?"

İshak beklemediği bir soruyla karşılaşmış gibi durup hatırlamaya çalıştı.

"Ayını, gününü bilmiyorum ama 1979'da."

Danışmadaki genç kadının yüzünde olumsuz bir ifade oluştu.

"Kusura bakmayın efendim. O yılların kaydını bilgisayarımda göremiyorum. Arşivden istetmemiz gerekiyor. Size ne lazım? Bir belge mi istiyorsunuz?"

Ne diyeceğini bilemedi İshak. Ne istediğini, ne aradığını bilmiyordu. İçinden geçenleri bir çırpıda anlatabilmesi de kolay değildi. Tuhaf bir durumla karşı karşıya kaldığını görünce duraksadı. Jülide duraksamadı.

"Arkadaşımın talebi aslında annesinin burada kaldığı yeri ziyaret etmek, mümkünse Doktor Samim Bey'le bir iletişim kurabilmek. Yardımcı olabilirseniz çok mutlu oluruz."

Jülide'nin yerinde izahıyla İshak'ın yüzü aydınlandı. Görevli kız kısa bir süre düşündükten sonra cevap verdi.

"Biraz bekleteceğim sizi. İdari müdürümüze durumu anlatıp talebinizi ileteceğim. Yardımcı olup olamayacağını bildirir."

Genç kadın önündeki telefondan ilgili yeri aramaya başladı. İshak'la Jülide bu esnada etrafı inceliyorlardı. İshak için her şey ne kadar yabancıysa, Jülide için o kadar tanıdıktı. Neredeyse hiçbir şeyin değişmemiş olduğunu görünce içi hafiften ürperdi. Her şey bıraktığı gibi duruyordu. Oraya geldiği ilk günü hatırladı birden. Aynen böyle kenarda beklemiş, babası işlemleri yaparken bomboş gözlerle çevreyi incelemeye başlamıştı. Yaşadıkları tekrar ediyor gibiydi. Midesinde kasılmalar da tekrar etmeye başladı. "Müdürüm birazdan gelecek efendim" dedi danışmadaki kız.

Saçları düzgünce taranmış, dar gri takım elbiseli, siyah parlak ayakkabılı, kırklı yaşlarının başında bir adam gülümseyerek yanlarına yaklaştı. Elini önce Jülide'ye, ardından İshak'a uzatıp sıkıca tutarak tokalaştı. "Onur ben. Hoş geldiniz. Şöyle odama geçelim, yardımcı olmaya çalışayım" deyip eliyle gidecekleri yönü işaret ettikten sonra önlerinden yürümeye başladı. Adım attıkça kısa pantolonun altından mor çorapları görünüyordu. Beklediklerinden daha

küçük bir odada, masanın hemen önünde duran iki küçük koltuğa oturdular. Adam eline telefonu alıp "Ne ikram edeyim?" diye sordu. İkisi birden "Gerek yok" deseler de, "Olmaz öyle şey, birer çay içelim" deyip telefonun öbür ucunda bekleyen kişiye üç çay getirmesini söyledi.

"Şöyle söyleyeyim, kayıtlarda hastamızın hangi odada kaldığını görebilmemiz mümkün değil. Ama eğer hastaneyi gezmek isterseniz gezebilirsiniz. Orada sorun yok. Samim Bey yetmişli, seksenli yıllarda burada görev yapmış ama iletişimi bizde yok. Ben başhekimlikten sorduracağım. Bir bilgi varsa sizinle paylaşırım. Sizin yanınıza bir arkadaşımı vereceğim refakat etmesi için. O arada da öğrenmiş olurum. Çıkarken iletirim."

Jülide'yle İshak birbirlerine baktılar. "Eğer bir mahsuru yoksa biz kendimiz dolaşalım. Refakat etmeye gerek yok" dedi Jülide. Adam şöyle bir baktıktan sonra, "Tamam, siz buyurun" deyince ayağa kalkıp odadan ayrılmak üzere kapıya yöneldiler.

Ne aradıklarını bilmeden sarsak adımlarla hastanenin koridorlarında yürümeye başladılar. Jülide'nin hatıralarının üzerine basa basa Nora Hanım'ın izlerini bulmaya çalışıyorlardı. Canı yanıyordu Jülide'nin, ses çıkarmıyordu. Duvarlara, tavanlara, yerdeki döşemelere, kapı kulplarına, pencere kenarlarına, lambalara, bilgilendirme levhalarına, gözden kaçırmak istemedikleri küçük detaylara bakıyorlardı. Bir ara İshak'ın koluna girdi Jülide. İshak birilerine yakalanma hissiyle hafif bir irkilmenin ardından kendini bıraktı. Beyaz önlükleriyle doktorlar, hızlı adımlarıyla hemşireler, telaşlı yüzleriyle hasta yakınları geçti yanlarından, arasına biraz hüzün, biraz umut karışmış hastane koşturmasının ortasından yürümeye devam ettiler. Karşılarına çıkan kapısı açık odaların içine kafalarını şöyle bir uzatıp bakıp geçtiler. Kendi kaldığı servise yaklaştıklarını fark edince Jülide'nin nefesi hızlandı. Ani bir hareketle diğer tarafa yöneldi. İshak'ın adımları ilk anda birbirine karışsa da eşlik etmeyi sürdürdü, o yönden uzaklaşmış oldular. Merdiven-

lerden çıkıp bir süre de o koridorlarda yürüdüler. Sırayla, yemekhaneyi, dinlenme alanlarını, bahçeyi gezdiler. Kısa gezintilerini tamamladıktan sonra yeniden idari müdürün odasına gelip kapısını çalarak içeri girdiler.

"Gezdiniz mi? Nasıl buldunuz?"

"Güzeldi" diye kısacık bir cevapla karşılık verdi İshak. "Ben başhekimlikten sordurdum. Maalesef Doktor Samim Bey, yaklaşık beş yıl evvel vefat etmiş. Buranın kıdemli hekimlerinden biriymiş. Başhekimliğin orada fotoğrafları filan var. Bilmiyorum görmek isterseniz."

"Gerek yok. Teşekkür ederiz. Biz müsaade alalım" dedi İshak.

Ayağa kalkıp tokalaştılar, kapıya yöneldiler. O esnada Jülide adama dönüp "Affedersiniz, Doktor Ahmet Öz burada mı?" diye sordu. Adam önce duyduğunu doğru anladığından emin olmaya çalıştı, "Burada olması lazım. Bir sordurayım. Kim diyelim? Tanıyor mu sizi?"

Ahmet Öz'ün odasına girdiklerinde ellili yaşlarında, gür saçları hafif kırlaşmış, yaşından genç gösteren adam elindeki kitabı masaya bırakıp neşeyle ayağa kalkarak, "Ooo Jülide Hanım. Hayırsız arkadaşımız bizim" deyip dostça tavırlarla onları karşıladı. Bu samimi hava İshak'ın garibine gitse de içten görünmeye çalıştı. Aralarındaki münasebetin mahiyetini kavramaya çalışıyordu. Jülide ilk andan beri bu hastanede bir tanıdığı olduğundan hiç bahsetmemişti. Bunu saklamasının bir gereği olmadığını düşünüp soruları kafasından uzaklaştırmaya çalıştı. Jülide oraya neden geldiklerini bir çırpıda özetledi. Gelmişken kendisini de ziyaret etmeden gitmek istemediğini söyledi. "Uğramadan gitseydin darılırdım vallahi" diye yüzüne kızgın bir ifade yerleştirdikten sonra, "İyi oldu mu peki?" diye bu kez İshak'a döndü. İshak hiçbir şey söylemeden ne olsun işte der gibi bir hareket yaptı başıyla.

"Arşivlere baktılar, bilgiler verdiler değil mi?"

"Evet, sağ olsunlar yardımcı oldular" diye cevapladı Jülide.

"Benim yapabileceğim bir şey var mı?"

"Yok, teşekkür ederiz. Biz konuştuk. Kayıtlarda Nuran diye geçiyor. İki ayrı dönemde kalmış. İlkinde Türk kimliği var zaten, ikinci geldiğinde pasaportla gelmiş. Soyadı değişik. Yakınları Nora diye biliyor. Biraz da karışık. Evlilik soyadı, genç kızlık soyadı filan."

"Nora mı?" diye merakla sordu Doktor Ahmet.

"Evet, Nora" diye yineledi Jülide. Doktorun yüzündeki tuhaf ifadeyi görünce onun da merakı arttı. "Hayırdır neden sordunuz?"

"Bir şeyden sormadım. Bir şey geldi aklıma ama tesadüftür."

Jülide'yle İshak'ın ilgisi bir anda adama yöneldi. O kadar pürdikkat kesilmişlerdi ki konuşmak zorunda hissetti kendini.

"Önemli bir şey değil. Öylesine aklıma geldi bir şey. Bir tablo vardı da."

"Ne tablosu" diye inler gibi sordu İshak. Böyle anlarda içindeki yaralı hayvan kendisini gösterivermiyordu.

"Bizim servislerden birinin koridorunda eskiden yatan hastalarımızın yaptıkları bazı şeyler olur. Bir tablo vardı. Nora diye imzalanmış."

Şaşkınlık ve heyecandan az daha olduğu yere devrilecekti İshak. Jülide'nin de gözleri büyüdü. "Ne tablosu?" diye zorlukla konuştu. "Bildiğin yağlıboya tablo Jülide. Orada duvarda asılı duruyor senelerdir."

"Görebilir miyiz peki?" diye dili dolanacakmış gibi panikle sordu. "Aslına bakarsan, sen gördün" diye cevap verdi Doktor Ahmet.

Her şey gitgide daha da içinden çıkılmaz, tuhaf bir hale dönüşmüştü. Odada bulunanların hiçbiri ne olduğunu anlayamıyordu. Yanlış bir şey söylemekten çekinir gibi tutuk tutuk konuşuyorlardı. İshak ağzının kuruduğunu hissetti, kalbi o kadar hızla atmaya başladı ki odadakiler sesi duymasın diye hızlı hızlı nefes alıp vermeye başladı.

"Ben nasıl gördüm hocam?"

"O tabloyu görünce sen de resim yapmaya karar verip malzemelerini istetmiştin."

"Ağaca yaslanıp gökyüzüne bakan, beyaz elbiseli kadın tablosu mu?"

"Evet o. Nora diye imzalanmıştı. Hatırlar mısın?"

Jülide'nin gözleri karardı. Tam o an kör olabileceğini ve bir daha asla göremeyeceğini hissedip korktu. Ayaklarının altındaki yer hareket ediyor gibiydi. İki eliyle koltuğun kenarlarından sıkıca tuttu.

"Bakmak ister misiniz?"

Jülide'nin burada yattığını o esnada kavrayabildi İshak. Dalgın dalgın düşünürken doktorla birlikte Jülide'nin ayağa kalktığını fark edip o da ayağa kalktı. Kısa bir süre sonra altında Nora yazan o tablonun karşısında durmuş şaşkın şaşkın bakıyorlardı.

"Çok acayip değil mi?" diye sordu Jülide. İshak bir şey diyemedi. Bütün dikkatiyle tablodaki kadının yüzüne bakıyordu. Fakat kadının yüzünde kocaman bir boşluk vardı. Bir ağaca yaslanmış, sağ kolunu, yüzünü güneşten korumak istermiş gibi alnına götürmüş, başını gökyüzüne doğru kaldırmıştı. Ortalığı koyu gri bir sis kaplamış gibiydi. Sisin arasından yağmur gibi cılız renkler süzülüyordu. Yalnız ve çaresizdi. Ağacın kuru dallarında birkaç kederli, sararmış yaprak kalakalmıştı. Uzun uzun baktılar tabloya.

"Ne görüyorsun?" diye sordu İshak.

"Yalnızlıklar içinde bir kadın. Çok hırpalanmış ama teslim olmamış. Kurumuş bir ağaçla kaderleri yan yana gelmiş. Uzaklara bakıyor. Gökyüzüne. Hiç vazgeçemeden beklemeye devam ediyor. Çocuğunu arıyor olmalı. Çok seviyor olmalı. Başka türlü o puslu havanın içinde beklemesi mümkün değil. Kalbindeki eksik parçayı arıyor. Ne kadar uzakta olursa olsun, onu düşünmekten, ona bakmaktan vazgeçmiyor. Bir mucize gibi sevgisini bırakıyor geride."

Yirmi dört

Ertesi gün ve müteakip günler üzerime ölü toprağı serpilmiş gibi hiçbir şey yapmadan geçti. Kendim için mi daha çok üzüleyim, annem babam için mi, karar veremiyordum. Bir yandan da tarif etmekte zorlandığım anlamsız bir mutluluk içindeyim. Herkesin kendince sebeplerle üzerini örtmeyi seçtiği bir hikâyenin aslını öğrenmek içime ferahlık veriyor. Keşke bütün bunlar böyle yaşanmasaydı. İnsan acı çekerken birilerini suçlamayı istiyor. Birilerini suçlamak içindeki yaraya iyi gelecek zannediyor. Bu âna kadar ben de aynısını yaptım, sorumlu tuttuğum herkesi suçlayıp durdum. Yaralarıma iyi gelmedi. Artık vazgeçtim. Annem, babam, ben, hep birlikte bir şeylerin kurbanı olduk; insanların içindeki o karanlığın küçük büyük saldırılarına maruz kaldık. Kimsenin kötülük olsun diye böyle şeylere tevessül edeceğine inanmıyorum.

Geriye dönüp baktığımda neler yaşandığını bilmek, içinde bolca ayrılık, hüzün, keder de olsa, kendime ait bir hikâyeye sahip olmama vesile oldu. Artık benim de bir hikâyem var. Oturup çocuk aklımla kurmaya çalıştığım bölük pörçük, yarım yamalak hayallerden medet ummak zorunda kalmıyorum. İyi ya da kötü, önemli değil, kendime anlatabileceğim, üzerine düşünebileceğim, gerekirse acı çekebileceğim bir hikâyem var benim de. Üst üste yaralar alarak öğrendim her satırını, bu benim hayatım, benim geçmişim, varlığımın en değerli parçası. Ödediğim bedeller, sahip olmanın kıymetini daha da artırıyor. Annem de, babam da kendilerince bedeller ödediler ve artık hiçbir şeyin boşa gitme-

diğini hissetmek huzur veriyor. Birlikte birkaç ay ya da onlarca yıl geçirmiş olmak fark etmez, benim bir ailem vardı. Birbirlerini de, beni de sevdiler, ama uzun sürmedi. Eminim, çok daha uzun sürmesini isterlerdi, ellerinde olsa daha mutlu olmayı tercih ederlerdi. Kimseyi suçlamamayı öğrendiğim anda garip bir hafifleme yaşadım. Geçmişin peşine düştüğüm andan itibaren karşıma çıkan, öfkemi artıran, canımı yakan, ruhumu sıkan kim varsa affediyorum. İçimde en küçük bir tereddüt olmaksızın affediyorum; annemi, babamı, ailelerini, üvey annemi, hatta Nurten'i, Aykut'u, daha başka unuttuğum kim varsa hepsini.

Hikâyemde bir tek eksik var.

Hiç üzülmüyorum dersem yalan olur. Üzülüyorum. Onu da tamamlayabilmeyi çok isterdim.

Annemin yüzü.

Her karşılaştığım insana büyük bir hevesle onun yüzünü sordum. Uzun uzun anlatmalarını istedim. Dilleri döndüğünce anlattılar. Hayal etmeye devam edeceğim.

Üzgünüm ama umutsuz değilim. Bir gün karşıma çıkacak. Bakınca "İşte bu benim annem" diyeceğim ve yanımdan hiç ayırmayacağım. Eskisinden daha çok inanıyorum buna.

Bir gerçeği söylemeden geçemeyeceğim.

Jülide olmasaydı bütün bunların hiçbiri olmazdı. Kendi başıma asla cesaret edemeyeceğim şeyleri onun sayesinde yapabildim. Bana kalsa daha ilk anda geriye dönerdim; kendi çukuruma, kabullenişlerime, korkularıma, iç cehennemime, marazi yalnızlığıma. O sabah, Jülide'yle birlikte yola çıkmak hayatımın en cesur, en delice, en anlaşılması güç kararıydı. Bugün bile düşününce kendime şaşırıyorum. Duyan herkesin en ağır kelimelerle yadırgayacağını bile bile evimden ayrıldım, sonrasını bilmediğim bir yolculuğa koyuldum. Bunu anlamak zor olabilir, başkasının başından geçtiğini duysam ben de anlamakta zorluk çekecektim. Fakat işin içinde Jülide olunca bu kararı almak o kadar da garip değil.

İçimden bir ses muhakkak onunla gitmem gerektiğini söyledi; sonuçta kaybetmeyi bile göze almaya değer olduğunu fısıldadı. Neyin peşinde olduğumu bilmediğim için geride bıraktıklarımı, vazgeçtiklerimi düşünüp durdum yol boyunca. Ama yüzüne her baktığımda yüreğim genişledi, devam etme hevesim arttı.

Hiç mi vicdanım sızlamadı? Olmaz olur mu?

Her Allah'ın günü, defalarca.

Çocukları düşünmeden edemiyorum. Onların da, hepimiz gibi, bir hikâyesi var. Merhametsiz biri değilim. Çocuklarımı çok sevdim. Çocuklarımı. Çocukları. Benim.

Bundan sonra ne olacak? Bu soruyu her seferinde bir tarafa fırlattım. Şimdi kaçacak bir yerim yok. Bir şeyler yapmam gerekiyor. Jülide'nin kafasında ne var acaba? Hiç konuşmuyoruz bu meseleyi. Gökçe'nin evinde kalmaya devam ediyoruz. Jülide son günlerde resim yapmakla geçiriyor zamanını. Çok fazla birlikte vakit geçirmiyoruz. O da ne olacağını bilmiyor sanıyorum. Daha doğrusu, öyle sanıyordum. Ben bunları düşünürken, Jülide bir şeylere karar vermiş. Biliyormuş. Sonradan öğrendim. Bir akşamüzeri yemekten sonra kafasındaki şeyi benimle paylaştı.

Çok şaşırdım.

Hiç hazır değildim.

Bir şeyler olacağını sezdim.

"İshak seninle bir şey konuşmak istiyorum."

Böyle başlayan konuşmalardan hayatım boyunca endişe ettim. Bir şeylerin yaklaştığının habercisi olur bu kelimeler. Duymak istemeyeceğin şeylerin ayak sesleri. Kelimelerin de ayak sesleri vardır.

"Olur Jülide."

Tasalanmaktan vazgeçtim ve ağzından çıkacak her şeye itiraz etmeksizin rıza göstermeye karar verdim. Ona olan minnettarlığım, en ufak bir sarsıntıya uğramamış inancım kalbimdeki teslimiyeti kuvvetlendiriyor. Hayatımda başka başka insanlara da gözü

kapalı teslim olmuştum. Hiç sorgulamadan, sonrasını düşünmeden dediklerini yaptım, istediklerini yerine getirdim. Jülide'nin o insanlardan farkı nedir? Herkese yaptığımı mı yapıyorum? Hayır. Bundan önceki teslimiyetlerimin bir tek sebebi vardı. Boş vermişlik. Gırtlağıma kadar kötülüğün için gömülmüş olsam da pişmanlık yaşamadım. Boş verince pişman da olmuyordum. Ağır bir kayıtsızlıkla kendimi koruduğumu düşünüyordum. Gerçekliğimden vazgeçiyordum. Jülide öyle değil. Ona inanıyorum; boş vermişlikle değil, inanarak teslim oluyorum. Tek fark bu. İnanmak.

"Ben epeyce düşündüm İshak. Seni artık biraz tanıyorum. Bence eve dönsen iyi olur."

Aklıma ilk gelen şey suçluluk duygusuydu. Yaşadığım her şeyin benim yüzümden başıma geldiğine dair sarsılmaz bir inancım var. Bu konuda kendime en küçük bir haklılık payı bırakmıyorum. Hastalık derecesinde bir güvensizlik biçimi bu. Kendine kurban gözüyle bakmak. Her bıçağa boynunu uzatmak.

"Anlamadım Jülide. Nasıl eve dönsen iyi olur?"

"Eve dön."

"Şaka mı yapıyorsun? Yanlış bir şey mi yaptım?"

"Yanlış bir şey yapmadın. Hatta gayet düzgün bir adamsın ve her şeyi iyi idare ettin. Seni tanımaktan çok mutluyum. Birçok meselede fikrimi değiştirdin. Daha iyi hissetmeme sebep oldun."

"Nereden çıktı şimdi evine git muhabbeti?"

"Sen iyi bir adamsın İshak. O çocukların babası sensin. Öyle olmuş böyle olmuş, unut. O çocukların babası sensin. Bunu aklından çıkaramadığını biliyorum. Bunu ömür boyunca aklından çıkaramayacağını da biliyorum. Kendini hiç affetmeyeceksin. Belki hayat başka şeyler gösterir ileride. Bunu bilemem. Şu an gitmen gerektiğini biliyorum. Kendini bir şeylere zorluyorsun. Kendini tüketmene göz göre göre razı gelmek istemem. Eğer dönmek istemiyorsan da kendi bileceğin iş. Kim bilir, bana âşık olduğunu düşünüyorsundur. Yalan yok, buna memnun olurum. Ben kendimi tanıyorum.

Anlatması uzun sürer bazı şeyleri. Kafandaki Jülide bir yandan tamamen gerçek, bir yandan da tamamen gerçekdışı. Nasıl olabilir diye soruyorsun şimdi. Oluyor işte. Zaten olanların hangisi akla uygun ki? Yanlış anlama seni üzmek istemem. Asla istemem. Her durumda suçluluk hissedeceğim. Ama benim yolum başka. Başkasının hayatına dokunmak istemiyorum. Kibirli ve acımasız bulabilirsin bu söylediğimi. Anlayabilirim. Ama gerçek bu."

Gece zor geçti. Gözümü bile kırpmadan kapıya baktım. Jülide'nin her an içeri gireceğini ve bana söylediklerinden duyduğu pişmanlığı anlatacağını bekleyip durdum. Bir ara ayak sesleri duyar gibi oldum, hepsi bu. Gelmedi.

Ertesi sabah çantamı hazırladım. Uzun bir vedayı kaldıracak durumda değildim. Jülide de değildi. Kapının ağzında ayakkabılarımı giymemi izledi. "Görüşürüz" deyip iki yanağından öptüm. "Görüşürüz İshak" diye karşılık verdi. Merdivenlerden inerken kapıda durmuş bana bakıyordu. "Kapat kapıyı, bekleme" dedim. "Olsun" deyip arkamdan bakmaya devam etti. Bir daha da arkamı dönemedim.

Dışarı çıkınca gayriihtiyari pencereye doğru kaldırdım kafamı. Orada değildi. Perdenin arkasından beni izlediğini düşündüm. Ya da öyle düşünmek istedim. Elimde çantayla yürürken arabayı park ettiğim yeri hatırlamaya çalıştım. Buldum. Park ettiğim yerden çıkmak için de epeyce manevra yapmak zorunda kaldım. Arkadaki arabaya hafifçe dokunduğumu hissettim ama umursamadım. Düşünmem gereken başka şeyler vardı.

Ağlıyordum.

Önce sessiz sessiz.

Sonra camları kapadım, radyoyu açtım, kendimi bıraktım.

Artık gürültüyle ağlamamın önünde bir engel yoktu.

Yirmi beş

İshak'la ayrılmamızın üzerinden iki ay geçti. Bu süre içinde yüz yüze hiç görüşmedik. Gittikten sonraki ilk hafta karısının ve çocuklarının onu nasıl karşıladığını, her şeyin yolunda olup olmadığını soran mesajlar yazdım. Uzun uzun cevaplar verdi. Her şey düşündüğüm gibiydi, karısının bir aksilik yapacağını düşünmüyordum, öyle de oldu. Geri döndüğünde maraza çıkarmak bir yana, şaşırtıcı şekilde mutlu olduğunu söylediğinde hiç şaşırmadım. Sonrasında İshak'ı bir daha aramadım, tek bir satır dahi yazmadım. İshak ısrarla yazmaya devam etti. Beni kıracak bir şey yaptığı için yazdıklarına cevap vermediğimi düşünüyordu. Sonra onun da mesajlarının arası açılmaya başladı. Ayrılığı kabullenmekten başka çaresi olmadığını anlamıştı.

Yaptığımız yolculuğu düşündüm sık sık. Kaçamak bakışlarını, dalgınlıklarını, küçük temas anlarında yüzüne dolan heyecanı, oteldeki gecemizi, babasının mezarının başında geçirdiğimiz zamanı, evde üvey annesi ve kardeşleriyle konuşmaları, peynirci kadının anlattıkları karşısında yaşadığımız şaşkınlığı düşündüm.

Kaçmak için yola çıktık, irademizin dışında geçmişe savrulduk. İnsanın nereye gitmek istediğinin bir önemi yok, esas olan, hayatın seni nereye çağırdığı. Büyülenmiş gibi, geçmişten gelen seslerin peşine takılmıştık. Başlangıçta ne benim ne de İshak'ın böyle bir niyeti vardı. Başımıza buyruk bir halde, hiçbir şeyin tutsaklığını kabul etmeksizin yola çıkmıştık. Öyle zannediyorduk ya da. Sözde vurdumduymaz davranıp kafamızın estiği yöne doğru gidecektik. Geçmişin görünmez zincirleri ikimizi de sürüklemeye

başladığında başımıza gelenleri anladık ama çok geçti. Meydan okumalarımız o anda sona erdi. İyimser olmaya gayret ettik. Belki de iyileşmenin kıyısına yakınlaşıyorduk. Zincir gevşedi, acıtmamaya başladı. Ya da biz acıyı hissetmez olduk. Hiçbir şey aramazken bunca şeyi bulmanın ne manaya geldiğini kendime sorup durdum. İshak'la aramızda yaşananların bir başlangıcının veya bir sonunun olduğunu düşünmüyorum. Zamansız bir şeydi. Hiç başlamamış da olabilir, hiç bitmemiş de. Kulağa saçma geldiğinin farkındayım. Her şey iç içe geçmişti, ortak bir ruh halinin ortasındaydık, tek bir kişi gibi deneyimliyorduk olan bitenleri. Sınırlarımızın belirsizleşmesi kalbimizi genişletiyordu.

Madem her şey bu kadar iyiydi, neden İshak'la kalmak istemedim? Herkesin aklından aynı şeyin geçtiğini duyar gibiyim. Kendimi inandırma gücünü yitirdim ben. İyi şeylerin bu kadar yakınımda durabileceğine ve olabildiğince uzun süreceğine inanmıyorum. O ağır kayayı ne yapıp edip güç bela tepenin ucuna kadar çıkarmayı başarsam da, kayanın orada kalmayacağını, geri yuvarlanacağını biliyorum. Hafızamı yurt edinen gölgeler ha bire aklımı karıştırıyor. İflah olmaz bir kopuşla hayata tutunmayı başarabildim. Ne kadar büyük bir çelişki? Bir kopuş karşılığı hayata bağlanmak. Zaman zaman amaçsız, gelişigüzel rastlantılarla güçlenen bir tutunma. Kopuşu unuttuğun anda daha büyük bir lanete sürükleneceğini bilmek.

Gökçe'nin evinden ayrıldım, Yeldeğirmeni'nde küçük bir ev tuttum. Uzunca bir zamandır yapmadığım bir şey yaptım, Ceyhun'un mezarına gittim. Zor oldu. Defalarca karar verip tam gideceğim sabah vazgeçtim. Sonunda kendime öfkelendim ve evden çıktığım gibi soluğu mezarlıkta aldım. Mezarın başına oturup biraz sohbet ettim. Güzel şeyler söyledim. İçimdeki kırgınlıklara bir son verdiğimi anlattım, birlikte geçirdiğimiz güzel anlardan söz ettim; her şeyi affettiğimi ekleyip onun da beni affetmesini istedim. Gittiği yerde huzurlu olmasını diledim bütün kalbim-

le. Olur da bir gün tekrar karşılaşırsak, doya doya sohbet etmeyi özlediğimi itiraf ettim.

Yanımda getirdiğim gül fidanlarını ektim. Mezarını özenle temizledim. Oralarda dolanan genç bir adamı görünce biraz su getirip getiremeyeceğini sordum. Getirdi. Mezar sulamayı İshak'tan öğrendiğimi düşünüp gülümsedim. Neredeyse tıpatıp onun gibi yaptığımı fark ettim.

Gözlerim için tedavimi aksatmamaya, ilaçlarımı düzenli almaya, kontrollerimi kaçırmamaya karar verdim. Mucizelere artık daha çok inanıyorum.

Yapmam gereken bir şey vardı.

Zamanının gelmesini bekliyordum.

Bir gün zamanın geldiğine karar verdim.

Telefonumu çıkarıp İshak'ı aradım. Beş kere çalıp da cevap vermeyince kapatmayı düşündüm. Tam o esnada karşı taraftan sesini duydum. Nefes nefeseydi.

"İshak!"

Bir anlık sessizlikten sonra cevap verdi.

"Jülide."

"Nasılsın? Müsait misin?"

"İyiyim. Müsaitim, müsaitim. Şaşırdım biraz. Beklemiyordum."

"Ya kusura bakma, öyle pat diye aradım. Bir şey söyleyecektim. Ondan aradım."

Karşılık vermedi. Şaşkınlık ve meraktan ne söyleyeceğini bilmiyordu.

"Buraya gelebilir misin diyecektim. Vaktin varsa. Seninle paylaşmak istediğim bir şey var."

Hâlâ konuşmuyordu. "Orada mısın İshak?"

"Buradayım, buradayım."

"Gelebilir misin?"

"Gelirim, gelirim."

Her şeyi ikilemeye başlayınca geçmiş günleri hatırladım. Bu tekrarların daha evvel nasıl sinirimi bozduğunu düşününce bir

gülme geldi. Gülmedim. Öğleden sonra gelebileceğini söyledi. Evi tarif ettim, yaklaştığı zaman aramasını söyledim. Öyle yaptı. Saat dört civarı aradı ve evin yakınlarında olduğunu söyledi. Nerede olduğunu kavrayınca bir kez daha tarif ettim. On beş dakika sonra kapı zili çaldı. Üzerinde birlikte aldığımız tişört vardı. "Hoş geldin" deyip sarıldım. Çekingen ve tereddütlüydü. Bir parça rahatlaması için içeri girerken kolunu tuttum. Bundan hoşlanıyor, biliyorum.

Dikkatli gözlerle etrafını inceliyordu.

"Nasıl buldun yeni evimi?"

"Çok güzelmiş. Güle güle otur."

"Ayakta durma yabancı gibi. Otursana. Ben kahve getireceğim hemen."

Kahveleri getirdim, yanına geçip oturdum. İlk günlerdeki gibiydi.

"Gözlerin nasıl oldu?"

"Daha iyiyim" diye gülümsedim. Değildim. En azından şimdilik daha iyi değildim.

Suçlu çocuklara özgü bir mahcubiyetle yüzüme bakıyordu. Bunca zamandan sonra durduk yere neden aradığımı öğrenmek için can atıyordu. Oturduğu yerde kıvranıyor gibiydi. Bir kabalık etmemek için konuyu ilk açan olmak istemiyordu. Büyük bir sabırsızlıkla kahveleri bitirmeyi, ağzımdaki baklayı çıkarmamı bekliyordu.

"Sana bir hediyem var" dedim.

Damdan düşer gibi söyledim. Yüzüme bakakaldı. Ne olabileceğine dair hiçbir fikri yoktu.

"Tabii kabul edersen."

Kıpırdayamıyordu bile. Sessizliğinden aldığım cesaretle üstüne gitmeye devam ettim.

"Kabul etmeni istiyorum. Çok mutlu olurum."

Yanından ayrılıp diğer odaya geçtim. Döndüğümde ayakta bekliyordu. Elimdeki tabloyu tam karşısındaki koltuğun üzerine

bıraktım. Tabloda siyah gür saçlı, kocaman güzel gözlü, hafif kemerli burunlu, yüzüne hüzün katan dudaklı, zarif boyunlu, yuvarlak çeneli bir kadın ona doğru bakıyordu.

İshak gözlerini kadının gözlerinin içine dikmiş, tamamen kendinden geçmiş gibiydi. Konuşmadan birbirlerine bakıyorlardı. Araya girip de o ilk karşılaşmayı bozmak istemedim. Bir ara bakışlarını yere indirdi. Fırsattan istifade edip sordum:

"Ne görüyorsun? Anlatsana."

"Annemi."

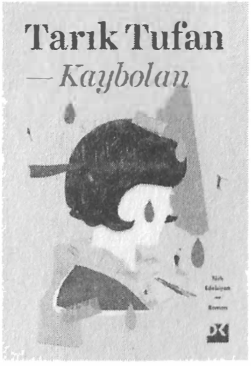
DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

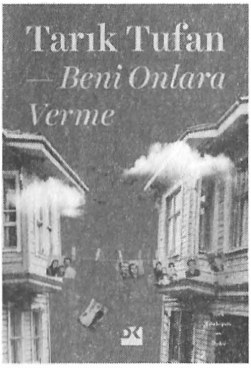

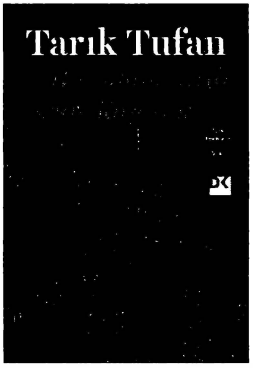

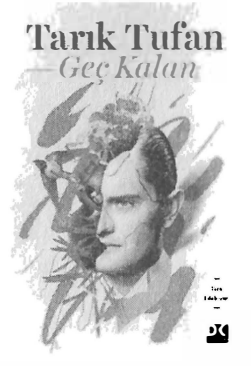

Kurtuluş'un Cin Deresi Mahallesi'nde oturanlar
o sabah çok mühim bir olaya uyandılar;
iki çocuk babası sıhhi tesisatçı İshak
bilinen hiçbir sebep yokken
birdenbire ortadan kaybolmuştu.
Önce, neden gittiğine kimse bir anlam veremedi
ardından İshak'ın yalnız başına olmadığı anlaşıldı.
Bu, pek çok şeyi açıklasa da,
kişinin kim olduğu ortaya çıkınca
daha büyük bir merak sardı mahalleyi:
İshak üst katlarında oturan genç ressam
Jülide ile kaçıp gitmişti.

Sonrası...
Sonrası düşerken el ele
tutuşanların masalı.

QR kodu okutunuz
Dijital fiyat etiketi

Sertifika no: 44919
ISBN 978-625-8215-54-0
9 786258 215540
Doğan Kitap